

TILINPÄÄTÖS 2021

*Kaupunginhallitus 28.3.2022 § 93
Kaupunginvaltuusto 13.6.2022 § 37*

Sisällysluettelo

1 TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TALOUDESSA JA TOIMINNASSA	4
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus	4
1.1.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	12
1.1.3 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	19
1.1.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	25
1.1.5 Henkilöstö	31
1.1.6 Ympäristötekijät	37
1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat	37
1.2 SELONTEKO KAUPUNGIN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	38
1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	42
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen (ulkoiset erät)	42
1.3.2 Toiminnan rahoitus	57
1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	62
1.5 KOKONAISTULOT JA -MENOT	66
1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	67
1.7 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	78
1.8 TILINPÄÄTÖKSEN TULOKSEN KÄSITTELY	78
2 TOIMINNAN JA TALouden TOTEUTUMINEN	79
2.1 TALOUSARVION TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	79
2.1.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	79
2.1.2 KAUPUNGINVALTUUSTO	79
2.1.3 TARKASTUSLAUTAKUNTA	80
2.1.4 KAUPUNGINHALLITUS	81
2.1.5 KONSERNIPALVELUT	89
2.1.6 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI	107
2.1.7 HYVINVOINNIN- JA KASVATUKSEN TOIMIALA	151
2.1.8 TEKNINEN TOIMI	174
2.2 TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU	185
2.2.1 Tuloslaskelman toteutumisvertailu	185
2.2.2 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu	187
2.2.3 Investointien toteutumisvertailu	188
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	201
3.1 TULOSLASKELMA	202
3.2 RAHOITUSLASKELMA	203
3.3 TASE 31.12.2021	204
3.3 KONSERNIN TULOSLASKELMA	206
3.4 KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	207

3.6 KONSERNITASE 31.12.2021	208
4 LIITETIEDOT	210
4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	211
4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	211
4.2 TULOSLASKELMAN LIITTEET	214
4.3 TASEEN LIITETIEDOT	218
4.4 HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT	231
5 TYTÄRYHTEISÖJEN TALOUDEN JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	233
5.1 Wartalo Kodit Oy	234
5.2 Varkauden Aluelämpö Oy	236
5.3 Navitas Kehitys Oy	239
5.4 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	241
5.5 Varkauden Taitotalo Oy	243
5.6 Keski-Savon Vesi Oy	245
5.7 Kiinteistö Oy Kongressi- ja kulttuurikeskus	247
6 MUUT ERIYTETYT LASKELMAT	249
6.1 MUUT ERIYTETYT LASKELMAT	250
7 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	253
7.1 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET	254
8 LUETTELOT JA SELVITYKSET	255
8.1 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA	256
8.2 TILINPÄÄTÖSKAAVIO	258

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TALOUDESSA JA TOIMINNASSA

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2021 oli monivaiheinen vuosi Varkauden kaupungille. Koronapandemian läsnäolo asetti haasteita palveluiden järjestämiseen läpi vuoden. Erityisesti tilanne vaikutti asiakkaiden palvelukokemukseen, kun lähes kaikissa kaupungin palveluissa oli käytössä erityisjärjestelyjä. Keväällä 2022 pandemian tilanne näyttää kansallisesti helpottavan otettaan, mutta alueellisesti ja paikallisesti korona on vielä vahvasti läsnä. Hyvä rokotekattavuus ja uusi oireiltaan lievempi omikronmuunnos ovat kuitenkin mahdollistaneet yhteiskunnan asteittaisin palautumisen lähemmäksi normaaliaikojen toimintaa. Iso kiitos koko kaupungin henkilökunnalle hyvästä työstä, kiitos myös asiakkaillemme kärsivällisyydestä ja ymmärryksestä koronarajoitusten suhteen!

Koronasta johtuen kuntavaalien ajankohtaa jouduttiin siirtämään kertaalleen ja uudet valtuustot pääsivät aloittamaan työnsä vasta elokuussa 2021. Keskeisenä uuden valtuustokauden tehtävänä uuden valtuuston kanssa käynnistettiin kaupunkistrategian päivittäminen. Ensimmäisessä vaiheessa strategiatyötä tarkasteltiin laajasti kaupungin taloudellista asemaa, taloudellista liikkumatilaa sekä konsernin investointikykyä. Työskentelyn myötä valtuustoryhmän hyväksyivät yhteisen muistion marraskuussa, johon on kirjattu koko valtuustokauden keskeiset taloudelliset tavoitteet. Tämä muistio toimi myös keskeisenä asiakirjana vuoden 2022 talousarvion sekä vuosien 2023-2024 taloussuunnitelman laadinnassa. Strategiatyö jatkuu läpi kevään 2022 palveluiden tavoitteiden läpikäymisellä siten, että uuden strategian tulisi olla valtuuston käsittelyssä kesäkuussa 2022.

Kaupungin johto vaihtui vuoden aikana, kun pitkäaikainen kaupunginjohtaja Hannu Tsupari jäi eläköitymisen ja sitä edeltäneen lomajakson myötä pois kaupungin johtotehtävistä toukokuussa 2021. Virallisesti kaupunginjohtajuus vaihtui 1.1.2022, mutta lomajärjestelyn myötä kaupungin vetovastuu siirtyi allekirjoittaneelle loppukeväältä 2021. Isot kiitokset Hannulle kaupungin eteen tehdystä hyvästä ja pitkäjänteisestä työstä!

Kesäkuussa 2021 Suomen eduskunta hyväksyi historiallisen sote-uudistuksen. Uudistuksen toimeenpanolle asetettiin erittäin kunnianhimoinen ja tiukka aikataulu siten, että uudet perustettavat hyvinvointialueet aloittavat toimintansa vuoden 2023 alusta. Tässä yhteydessä sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Hyvinvointialueiden valmistelutyö käynnistyi väliaikaisten valmistelutoimielimien vetämänä syksyllä 2021 ja on jatkunut siitä saakka tiiviinä. Työ hyvinvointialueiden valmistelun osalta jatkuu läpi vuoden 2022. Aluevaalit käytiin tammikuussa 2022 ja uudet aluevaltuustot ovat järjestäytyneet ja aloittaneet toimintansa maaliskuussa.

Vuosi oli Varkauden elinkeinoelämälle vilkas ja tulevaisuuteen katsova vuosi. Vuoden aikana päätettiin tai käynnistettiin lukuisia isoja investointeja. Esimerkiksi Stora Enso kertoi 23 milj. euron investoinnista pakkauskartonkitehtaaseen sekä 3,5 milj. euron investoinnista pellettituotannon käynnistämiseen Varkaudessa. Finnforel kertoi yhteensä 45 milj. euron investoinneista, josta merkittävä osa kohdistu Varkauden yksikön tuotantokapasiteetin nostamiseen. Myös Varkauden energiaklusterin yritykset jatkoivat vahvassa vireessä, mistä kertovat useat suuren kansainväliset kaupat sekä Andritz Warkaus Worksin uuden konepajahankkeen käynnistyminen Hasinmäkeen. Varkauden kaupallista vetovoimaa osoittavat muun muassa Motonetin sekä Rustan avaamat uudet liiketilat.

Taloudellisesti vuosi 2021 oli kaupungille haasteellinen. Koronapandemia vaikutti edelleen merkittävällä tavalla palveluiden järjestämiseen ja pitkin vuotta oli käytössä erilaisia poikkeusjärjestelyjä. Koronatesaus, jäljitys sekä rokottaminen aiheuttivat erityisesti sosiaali- ja terveystalouden puolelle työkuormaa. Toimintakuluja epidemiasta muodostui 2,4 milj. euroa, mutta valtion koronaan kohdistamat valtionosuudet kattoivat kulut täysimääräisesti. Koronan aiheuttama hoitovelka on kuitenkin edelleen kasvanut, joka todennäköisesti asettaa paineita myös taloudelle jatkossa. Kaupungin tilikauden tulos muodostui alijäämäiseksi noin 2,97 milj. euroa, mutta tulosta rasittaa tilikauden aikana tehty kertaluontoiset alaskirjaukset yhteisarvoltaan 2,96 milj. euroa. Kaupunkikonsernin osalta tilikausi toteutui huomattavasti paremmin osoittaen yhteensä 4,45 milj. euroa ylijäämää. Esimerkiksi Varkauden Aluelämpö Oy:n ennakoitua parempi tulos (2,63 milj. euroa) vaikutti konsernin tulokseen positiivisesti.

Kaupunki on investoinut useiden vuosien ajan voimakkaasti niin palveluihin kuin myös elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Nämä satsaukset ovat nostaneet kaupungin sekä konsernin velkavastuita siten, että vuoden 2021 tilanteessa velkavastuut ovat yhteensä 285 milj. euroa (14 283 €/asukas). Vuoden 2021 aikana inflaatio kiihtyi erityisesti Yhdysvalloissa, mutta myös Euroopassa inflaatio on voimakkaassa nousussa. Helmikuun 2022 tilanteessa euroalueen inflaatio oli jo 5,8 prosenttia ja Yhdysvalloissa 7,9 prosenttia. Sekä FED, että EKP ovat indikoineet useista koronnostoista vuoden 2022 aikana, joka on jo vaikuttanut markkinakorkoihin nousevasti. Kaupunki on osaltaan varautunut korkojen nousuun sitomalla merkittävän osan nykyisistä lainoista kiinteäkorkoisiksi (suojausaste 2021 54,16 %, keskiporko 0,27 %). Tulevina vuosina nostettavien uusien lainojen osalta on kuitenkin varauduttava merkittävästi kohoaviin markkinakorkoihin. Myös Venäjän hyökkäyksellä Ukrainaan ja sen seurauksena asetetut pakotteet, muut talousvaikutukset sekä esimerkiksi pakolaisten auttamiseksi annettavat palvelut tulevat näkymän myös Varkauden kaupungin toiminnassa ja taloudessa.

Haasteellisesta vuodesta huolimatta kaupungissa on vallalla hyvä tulevaisuuden usko ja luottamus Varkauden menestymiseen. Kiitokset kaikille kaupungin työntekijöille, päättäjille, kuntalaisille, järjestöille sekä elinkeinoelämälle vaiherikkaasta vuodesta 2021! Jatketaan yhdessä työtä kaupungin kehittämiseksi yhtä paremmaksi paikaksi asua, elää ja yrittää!

Joonas Hänninen
kaupunginjohtaja

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat 1.1. – 31.7.2021:

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, Hedman Pia, SDP
 kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja, Husu Risto, KOK
 Kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja, Semi Matti, VAS

Kaupunginvaltuuston kokoonpano 1.1. – 31.7.2021 (43 valtuutettua):**Suomen****Sosialidemokraattinen Puolue (19)**

Alanen Heikki
 Aro Jorma
 Brandt Elina
 Hedman Pia
 Ikonen Jaakko
 Immonen Ahti
 Jumppainen Pauli
 Kaunisto Keijo
 Koikkalainen Raimo
 Leväinen Marketta
 Mustonen Arne
 Pulliainen Paula
 Puustinen Jyri
 Rajamäki Kari
 Saastamoinen Jorma
 Soininen Juha
 Suhonen Timo
 Vainio Sini
 Voutilainen Jukka

Kansallinen Kokoomus (10)

Hartikainen-Herranen Kaisa
 Husu Risto
 Hynninen Kati
 Laitinen Pertti
 Pietinen Mervi
 Rothström Markko
 Rundelin Marita 31.5.21 alk., kv 31.5.21 § 38
 Suna Sassa
 Tuovinen Esa
 Tyrväinen Kari 4.4.21 saakka
 Ursin Jani

Vasemmistoliitto (5)

Eklund Risto
 Häkkinen Ari
 Puumalainen Raija
 Semi Matti
 Tolvanen Taru

Kristillisdemokraatit (2)

Kujanpää Markku
 Sulkamoniemi Eeva-Kaarina

Perussuomalaiset (2)

Grönlund Tiina
 Tanninen Jorma

Suomen Keskusta (3)

Koponen Olli
 Martikainen Olavi
 Ruuskanen Esko

Vihreät (1)

Huikko Laura

Kipinä (1)

Rantanen Jeremias

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat 1.8. – 31.12.2021:

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, Hartikainen-Herranen Kaisa, KOK
 Kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja, Suhonen Timo, SDP
 Kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja, Paananen Pasi, PS

Kaupunginvaltuuston kokoonpano 1.8. – 31.12.2021 (43 valtuutettua):**Suomen****Sosialidemokraattinen Puolue (16)**

Alanen Heikki
 Brandt Elina
 Hedman Pia
 Ikonen Jaakko
 Junkkarinen-Kosonen Kaisa
 Koikkalainen Raimo
 Koskinen Antti
 Leskinen Juha
 Pulliainen Paula
 Puustinen Jyri
 Pöllänen Tuula
 Saastamoinen Jorma
 Soininen Juha
 Suhonen Timo
 Voutilainen Jukka
 Wallius Timo

Kansallinen Kokoomus (11)

Asikainen Minna
 Elmäci Joel
 Hartikainen-Herranen Kaisa
 Husu Risto
 Hynninen Kati
 Koponen Hilikka
 Lehtonen Heidi
 Pietinen Mervi
 Rothström Markko
 Suna Sassa
 Tuovinen Esa

Vasemmistoliitto (5)

Heiskanen Kari
 Häkkinen Ari
 Semi Matti
 Sundgrén Marja
 Vokkolainen Jenni

Kristillisdemokraatit (2)

Hartikainen Heidi
 Kujanpää Markku

Perussuomalaiset (6)

Grönlund Tiina
 Kiira Jussi
 Natunen Antero
 Paananen Pasi
 Tanninen Jorma
 Tikkanen Jari

Suomen Keskusta (3)

Koponen Olli
 Leväinen Jukka
 Ruuskanen Esko

Kaupunginhallituksen jäsenet (11) 1.1. – 31.7.2021:

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Suhonen Timo (SDP)

1. varapuheenjohtaja Hynninen Kati (KOK)
2. varapuheenjohtaja Eklund Risto (VAS)

Brandt Elina (SDP)

Pulliainen Paula (SDP)

Puustinen Jyri (SDP)

Rajamäki Kari (SDP)

Hartikainen-Herranen Kaisa (KOK)

Tuovinen Esa (KOK) 31.5.alk., kv 31.5.21 § 38

Tyrväinen Kari (KOK) 4.4.21 saakka

Koponen Olli (KESK)

Grönlund Tiina (PS)

Kaupunginhallituksen jäsenet (11) 1.8.–31.12.2021:

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Hynninen Kati (KOK)

1. varapuheenjohtaja Pulliainen Paula (SDP)
2. varapuheenjohtaja Grönlund Tiina (PS)

Brandt Elina (SDP)

Soininen Juha (SDP)

Puustinen Jyri (SDP)

Häkkinen Ari (VAS)

Husu Risto (KOK)

Suna Sassa (KOK)

Koponen Olli (KESK)

Kiira Jussi (PS)

Kaupunginhallituksen esittelijänä on toiminut aj. 1.1.- 31.3.2021 kaupunginjohtaja Hannu Tsupari ja 1.4.2021 alkaen apulaiskaupunginjohtaja Joonas Hänninen

Lautakuntien ja jaostojen puheenjohtajisto 1.1. – 31.7.2021:**Kaupunginhallituksen Konsernijaosto**

Puheenjohtaja Ikonen Jaakko

Varapuheenjohtaja Pietinen Mervi

Tarkastuslautakunta

Puheenjohtaja Aro Jorma

Varapuheenjohtaja Laitinen Pertti

Keskusvaalilautakunta

Puheenjohtaja Janhunen Pirkko

Varapuheenjohtaja Ketola Pauli

Perusturvalautakunta

Puheenjohtaja Koikkalainen Raimo

Varapuheenjohtaja Janhunen Rauni

Perusturvalautakunnan yksilöasioiden jaosto

Puheenjohtaja Koikkalainen Raimo

Varapuheenjohtaja Janhunen Rauni

Sivistyslautakunta

Puheenjohtaja Soininen Juha

Varapuheenjohtaja Ahlfors-Boman Jonna

Sivistyslautakunnan seutujaosto

Puheenjohtaja Tolvanen Taru
Varapuheenjohtaja Keinonen Mikko

Nuorisajaosto

Puustinen Jyri 1.2.2021 saakka kv 1.2.2021 § 5
Puheenjohtaja Voutilainen Jukka 1.2.2021 alkaen, kv 1.2.2021 § 5
Varapuheenjohtaja Uhlbäck Joakim

Liikunta- ja vapaa-aikalautakunta

Puheenjohtaja Saastamoinen Jorma
Varapuheenjohtaja Pietinen Mervi

Tekninen lautakunta

Puheenjohtaja Häkkinen Ari
Varapuheenjohtaja Tuovinen Esa

Teknisen lautakunnan lupajaosto

Puheenjohtaja Kaunisto Keijo
Varapuheenjohtaja Tuovinen Esa

Lautakuntien ja jaostojen puheenjohtajisto 1.8. – 31.12.2021:**Elinvoimajaosto**

Puheenjohtaja Hynninen Kati
Varapuheenjohtaja Pulliainen Paula

Tarkastuslautakunta

Puheenjohtaja Koponen Hilikka
Varapuheenjohtaja Ikonen Jaakko

Keskusvaalilautakunta

Puheenjohtaja Juvonen-Nissinen Toini
Varapuheenjohtaja Puustinen Jyri

Perusturvalautakunta (1.9.2022 alkaen)

Puheenjohtaja Rothström Markko
Varapuheenjohtaja Viljakainen Salme

Perusturvalautakunnan yksilöasioiden jaosto

Puheenjohtaja Rothström Markko
Varapuheenjohtaja Viljakainen Salme

Kasvun ja oppimisen lautakunta

Puheenjohtaja Tikkanen Jari
Varapuheenjohtaja Sundgrén Marja

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Puheenjohtaja Pietinen Mervi
Varapuheenjohtaja Hedman Pia

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan seutujaosto

Puheenjohtaja Pietinen Mervi
Varapuheenjohtaja Hedman Pia

Tekninen lautakunta

Puheenjohtaja Tuovinen Esa
Varapuheenjohtaja Aali Erkki

Teknisen lautakunnan lupajaosto

Puheenjohtaja Reisko Satu
Varapuheenjohtaja Murtomäki Petteri

Varkauden kaupungin tilivelvolliset

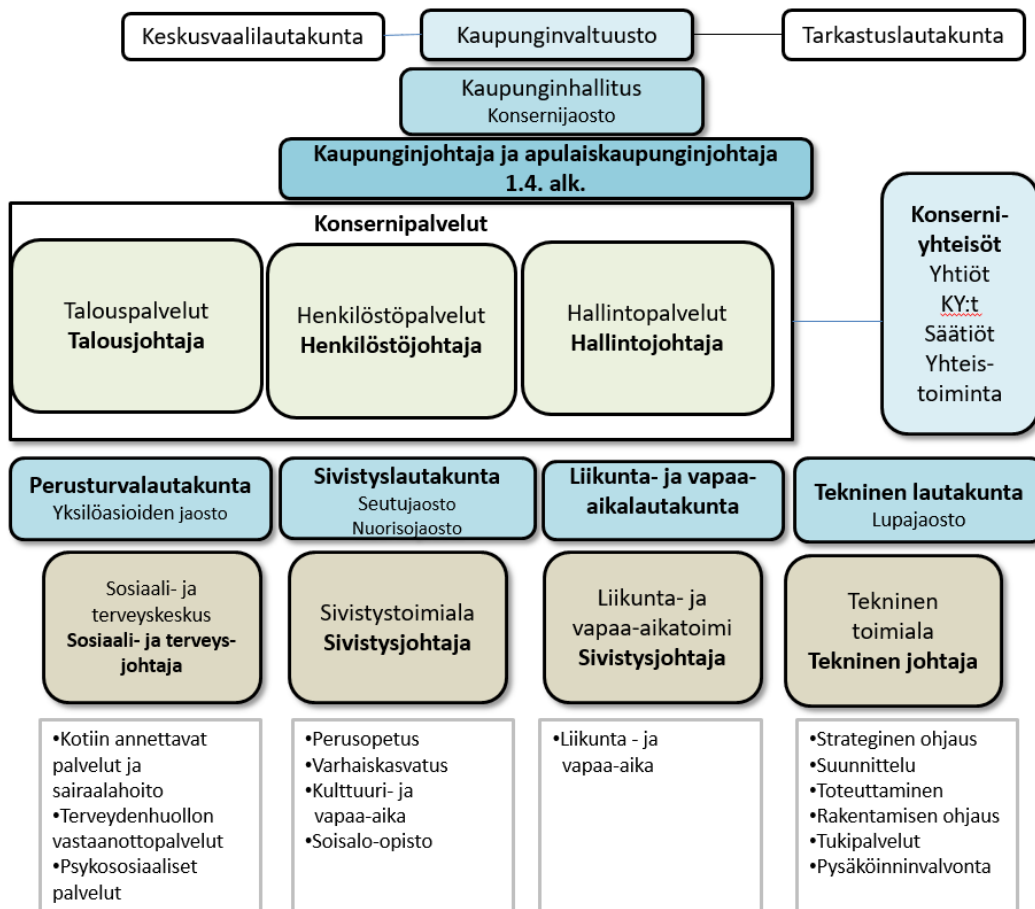
Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Kaupunginvaltuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Kuntalain mukaan kunnan toimielimiä ovat valtuuston lisäksi kunnanhallitus, lautakunnat ja johtokunnat, niiden jaostot sekä toimikunnat.

Viranhaltijoiden kohdalla rajanveto on vaikeampaa, koska laissa ei tarkemmin määritellä, ketkä ovat toimielimen tehtäväalueen johtavia viranhaltijoita.

Kaupunginvaltuuston 7.12.2020 § 97 hyväksymän vuoden 2021 talousarvion mukaan tilivelvolliset olivat:

- kaupunginhallituksen jäsenet
- lautakuntien jäsenet
- johtokuntien jäsenet
- toimikuntien jäsenet
- jaostojen jäsenet
- kaupunginjohtaja
- apulaiskaupunginjohtaja, ajalla 1.4.–31.12.2021
- toimialajohtajat
- palvelualuepäälliköt
- hallintojohtaja
- henkilöstöjohtaja
- talousjohtaja
- tietohallintojohtaja

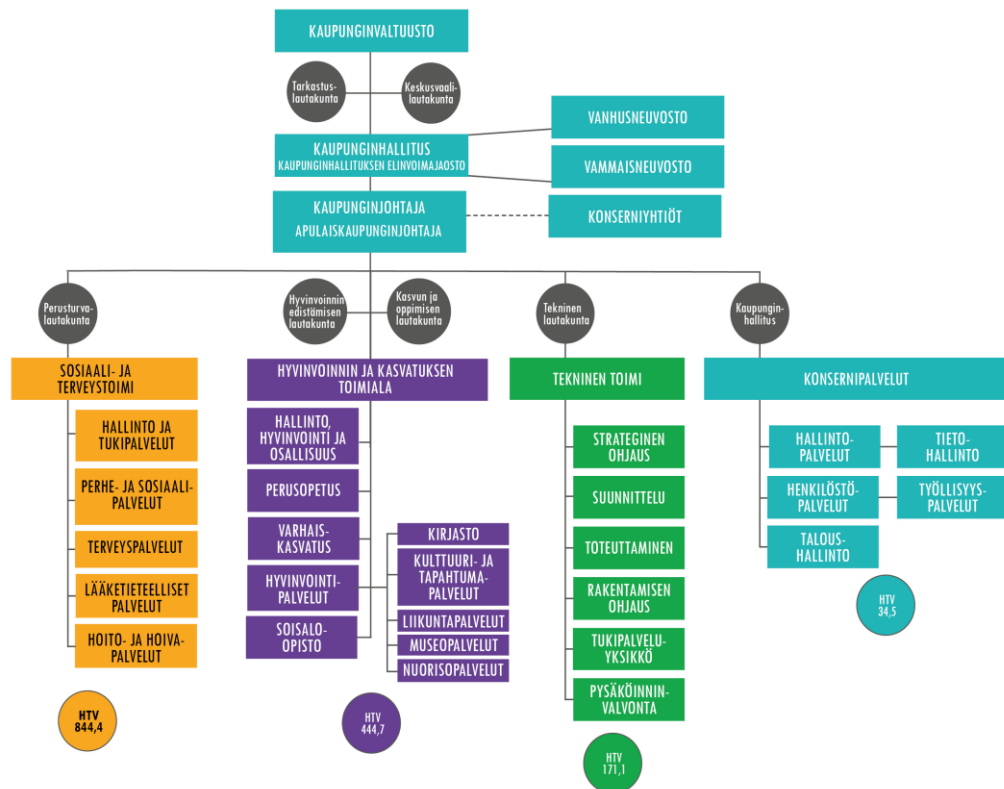
Varkauden kaupungin organisaatiokaavio 1.1.–31.7.2021

Uusi organisaatio aloitti kaupunginvaltuuston 22.3.2021 § 25 mukaisesti 1.8.2021 alkaen. Organisaatiouudistus koski sosiaali- ja terveystoimen sekä sivistys ja liikuntatoimen organisaatioita sekä omistaja- ja konserniohjausta ja elinvoimaa. Konsernipalvelujen osalta organisaatiouudistus toteutetaan vuonna 2022.

Vuoden 2021 kirjanpidon tilikarttaan ja talousarvion määrärahoihin ei organisaatiomuutoksia tehty. Organisaatiomuutokset huomioitiin taloussuunnittelussa 2022–2024.

Varkauden kaupungin organisaatiokaavio 1.8.–31.12.2021

1.1.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Keväällä 2020 alkanut maailman laajuinen koronapandemia jatkui koko vuoden 2021, mutta ei vaikuttanut enää julkiseen talouteen niin merkittävästi kuin vuonna 2020. Suomen kansantalous kääntyi keväällä 2021 reippaaseen kasvuun alkuvuoden rajoitustoimien ja heikon talouskehityksen jälkeen. Ennakollisten suhdannetietojen mukaan talouskasvu jatkui koko loppuvuoden ajan, vaikka lisääntyneet koronatartunnat, joulukuussa käyttöön otetut uudet rajoitustoimet, epävarmuuden lisääntyminen, inflaation kiihtyminen ja kustannuspaineiden nousu vaikuttavat vuoden 2021 lopullisiin kasvulukuihin. Suomen Pankin ennusteen mukaan viime vuoden BKT:n volyymin muutos asettuu 3,5–4,0 %. Kasvua on ylläpitänyt loppuvuoden aikana erityisesti tavaroiden ja palvelujen vienti sekä yksityinen kulutus.

Talouden elpymisen ja yleisen talouskasvun myötä inflaatio on kiihtynyt. Joulukuun lopulla euroalueen inflaatio oli +5,0 %, Yhdysvalloissa +7,1 % ja Suomessa +3,5 %. Inflaation kiihtyminen on johtunut mm. energian hinnan noususta. Mikäli inflaatio pysyy korkealla tasolla, tulee vaikutus näkymään korkojen tasossa. Keskuspankit suunnittelevat koron nostoja ylläpitääkseen hintavakautta. Ennusteiden mukaan negatiivisten korkojen aika on ohi viimeistään ensi vuonna.

Venäjän ja Ukrainan välillä helmikuun lopulla alkanut aseellinen konflikti aiheuttaa merkittäviä epävarmuustekijöitä maailman talouteen ja sitä kautta Suomen kansantalouteen ja kuntatalouteen.

Suomen kuntienkin täytyy varautua nyt mahdollisimman laajasti: talousvaikutuksiin, turvallisuuden parantamiseen ja sotaa pakenevien ukrainalaisten auttamiseen.

Kuntien tilinpäätösennusteet tilastoitiin 25.1.2022 mennessä ja Kuntaliiton tekemän analyysin mukaan kuntatalous on lähes tasapainossa toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna. Myös kuntien velan kasvu hidastui ja kuntatalouden tuloksen odotetaan olevan noin +1,5 mrd.€.

Kuntatalouden toteutumiseen ovat vaikuttaneet kuntien saamat koronatuot ja – avustukset, yhteensä noin 2,4 mrd.€ ja kuntien omaisuuden myynneistä saadut myyntivoitot. Ilman myyntivoittoa kuntatalouden tulos olisi ollut alle miljardin. Myös kuntien lainanottotarpeeseen ovat myyntivoitot ja investointien väheneminen vaikuttaneet.

Kuntien toimintatuotot kasvoivat 23,1 %. Tuottojen kasvuun vaikuttivat valtion maksamat koronatuot ja – avustukset sekä muut kehittämishankkeiden rahoitusosuudet. Vastaavasti varhaiskasvatismaksut ja sote-asiakasmaksut vähenivät lainsäädännön kautta tulleiden muutosten myötä.

Toimintakulut kasvoivat 6,3 %. Kulujen kasvuun vaikuttivat palkkatarkistusten sopimuskorotukset, työmarkkinatuen kustannusten nousu, kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksun korotus, kuntien tehtävien laajennukset, väestön ikärakenteen muutoksen tuoma palvelutarpeen kasvu ja koronaepidemian hoidon lisäämä työvoimantarve.

Kuntien verotulot kasvoivat 6,5 %, mutta valtionosuudet laskivat keskimäärin 8,4 %. Verotulojen kasvuun vaikutti koronaepidemian vuoksi 10 % korotus kuntien yhteisöveron jako-osuuteen ja parantunut työllisyystilanne ja palkkatulojen kehitys sekä ennakkojen kertymät, joihin vaikuttivat vuonna 2020 myönnetty maksulykkäykset. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisten määrän kasvu oli vuoden 2021 alkupuolella todella merkittävää, sillä jo tuolloin saavutettiin koronapandemiaa edeltävä työllisten määrän taso. Vuosikeskiarvioilla mitattuna työllisyys kasvoi vuoden 2021 aikana 60 000 hengellä ja työllisyysaste oli joulukuussa 72,3 %. Työttömyysaste pysyi vuoden 2020 tasolle, ollen 7,7 %. Työttömänä oli 187 000 henkilöä.

Valtionosuuksien muutokseen vaikuttivat merkittävästi koronaepidemian valtionavustusten ja tukien kirjausmuutos vuonna 2021. Vuoden 2020 aikana valtionosuuksien kautta maksettiin koronatuotia, mutta vuonna 2021 ko. avustukset haettiin erillisillä avustushakemuksilla ja kirjattiin käyttötalouden toimintatuottojen tuloksi tilille tuet ja avustukset. Valtionosuuksien vähenemiseen vaikuttavat myös Kiky-vähennyksen palauttaminen kuntien valtionosuuksiin, vaikutus 234 M€, indeksikorotuksen jäädyttäminen, vaikutus 243 M€ ja kustannustason tarkistuksesta maksamatta jätetty 316 M€ osuus.

Vuosikate heikkeni 12,3 % ja negatiivisen vuosikatteen kuntia oli 13 kpl (v. 2020 32 kpl ja v. 2019 223 kpl). Vuosikate kattaa poistot 151 %, kun se vuonna 2020 kattoi 170 %.

Vuodelta 2021 alijäämäisen tilinpäätöksen kuntia ennakoitaan olevan 66 kpl (v. 2020 2 kpl ja v. 2019 65 kpl) ja kuntia, joille on kertynyt kumulatiivista alijäämää taseeseen, oli 18 kuntaa (v. 2020 31 kuntaa ja v. 2019 56 kuntaa).

Manner-Suomen kuntien investoinnit laskivat 9,9 %, joka on vaikuttanut kuntien lainanottoon ja sitä kautta keskeisiin tunnuslukuihin. Vuonna 2021 kuntien investointimenot olivat yhteensä 3,9 mrd.€ (v.2020 4,4 mrd.€).

Kuntien lainakanta vuoden 2021 lopussa oli 19,6 mrd.€ ja kasvoi vain 0,3 % (v. 2020 kasvu 3,0 %). Lainakannan muutokseen vaikuttivat omaisuuden myynnit ja investointien väheneminen.

Pohjois-Savon alueen kuntien ennakkollisten tilinpäätöstietojen mukaan kuntien toimintakate ja vuosikate heikkenivät. Toimintakate vuonna 2020 oli -6 139 € / asukas ja vuonna 2021 -6 380 € / asukas. Vuosikate vuonna 2020 oli 552 € / asukas ja vuonna 2021 458 € / asukas.

Verorahoitus (valtionosuudet ja verotulot) kasvoivat hieman asukasta kohden. Vuonna 2020 verorahoitusta kertyi / asukas 6 606 € ja viime vuonna 6 744 €.

Pohjois-Savon maakunnan kuntien tilikauden tulokset kokonaisuutena heikkenivät 123 € / asukas. Vuonna 2020 tilikauden tulos oli 177 € / asukas ja vuonna 2021 54 € / asukas. Koronaepidemian vaikutus näkyi edelleen alueen joidenkin kuntien osarahoittamassa työmarkkinatuissa. Pohjois-Savon kunnissa 7 kunnan maksuosuudet alenivat ja 12 kunnan nousivat. Maksujen kokonaisuutos oli kasvua 898 641 € / 4,3 % verrattuna vuoteen 2020, jolloin kunnat maksoivat Kelalle työmakkinatukea 20,956 M€ (v. 2020 kasvu 2 315 685 € / 12,4 %). Vuonna 2021 maksut olivat yhteensä 21,854 M€. Varkauden osalta työmarkkinatuki nousi 44 299 € / 2,5 % (v. 2020 42 869 € / 2,5 %) verrattuna edellisvuoteen.

Pohjois-Savon kuntien investoinnit pysyivät lähes samalla tasolla kuin vuonna 2020. Vuoden 2021 investoinnit olivat 582 € / asukas ja vuonna 2020 545 € / asukas. Rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta heikkeni merkittävästi, ollen vuonna 2021 -137 € / asukas, kun vuonna 2020 tunnusluku oli vielä 102 € /asukas positiivinen.
(Lähde: Kuntaliitto ja VM talouskatsaukset)

Varkauden kaupungin tilinpäätöksen tulos vuodelta 2021 on alijäämäinen 2,974 M€.

Koronaepidemian vaikutukset kuntatalouteen

Koronaepidemia mullisti kuntatalouden vuonna 2020 ja epidemia vaikutti myös osaltaan vuonna 2021 kuntien ja kuntayhtymien kuluihin merkittävästi. Vuoden 2021 tulokehitys pysyi kuitenkin koulujen kehityksessä mukana. Kuntien vuonna 2020 alkanut hyvä verokehitys jatkui myös vuonna 2021. Kuntien tuloja lisäsivät korona-avustukset, jotka ovat olleet esimerkiksi välittömien koronasta johtuvien sosiaali- ja terveystoimen menojen osalta täysimääräisiä.

Vuonna 2021 kunnat ja kuntayhtymät saivat tilinpäätösarvioiden mukaan 2,4 mrd.€ koronatukia ja – avustuksia. Valtionosuuksien kautta tilitettiin kunnille 300 M€, verotuloina 610 M€ ja OKM:n korona-avustusten kautta 75 M€. Valtionavustuksina kunnille ja kuntayhtymille hakemusten perusteella ajalta 1.1.–31.8.2021 maksettiin yhteensä 1 455 M€.

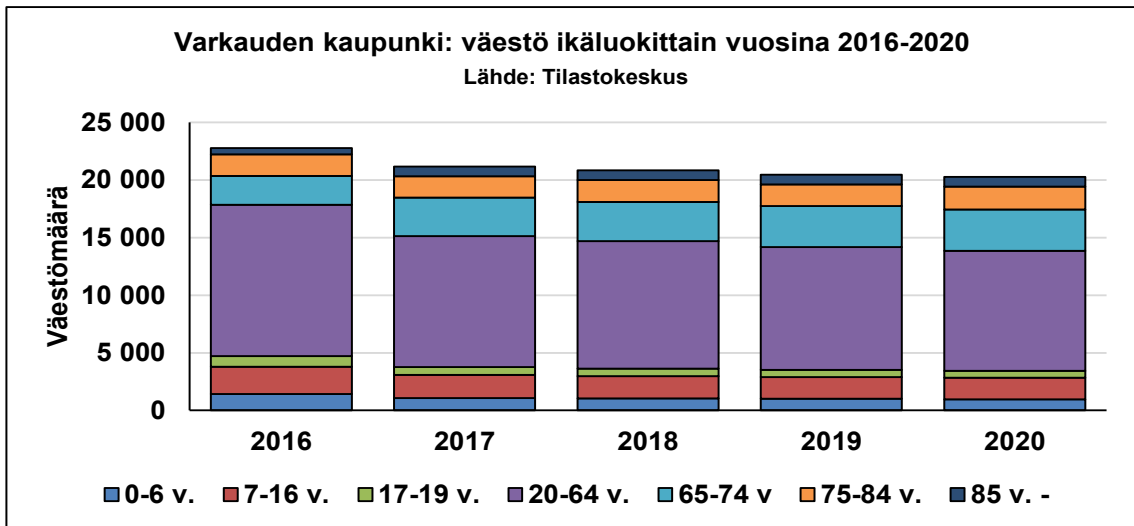
Varkauden väestö ja työllisyys

Varkauden asukasluku

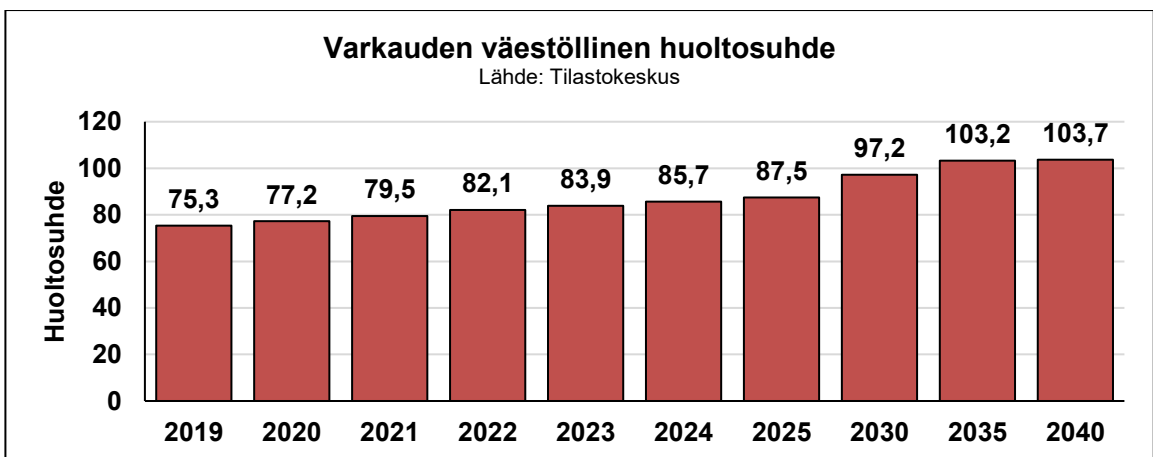
Varkauden asukasluku 31.12.2021 oli ennakkotiedon mukaan 19 978 asukasta. Asukasluvun kokonaisuutos edelliseen vuoteen verrattuna oli -300 asukasta. Vuoden 2020 lopussa vastaava kokonaisuutos oli -187 asukasta.

Vuoden 2021 asukasluvun muutoksesta syntyneiden enemmisyys oli -225 (vuonna 2020 -189). Syntyneitä oli 114 ja kuolleita 339 hlö, vastaavasti vuonna 2020 syntyneitä oli 106 ja kuolleita 295. Kuntien välinen nettomuutto oli -103 hlö (vuonna 2020 -53) ja nettomaahanmuutto 33 hlö (vuonna 2020 55).

Varkauden kaupunki: väestö ikäluokittain vuosille 2016 - 2021								
Lähde: Tilastokeskus								
	0-6 v.	7-16 v.	17-19 v.	20-64 v.	65-74 v	75-84 v.	85 v. -	Yhteensä
2016	1 418	2 377	930	13 136	2 498	1 860	558	22 777
2017	1 073	2 009	684	11 365	3 330	1 861	833	21 155
2018	1 047	1 925	656	11 054	3 413	1 898	836	20 829
2019	1 006	1 876	649	10 633	3 576	1 882	841	20 466
2020	954	1 883	604	10 420	3 579	1 973	865	20 278
2021	(ennakkotieto)							19 978

Väestöllinen huoltosuhte kuvaa lasten ja vanhusten määrää väestöstä 100 työikäistä kohden. Väestön ikärakenteen muutos tuo haasteita palvelurakenteelle ja rahoitukselle. Väestöllisen huoltosuhteen ennustettiin heikkenevän jonkin verran jo vuonna 2021, mutta merkittävästi huoltosuhte heikkenee vuosien 2025 – 2035 välillä.

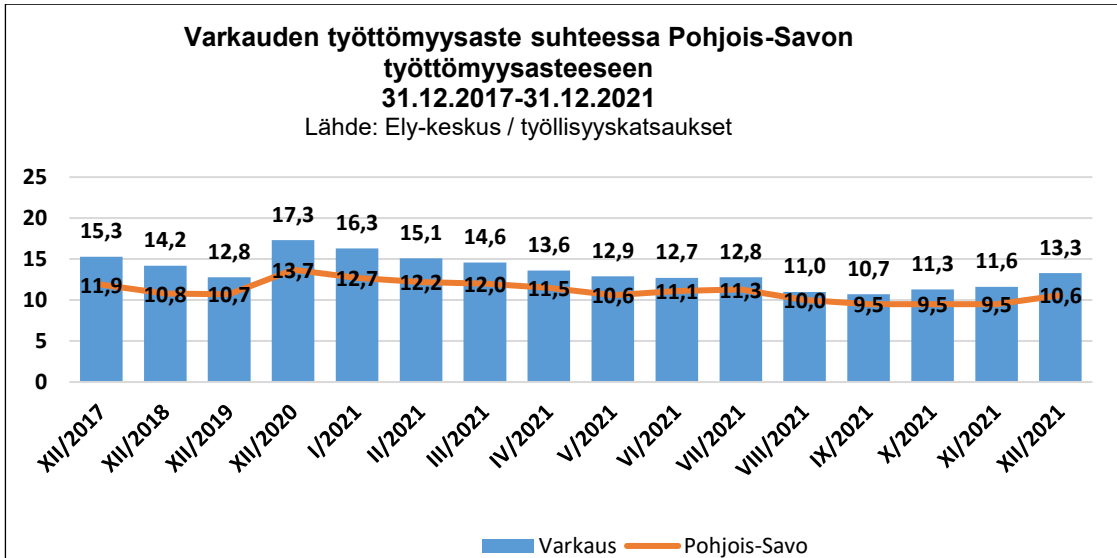
Työllisyys ja työttömyys

Työllisyysaste (%); 18–64-vuotiaiden työllisten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä oli Varkaudessa vuonna 2021 65,1 % (v. 2020 62,7 %). Pohjois-Savossa työllisyysaste oli 69,5 % (v. 2020 69,0 %).

Pohjois-Savon työttömien koko vuoden keskiarvo laski 16,47 % edelliseen vuoteen verrattuna. Pohjois-Savossa oli työttömiä vuonna 2021 keskimäärin 12 241 hlöä (v. 2020 14 655 hlöä, muutos -2 414 hlöä). Heistä pitkäaikaistyöttömiä oli vuonna 2021 4 736 hlöä (v. 2020 4 483 hlöä, muutos 253 hlöä). Nuoria alle 25 vuotiaita työttömiä oli keskimäärin vuonna 2021 1 508 hlöä (v. 2020 1 918 hlöä, muutos -400 hlöä).

Varkauden työttömyysaste 31.12.2021 oli 13,3 % (v. 2020 oli 17,3 %), Pohjois-Savon keskimääräinen työttömyysaste 10,6 % (v. 2020 13,7 %) ja koko maan 10,5 % (v. 2020 13,6 %).

Varkaudessa oli työttömiä työnhakijoita (ml. lomautetut) vuoden 2021 lopussa 1 131 hlöä (v. 2020 1 485 hlöä), mikä on 354 hlöä eli 23,8 % vähemmän kuin vuoden 2020 lopussa. Vuoden 2021 lopussa oli alle 25-vuotiaita työnhakijoita 137 hlöä (v. 2020 195 hlöä) eli 58 hlöä (29,7 %) vähemmän ja yli vuoden työttöminä olleita 341 hlöä (v. 2020 360 hlöä) eli 19 hlöä (5,3 %) edellisvuotta vähemmän.

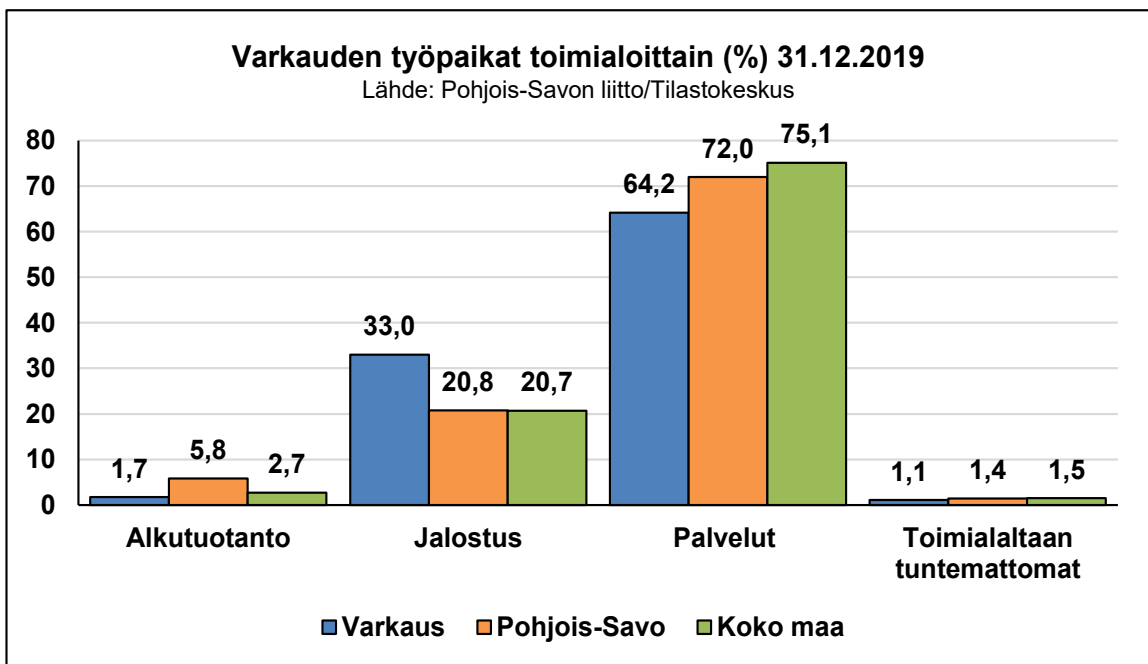
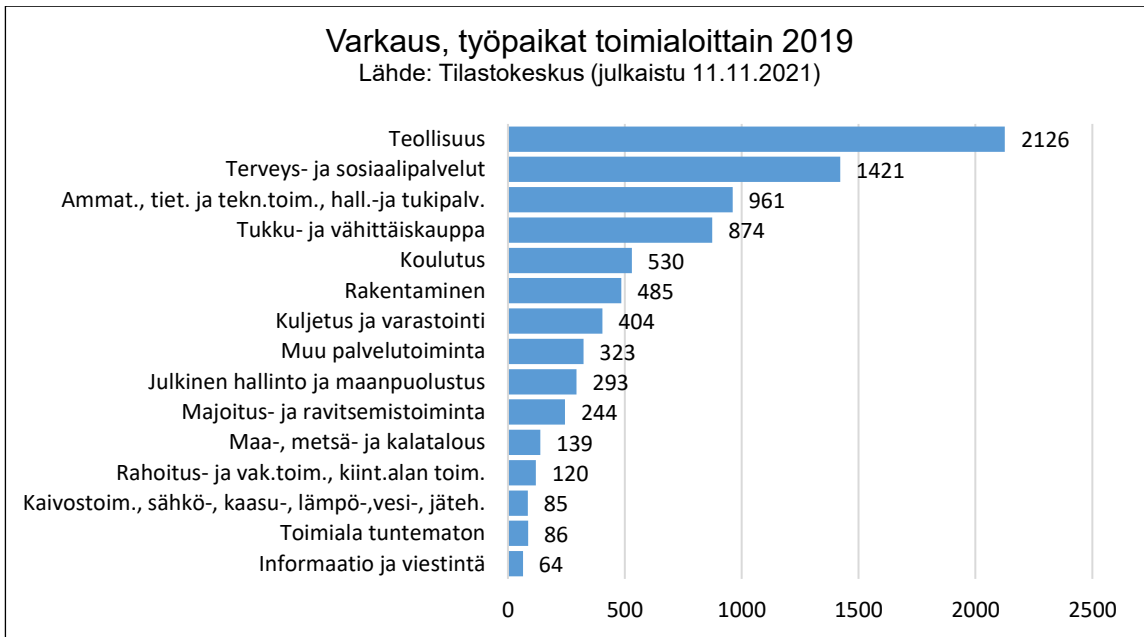

Työpaikkakehitys

Varkaudessa oli vuoden 2019 lopussa 8 155 työpaikka, mikä on 13 työpaikkaa vähemmän verrattuna vuoden 2018 tilastotietoihin. Suurin lisäys kohdistui teollisuuteen (yhteensä 34) ja suurin vähenemä muuhun palvelutoimintaan (-30). Varkauden seutukunnalla työpaikkojen määrä 31.12.2019 oli yhteensä 12 437 (v.2018 11 061). Tiedot vuoden 2019 työpaikkakehityksestä perustuvat Tilastokeskuksen 11.11.2021 julkaisemiin tietoihin. Uudempia tietoja työpaikkakehityksestä ei ole saatavilla.

Tilastokeskus / Toimialaluokitus	31.12.2018	%osuus	31.12.2019	%osuus	Muutos 2018-2019	
					kpl	%
Informaatio ja viestintä	73	0,9	64	0,8	-9	-12,3
Toimiala tuntematon	89	1,1	86	1,1	-3	-3,4
Kaivostoim., sähkö-, kaasu-, lämpö-, vesi-, jäteh.	94	1,2	85	1,0	-9	-9,6
Rahoitus- ja vak.toim., kiint.alan toim.	143	1,8	120	1,5	-23	-16,1
Maa-, metsä- ja kalatalous	116	1,4	139	1,7	23	19,8
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	237	2,9	244	3,0	7	3,0
Julkinen hallinto ja maanpuolustus	270	3,3	293	3,6	23	8,5
Muu palvelutoiminta	353	4,3	323	4,0	-30	-8,5
Kuljetus ja varastointi	420	5,1	404	5,0	-16	-3,8
Rakentaminen	514	6,3	485	5,9	-29	-5,6
Koulutus	508	6,2	530	6,5	22	4,3
Tukku- ja vähittäiskauppa	874	10,7	874	10,7	0	0,0
Ammat., tiet. ja tekn.toim., hall.-ja tukipalv.	956	11,7	961	11,8	5	0,5
Terveys- ja sosiaalipalvelut	1429	17,5	1421	17,4	-8	-0,6
Teollisuus	2092	25,6	2126	26,1	34	1,6
Yhteensä	8168	100,0	8155	100,0	-13	-0,2

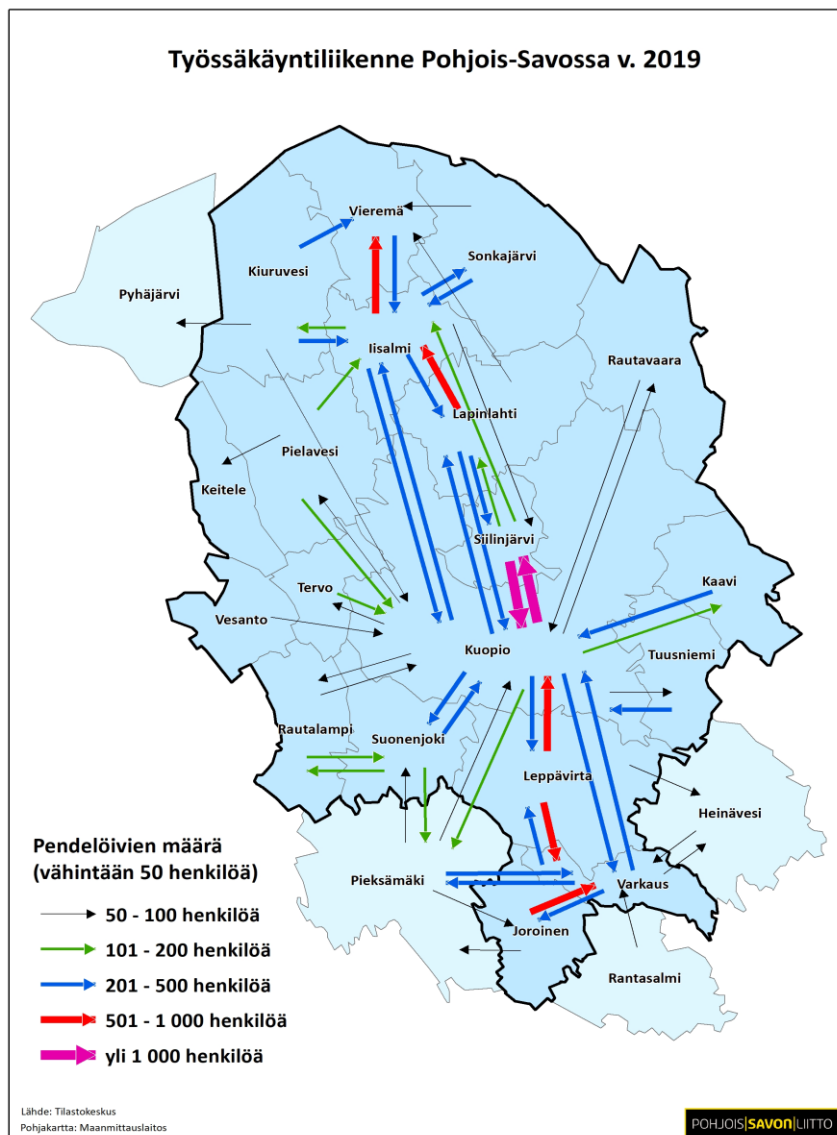

Yhteensä Pohjois-Savon alueella oli Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan 31.12.2019 (tiedot päivitetty 11.11.2021) 98 975 työpaikkaa, joista Varkaudessa sijaitsi 8,2 % / 8 155, Kuopiossa 53,9 % / 53 394, lisälnessä 9,2 % / 9 154 ja Siilinjärvellä 7,2 % / 7 091 työpaikkaa.

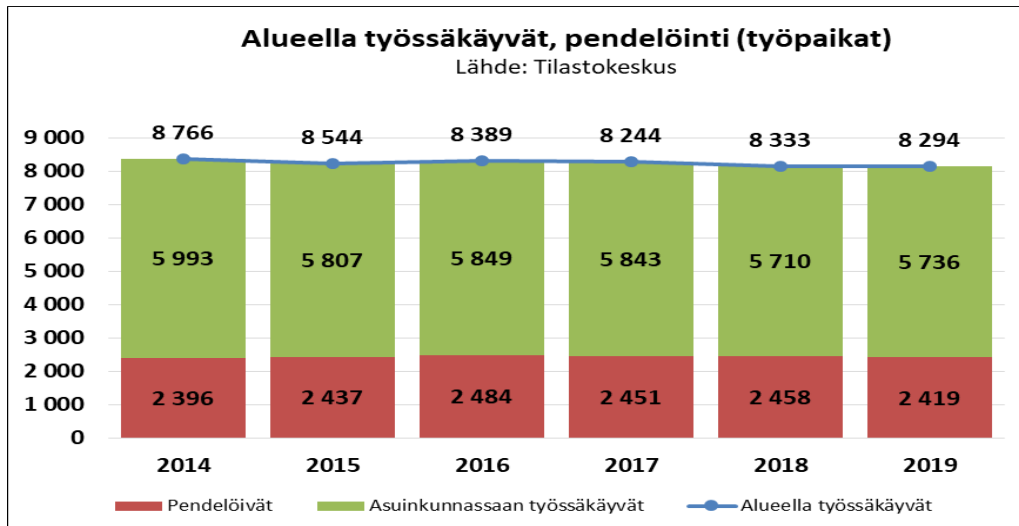
Muiden kuntien alueelta Varkauteen pendelöi yhteensä 2 419 hlöä ja Varkaudesta muihin kuntiin pendelöi 1 622 hlöä. Näin ollen nettopendelöinnissä Varkaus häviää 797 hlöä. Eniten Varkauteen tullaan töihin Leppävirralta (601 hlöä), Joroisista (579 hlöä), Pieksämäeltä (299 hlöä) ja Kuopiosta (314 hlöä). Varkaudesta Leppävirralle pendelöi 352 hlöä, Joroisiin 288 hlöä, Pieksämäelle 204 hlöä ja Kuopioon 295 hlöä.

	Varkauteen pendelöinti	Varkaudesta pendelöinti	Erotus
Leppävirta	601	352	249
Kuopio	314	295	19
Siilinjärvi	25	19	6
Suonenjoki	19	13	6
Iisalmi	3	8	-5
Joroinen	579	288	291
Heinävesi	61	58	3
Pieksämäki	299	204	95

Seuraavasta kuvasta ilmenee Pohjois-Savon työssäkäyntiliikenne eri kuntien välillä vuonna 2019.

Seuraavassa taulukossa Varkauden alueella työssäkäyvät henkilöt yhteensä, asuinkunnassaan työssäkäyvät ja eri kuntien välillä pendelöivät henkilöt.

1.1.3 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2021 talousarvio hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 7.12.2020 § 97. Vuoden 2021 veroprosentit päätettiin valtuustossa 9.11.2020 § 81–82. Verotukseen ei tehty korotuksia.

Vuoden 2021 kaupungin toimintaan ja talouteen on vaikuttanut syksyllä 2019 kaupunginvaltuuston hyväksymän talouden tasapainottamisohjelman jatkaminen sekä keväällä 2020 alkanut maailmanlaajuinen koronaepidemia.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Talouden tasapainottamisohjelman nettosäästötavoite vuoden 2021 loppuun mennessä oli 1,626 M€ ja ohjelma on toteutunut 1,215 M€ eli 0,411 M€ alle tavoitteen.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuman lisäksi talouteen on vaikuttanut merkittävästi hyvinvointi ja kasvatuksen toimialan lisäsäästöt 331 000 €, jonka toimiala kohdisti toimintakuluihin ja toiminnan kehittämiseen talousarvion 2021 laadinnan yhteydessä annettuun raamiin pääsemiseksi.

Yleishallinnon osalta talouden tasapainottamistoimenpiteitä on toteutunut vuosina 2020–2021 yhteensä 662 700 €, konsernitasolla 70 000 €, hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialalla 311 000 € ja teknisen toimessa 171 000 €. Teknisen toimen talouteen vaikuttavat myös käytöstä poistettujen rakennusten purkukulut, myytyjen rakennusten alaskirjaukset ja kiinteistöveroselvityksen laatiminen. Sosiaali- ja terveystoimen osalta ei talouden tasapainottamistoimenpiteitä ole vielä toteutunut lainkaan.

Koronaepidemian vaikutus kaupungin talouteen

Kirjanpidon mukaan koronaepidemiaan liittyviä kustannuksia kertyi vuonna 2021 yhteensä 2,444 M€.

Ensimmäinen hakemus saataviin korona-avustuksiin tehtiin ajalta 1.1.–31.8.2021 ja loppuvuoden avustushakemus ajalta 1.9.–31.12.2021 tammikuun lopulla. Ensimmäinen avustusmaksatus 2,074 M€ maksettiin kaupungille joulukuun lopulla. Opetustoimeen on saatu OKM:n korona-avustuksia 72 000 €, joista käytettiin 9 778 € ja loput 62 222 € siirrettiin vuodelle 2022. Myös museotoimi sai avustusta 10 000 €. Valtionosuuksien kautta maksettiin 0,168 M€ ja verotuloissa 0,624 M€. Valtionosuuksista on vähennetty myös vuonna 2020 maksettu takaisin perittävä koronakompensaatio 0,308 M€.

Tammikuussa 2022 tehtiin hakemus ajalta 1.9.–31.12.2021. Hakemuksesta ei vielä ole tullut päätöstä ja kirjanpitolautakunnan ohjeen mukaisesti avustus tullaan kirjaamaan vuoden 2022 tuloksi.

Koronaepidemian toimintakuluihin saatujen valtionosuuksien ja –avustusten sekä verotulojen muutosten kautta kaupungin tilikauden tulosta parantava vaikutus oli nettona vain 0,135 M€.

Pohjois-Savon Hyvinvointialue

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirtyvät Eduskunnan 23.6.2021 tekemän päätöksen mukaisesti hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Toimeenpanolaki astui voimaan 1.7.2021 alkaen. Hyvinvointialueiden väliaikainen valmistelutoimielin johtaa hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon valmistelua ja käyttää sitä koskevaa päätösvaltaa sekä vastaa tehtäviinsä liittyvistä puhevallan käyttämisestä aluevaltuuston toimikauden alkuun asti. Ensimmäiset aluevaalit järjestettiin 23.1.2022 ja aluevaltuustojen toimikausi käynnistyy 1.3.2022.

VATE:n tehtäviä on ollut mm. selvittää siirtyvään henkilöstöön liittyvät asiat, irtaimen ja kiinteän omaisuuden siirto, sopimuksien, oikeuksien ja velvollisuuksien selvittäminen ja siirto, toiminnan ja hallinnon järjestäminen sekä tilintarkastajan valinta, vuosien 2021 ja 2022 talousarvioista päättäminen ja osallistua ensimmäisien aluevaalien järjestämiseen.

Valtiovarainministeriö maksaa hyvinvointialueille valmistelurahoitusta. Pohjois-Savon hyvinvointialueen valtionavustus on 888 910 €.

Pohjois-Savon maakuntahallitus asetti 5.7.2021 VATE:n eli väliaikaisen valmistelutoimielimen organisoimaan 1.1.2023 aloittavaa Pohjois-Savon hyvinvointialuetta. Varkauden kaupungin edustajina väliaikaisessa valmistelutoimielimessä ovat olleet Reetta Kettunen (varalla Joonas Hänninen) ja Timo Tuunainen (varalla Anitta Korhonen, Joroinen).

Pohjois-Savon hyvinvointialueen ensimmäisen budjetin arvioidaan olevan noin 1,05 mrd.€ ja työtekijöitä yhteensä noin 12 000 henkilöä.

Uudistuksen yhteydessä kuntayhtymät lakkautetaan, joka vaikuttaa kuntien konsernien rakenteisiin. Pohjois-Savossa vain KYS:n omaisuus ja velat siirtyvät hyvinvointialueelle.

Hyvinvointialueella ei ole lainanotto-oikeutta ja investoinneista sekä niiden rahoituksesta päättää ministeriö.

Keski-Savon Uusyrityskeskus ry Wäläkki

Kaupunginhallitus päätti 11.1.2021 käyttää Wäläkki Keski-Savon Uusyrityskeskus ry:n toimintaan vuoden 2021 talousarvioon aloittavien yritysten neuvontaan määrärahan 74.117 euroa. Vuonna 2021 laskentaperusteena olivat vuosien 2017–2019 aikana Wäläkkyn avustuksella perustettujen yritysten lukumäärän keskiarvo ja kunnan asukasluku 31.12.2019. Asukasmäärään perustuva osuus oli 0,25 € /asukas ja neuvonnan kautta perustettujen yritysten määrään perustuva osuus oli 1.500 € /yritys (alv 0 %).

Elinvoiman edistäminen

Elinvoimajaoston 6.9.2021 § 7 ja kaupunginhallituksen 22.11.2021 § 334 mukaisesti kaupunginvaltuusto hyväksyi 7.12.2021 § 109 sopimuksen elinkeinopalvelujen tuottamisesta ja määrärahamuutoksen vuoden 2021 ostopalvelujen määrärahaan. Sopimuksen mukaisesti Navitas Kehitys käyttää toimintansa rahoittamiseen 1,3 M€ vuosien 2021–2023 aikana Call Waves Solutions Finland Oy:n myyntituotosta.

Vuoden 2021 talousarvion satunnaisista tuotoista poistettiin 1,3 M€ määräraha ja pienennettiin elinkeinoelämän muihin yhteistoimintaosuuksien ostopalvelujen määrärahaa 0,459 M€.

Kiinteistöveroselvitys

Syksyllä 2017 käynnistettyä kiinteistöveroselvitystä päätettiin jatkaa kaupunginhallituksen 4.2.2019 § 34 päätöksen mukaisesti. Selvityksen mukaan kiinteistöveron tuotto-odotus koko kaupungin rakennuskannan mukaan noin 400 000 €/vuosi. Selvitystyön kustannukset tulisi katettua noin 2,5 - 3 vuoden kuluessa. Kiinteistöveroselvitystyö on edennyt suunnitellusti ja sen ennakoidaan valmistuvan vuoden 2024 loppuun mennessä. Kiinteistöveroselvityksen kulut on arvioitu olevan n. 100 000 - 200 000 €/v. Vuonna 2021 kulut olivat 157 000 €. Verotulojen lisäykset/v on arvioitu olevan v. 2021 50 000 €, v. 2022 150 000 €, v. 2023 250 000 € ja v. 2024 350 000 €. Täysimääräinen verotulojen tuotto-odotus 400 000 €/v. arvioidaan alkavan toteutumaan v. 2025 alkaen.

Verkosto- ja kehittämishankkeita

Kaupunginhallituksen päätöksen 11.3.2019 § 69 mukaan kaupunki on osallistunut VisitSaimaa2 – Lakeland Finland 2019–2021 –hankkeeseen osallistutaan kaupunginhallituksen 23.4.2019 § 115 päätöksen mukaisesti. Kaupungin maksuosuus hankeajalta 87 500 €.

Varkauden teollinen historia – tutkimushanke on päätetty toteuttaa yhdessä Jyväskylän yliopiston Historian ja etnologian laitoksen kanssa kaupunginhallituksen 3.6.2019 § 153 mukaisesti. Vuoden 2021 kustannukset olivat 40 000 € (v. 2020 16 900 €) ja vuoden 2022 talousarviossa kaupunginhallituksen muihin käyttövaroihin sisältyy määräraha varaus tälle hankkeelle.

Invest and expand in North Savo – hankkeeseen on osallistunut kaupunginhallituksen 16.3.2020 § 69 mukaisesti. Kaupunki on varannut kuntarahaa koko hankeajalle yhteensä 39 963 €. Vuoden 2021 kuntarahaosuus oli 17 655 €.

Kaupungin hallitus on päättänyt 16.3.2020 § 70 osallistua Ratkaisu on puussa – hankkeeseen. Hankkeen kustannukset olivat vuonna 2020 1 375 € ja vuonna 2021 3 188 €.

Kaupunginhallituksen 29.5.2020 § 148 päätöksen mukaan kaupunki on osallistunut International Retailing – hankkeeseen ja varaa kuntarahan 10 000 € koko kolmivuotiselle hankeajalle. Vuoden 2020 kustannukset olivat 1 634 €. Vuodelle 2021 varattu kuntaraha 2 798 € maksettiin 1.4.2021.

Kaupunki osallistuu Saimaan matkailu ekosysteemiksi- hankkeeseen kaupunginhallituksen 7.6.2021 § 162 päätöksen mukaisesti. Hankkeeseen varataan kuntarahaa vuodelle 2022 2 500 € ja vuodelle 2023 2 500 €. Lopullinen päätös kuntarahasta tehdään kuitenkin kyseisten vuosien talousarviossa.

Lentopaikan hallinnointiyhtiön perustaminen

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 20.1.2020 § 25 päättänyt aloittaa neuvottelut lentopaikan hallinnointiyhtiön perustamisesta Joroisten kunnan, Varkauden Lentokerho ry:n ja Varkauden siviili-ilmailusäätiön kanssa. Kaupungin valtuusto on kokouksessaan 27.1.2020 § 6 päättänyt lisätä investointimäärärahaan taseryhmään osakkeet ja osuudet Lentopaikkayhtiön perustamispääoman Varkauden osuuden 30 000 €. Kaupunki sitoutuu perustettavan lentopaikkayhtiön käyttökulujen korvaamiseen vuosien 2021–2022 aikana enintään 30 000 € vuodessa. Vuoden 2020 osalta lentopaikkayhtiön peruspääoman merkintä ei toteutunut. Vuoden 2021 käyttötalouteen ei varattu ko. määrärahaa.

Viitoskäytävä – kumppanuudella kehittyvä kasvuyöhyke – kehittämishanke

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 24.5.2021 § 143 päättänyt osallistua Viitoskäytävä – kumppanuudella kehittyvä kasvuyöhyke – kehittämishankkeeseen ja sitoutua enintään yhteensä 7 500 €:n omarahoitusosuuteen vuosina 2021–2023. Osallistumisen edellytyksenä on, että Työ- ja elinkeinoministeriö myöntää Pohjois-Savon liitolle, joka toimii hankkeen hallinnoijana ja rahoituksen hakijana, rahoituksen hankkeen toteuttamiseksi.

Alueurakka

Kaupunginhallituksen 23.4.2019 § 104 tekemän päätöksen mukaisesti kunnallistekniikan rakentamisen ja ylläpidon tehtävät on hoitanut Destia Oy. Sopimus jatkuu 30.4.2026 saakka.

Pohjois-Savon pääomasijoitusrahasto

Pohjois-Savon pääomasijoitusrahastoon (North Savo Startup Fund) päätettiin osallistua kaupunginhallituksen 21.1.2019 § 21 päätöksen mukaisesti 0,5 M€ osuudella.

Rahastoon on tarkoitus kerätä noin 10 M€ kuntien, Pohjois-Savon liiton, Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja yksityisten sijoittajien rahaa. Pohjois-Savon pääomarahasto perustamiseen tarvittavan pääoma jakaantuu seuraavasti: Kuopion kaupunki 1,2 M€, Varkauden kaupunki 0,5 M€, Iisalmen kaupunki 0,5 M€, ELY-keskus 4,9 M€, yksityiset sijoittajat ja hallinnointiyhtiö yht. 2,9 M€. Maksuosuudet ajoittuvat vuosille 2020–2022 ja tarkentuvat vuosittain. Vuoden 2021 maksuosuusosuus 25 000 € maksettiin 2.7.2021.

Aalto hyvinvointikeskus

Elinkaarimallilla toteutettavan uuden terveyskampuksen rakentajaksi valittiin Lujatalo Oy kaupunginvaltuuston 14.1.2019 § 7 päätöksellä. Terveyskampuksen puitesopimukseen liittyvät sopimukset allekirjoitettiin Kuntarahoituksen kanssa 26.3.2019 kaupunginhallituksen päätöksen 11.3.2019 § 63 mukaisesti.

Rakennustyöt käynnistyivät 1.4.2019 maanrakennustöillä. Rakennustöiden aloittamisen aikana jatkettiin hankkeen jatko- ja toteutumissuunnittelua. Peruskivi muurattiin 9.8.2019. Rakennushanke eteni pääurakoitsijan laatimassa yleisaikataulussa koko hankkeen aikana.

Hankkeen harjannostajaiset vietettiin 21.2.2020. Vuonna 2021 työmaan keskivahvuus on ollut keskimäärin noin 80, enimmillään noin 130 työntekijää.

Terveyskampuksen Kuntarahoituksen kiinteistöleasing sopimuksen rahoituslimiitti nostettiin valtuuston 9.12.2019 § 103 päätöksellä 41,0 M€:oon. Kiinteistöleasingrahoitusta ei kuitenkaan ole ollut tarvetta korottaa Kuntarahoituksen sopimukseen, vaan kokonaisrahoitus on sovittu 39,95 M€:n tasoon. Kiinteistöleasingrahoitusta käytettiin terveyskampuksen investointimenoihin yhteensä 39 947 724,13 €. Lisäksi terveyskampuksen erillishankintoihin (mm. kiinteät ja irtaimet sairaalalaitteet ja irtokalusteet sekä ICT- ja tukipalvelujen hankinnat) myönnettiin enintään 4,5 M€:n leasingrahoitusvaltuutus valtuuston kokouksessa 9.12.2019 § 104. Rahoituksesta on käytetty 31.12.2021 mennessä 4 386 130,23 €. Hankkeen nimikilpailu järjestettiin syksyn 2020 aikana ja nimeksi valittiin Aalto Hyvinvointikeskus kaupunginhallituksen 14.12.2020 § 354 päätöksellä.

Aalto Hyvinvointikeskuksen toiminta alkoi 22.3.2021. Heti uusiin tiloihin muuton jälkeen aloitettiin vanhan sairaalan rakennusten purkaminen. Purkutyön ja parkkipaikkojen sekä viheralueiden rakentaminen valmistui lokakuun loppuun mennessä.

Kokonaisuutena uuden sairaalan hanke tuli maksamaan yhteensä 45 096 355,66 €, kun otetaan huomioon kiinteistön ja irtaimiston leasingrahoitukset ja kaupungin taseesta alas kirjatut kulut, joita ei leasingrahoitukseen siirretty.

Leasingrahoituksen loppuselvitys tehtiin Kuntarahoituksen kanssa tammikuussa 2022 ja laskutus alkoi helmikuussa.

Vetovoimakeskus / Tiedekeskussäätiö

Kaupunki on käynnistänyt vetovoimakeskuksen aluekehityshankkeen Joutenlahden alueella 2017. Hankkeen tavoitteena on ollut muodostaa alueelle vetovoimainen elämyskeskus, jossa on kaupallisten palveluiden lisäksi tiedekeskus ja mm. matkailua palvelevia toimintoja. Hankkeen asema-kaava on hyväksytty ja lainvoimainen.

Vuoden 2021 aikana hankkeen valmistelu jatkui elämyskeskuksen suunnittelulla. Alueelle suunniteltua tiedekeskusta operoimaan oli tarkoitus perustaa säätiö, jossa kaupunki toimisi yhtenä perustajajäsenenä. Lisäksi muiden mahdollisten perustajien tai yhteistyökumppaneiden kanssa neuvoteltiin.

Elämyskeskuksen sekä tiedekeskussäätiön perustamista käytiin läpi osana kaupungin strategia-työtä syksyn 2021 aikana. Kaupungin taloustilanne huomioiden tiedekeskussäätiön perustaminen siten, että kaupunki olisi sen merkittävä rahoittaja, ei näytä todennäköiseltä, eikä säätiön perustamiseen ole varattu määrärahoja vuoden 2022 talousarvioon. Vetovoimakeskuksen alueen kehittämistä jatketaan siten, että sinne sijoittuisi vetovoimaan lisääviä palveluita, jotka eivät edellytä kaupungin jatkuvaa tukea.

Paloasemahanke

Hankkeen ohjausryhmä hyväksyi hankesuunnitelman 22.10.2020 ja päätyi esittämään investoinnin käynnistämistä vaihtoehtoon; uudisrakennus nykyiselle tontille, mukaisesti. Tekninen lautakunta esitti kokouksessaan 3.12.2020 kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että hanke toteutetaan ohjausryhmän päätöksestä poiketen Heinäpellonkadulle. Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 1.2.2021 § 4, että uusi rakennus rakennetaan Heinäpellonkadun tontille. Heinäpellonkadun kaavamuuotos uutta pelastuslaitosta varten sai lainvoiman vuoden vaihteessa ja rakennussuunnittelu käynnistetään alkuvuodelta 2022.

Päivystyksen järjestelyt

Perusturvalautakunnan esityksen 19.6.2019 § 83 mukaan kaupunginhallitus on päättänyt hakea sosiaali- ja terveysministeriöltä lupaa jatkaa perusterveydenhuollon ympärivuorokautista päivystystä 1.1.2020 alkaen toistaiseksi voimassa olevana. Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt 25.11.2019 antamallaan päätöksellä poikkeusluvan ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämiselle 31.12.2022 saakka Varkauden sairaalassa.

Leikkaustoiminta Varkauden sairaalassa

Itä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen 16.1.2019 Nro ISAVI/713/2018, jolla Varkauden kaupunginhallitus oli määrätty 700 000 euron uhkasakon uhalla lopettamaan järjestämisvastuulleen kuuluvien leikkausten toteuttaminen viimeistään 31.7.2019 mennessä, oli haettu kaupunginhallituksen päätöksellä 11.2.2019 § 40 muutosta Itä-Suomen hallinto-oikeudelta. Itä-Suomen hallinto-oikeus 23.6.2020 antamallaan päätöksellä nro 00327/19/6206 hylkäsi valituksen. Samassa yhteydessä se pidensi määräykselle annettua määräaikaa siten, että nukutusta vaativa leikkaustoiminta on lopetettava 31.12.2020 mennessä. Selvitys toiminnan lopettamisesta oli annettava aluehallintovirastolle 15.1.2021 mennessä.

Kaupungin hallitus päätti 29.6.2020 § 185 tehdä valituslupahakemuksen ja valituksen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus pidensi 16.12.2020 antamallaan päätöksellä H995/2020 Itä-Suomen aluehallintoviraston antamaa määräaikaa siten, että nukutusta vaativa leikkaustoiminta on lopetettava ilman aiheutonta viivytystä, kuitenkin viimeistään 31.3.2021. Selvitys toiminnan lopettamisesta annettiin Itä-Suomen aluehallintovirastolle 30.4.2021, jonka mukaan anestesiaa vaativa leikkaustoiminta on lopetettu jo ennen määrää aikaa. Itä-Suomen aluehallintoviraston pyynnöstä asiasta annettiin vielä lisäselvitys 14.6.2021. Annettujen selvitysten perustella Itä-Suomen aluehallintovirasto totesi, että Varkauden kaupunki on lopettanut järjestelmävastuulleen kuuluvien leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa vaativien leikkausten toteuttamisen Varkauden sairaalassa, eikä asia anna aluehallintovirastossa aihetta enempään toimenpiteisiin.

Kaupunginhallituksen 12.10.2021 § 288 päätöksen mukaisesti sosiaali- ja terveystoimelle annettiin tehtäväksi jatkaa neuvotteluja käynnistää KYS kumppanuuslääkäritoiminta Varkaudessa paikallispuudutuksessa toteutettavan leikkaustoiminnan sekä poliklinikkatoiminnan jatkamisesta 1.1.2022 alkaen. Samalla kaupunginhallitus päätti irtisanoa Terveystalo Oy:n kanssa tehdyn määräaikaisen sopimuksen siten, että sopimus päättyy 31.12.2021.

Keski-Savon Rahasto

Varkauden kaupunki on tehnyt linjauksen, jonka mukaan Navitas Kehitys Oy:n Call Waves Solutions Finland Oy:n myyntitulosta saadusta pääomasta sijoitetaan uudelleen noin 1,1 M€ Varkauden yritysrahaston perustamiseen. Rahaston varojen tuottoja olisi tarkoitus käyttää yritysten kehittämiseen ja kasvun tukemiseen.

Navitas Kehitys Oy:n hallitus on käsitellyt rahaston perustamiseen liittyviä periaatteita kokouksessaan toukokuussa 2021. Yhtiön päätöksen mukaisesti yritysrahaston peruspääomaksi Navitas Kehitys Oy sijoittaisi 1,1 M€, jonka lisäksi rahastoon pyritään löytämään muitakin sijoittajia.

Elinvoimajaoston 6.9.2021 § 8 päätöksen mukaisesti nimettiin valmisteluryhmä, jonka tehtävänä oli valmistella rahaston toimintaperiaatteet ja säännöt 15.10.2021 mennessä. Valmisteluryhmään nimettiin edustajat kaupungin ja Navitas Kehitys Oy:n puolelta.

Elinvoimajaoston 25.10.2021 § 16 hyväksyi rahaston toimintaperiaatteet ja valtuutti niiden pohjalta apulaiskaupunginjohtajan ja Navitas Kehitys Oy:n toimitusjohtajan laatimaan tarkemmat säännöt. Rahaston säännöt hyväksyttiin elinvoimajaoston kokouksessa 21.2.2022 § 17. Rahaston peruspääoma muodostuu Navitas Kehitys Oy:n Call Waves Solutions Finland Oy:n myyntitulosta saadusta pääomasta 1,1 M€. Rahastoa hoidetaan sijoitusneuvoston alaisuudessa. Sijoitusneuvostoon kuuluvat Varkauden kaupunginjohtaja, kaupunginhallituksen puheenjohtaja, Navitas Kehitys Oy:n toimitusjohtaja, yhtiön hallituksen valitsema hallituksen jäsen.

Kaupunginhallituksen elinvoimajaosto on hyväksynyt rahaston säännöt osaltaan 21.2.2022 § 17.

Talous- ja velkaneuvonta

Talous- ja velkaneuvonnasta annetun lain (813/2017) mukaan talous- ja velkaneuvontaa järjestävät valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiirien oikeusaputoimistot. Vuoden 2019 alusta Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin toimipisteet sijaitsevat Mikkelissä, Savonlinnassa ja Kuopiossa. Varkauteen ei perustettu omaa valtion toimipistettä. Kaupunginhallituksen joulukuun 2018 päätöksen mukainen kaupungin järjestämä oma talous- ja velkaohjaus on toiminut Varkaudessa 4.3.2019 alkaen osana aikuissosiaalityötä kaupungintalon toisessa kerroksessa. Asiakastapaamisia ja –puheluita vuoden 2021 aikana oli keskimäärin 50 kpl / kk. Vuonna 2020 asiakastapaamisia ja –puheluita oli keskimäärin 57 kpl/ kuukausi.

Määrärahamuutokset vuonna 2021

Alkuperäisessä vuoden 2021 talousarviossa odotettiin kaupungin tilikauden tuloksen olevan alijäämäinen -1,199 M€.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2021 aikana määrärahamuutokset:

- Kv. 27.9.2021 § 91; ohjaamo- ja pajakoulutoiminnalle hyväksyttiin 18 355 €:n lisämääräraha vuodelle 2021.
- Kv. 15.11.2021 § 99; Investointiohjelmaan (Koneet ja kalusto, tietohallinnon teknologia-arkkitehtuuri, TieraERP Populus-järjestelmä) hyväksyttiin 18 500 €:n määräraha.
Kv. 7.12.2021 § 109 pienennettiin kaupunginhallituksen elinkeinoelämän muiden yhteistointaosuuksien ostopalvelujen määrärahaa 459 375 € ja tuloslaskelman satunnaisissa tuotoissa oleva 1,3 M€:n määräraha poistettiin kokonaan.
- Kv 7.12.2021 § 110 hyväksyttiin vielä useita määrärahamuutoksia.

Verotuloarviota korotettiin 1 663 000 €, jonka mukaan verotulojen arvioitiin olevan 85,128 M€. Arvio perustui syyskuussa 2021 julkaistun verokehikkoennusteeseen. Lopulliset verotulot olivat yhteensä 84,940 M€.

Valtionosuudet arvioitiin alkuperäisessä talousarviossa 0,222 M€ budjetoitua paremmiksi. Talousarviomuutoksen jälkeen valtionosuudet olivat 55,686 M€. Opetus- ja kulttuuriministeriön joulukuussa 2021 tulleen korjauspäätöksen jälkeen valtionosuudet olivat vuoden lopussa 55,681 M€.

Vuoden 2021 kaikkien talousarviomuutosten jälkeen tilikauden tuloksen arvioitiin heikkenevän alkuperäisestä talousarviosta 1,887 M€ ja tilikauden tuloksen alijäämän muodostuvan 3,086 M€. Lopullinen tilikauden tulos on alijäämäinen 2,974 M€.

Valtuuston vuodelle 2021 hyväksymien talousarviomuutosten jälkeen tuloslaskelman toimintakate toteutui 1,039 M€ arvioitua alhaisempana ja vuosikatteen toteutuma oli 1,470 M€ budjetoitua parempi.

Tilikauden jälkeen määrärahaylitykset, joita ei enää käsitellä tuloslaskelman määrärahoissa, valtuusto hyväksyi 28.2.2022 § 16.

Kaupunkistrategian ”Asukkaiden Warkaus” toimeenpano

Valtuusto hyväksyi kaupunkistrategian ”Asukkaiden Warkaus” joulukuussa 2017. Sen toimeenpano käynnistyi heti vuoden 2018 alussa.

Vuoden 2021 aikana keskityttiin strategian mukaisesti talouden tasapainottamisohjelman toteuttamiseen ja seuraamiseen sekä organisaatiouudistuksen valmisteluun sekä toteutukseen sosiaali- ja terveystoimen sekä sivistys- ja liikuntatoimen osalta. Uuden valtuuston aloitettua 1.8. alkaen käynnistettiin strategian päivittäminen. Syksyn aikana päivittäminen painottui kaupungin talouden tilaan ja sen tuomiin reunaehtoihin investointien toteuttamisessa ja toiminnan kehittämisessä.

Osallistuva budjetointi

Vuosien 2018 – 2019 talousarviossa otettiin käyttöön kuntalain 5 luvun 22 §:n mukainen osallistuva budjetointi. Vuonna 2018 osallistuvan budjetoinnin kohteena olivat nuoret ja työttömät (20 000 €)

ja vuonna 2019 teemana oli hyvinvointitavoitteiden jalkauttaminen (30 000 €). Vuonna 2020 talousarvioon varattu määräraha 20 000 € jäi lähes kokonaan käyttämättä koronaepidemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi.

Vuoden 2021 talousarvioon sisältyi 10 000 €:n määräraha osallistuvaan budjetointiin, joka kohdennettiin syksyllä 2021 aloitettuun strategian päivitykseen ja osallisuuden lisäämiseen ja kehittämiseen.

1.1.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupungin talouden tasapaino, rahoitusasema ja tuleva kehitys

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupungin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätöksen informaatiota parannetaan sisällyttämällä siihen arvio kaupungin talouden tulevasta kehityksestä. Arvion kohteena voi olla esimerkiksi kaupungin talouden tasapaino, lähitulevaisuuden investointitarpeet ja niiden rahoitus sekä kaupungin velkaantumiskehitys.

Talouden tasapaino ja tulorahoituksen riittävyys

Kuntatalouden tulorahoituksen riittävyttä arvioidaan vuosikatteen kautta. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Edellytyksenä riittävyydelle on, että poistojen määrä vastaa keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Vuoden 2021 tilinpäätöksessä vuosikate 7 452 872 € ei riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia, jotka ovat 10 426 880 €.

Suunnitelman mukaisiin poistoihin sisältyy taseen keskeneräisistä hankkeista uuden sairaalahankkeen suunnittelu- ym. kustannuksia vuosilta 2017–2021 yhteensä 129 928,22 €, joita Kuntarahoitus ei hyväksynyt leasingrahoitukseen sekä Könönpellon koulun uudishankkeen suunnittelukustannuksia 65 432,13 €, koska vuoden 2022 talousarviossa linjattiin koulun peruskorjaus eikä uudisrakennusta toteuteta. Lisäksi vuoden 2021 tilinpäätöksessä on alas kirjattu seuraavien kohteiden jäännösarvot; Revonhätä / entinen nuorisotalo, Kuoppakankaan ruokapalvelukeskus, Ratakadun pysäkki, yhteensä 233 813 €. Arvonalennuksiin on kirjattu Niittylän ja Korpelan tonttien arvojen alennus 87 502 € ja vanhan sairaalan tasearvoja 2 362 102 €. Sairaalan rakennusten arvot alas kirjattiin vuosina 2018–2021 ja rakennukset purettiin vuoden 2021 aikana.

Vuoden 2021 tilikauden tulos on alijäämäinen 2 974 008 €.

Rahoitusasema

Kaupungin rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen kautta. Tärkeimpiä tunnuslukuja ovat omavaraisuusaste, suhteellinen velkaantuneisuus, velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, kertynyt yli-/alijäämä, yli-/alijäämä € / asukas, lainakanta ja lainat € / asukas sekä lainasaamiset.

Omavaraisuusaste kertoo kaupungin vakavaraisuudesta, alijäämän sietokyvystä ja kyvystä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusasteen hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. Mikäli omavaraisuusaste on 50 tai sitä alempi, voidaan kuntataloutta pitää heikkona ja kaupungin velkarasitetta merkittävän suurena.

Varkauden kaupungin omavaraisuusaste oli vuonna 2021 44,5 % (v. 2020 50 %, v. 2019 53,8 %, v. 2018 55,4 %, v. 2017 60,2 %, v. 2016 63,3 %, v. 2015 62,4 %, v. 2014 61,3 % ja v. 2013 59,6 %). Omavaraisuusaste on edelleen heikentynyt vuoden 2021 aikana. Kaupungin omavaraisuusaste oli huomattavasti heikompi kuin koko maan keskimääräinen omavaraisuusaste 58,0 % vuonna 2020. Pohjois-Savossa kuntien omavaraisuusaste oli vuonna 2020 keskimäärin 51,8 % eli hieman parempi kuin Varkauden kaupungin omavaraisuusaste vuonna 2020.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kaupungin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus on, sitä paremmat mahdollisuudet kaupungin on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Varkauden kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus oli vuonna 2021 72,0 % (v. 2020 60,42 %, v. 2019 55,8 %, v. 2018 55,9 %, v. 2017 47,6 %, v. 2016 39,6 %, v. 2015 40,7 %, v. 2014 42,4 % ja v. 2013 44,9 %). Myös suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku on edelleen heikentynyt viime vuoden aikana. Kuntien suhteellinen velkaantuneisuus koko maassa oli vuonna 2020 keskimäärin 59,9 % ja Pohjois-Savossa 55,8 %. Verrattaessa Varkauden kaupungin vuoden 2020 suhdelukua koko maan ja Pohjois-Savon tunnuslukuihin, voidaan todeta kaupungin tunnusluvun olevan hieman heikompi kuin koko maan ja Pohjois-Savon tunnusluku.

Kertynyt yli-/alijäämä osoittaa, paljonko kaupungilla on ylijäämää tulevien vuosien liikkumavaraksi tai alijäämää katettavaksi taloussuunnittelukautena.

Varkauden kaupungin taseessa on vuoden 2021 alijäämän 2 974 008 € jälkeen kertynyttä kumulatiivista ylijäämää 19 126 257 €. Asukasta kohden ylijäämää on 957 €. Ylijäämä on muodostunut pääosin vuonna 2012 toteutetusta vesilaitoksen yhtiöittämisestä (24,4 M€, josta on myös katettu taseessa ollut 8,2 M€ alijäämä) ja vuonna 2014 tehdystä Savonia ammattikorkeakoulun yhtiöittämisestä (4,3 M€) sekä vuosien 2015 (3 236 589 €) ja 2016 (1 500 433 €) sekä vuoden 2017 (630 591 €), vuoden 2019 (6 331 319 €) ylijäämistä. Vuonna 2019 purettiin taseesta vapaaehtoinen investointivaraus 12,5 M€, muutoin tilikauden tulos olisi ollut 6,2 M€ alijäämäinen. Vuosien 2013 ja 2018 tilikauden tulokset olivat alijäämäisiä. Vuonna 2013 6,2 M€ ja vuoden 2018 3,7 M€. Myös vuodet 2020 ja 2021 olivat yhteensä alijäämäisiä 4,7 M€.

Keskimäärin kuntien taseen ylijäämä oli koko maassa vuonna 2020 2 293 € / asukas ja Pohjois-Savossa 1 077 € / asukas. Varkaudessa ylijäämää oli vuoden 2020 lopussa 1 090 € / asukas.

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Varkauden kaupungin lainakanta vuoden 2021 lopulla oli 104 747 463 € (v. 2020 79 032 237 €, v. 2019 67 486 628 €, v. 2018 68 387 500 €, v. 2017 55 012 492 €). Lainat / asukas vuonna 2021 5 243 € (v. 2020 3 897 €, v. 2019 3 297 €, v. 2018 3 283 €, v. 2017 2 599 €). Keskimäärin kaikilla kunnilla oli lainaa vuonna 2020 3 448 € /asukas ja Pohjois-Savossa 3 559 € / asukas.

Kaupungin lainakanta kasvoi vuoden 2021 aikana 25,7 M€. Lainamäärän kasvuun vaikutti vuoden 2020 kaupunginvaltuuston myöntämä 23,5 M€ antolaina Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle. Antolainasta maksettiin vuonna 2021 15,0 M€. Vuoden 2021 investoinnit olivat 13,5 M€.

Pitkäaikaisista lainoista on vaihtuvakorkoisia lainoja 13,01 M€ ja kiinteäkorkoisia 56,73 M€. Lainojen suojausaste 54,2 %. Lyhytaikaista kuntatodistuslainaa 31.12.2021 oli yhteensä 35,0 M€ (osuus 33,4 % koko lainakannasta).

Lainat ja vuokravastuut sekä lainasaamiset

Tilinpäätöksessä 2019 esitettiin ensimmäisen kerran uutena tunnuslukuna lainat ja vuokravastuut. Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan tilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisesti. Tunnusluku ottaa huomioon erilaisilla rahoitusratkaisuilla tehdyt hankinnat ja investoinnit. Esimerkiksi rahoitusleasingsoimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

Lainat ja vuokravastuut olivat vuonna 2021 yhteensä 173,9 M€ (v. 2020 145,4 M€, v. 2019 128,3 M€, v. 2018: 112,7 M€). Lainamäärä ja vuokravastuut kasvoivat edellisestä vuodesta 25,8 M€. Lainat ja vuokravastuut 31.12.2021 olivat 8 705 € / asukas (v. 2020 7 169 €, v. 2019 6 268 € ja v. 2018 5 407 € / asukas).

Lainasaamisilla tarkoitetaan taseen pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja, jotka on tarkoitettu kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kaupungin antolainasaamiset 31.12.2021 ovat 63,981 M€ (v. 2020 49,693 M€, v. 2019 47,431 M€, v. 2018 46 99 M€). Lainasaamisista kohdistuu tytäryhteisöille 63,758 M€.

Kaupungin talouden tuleva kehitys

Vuoden 2021 tuloksen muodostumiseen eivät vaikuttaneet enää merkittävästi kertaluonteiset yleiskatteelliset koronaepidemian vuoksi kunnille valtionosuuksien ja verotulojen kautta maksetut kompensatiot sekä käyttötalouteen opetus- ja kulttuuritoimeen annetut korona-avustukset. Koronatu- kien ja – avustusten nettovaikutus oli vain 0,135 M€.

Tilikauden tulokseen vaikutti toimintakatteen heikkeneminen 4,243 M€ verrattuna vuoden 2020 toteutumaan. Toimintatuotot kasvoivat 5,076 M€, mutta vastaavasti toimintakulut kasvoivat 9,364 M€.

Vuoden 2021 tilikauden tulos on toinen peräkkäinen alijäämäinen tulos. Voimassa olevaa taloudentasapainotusohjelmaa tulee päivittää strategian mukaisesti hyvinvointialueiden aloittamisen vaikutukset organisaattiorakenteeseen huomioiden. Poliittisten päättäjien ja koko henkilöstön tulee sitoutua tulevina vuosina talouden tasapainottamiseen.

Kunnan talous on heikkenevä, kun vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos negatiivinen. Heikkenevässä taloudessa vuosikate ei riitä poistoihin ja kaupunki joutuu ottamaan lisää velkaa, realisoimaan pysyvien vastaavien hyödykkeitä tai pitkäaikaisia sijoituksia.

Varkauden kaupungin vuoden 2021 taloutta voidaan edelleen kuvata heikkenevänä. Vuosikate heikkeni 2,9 M€ vuodesta 2020.

Tuloslaskelman mukaan vuosikate 7,453 M€ kattaa poistot ja arvonalentumiset 71,5 %. Vuoden 2021 poistoihin ja arvonalentumisiin 10,427 M€ sisältyy taseen keskeneräisistä hankkeista poistettuja hankkeita, jotka eivät tule siirtymään käyttöomaisuuteen valmiiksi ja poistolaskentaan, yhteensä 0,195 M€. Arvonalentumis- ja lisäpoistokirjauksiin sisältyy myytyjen ja purettujen rakennusten sekä vanhan sairaalan jäännösarvojen alaskirjauksia yhteensä 2,771 M€.

Tilikauden 2021 tulos on alijäämäinen 2,974 M€ ja toteutui muutetun talousarvion jälkeen 96,4 %, erotuksen ollessa vain 0,112 M€.

Kaupungin tulevaa talouden kehittymistä arvioitaessa on myös huomioitava vuosien 2018 ja 2019 tilikausien tulokset, jotka olivat ennen varausten purkamista alijäämäisiä. Vuosi 2018 4,6 M€ ja vuosi 2019 6,2 M€. Tilikauden 2018 alijäämä oli varauksen purun jälkeen 3,7 M€ ja vuoden 2019 ylijäämä 6,3 M€. Lisäksi vuosien 2020 ja 2021 tilikauden tulokset olivat molemmat alijäämäisiä, yhteensä 4,3 M€. Vuoden 2020 toteutumaan vaikutti merkittävästi saadut koronakompensatiot, joita ilman tilikauden tulos olisi ollut noin 7,2 M€ alijäämäinen.

Myös vuoden 2022 talousarvio on alijäämäinen 3,712 M€. Talousarvioon ei enää sisälly vanhan terveyskeskus- ja sairaalarakennusten arvonalentumisia, jotka vuosina 2018–2021 vaikuttivat kaupungin tulokseen noin 2,4 M€ / vuosi. Vuoden 2022 talouden toteutumiseen vaikuttavat verotulojen kehittyminen ja yleinen kustannustason mahdollinen nousu kansantaloudessa tapahtuvien muutosten vuoksi. Myös maailman talouden tilan muuttuminen helmikuun lopulla alkaneen venäjän ja Ukrainan välisen aseellisen konfliktin vuoksi, vaikuttaa Suomen talouteen ja sitä kautta kuntatalouteen.

Maan hallitus linjasi helmikuussa 2022 määräaikaisista täsmä toimenpiteistä, joilla pyritään vastaamaan energian hinnan nousun vaikutukseen matkustamiskustannuksissa. Esimerkiksi asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten perusteella tehtäviä vähennyksiä korotetaan tilapäisesti vuodelle 2022. Hallitus tulee antamaan esityksen, jolla korotetaan matkakuluvähennyksen enimmäismäärää 7 000 €:sta 8 400 €:oon. Oman auton käytön mukaan myönnettävän matkakuluvähennyksen kilometrikohtainen euromäärä vahvistetaan 0,30 €:oon kilometriltä ja käyttöetuauton mukaan myönnettävä määrä 0,24 €:oon Verovelvolliset voisivat hakea muutosta ennakonpidätysprosenttiin matkakuluvähennyksen korotuksen perusteella 1.7.2022 alkaen.

Nämä uudet tälle vuodelle myönnettävät vähennykset tulevat vaikuttamaan kuntien verotuloihin ja sitä kautta kuntatalouteen, ellei näitä veroukseen kohdistuvia lisävähennyksiä kompensoida valti-onosuuksien kautta.

Tulevien vuosien investointipäätökset ja niiden rahoitusratkaisut tulevat vaikuttamaan merkittävästi kaupungin talouteen ja tunnuslukuihin. Toiminta- ja vuosikatteen heikkeneminen, lainakannan sekä vuokratavuiden ja poistojen kasvaminen uusien investointien myötä asettavat taloudelle erittäin merkittäviä haasteita.

Taloussuunnittelukauden 2022 – 2024 nettoinvestoinnit ovat yhteensä 30,883 M€. Investointien rahoitukseen tarvitaan lainaa vuosittain noin 9,0–12,0 M€ ellei investointeja rahoiteta muilla rahoitusratkaisuilla kuten esimerkiksi kiinteistöleasingilla tai omaisuuden myynnillä.

Tulevaisuudessa kaupungin investointeihin tulee vaikuttamaan merkittävän suuri korjaustarve. Arvio vuoteen 2031 mennessä rakentamis- ja korjaustarpeista on noin 150 M€.

Väestörakenteen muutos vaikuttaa myös kaupungin toimitilarpeisiin. Lasten ja nuorten osuus väestöstä vähenee ja vanhusväestön osuus puolestaan kasvaa voimakkaasti. Sote-uudistuksen myötä vanhusten hoiva siirtyy vuoden 2023 alusta kaupungilta hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle. Hyvinvointialueet vuokraavat kaupungilta ne tilat, joissa vanhuksia hoidetaan.

Tulevaisuudessa olisikin erittäin tärkeää, että kaupunki ja Pohjois-Savon hyvinvointialue tarkaste-lisivat tilatarpeita hyvässä yhteistyössä. Esimerkiksi tyhjilleen jäävien toimitilojen mm. koulujen muuntaminen hoivakäyttöön silloin, kun se on teknisesti mahdollista, olisi kestävämpi ja kokonais-taloudellisempi ratkaisu koko maakunnan kannalta kuin uuden rakentaminen.

Hyvinvointialueiden (sote-uudistuksen) toteutuminen 1.1.2023 tulee tulevaisuudessa helpotta-maan talouden ennustettavuutta, mutta toisaalta taloudellinen liikkumavara kapenee merkittävästi. Toimintakatteen supistuminen tämän hetkisten painelaskelmien mukaan noin 40,0–42,0 M€:oon tuo haasteita talouteen velkojen ja vastuiden ollessa jo nyt varsin mittavat ja mahdollisesti vielä tulevaisuudessa kasvavan investointien myötä.

Tulevaan alueelliseen muutokseen tulee valmistautua mahdollisimman hyvin ennakoimalla tulevia rakenteellisia muutoksia ja valmistautua oman organisaation rakenteiden ja toiminnan sopeuttami-seen muuttuneeseen yhteiskunnalliseen tilanteeseen.

Kaupungin talousarviolainojen arvioidaan kasvavan vuoden 2024 loppuun mennessä 127,95 M€:oon, kun ne vuoden 2021 lopussa ovat 104,7 M€. Kaupungin ottolainaukseen vaikuttaa mer-kittävästi myös tytäryhteisöille myönnettävät antolainat.

Omaravaisuusasteen ja suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvut ovat heikentyneet viime vuo-sien aikana. Tulevien vuosien talouskehitys tulee vaikuttamaan tunnuslukuihin.

Taseessa jäljellä olevat edellisten vuosien ylijäämät 19,1 M€ riittävät kattamaan tulevien vuosien mahdolliset alijäämät muutaman vuoden osalta. Vapaaehtoisia varauksia ei taseessa enää ole.

Kaupungin taloudellisen tilanteen vakauttamiseen tulee myös pohtia taseessa olevien omaisuus-erien arvostuksia ja mahdollisuuksia realisoida omaisuutta.

Kaupunginvaltuuston 26.8.2019 hyväksymän talouden tasapainottamisohjelman keskeisiä toimen-piteitä olivat henkilöstösuunnittelu, jossa eläköitymisiä hyödynnetään etenkin sosiaali- ja terveys-toimessa uuden terveystampuksen käyttöönoton myötä ja sairauspoissaolojen vähentyminen työ-hyvinvoinnin parantumisen myötä. Lisäksi ohjelmaan sisältyy toiminnan ja prosessien kehittämisen kautta saatavat kustannussäästöt, mm. toimintojen sähköistämiset ja digitalisaation lisääminen. Myös sopimusten tarkastelu ja uudelleen järjestelyt sekä hintatason tarkastelu on ohjelman yhtenä tavoitteena. Ohjelmaan sisältyy organisaatiouudistus konsernipalvelujen osalta.

Nykyinen ohjelma ei sisällä veroprosenttien korotuksia, henkilöstön irtisanomisia tai lomautuksia. Näitäkin toimenpiteitä voidaan joutua harkitsemaan, jos talouden tasapainotila ei muutoin hyvin-vointialueiden aloittamisen jälkeen parane. Tasapainottamisohjelman toteutumista on seurattu

säännöllisesti sekä virkamiesten että luottamushenkilöiden toimesta. Ohjelma päivitetään vuoden 2022 aikana strategian päivittämisen yhteydessä.

Vuonna 2021 loppuun mennessä talouden tasapainottamisohjelman säästötoimenpiteiden toteutuma on 1,215 M€, tavoitteen ollessa 1,626 M€. Ohjelman tavoitteet ovat tulevina vuosina haastavia ja niissä onnistuminen edellyttää toimialarajat ylittävää yhteistyötä ja henkilöstön ja luottamushenkilön sitoutumista niiden saavuttamiseen. Hyvinvointialueiden aloittamisen myötä kaupungin talous on huomattavasti suppeampi ja talouden liikkumavara on pienempi kuin aikaisemmin. Toimintakate pienenee noin 70 % nykyisestä tasosta, mutta kaikki velat ja vastuut jäävät täysimääräisenä kaupungin vastattavaksi.

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset tulee huomioida kaupungin organisaatiossa ja palvelurakenteessa talouden rajaehdot huomioiden. Hyvinvointialueiden 1.1.2023 aloittamisen lisäksi muutokset jatkuvat vuonna 2024, kun TE-palvelut siirtyvät kuntien tehtäväksi.

Kaupungin taloudessa tulee huomioida myös ne epävarmuustekijät, jotka aiheutuvat Venäjän ja Ukrainan helmikuussa alkaneen aseellisen konfliktin vuoksi. Inflaation kiihtyminen, korkotasossa tapahtuvat muutokset ja yleisen hintatason nousu vaikuttavat kaupungin talouteen monin eri tavoin.

Tulevien vuosien taloussuunnittelussa joudutaan arvioimaan nykyisen palvelurakenteen toimivuutta väestön ikärakenteen muutosta vastaavaksi. Kuntatalouden kestävyysvajeen haasteisiin ei voida vastata pelkästään verotusta kiristämällä. Myös palvelurakenteita ja toimintatapoja on kehitettävä siten, että kuntatalouden haasteista selvitään kohtuullisella kunnallisveroasteella. Tulevaisuudessa tuottavuuden ja tuloksellisuuden merkitys korostuu kuntataloudessa.

Kuntalaki / konsernitarkastelu

Vuosina 2015 ja 2017 uudistettu kuntalaki tiukentaa kuntien talousohjausta ja korostaa kuntakonsernin asemaa kuntataloudessa. Kuntien alijäämän kattamisvelvoitetta tiukennetaan ja kytketään se arviointimenettelyyn. Kuntien tunnuslukuja arvioidaan konsernitasolla.

Seuraavassa taulukossa on verrattu kaupungin vuosien 2016 - 2021 tilinpäätöksien tunnuslukuja kaupunkikonsernin vastaaviin lukuihin ja vertailutietoina Pohjois-Savon ja koko maan tunnuslukutiedot, niiltä osin kuin tunnuslukutiedot ovat olleet saatavissa.

Vuonna 2021 kaupungin tunnusluvut heikkenivät jonkin verran. Vastaavat tunnusluvut kuntakonsernin osalta ovat myös heikommat kaupungin tunnuslukujen heikkenemisen myötä.

Tunnusluvut osoittavat kuinka Varkauden kaupungin ja kaupunkikonsernin luvut asemoituvat Pohjois-Savoon ja koko maahan verrattuna. Vuoden 2021 tilinpäätöksen osalta ei vielä Pohjois-Savon kuntien ja koko maan tilinpäätös tietoja sekä konsernitietoja ole saatavilla.

	TP2021	TP 2020	TP 2019	TP2018	TP2017
Kaupungin tunnusluvut (Emo)					
Omavaraisuusaste, %	44,5	50,0	53,8	55,4	60,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	72,0	60,4	55,8	55,9	47,6
Lainakanta, € (sis.konsernitilin velan)	113 867 646	87 767 818	73 566 347	68 387 500	55 012 492
Lainat ja vuokravastuut €	173 903 472	145 371 502			
Lainat / asukas, €	5 700	4 328	3 595	3 533	2 599
Lainat ja vuokravastuut / asukas, €	8 705	7 169			
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €	957	1 090	1 163	838	998
Konsernin tunnusluvut					
Omavaraisuusaste, %	35,4	37,0	37,6	36,9	38,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	92,7	86,8	82,5	85,3	81,9
Lainakanta, €	212 148 923	187 913 717	173 761 532	181 787 891	174 856 885
Lainat ja vuokravastuut, 1000 €	288 328 872	261 597 277			
Lainat / asukas, €	10 619	9 266	8 490	8 723	8 262
Lainat ja vuokravastuut / asukas, €	14 432	12 900			
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €	2 337	2 082	1 760	1 724	1 668
Pohjois-Savo, keskimäärin					
Omavaraisuusaste, %		51,8	52,8	53,2	55,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		55,8	54,9	53,6	49,5
Lainakanta, 1000 €		893 506	786 303	729 929	691 669
Lainat ja vuokravastuut, 1000 €		876 630			
Lainat / asukas, €		3 599	3 274	2 997	2 842
Lainat ja vuokravastuut / asukas, €		4 441			
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €		1 077	919	689	745
Pohjois-Savo, konserni keskimäärin					
Omavaraisuusaste, %		31,5	31,1	32,3	33,0
Lainakanta, 1000 €		2 043 966	1 896 628	1 770 545	1 728 572
Lainat ja vuokravastuut, 1000 €		2 331 997			
Lainat / asukas, €		8 233	7 609	7 070	6 904
Lainat ja vuokravastuut/ asukas, €		9 574			
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €		776	435	434	441
Koko maa, keskimäärin					
Omavaraisuusaste, %		58,0	57,9	59,6	60,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		59,9	62,0	58,6	56,2
Lainakanta, 1000 €		19 080 518	18 464 622	16 768 956	16 170 010
Lainat ja vuokravastuut, 1000 €		24 105 202			
Lainat / asukas, €		3 448	3 342	3 039	2 933
Lainat ja vuokravastuut/ asukas, €		4 356			
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €		2 293	2 025	2 061	2 072
Koko maa, konserni keskimäärin					
Omavaraisuusaste, %		42,1	41,9	43,5	44,4
Lainakanta, M€		41 265 494	39 126 044	36 087 190	34 727
Lainat ja vuokravastuut, M€		48 503 696			
Lainat / asukas, €		7 457	7 084	6 540	6 299
Lainat ja vuokravastuut / asukas, €		8 765			
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €		2 678	2 313	2 297	2 254

Kriisikuntakriteerit

Kuntien kriisikuntakriteerejä muutettiin kuntalain muutoksella, joka hyväksyttiin tammikuussa 2019 ja se tuli voimaan 1.3.2019. Uusia kriteerejä sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten perusteella laskettaviin kuntien tunnuslukujen perusteella.

Arviointimenettely käynnistyy,		
<p>jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa.</p>	<p>jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa</p>	<p>TAI</p> <p>jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate* on alle 0,8

Arviointimenettely (kriisikuntakriteerit) vuoden 2021 konsernitilinpäätöstietojen mukaan

	Varkauden kaupunkikonserni	Raja-arvo	Toteutuu/ Ei toteudu
Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien, vuosina 2023-2026 (KL 2015/410 § 110)	Ei alijäämää	Taseen alijäämän kattaminen kuntalain 110 § 3 momentissa säädettyssä ajassa	ei toteudu
Kuntakonserni Konsernitaseen alijäämä/€ asukas viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 € ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 €	TP 2021 ylijäämä 2 337 € / as. (TP 2020 ylijäämä 2 082 € / as.)	Viimeisessä tp:ssä 1 000 € /as. ja sitä edell. tp:ssä 500 €/as. alijäämää	ei toteudu
Nämä kaikki kriteerit on toteuduttava			
1. Konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 %	TP 2021 vuosikatte / poistot 128,6 %	Alle 80 %	ei toteudu
2. Kunnan tuloveroprosentti - vähintään 2 % korkeampi kuin kuntien painotettu keskimääräinen tulovero- %	21,00 %	V. 2021 20,02 % + 2,0 = 22,02 %	ei toteudu
3. Konsernitilinpäätöksen asukasta kohden laskettu lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 %	TP 2021 14 283 € (TP 2020 12 900 €)	TP 2021 x xxx € + x xxx € = xx xxx € *) (TP 2020 8 795 € + 4 397,50 € = 13 192,50 €)	ei toteudu
4. Konsernitilinpäätöksen rahoituslaskelman laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	TP2021 0,9	0,8	ei toteudu

*) Konsernitilinpäätöksen asukaskohtaista lainojen ja vuokravastuiden määrää ei vielä ole tiedossa vuodelta 2021

1.1.5 Henkilöstö

Varkauden kaupungin palveluksessa oli vuoden 2021 lopussa 1617 työntekijää. Vakituisten henkilöstön määrä pysyi samana. Sen osuus kokonaishenkilöstömäärästä on 80 %, joka on suurempi kuin valtakunnallinen keskiarvo (77 % / 2020).

Henkilöstön lukumäärä pysyi käytännössä samana kun vertaillaan tilanteita vuoden viimeisenä päivänä 31.12. Vakituisten henkilöstön määrä oli täsmälleen sama eli 1294 työntekijää. Määräaikaisten työntekijöiden määrä oli 295 henkilöä eli nousua oli + 5 henkilöä (1,7 %). Parhaiten kustannuksia aiheuttavaa henkilöstöresurssia kuvaava mittari on kuitenkin henkilötyövuosi eli HTV. Koko kaupunkiorganisaation henkilöstöresurssi pieneni - 10 HTV eli - 0,7 %.

Palkkakulut kasvoivat hieman yli 1,3 milj. € (+ 2,3 %) vuoteen 2020 verrattuna, mikä johtui osin 1.4.2021 voimaan tulleesta yleiskorotuksesta (1 %). Vuonna 2021 maksettiin myös takautuvia KVTESin mukaisia maksamattomia henkilökohtaisia lisiä (1,3 %) ajalta 2018 - 2021. Palkkasummaa kasvattivat lisäksi koronapandemian aikana maksetut ylimääräiset palkat ja palkkiot sekä erilliskorvaukset (esim. hälytyskorvaukset), Vakituisten henkilöstön palkat kasvoivat + 3,4 % ja määräaikaisten henkilöstön palkat puolestaan noin + 11,1 %. Maksettujen tuntipalkkojen määrä nousi 8,3 %.

Sijaiskustannukset vähenivät noin 120.000 €:lla (- 1,6 %) edellisvuoteen verrattuna. Toisaalta ylityötä tehtiin reilusti edellisvuotta enemmän. Nousua oli ylityötuntien osalta 47,5 %. Sijaiskustannusten väheneminen ja ylityötuntien kasvu kertovat merkittävästä sijaisten saatavuuden vaikeutumisesta toimintavuoden aikana. Tilannetta heikensi yleisen työvoimapulan lisäksi myös koronapandemia ja sen aiheuttama ylimääräinen työ ja vuoden loppua kohti myös henkilöstön poissaolot. Palkkasummaan kuuluvat myös erilliskorvaukset (esim. työaika- ja ylityökorvaukset), jotka kasvoivat noin 117.600 € edellisvuoteen verrattuna.

Henkilösivukulut kasvoivat noin 1,6 milj. €:lla. Sen ansiosta henkilöstökustannukset kasvoivat nettona kaiken kaikkiaan noin 2,9 milj. €:lla mutta toteutuivat käytännössä budjetin mukaisesti ja jopa hieman alle (kumulatiivinen toteuma 98,7 %).

Eläkekulut, joiden kertymä vuonna 2021 oli yhteensä noin 14,7 milj. €, kasvoivat edellisvuoteen verrattuna (+ 6,5 %).

Eläkeuudistuksen myötä varhaiseläkemenoperusteisia maksuja ei ole peritty enää erikseen vuodesta 2020 alkaen, vaan ko. maksut sisältyivät palkkaperusteisiin eläkemaksuihin. Kevan vahvistama työnantajakohmainen työkyvyttömyyseläkemaksu oli 1,89 % palkkamenoista eli Varkauden kaupungilla noin 1,1 milj. €. Palkkaperusteiset eläkemaksut ovat kasvaneet.

Vanhuuseläkkeelle jäi Varkauden kaupungilta vuonna 2021 yhteensä 46 työntekijää, mikä on kolme (3) työntekijää enemmän kuin edellisvuonna. Täydelle työkyvyttömyyseläkkeelle jäi kolme (3) työntekijää eli seitsemän (7) vähemmän kuin edellisenä vuonna. Osatyökyvyttömyyseläkkeelle jäi yhteensä 10 henkilöä, mikä on seitsemän (7) edellisvuotista vähemmän.

Sairaudesta johtuvien työkyvyttömyysoissaolojen määrä väheni koko työyhteisön tasolla. Vuonna 2021 keskimääräiset sairauspoissaolot olivat 18,0 pv/henkilötyövuosi, kun vuonna 2020 vastaava luku oli 18,7 pv (laskua 0,7 pv/htv). Sairauspoissaolot laskivat konsernihallinnossa (4,5 pv/htv), teknisessä toimessa (17,0 pv/htv) ja sivistystoimessa (13,4 pv/htv). Sosiaali- ja terveystoimessa ja liikunta- ja vapaa-aikapalveluissa sairauspoissaolot nousivat. Sosiaali- ja terveystoimen osalta etenkin mielenterveyssyistä johtuvat sairauspoissaolot lisääntyivät. Näistä osa liittyi mm. koronan ja sijaispulan aiheuttamaan lisääntyneeseen henkiseen kuormitukseen. Myös Aalto-keskukseen muutto ja sen mukanaan tuomat muutokset toimintatavoissa ovat kuormittaneet henkilöstöä ja aiheuttaneet sairauspoissaoloja.

Työtapaturmista johtuvat poissaolot säilyivät edellisvuoden tasolla.

Sairauspoissaolojen ajalta maksettiin palkkoja (ilman sv-korvauksia) yhteensä 2 milj. €, mikä on 1,04 %-yksikköä (noin 500.000 €) vähemmän kuin edellisenä vuonna. Sairausajan palkkojen osuus oli 3,3 % koko palkkasummasta. Kun huomioidaan sv-korvaukset, sairausajan palkkoja maksettiin 1 milj. €, mikä on noin 500.000 € vähemmän kuin vuonna 2020. Nämä palkkakustannukset laskivat 1,7 %-yksikköä edellisvuoteen verrattuna.

Sairauspoissaoloraportteja on analysoitu johtoryhmissä palvelualueiden ja työyksiköiden esimiesten kanssa. Pitkiä poissaoloja työyksiköissä ovat aiheuttaneet mm. vakavat sairaudet sekä operaatiota vaatineet tules-sairaudet ja mielenterveyden häiriöistä johtuvat sairauslomat. Näitä sairauspoissaoloja ei voida juurikaan lyhentää työnantajan työkykyjohtamisen toimenpiteillä.

Diagnoosiryhmistä eniten sairauspoissaoloja aiheuttivat mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt, toiseksi eniten tuki- ja liikuntaelinten sairaudet. Diagnoosijakaumassa tapahtui muutos edelliseen vuoteen verrattuna, jolloin tules-sairauksista johtuvia poissaoloja oli eniten ja mielenterveyssyiden vuoksi toiseksi eniten. Tuki- ja liikuntaelinsairauksista johtuvat sairauspoissaolot laskivat ja mielenterveyssyistä johtuvat poissaolot nousivat.

Poissaolot ilman diagnoosia (käytännössä nämä ovat poissaoloja esimiehen luvalla) nousivat. Tähän on vaikuttanut eniten se, että koronapandemian aiheuttama poikkeusjärjestely jatkui vuonna 2021. Poikkeusjärjestelyn perusteella esimiehen luvalla pystyi olemaan poissa seitsemän (7) päivää aikaisemman viiden (5) päivän sijaan.

52 %:lla henkilöstöstä on ollut 0 päivää sairauspoissaoloja. 12 % henkilöstöstä on muodostanut 78 % koko organisaation sairauspoissaoloista. Niiden henkilöiden osuus henkilöstöstä, jotka eivät ole olleet lainkaan poissa sairauden vuoksi, on kasvanut huomattavasti.

Kaupungin henkilöstöorganisaatiota muutettiin 1.8.2021 lähtien siten, että sivistystoimi ja liikunta- ja vapaa-aikatoimi yhdistyivät yhdeksi hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialaksi. Tilinpäätöksen henkilöstöä koskevat luvut ilmoitetaan kuitenkin alkuperäisellä rakenteella teknisten reunaehtoien takia. Henkilöstöä koskevia tietoja ja tunnuslukuja esitetään tarkemmin erikseen laaditussa henkilöstökertomuksessa, joka käsitellään samanaikaisesti tilinpäätöksen kanssa.

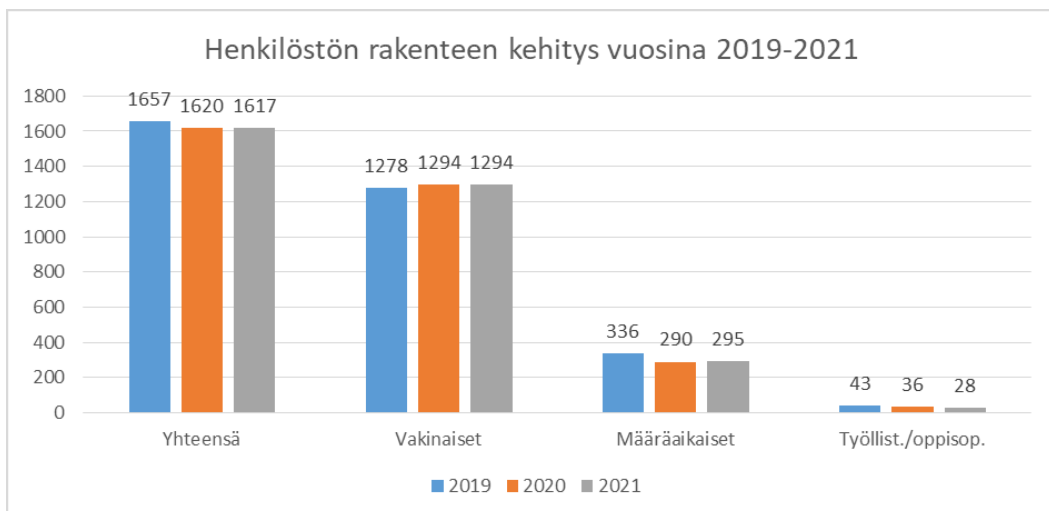
Taulukko: Henkilöstömäärien kehitys toimialoittain

	Vakinaiset			Muutos 2020 - 21	
	2019	2020	2021	Erotus	%
Konsernipalvelut	29	30	30	0	0,0 %
Sosiaali- ja terveystoimi	716	708	698	-10	-1,4 %
Sivistystoimi	375	381	388	7	1,8 %
Liikunta- ja vapaa-aika- toimi	15	17	17	0	0,0 %
Tekninen toimi	143	158	161	3	1,9 %
Yhteensä	1278	1294	1294	0	0,0 %

	Määräaikaiset			Muutos 2020 - 21	
	2019	2020	2021	Erotus	%
Konsernipalvelut	8	6	4	-2	-33,3 %
Sosiaali- ja terveystoimi	207	178	183	5	2,8 %
Sivistystoimi	81	82	92	10	12,2 %
Liikunta- ja vapaa-aika- toimi	7	3	5	2	66,7 %
Tekninen toimi	33	21	11	-10	-47,6 %
Yhteensä	336	290	295	5	1,7 %

Taulukko: Henkilöstön rakenteen kehitys vuosina 2019 -2021

	2019	2020	2021	Muutos 2020 - 21
Yhteensä	1657	1620	1617	-3
Vakinaiset	1278	1294	1294	0
Määräaikaiset	336	290	295	5
Työllist./oppisop.	43	36	28	-8

Taulukko: Henkilöstötyövuosien kehitys vuosina 2019 -2021

	HTV2*)			Muutos 2020 - 21	
	2019	2020	2021	Erotus	%
Konsernipalvelut	45,0	41,9	41,6	-0,3	-0,7 %
Sosiaali- ja terveystoimi	803,5	793,0	787,3	-5,7	-0,7 %
Sivistystoimi	431,6	423,6	427,9	4,3	1,0 %
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	24,1	22,9	22,3	-0,6	-2,8 %
Tekninen toimi	190,3	188,3	180,7	-7,6	-4,0 %
Yhteensä	1494,5	1469,7	1459,7	-10,0	-0,7 %

*) mukana palkalliset poissaolot, esimerkiksi vuosilomat

Taulukko: Sairaudesta johtuvat poissaolot/htv1 2020–2021

			Muutos 2020 - 21	
	2020	2021	Erotus	%
Konsernipalvelut	18,4	4,5	-13,9	-75,5 %
Sosiaali- ja terveystoimi	20,2	21,7	1,5	7,4 %
Sivistystoimi	15,8	13,4	-2,4	-15,2 %
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	9,1	10,6	1,5	16,5 %
Tekninen toimi	20,8	17,0	-3,8	-18,3 %
Koko kaupunki	18,7	18,0	-0,70	-3,7 %

1.1.5.1 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan kunnan ja kuntakonsernin on toimintakertomuksessaan arvioitava toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimmistä riskeistä, epävarmuustekijöistä sekä muita toiminnan kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä.

Riskienhallintaan kuuluu riskien tunnistaminen, niiden mittaaminen ja niiltä suojautuminen tai mahdollisesti niiden poistaminen. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kuntalain 39 §:ssä kunnanhallitukselle säädettyä hallinnon ja taloudenhoidon vastuutehtävää. Kuntalain 115.1 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessaan annettava tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Palvelujärjestelmän toimivuuteen ja kaupunkilaisten turvallisuuteen kohdistuvia riskejä

Kuntien vastuu kansallisen turvallisuuden ja varautumisen kokonaisuudessa on laaja. Kuntien on kyettävä hoitamaan tehtävänsä ja turvaamaan asukkaiden hyvinvointi kaikissa olosuhteissa, ulkoisen tai sisäisen toimintaympäristön häiriöistä, uhkista ja riskeistä huolimatta.

Kaupunkilaisille riskejä ovat elintärkeisiin prosesseihin mm. sähkön jakeluun, kaukolämpöön ja puhtaan veden tuottamiseen liittyvät toiminnot. Sähkön, kaukolämmön ja veden jakelusta vastaavat erilliset yhtiöt. Uhkia ovat mm. luonnon ilmiöt, tulipalot, vesilähteiden saastuminen, veden saannin keskeytykset, ilkivalta ja inhimilliset erehdykset. Eri vuodenaikojen voimakkaat myrskyt ovat aiheuttaneet merkittäviä sähkökatkoksia ja siitä johtuvia häiriötilanteita. Palveluprosessien hoitaminen on entistä riippuvaisempaa tietojärjestelmistä, tietoliikenneyhteyksistä ja niiden toimivuudesta, joten niiden toiminnan varmistamiseen häiriötilanteissa on erityisesti panostettava. Toiminnan digitalisaation vuoksi kyberturvallisuuden merkitys tulee kasvamaan ja tietohallinnon tieto- ja kyberturvallisuuden ohjaus ja valvonta korostumaan.

Myös mahdolliset omaan alueeseen kohdistuvat aseelliset konfliktit ja niiden mahdolliset vaikutukset tulee huomioida ja tehdä tarvittavat varautumissuunnitelmat ja pitää ne ajan tasalla.

Kaupungin halki kulkevan valtatie 23:n liikenne on lisääntynyt Stora Enson tehtaiden ja Riikinvoiman Ekovoimalaitoksen toiminnan käynnistyttyä. Valtatie 23 kulkee Varkauden kaupungin keskustan halki, joka lisää merkittävästi liikenteen turvallisuusriskejä. Kuljetuksissa on myös vaarallisten aineiden kuljetuksia, jotka aiheuttavat erityistä vaaraa mahdollisissa onnettomuustilanteissa. Kaupunki rakensi kiertosiltayhteyden Stora Enson tontin rajalle vuonna 2021 ja tehdas itse rakentaa jatkoyhteyden loppuun näillä näkymin vuoden 2022 aikana. Sahala Oy on käyttänyt kiertosiltayhteyttä jo viime vuoden aikana. Kiertosiltayhteyden käyttöönotto vähentää liikennettä Taipaleentiellä.

Kaupungin palvelutuotannon kehittämisessä tulee huomioida väestön ikärakenteen muutos palvelutarpeeseen sekä valmistautua mahdollisimman hyvin valtakunnan tasolla toteutettaviin muutoksiin, esim. hyvinvointialueuudistus ja TE-palvelujen uudistus.

Henkilöstöriskejä

Yksi keskeisimmistä henkilöstöriskeistä kietoutuu osaavaan henkilöstöön. Kaupungin keski-ikä on korkea – vuoden 2021 lopussa se oli 48,7 vuotta. Eläköitymistä tapahtuu kiihtyvällä vauhdilla samalla kun työvoiman saatavuus on heikentynyt, erityisesti sosiaali- ja terveys- sekä tukipalveluissa ja osittain myös varhaiskasvatuksessa. Korona on heikentänyt tilannetta entisestään. Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuutta voidaan edistää tavoitteellisella ja suunnitelmallisella työnantaja-markkinoinnilla ja panostamalla monipuoliseen rekrytointiin sekä rekrytointiprosessien laatuun.

Paitsi osaavan henkilöstön saatavuuteen, myös olemassa olevan henkilöstön osaamisen ylläpitoon ja sen sitouttamiseen on panostettava. Ammattiosaaminen vanhenee teknologian kehittymisen myötä yhä nopeammin ja osaamisessa korostuvat yhä enemmän alasta riippumattomat yleiset työelämävalmiudet, joita muodollisella koulutuksella ym. perinteisillä osaamisen hankkimisen tai ylläpidon keinoilla ei voida varmistaa. Riski on taklattavissa työpaikoilla, työn ohessa tapahtuvan yhteisöllisen oppimisen kautta (esihenkilöiden fasilitoimissa arkisissa oppimistilanteissa, mentoiminnalla, työkierrolla ym.). Toimivalla, läpinäkyvällä ja oikeudenmukaisella palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmällä edistetään henkilöstön sitoutumista ja vähennetään vaihtuvuutta.

Kasvavan työvoiman tarpeen lisäksi korkea keski-ikä heijastuu tuki- ja liikuntaelinsairauksien aiheuttamiin sairauspoissaoloihin ja niiden kustannuksiin. Mielen- ja keuhkosairauksien sairauspoissaolojen määrän ja kustannusten suhteellinen osuus on kasvanut myös Varkaudessa. Vaikka terveysperusteisten poissaolojen määrä on Varkauden kaupungilla ollut viime vuodet loivassa laskussa, työhyvinvointiin liittyvät ongelmat muodostavat toisen merkittävän henkilöstöriskin osaavan työvoiman hankinnan ja ylläpidon rinnalla. Riskiä hallitaan erityisesti kehittämällä lähiesihenkilöiden perehdytystä ja osaamista sekä työterveyshuoltoyhteistyötä.

Vaikka kaupungin henkilöstöstä suuri osa siirtyy vuoden lopussa uusille työnantajille, hyvinvointialueelle ja sen tukipalveluyhtiöille, panostukset rekrytointiin ja työnantajamarkkinointiin, henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja sitouttamiseen sekä oppimiseen ja johtamiseen vuonna 2021 hyödyttävät myös Varkauden kaupunkia ja sen asukkaita jatkossa.

Taloudellisia riskejä

Erlaiset tapahtumat vaikuttavat globaalissa maailmassa myös kuntatalouteen. Muun muassa pandemiat ja sotilaalliset selkkaukset lisäävät epävarmuutta kansantalouteen ja tulevaisuuden näky-miin niin kansainvälisessä taloudessa kuin kotimaassakin. Tulevaan talouskasvuun, julkiseen velkaantumiseen ja rahoitusmarkkinoiden toimivuuteen liittyy suuria ja vaikeasti arvioitavia riskejä. Kuntatalouden näkymiä kiristävät yleisen taloudellisen kehityksen lisäksi valtionalouden kuntiin kohdistuvat mahdolliset lisäleikkaukset, mitkä aiheuttavat kaupungin taloudelle suurta epävarmuutta ja mahdolliset uudet kunnille lainsäädännön kautta tulevat tehtävät ja niiden rahoitus.

Kaupungin suuret investointitarpeet aiheuttavat paineita velkaantumiskehitykselle. Tulorahoituksen riittävyyden turvaamisen ja menojen hallinnan ohella taloudellisia riskejä ovat maksuvalmius-,

korko- ja luottoriskit. Korkotaso on ollut erittäin alhainen, joten akuuttia korkoriskiä ei ole ollut useaan vuoteen. Korkojen ennakoitaan lähtevän nousuun jo tämän vuoden aikana. Kaupungin lainasalkusta on suojattu vuoden 2021 lopussa 54,2 %. Nykyiset koronvaihtosopimukset ovat voimassa enimmillään vuoteen 2034 saakka.

Kaupunkikonsernin varainhankinnan, takausten ja sijoitustoiminnan periaatteet -ohje hyväksyttiin valtuustossa 28.5.2018 § 40. Ohjeen mukaan lainakannan suojausaste voi vaihdella markkinatilanteen mukaan 30–80 % välillä.

Kassan riittävyys on myös rahoitusriski, johon on varauduttu sopimalla rahoituslaitosten kanssa kuntatodistusohjelmista. Kuntatodistus on lyhytaikaista maksuvalmiuslainaa, jonka saa nopeasti käyttöön. Kaupunginvaltuuston hyväksymän vuoden 2021 talousarvion mukaan talousjohtajan kuntatodistusohjelman nostoraja on 40,0 M€.

Vahinkoriskeihin (henkilöstö-, omaisuus- ja toimintavahingot) on varauduttu vakuuttamalla kaikki keskeisimmät toiminnot. 1.1.2019 alkaen meklaripalvelut on ostettu Suunta Meklarit Oy:ltä. Vakuutuspalvelut kilpailutettiin syksyn 2020 aikana ja kaupungin kaikki vakuutukset (omaisuus- ja henkilövakuutukset) siirtyivät LähiTapiolaan 1.1.2021 alkaen.

Kaupungin tytäryhtiöille myönnettyihin antolainoihin liittyy myös riskejä. Lainoilla on rakennettu toimitiloja, jotka ovat vuokrattu yrityksille joko lunastussopimusten kautta tai suoraan. Nämä ratkaisut ovat olleet tärkeässä roolissa kaupungin elinkeinoelämän kehittymisen näkökulmasta, mutta yritystoiminnassa tapahtuvat muutokset voivat vaikuttaa tytäryhtiöiden lunastus- ja vuokrasaataviin ja aiheuttavat siten myös riskejä kaupunkikonsernille.

Kaupunki on myöntänyt takauksia pääasiassa omille tytäryhtiöilleen. Takausten määrä oli vuoden 2021 lopussa 45,1 M€ (v. 2020 49,4 M€, v. 2019 53,2 M€, v. 2018 58,1 M€, v. 2017 64,6 M€), vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna 4,3 M€.

Varautuminen tulevaisuudessa

Tulevaisuudessa toiminnan riskeihin varaudutaan strategioiden ja ohjeiden päivittämisellä. Toimialat päivittivät ja käsitelivät omat valmiussuunnitelmansa vuoden 2016 aikana. Vuoden 2020 aikana päivitettiin tai laadittiin uusia hallintoon ja konserniohjaukseen liittyviä ohjeistuksia, mm. hankintaohjeet, avustusohjesääntö, hyvä hallinto ja johtamistapa Varkauden kaupunkikonsernissa. Hallintosääntö päivitettiin vastaamaan 1.8.2021 voimaan tullutta organisaatiota kaupunginvaltuustossa 31.5.2021 § 42.

Kaupungin valmiussuunnitelmat päivitetään vuoden 2022 aikana vastaamaan paremmin muuttunutta toimintaympäristöä ja yhteiskunnallista tilannetta. Kuntien tulee pystyä turvamaan asukkailleen peruspalvelut ja turvallisuus kaikissa tilanteissa ja olosuhteissa.

Tulevien vuosien keskeisiä haasteita on kaupungin talouden kantokyvyn ja rahoituksellisen tasapainon saavuttaminen ja säilyttäminen, mihin vaikuttavat menojen kasvun hallinta ja tulorahoituksen riittävyyden turvaaminen. Vuoden 2019 aikana laadittu taloudentasapainottamisohjelma tulaa päivittämään vuoden 2022 aikana. Kaupungin toimintaan, talouteen ja palvelutuotantoon vaikuttaa merkittävästi väestön ikärakenne ja väestömäärän muutos. Yksi merkittävä epävarmuustekijä on sosiaali- ja terveystoimen uudistuksen myötä muuttuva kuntien rahoitus pohja ja kuntien vastattavaksi mahdollisesti tulevat sairaanhoitopiirien kattamattomat alijäämät. Talouteen vaikuttavat myös tartuntataudit ja muut maailman laajuiset epidemiat tai konfliktit yms. toimintaa vaikuttavat vastuut.

Tulevien suurien investointihankkeiden rahoitusratkaisut vaikuttavat kaupungin talouteen. Kaupungin suuri investointitarve (uus- ja peruskorjausinvestoinnit), noin 150 M€ on erittäin suuri haaste kaupungin taloudelle.

Kaupungin tulevaisuuden kannalta on tärkeää, että saavutetaan talouden tasapaino ja säilytetään se jatkossakin. Taloudellisten riskien vaikutuksia tulee huomioida ja ennakoita jatkossa entistä laajemmin strategian toteutuksessa ja talousarvioprosessin yhteydessä.

1.1.6 Ympäristötekijät

Kirjanpitolain mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä tunnusluvut ja muut tiedot ympäristöasioista. Toimialojen toimintatuottoihin ja – menoihin sisältyvistä ympäristöasioista ei ole koottu erillistä ympäristötilinpitoa.

Ympäristötuotolla tarkoitetaan toiminnasta saatua tuloa, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun esim. jätehuolto- ja jätevesimaksut, ympäristön pilaajilta perityt korvaukset kunnan suorittamista tai teettämistä kunnostustöistä.

Ympäristömeno aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennalta ehkäistä, vähentää taikka korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristösuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä.

Ympäristö investoinnilla tarkoitetaan pitkävaikutteisia menoja, jotka syntyvät tulevien haitallisten ympäristövaikutusten ennaltaehkäisemisestä, vähentämisestä tai poistamisesta.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut 28.8.2018 yleisohjeen ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tilinpäätöksessä, jonka tarkoituksena on ohjata kuntia ympäristöasioiden kirjaamista ja esittämistä osana lakisääteistä tilinpäätösinformaatiota.

Keski-Savon ympäristötoimi tuottaa Varkauden, Pieksämäen, Heinäveden, Joroisten ja Leppävirran ympäristötoimen tehtävät. Isäntäkuntana toimii Leppävirran kunta. Varkauden kaupungin vuoden 2021 lopullinen maksuosuus ympäristönsuojelutoimen menoista oli 119 932 €.

Kaupunki osallistuu Kestävän energiankäytön, energiatehokkuuden ja ilmaston seudullinen toimintasuunnitelma – hankkeeseen ajalla 1.1.2020 – 28.2.2022.

Hankkeen päätavoitteet ovat:

- seudullisen ilmastotyön aloittaminen; mm. laaditaan Keski-Savon yhteinen ilmasto-ohjelma ja kuntakohtaiset ilmaston toimintasuunnitelmat sekä seudulliset ja kuntakohtaiset seurantajärjestelmät ilmastopäästöille
- energiatehokkuuden ja uusiutuvien energiamuotojen käytön lisääntyminen
- vähähiilisen liikkumisen lisääminen
- materiaalikierron parantaminen ja materiaalitehokkuuden edistäminen
- lähiruuan käytön lisääminen ja ruokahävikin väheneminen
- ilmastoasioihin liittyvän tiedon ja opastuksen lisääminen.

Ympäristötekijöissä ei vuoden 2021 aikana ollut sellaisia poikkeavia tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet kaupungin taloudelliseen tulokseen, asemaan tai toiminnan kehitykseen. Ympäristövahtien ei vuonna 2021 tapahtunut.

Teollisuuskatu 18 tontilta poistettiin öljyjakeita sisältänyttä maa-ainesta 12.1.2021 65,24 tonnia, ne toimitettiin Lassila & Tikanoja Oyj:n Riikinnevan käsittelykeskukseen Leppävirralle.

Kauppatori nimisen kadun saneerauksen yhteydessä todettiin aistinvaraista öljyistä maa-ainesta. Paikalle hankittiin ympäristöalan konsultti mittaamaan arvoja sekä ohjeistamaan pilaantuneen maa-aineksen käsittelyä. Aistinvaraisesti erotellut maa-ainekset kuljetettiin välivarastoon entisen jätevedenpuhdistamon tontille Lehtoniemeen, koska maa-aines ei sisältänyt tavoitetasojen ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia. Koska maa-ainesta ei todettu pilaantuneeksi, toimitettiin ne maanlajityksalueille. Kohteen puhdistustyöstä on laadittu raportti, joka on toimitettu viranomaisille.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3a luvun mukaan kaupungin tulee antaa toimintakertomuksessa tiedot siitä, miten on huolehdittu korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot tulee antaa siinä laajuudessa, kuin se on tarpeen kirjanpitovelvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi.

Kaupungin vieraanvaraisuutta ja edustusta on hoidettu vuoden 1986 ohjeistuksen ja vakiintuneen käytännön mukaisesti noudattaen kohtuullisuutta ja taloudellisuutta. Liikelahjoja hankittaessa on pyritty huomioimaan paikallisuus. Vieraanvaraisuudessa ja liikelahjoissa on noudatettu kohtuullisuutta.

Henkilöstön muistamisessa on noudatettu kaupunginhallituksen 26.9.2016 § 194 päivettyä Palkkaus ja palkitseminen Varkauden kaupungissa ohjetta.

Palvelutuotannossa on huomioitu asiakkaiden tasa-arvoisuus ja eettiset sekä etniset arvot.

Kaupungilla on käytössä sidonnaisuusrekisteri luottamushenkilöille ja johtaville viranhaltijoille. Johtavien viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden sidonnaisuuksia on käsitelty tarkastuslautakunnassa vuoden 2021 aikana. Kaupunginvaltuustossa sidonnaisuusilmoitukset on käsitelty ja merkitty tiedoksi 24.1.2022 § 5. Sidonnaisuuksien valvonnan kautta pyritään varmistamaan asioiden puolueeton käsittely ja toiminnan sekä päätöksenteon läpinäkyvyys.

1.2 SELONTEKO KAUPUNGIN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Hallintosäännön luvun 3 § 3 mukaan kaupunginhallitus valmistelee sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevan toimintakertomukseen otettavan osion.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tulokSELLISTA, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Lisäksi sisäisen valvonnan tavoitteena on vahvistaa hyvää johtamis- ja hallintotapaa. Sisäinen valvonta on osa jokapäiväistä toimintaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista Kuntalain § 14 mukaan vastaa kaupunginvaltuusto. Kaupunginhallituksen tehtävänä § 39 mukaan on huolehtia kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Valtuusto hyväksyi 18.12.2017 § 95 uudet päivitettyt kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Vuoden 2021 sisäisen valvonnan painopistealueiksi kaupunginhallitus on hyväksynyt 30.11.2020 § 322 konsernijaoston 27.10.2020 § 51 mukaisesti seuraavat tehtävät / toiminnot:

Päätöksenteko

1. Yritysvaikutusten arviointi

Talous

2. Luotto- ja maksukortit

Henkilöstö

3. Rekrytointi

Tietohallinto

4. Käyttöoikeudet

Toimialojen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportit vuodelta 2021 on käsitelty lautakunnissa seuraavasti: perusturvalautakunta 23.2.2022 § 22, hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 24.2.2022 § 12 ja kasvun ja oppimisen lautakunta 23.2.2022 § 12, ja tekninen lautakunta 22.2.2022 § 36. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on raportoitu toimialojen toteutumien kohdalla.

Yleishallinnon konsernipalvelujen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta raportti käsitellään kaupunginhallituksessa tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

Toimialat ovat noudattaneet sisäisessä valvonnassa kaupungin sisäisen valvonnan ohjetta. Suoritetuilla valvontatoimenpiteillä on varmistettu menettely- ja toimintatavat sekä toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Havaitut puutteet ja epäkohdat on pyritty korjaamaan välittömästi, kun ne on havaittu.

Vuoden 2021 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan painopistealueiden tehtävät/toiminnot:

Päätöksenteko / Yritysvaikutusten arviointi

Yritysvaikutusten arvioinnin tarpeellisuudesta päättää päätösesityksen esittelijä / valmistelija. Arviointi laaditaan ennen valmistelun aloittamista ja vastuullisena tahona ovat siis esittelijä ja asian valmistelija. Käytössä ei ole määrämuotoista arviointilomaketta, vaan arvioinnista laaditaan vapaa- muotoinen sanallinen tiivistelmä. Arviointi tulee tehdä ainakin silloin, kun tunnistetaan, että päätös saattaa vaikuttaa esim. yrityksen tai yritysten kustannuksiin, investointeihin, liikennejärjestelyihin, saavutettavuuteen tai muuhun päivittäiseen toimintaan. Yritysvaikutusten arvioinnin lisäksi useissa kaupungin päätöksissä arvioidaan joko suoraan tai välillisesti myös elinvoimavaikutuksia.

Talous / Luotto- ja maksukortit

Kaupungilla on käytössä Luottokunnan EuroCard luottokortit ja First Card maksukortit.

Luottokunnan EuroCard luottokortit ovat käytössä johtoryhmän jäsenillä ja johtavilla luottamushenkilöillä (kv ja kh varsinaiset puheenjohtajat). Luottokorttihakemukset ja korttien kuoletukset hoidetaan taloushallinnossa. Esihenkilöillä ja työntekijöille, jotka työtehtäviinsä liittyen tarvitsevat maksuvälineen on käytössä First Card maksukortit. Myös maksukorttien hakeminen, luovutus ja lopettaminen hoidetaan keskitetysti taloushallinnossa. Tehtävä siirtyi 1.8.2021 alkaen takaisin kaupungin taloushallintoon Sarastia Oy:ltä. Luotto- ja maksukorttien hakemukset hyväksyy talousjohtaja.

Maksukorttien käsittelyyn liittyvä prosessikuvaus laadittiin taloushallinnossa kevään aikana. Maksukorttien haku- ja lopetusohjeet uudistettiin 1.8.2021 alkaen. Ohjeet on lähetetty suoraan esihenkilöille sekä lisätty intraan taloushallinnon palveluihin.

Korttien käytöstä muodostuvat laskut asiatarkastetaan kyseisen toimialan hallinnossa ja hyväksymisen tekee kortin käyttäjän esimies. Ostolaskun liitteeksi skannataan ostotapahtuman kuitit. Mikäli kuitteja ei liitetä ostolaskuun, annetaan selvitys ostolaskun kommenttikenttään tai erilliseen liitteeseen, joka on ostolaskun yhtenä sivuna. Näissä tapauksissa alkuperäiset kuitit säilytetään toimialalla.

Henkilöstö / Rekrytointi

Rekrytointiprosessin lähtökohtana on täyttölupahakemusprosessi, joka on sähköistetty eli täyttölupahakemusprosessi käynnistetään ja täyttöluvut hyväksytään Kuntarekrytointi-järjestelmässä. Myös varsinainen rekrytointiprosessi hoidetaan samassa järjestelmässä. Järjestelmän sähköistys on tuonut prosessiin ryhtiä ja tehokkuutta ja sitä käytetään kattavasti kaikilla toimialoilla ja kaikissa rekrytoinneissa. Täyttölupiin ja rekrytointiin liittyviä linjauksia sekä toimivalta- ja päätöksenteko-ohjeita selkiytettiin ja tarkennettiin hallintosääntöuudistusprosessissa kevään aikana. Samoin kevään aikana uudistettiin ja kehitettiin rekrytointi- ja työnantajamarkkinointia varsinaisten rekrytointiprosessien tueksi.

Henkilöstön osalta vuoden 2021 sisäisen valvonnan kohde oli rekrytointi. Valvonta keskittyi tarkastelemaan seuraavaa kysymystä: Onko hallintosäännön toimivaltaohjeita ja rekrytointiohjetta noudatettu sekä vakituisten että määräaikaisten täyttöjen osalta: täyttölupaprosessi ja viranhaltijapäätökset? Ohjeiden laiminlyönti voi johtaa hallinnollisten päätösten puutteellisuudesta (mm. perustelut ja vertailut) johtuviin valituksiin sekä rekrytointiprosessien hidastumiseen ja huonoon työnantajamielikuvaan.

Toimialoilla on noudatettu hallintosäännön määrittämiä toimivaltaohjeita ja rekrytointiohjeita. Soten osalta 1.8.2021 voimaan astuneen uuden hallintosäännön edellyttämät delegointipäätökset viivästyivät, mikä hämmensi myös rekrytointiin liittyvää päätöksentekoa tilapäisesti. Rekrytointiprosessi on selkiytynyt ja tehostunut Kuntarekrytointi-ohjelmaan muutama vuosi sitten liitetyn sähköisen täyttölupaprosessin myötä. Jatkossa tulee kiinnittää erityistä huomiota uusien esihenkilöiden ja rekrytointivastaavien perehdytykseen myös rekrytoinnin ja siihen liittyvän päätöksenteon osalta.

Teknisten ja toimivaltakysymysten ollessa kunnossa ja työvoimasta käytävän kilpailun kovetessa rekrytoinnin valvonnan tulisi jatkossa kohdentua varmistamaan osaava ja riittävä henkilöstö kaupungin tehtäviin myös tulevaisuudessa. Tämä edellyttää ennakoivaa henkilöstösuunnittelua ja

määrätietoista panostusta työnantajamielikuvaan ja rekrytointimarkkinointiin ja niihin liittyvään viestintä- ym. osaamiseen.

Tietohallinto / Käyttöoikeudet

Varkaudessa IT infran käyttöoikeuksia haetaan Essi järjestelmän kautta. Alkuvuoden aikana avattiin yhteensä 227 kpl uutta käyttäjätunnusta ja tarpeettomat tunnukset suljettiin. Työsuhteiden päättyessä, Essi järjestelmään saadaan Sarastialta automaattinen sulkemispyyntö tietoliittymän kautta, mistä muodostuu tiketti Essi järjestelmään. Tämä varmistaa sen, ettei tarpeettomia AD (Active Directory) tunnuksia tai sähköposteja jää voimaan. Mikäli AD tunnus on käyttämättä 90vrk, tunnus lukitaan automaattisesti.

Moni Varkauden kaupungin käyttämä tietojärjestelmä on linkitetty Active Directoryn käyttäjätunnuksiin, kuten esimerkiksi: Intranet, Navisec tietoturvasovellus, Populus (HR ERP), VPN yhteyksien hallinta, Essi, Rondo laskujen käsittely sekä sähköinen allekirjoitus.

Kaikki tietojärjestelmät eivät kuitenkaan ole suoraan kytköksissä AD tunnuksiin. Sellaisissa on oma tunnusten hallinta pääkäyttäjän kautta. Tällaisia ovat esimerkiksi Lifecare potilastietojärjestelmä, Proconsona sosiaalihuollon järjestelmä ja Tweb asianhallinta. Tietojärjestelmien jatkokehityksessä suositetaan tietojärjestelmien linkittämistä AD:n myös niiden osalta mitkä ei tällä hetkellä ole linkitetty Active Directoryyn. Lisäksi kartoitetaan eri identiteetinhallintaratkaisuja.

Riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen perustana vuonna 2021 on ollut kaupunginvaltuuston 18.12.2017 § 95 hyväksymä Varkauden kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

Taloushallinto on laatinut toimialoille vuosivaihteen toimintaohjeen, toimintakertomuksen, osavuosisikatsauksen ja talousarvion laadintaohjeet, joissa on kiinnitetty huomiota riskienhallinnan raportointiin. Toimialat ovat osavuosisikatsauksessaan ja toimintakertomuksissaan arvioineet omaan toimintaansa liittyviä merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia riskejä. Riskejä on arvioitu myös vuoden 2021 talousarviossa. Riskienhallinnan järjestäminen, toteutus ja seuranta kuuluvat kunkin toimialan tehtäviin.

Riskienhallintaryhmä on arvioinut omaisuus- ja vastuuriiskejä. Vakuutusmeklarin asiantuntijapalvelut ostetaan Suunta Meklarit Oy:ltä kaupunginjohtajan viranhaltijapäätöksen 21.9.2018 § 22 mukaisesti 1.1.2019 alkaen. Meklarin palveluja käytetään mm. vahinkopalveluissa, vakuutusten uudistamisessa ja vakuutusten kilpailutuksessa. Vakuutukset kilpailutettiin vuoden 2020 lopussa. Kilpailutuksen perusteella vakuutuksen ovat 1.1.2021 alkaen Keskinäinen vakuutusyhtiö LähiTapiolassa.

Lainasalkun korkoriskiä on hallinnoitu korkosidonnaisuus- ja laina-aikajakautumalla sekä koronvaihtosopimuksilla. Korkosuojauksien tavoitteena on ollut hallita korkojen nousun haitallisia vaikutuksia. Viime vuosien matalien korkotasojen aikana on nostettu ainoastaan kiinteä korkoisia lainoja, eikä korkosuojaussopimuksia ole enää tehty.

Varkauden kaupungin johdannaissopimusten (koronvaihtosopimusten) tilannetta tarkastettiin vuonna 2019 ja tehtiin muutoksia koronvaihtosopimuksiin. Korkokulut ovat pienentyneet vuosien 2019–2021 aikana 239 677 €, vaikka laina määrä on lisääntynyt ko. vuosien aikana. Korkokuluja on johdannaissopimusten järjestelyn lisäksi vähentänyt myös kuntatodistuslainojen negatiiviset korot, joita vuosina 2019–2021 aikana on kertynyt yhteensä 217 545 €.

Kaupungin lainamäärä 31.12.2021 on 104,7 M€, josta pitkäaikaista lainaa 69,7 M€ ja lyhytaikaista kuntatodistuslainaa 35,0 M€. Kaupungin lainakannan korkorisikin jakautumasta 31.12.2021 tilanteen mukaan oli lyhytaikaisen korkositoumusten osuus 45,8 % / 48,012 M€ ja pitkäaikaisen korkositoumuksen osuus eli kiinteä korkoisia 54,2 % / 56,734 M€.

Kaupungin myöntämät takausvastuut ovat 31.12.2021 tilanteen mukaan 45,12 M€ (31.12.2020 49,45 M€) Takauksista 44,81 M€ kohdistuu tytäryhteisöjen lainoihin.

Sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnan seurannassa käytetään TargetorPro raportointiohjelmaa sekä WPro-työturvallisuusjärjestelmää.

Konserniyhtiöt

Kaupunginvaltuuston 30.10.2017 § 72 hyväksymää konserniohjetta päivitettiin valtuuston 28.5.2018 § 42 päätöksellä. Omistajapoliittisen ohjelman laatiminen on jatkunut vuoden 2021 aikana.

Konserniyhtiöiden valvontavastuu jaettiin konsernijohtoon kuuluville viranhaltijoille konsernijaoston 26.9.2018 § 36 ja kaupunginhallituksen 1.10.2018 § 229 päätöksillä. Tytäryhtiöiden tilannekatsaus ja kuulumiset on käsitelty säännöllisesti johtoryhmässä, konsernijaostossa ja kaupunginhallituksessa.

Vuonna 2019 tehtiin riskikartoitukset Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n ja Wartalo Kodit Oy:n. Selvitysten jälkeen Wartalo Kodit Oy:tä päämitettiin vuonna 2020 ja 2021 kumpanakin vuonna 1,0 M€:lla.

Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n tilanne on ollut vaikea akkutehtaan konkurssien vuoksi ja kaupunki on joutunut maksamaan Teollisuuskylän akkutehtaan lainojen lyhennyksiä ja korkoja yhteensä 2,05 milj. euroa vuosina 2019–2021. Vuoden 2019 alussa alkanut EB Technologies ja EBT Solutions yhtiöiden konkurssit olivat edelleen vuonna 2021 selvityksessä. Konkurssipesä on koko ajan aktiivisesti ponnistellut omistamiensa akkutehtaan koneiden ja laitteiden myynnin eteen yhteistyössä Keski-Savon Teollisuuskylän kanssa. Viimeisimpänä toimenä konkurssipesä teki syksyllä 2021 sopimuksen Venäläisen yhtiön kanssa akkutehtaan koneiden ja laitteiden myynnistä. Kaupan on ollut määrä toteutua helmikuun loppuun mennessä. Kauppa käsittää koneiden ja laitteiden myynnin ja sen jälkeen akkutehdaskiinteistö tyhjenetään ja kiinteistö ostetaan muuhun yrityskäyttöön Varkauden kaupungin teollisuuskylälle antaman tavoiteasetannan mukaisesti. Teollisuuskylä on alustavasti neuvotellut neljän uuden vuokralaisen kanssa siirtymisestä Metallikatu 3 tiloihin. 24.2.2022 alkaneen Ukrainan sodan seurauksena edellä mainitun kaupan toteuttaminen on kuitenkin estynyt. Konkurssipesä yhdessä Keski-Savon teollisuuskylän kanssa selvittää vaihtoehtoja kaupan loppuunsaattamisesta tai vaihtoehtoisesti kaupan perumisesta ja koneiden ja laitteiden tai koko akkutehtaan myymisestä toisaalle.

Varkauden kaupungin tavoitteena Teollisuuskylän omistajan on löytää mahdollisimman nopeasti ratkaisu akkutehdaskiinteistön (metallikatu 3) saamiseksi uudelleen tuottavaan ja tuotannolliseen käyttöön.

Kaupunginhallitus hyväksyi 19.10.2020 § 278 Hyvä hallinto- ja johtamistapa Varkauden konsernissa – ohjeen. Ohje on käsitelty ja hyväksytty kaupungin tytäryhteisöjen hallituksissa ja yhtiökokouksissa.

Tytäryhtiöt laativat riskienhallintasuunnitelmat syksyn 2020 aikana, joissa on arvoitu lyhyen ja pitkän ajan kaikki keskeiset riskit ja esitetty konkreettiset toimenpiteet niiden torjumiseksi. Konsernijaosto hyväksyi riskienhallintasuunnitelmat 19.1.2021 ja kaupunginhallitus 15.2.2021 § 45.

Tytäryhteisöille on taloushallinnon toimesta laadittu omat ohjeistukset talousarvion, osavuosisarjotin ja tilinpäätöksen laadintaan. Ohjeistuksissa on huomioitu sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus on osa kaupungin johtamisjärjestelmää, jota johtavat tilivelvolliset (kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja) ja käyttävät toteuttaessaan tilivelvollisuuteen kuuluvaa valvontavelvollisuuttaan. Hallintosäännön luvun 3 § 7 mukaan sisäisen tarkastuksen suunnitelman hyväksyy kaupunginhallituksen alainen konsernijaosto. Suunnitelman tarkoituksena on edistää kaupungille asetettujen päämäärien ja tavoitteiden toteutumista. Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa.

Kaupunki ostaa sisäisen tarkastuksen PwC Oy:ltä (PricewaterhouseCoopers Oy). Sisäisen tarkastuksen tavoitteena on tukea kaupunkia sen tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallin-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Konsernijaosto hyväksyi 27.10.2020 § 50 sisäisen tarkastuksen suunnitelman vuodelle 2021. Sisäisen tarkastuksen kohteina olivat hankinnat painottuen erityisesti pienhankintoihin. Tarkastuksen tavoitteena oli arvioida hankintaprosessin asianmukaisuus ja tehokkuus, hankintapäätösten perustuminen voimassa oleviin ohjeisiin ja hankintojen kilpailutus.

Sisäisen tarkastuksen raportti vuodelta 2021 oli sovittu valmistuvaksi 31.1.2022 mennessä. Allekirjoitettu raportti saapui 10.1.2022. Kaupunginhallitus on käsitellyt raportin kokouksessaan 31.1.2022 § 28.

1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen (ulkoiset erät)

Koronaepidemian vaikutukset tilikauden tuloksen muodostumiseen ja rahoitukseen

Kaupungin talouden toteutumiseen koronaepidemia ei enää vaikuttanut niin merkittävästi kuin vuonna 2020. Toimintatuottojen muutokseen koronan vaikutusta on vaikea arvioida, koska niin hyvinvoinnin ja kasvatuksen kuin sosiaali- ja terveystoimen toimintatuottoihin vaikuttivat myös lakimuutokset, jotka vähensivät tuottoja. Toimintakuluja epidemiasta muodostui 2,444 M€. Toimialojen käyttötalouden valtiontuet ja -avustukset olivat yhteensä 2,094 M€ ja verotulojen kautta 0,624 M€ sekä valtionosuuksien kautta 0,168 M€. Toisaalta valtionosuuksien kautta perittiin takaisin myös vuonna 2020 maksettu veromenetyksen korvausta 0,308 M€.

Koronaepidemian nettovaikutus 0,135 M€ parantaa kaupungin vuoden 2021 tilikauden tulosta. On kuitenkin huomioitava, että saadut korvaukset ja verotukseen kohdistuvat toimenpiteet ovat kertaluonteisia ja eivät enää tule helpottamaan tulevien vuosien taloutta ja mahdollisesti koronaepidemiasta muodostuneen hoitovelan kustannusten kattamiseen.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutumisen vaikutus tilikauden tulokseen

Kaupunginvaltuuston 26.8.2019 § 68 hyväksymän talouden tasapainottamisohjelman mukaan toimialoille asetettiin talouden tasapainottamistoimenpiteet vuoteen 2025 saakka. Vuoden 2021 loppuun mennessä toimialoille asetetut tavoitteet olivat seuraavat; yleishallinnon ja konsernitason säästötavoite yhteensä 1,125 M€ (toteutui 0,733 M€), sosiaali- ja terveystoimelle asetettu säästötavoitetta oli 0,1 M€ (toteutui 0 €), hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan kokonaissäästötavoite 0,333 M€ (toteutui 0,311 M€). Teknisen toimen talouden tasapainottamistoimenpiteet vuoden 2021 loppuun mennessä ovat toteutuneet yhteensä 0,171 M€, tavoitteen ollessa 0,218 M€. Teknisen toimen tasapainottamisohjelmaan sisältyvät kiinteistöveroselvityksen kustannukset, purettavien rakennusten kulut ja myytyjen rakennusten jäännösarvojen alaskirjauksia, yhteensä 0,733 M€.

Toimialat ovat pyrkineet saavuttamaan ohjelman mukaiset talouden tasapainottamistavoitteet ja vuoden 2021 loppuun mennessä tasapainottamisohjelmasta on toteutunut 1,215 M€, säästötavoitteen ollessa 1,626 M€.

Lisäksi hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala kohdensi lisäsäästöjä 331 000 € vuoden 2021 talousarvion laadinnan yhteydessä toimialan raamiin pääsemiseksi syksyllä 2020. Lisäsäästöt ovat toteutuneet vuonna 2021.

Kaikilta osin talouden tasapainottamistoimenpiteet eivät toteutuneet. Esimerkiksi mm. yleishallinnon logistiikka asiantuntija 175 000 €, omaisuuden myynti 100 000 €, hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan asiakasmaksujen korotukset 22 000 € ja sosiaalitoimen työmarkkinatuen vähentäminen 50 000 € ja sairauspoissaolojen vähentäminen 50 000 € tavoitteet eivät ole toteutuneet.

Tuloslaskelman toteutuminen

Kaupungin tilikauden tulos muodostui alijäämäiseksi 2 974 008 €. Vuoden 2021 aikana tehtyjen talousarvio muutosten jälkeen muutettu talousarvio oli 3 086 070 € alijäämäinen eli vuoden 2021 talousarvio toteutui hieman paremmin. Talouden toteutumiseen vaikuttivat edellä kuvatut koronakompensaatiot ja kaupungin oma talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen.

Toimintatuotot (ulkoiset)

Tuloslaskelman mukaan ulkoisten toimintatuottojen toteutuma (ilman valmistusta omaan käyttöön) on 49 364 682 €. Toimintatuotot kasvoivat 3 929 328 € / 8,7 % verrattaessa vuoden 2020 toteutumaan. Toimintatuottojen muutokseen vaikuttavat myyntituottojen sekä tukien ja avustusten kasvu. Myyntituottojen toteutumaan (+ 2,232 M€) vaikuttavat isäntäkuntana tuotettujen terveydenhuollon palvelujen muut yhteistoimintakorvaukset (1,950 M€) ja ruokapalvelujen muut myyntituotot (0,240 M€). Tuet ja avustukset kasvoivat vuoteen 2020 verrattuna 2 285 292 € / 100,4 %. Suurin kasvu oli sosiaali- ja terveystoimessa 2 243 800 €, mihin vaikutti suurimmalta osalta koronakustannuksiin saatu valtionavustus (2,094 M€). Myös hankkeiden tuet ovat vaikuttaneet toteutumaan.

Maksutuotot olivat 9 777 072 € ja lisääntyivät 354 631€ / 3,8 % vuodesta 2020. Maksutuotot kasvoivat sosiaali- ja terveystoimessa noin 225 000 € sekä sivistystoimessa noin 43 000 €. Teknisessä toimessa maksutuotot kasvoivat noin 86 000 €, josta rakennusvalvonnan maksutuottojen osuus oli noin 55 000 €.

Muut toimintatuotot pienentyivät edellisestä vuodesta noin 942 000 € / -16,8 %, jota selittää pysyvien vastaavien kertaluoteinen merkittävä maa-alueiden luovutusvoittotulo vuonna 2020 (Prisman tontti).

Ulkoisilla toimintatuotoilla katetaan 26,6 % (v. 2020 / 25,6 %) toimintakuluista. Ulkoiset toimintatuotot olivat tuloslaskelman kokonaistuloista (ilman satunnaisia tuottoja) 25,8 %.

Kuntaliiton tilinpäätösarvion ennakkotiedon mukaan kuntien toimintatuotot kasvoivat vuonna 2021 koko maassa 23,1 %. Muutokseen vaikuttaa merkittävästi koronatuken kirjaaminen käyttötalouden tuet ja avustukset tuloryhmään.

Valmistus omaan käyttöön

Valmistus omaan käyttöön on erä, jolla kuluja oikaistaan omaan käyttöön valmistetun investointihyödykkeen osalta. Valmistus omaan käyttöön on tuloslaskelman oikaisua, jolla omaan käyttöön valmistetun investointihyödykkeen tuloslaskelmaan sisältyvien toimintakulujen vaikutus tilikauden tulokseen eliminoidaan.

Valmistus omaan käyttöön toteutui yli talousarvion. Talousarvio 606 000 € ja toteutuma 816 270 €, joka muodostui teknisen toimen ja liikunta- ja vapaa-aikatoimen kohdentamista suunnittelu- ja valvontakustannuksista eri investointihankkeisiin. Kasvua edelliseen vuoteen verrattaessa oli 44 665 € / 5,8 %.

Toimintakulut (ulkoiset)

Tuloslaskelman ulkoisten toimintakulujen toteutuma oli 185 578 126 € ja ne kasvoivat vuoteen 2020 verrattuna 8 216 894 € / 4,6 %. Koronaepidemian johdosta toimialojen ulkoisten toimintakulujen lisäys oli 2,342 M€.

Henkilöstökulut olivat yhteensä 78 211 160 € ja kasvoivat 2 929 560 € / 3,9 %.

Kunta-alan uudet virka- ja työehtosopimukset hyväksyttiin sopimuskaudelle 1.4.2020–28.2.2022 toukokuussa 2020. Koko sopimuskauden kustannusvaikutus on noin 3,04 %. Vuoden 2021 yleiskorotus tapahtui sopimuksen mukaisesti 1.4.2021 alkaen ja sen suuruus oli 1 %.

Paikallinen järjestelyerä oli 0,8 % kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen palkkasummasta sekä muilla sopimusaloilla lukuun ottamatta lääkäreitä, joille tuli 0,5 % suuruinen keskitetty erä käytettäväksi palkkausjärjestelmämuutukseen.

Vuonna 2021 palkkakustannukset nousivat keskimäärin 2,07 prosenttia vuoteen 2020 verrattuna.

Vuoden 2021 talousarvion palkkakuluihin sisältyi 1,0 %:n mukainen palkankorotusvara. Talousarviossa ei ole huomioitu siis palkkakustannusten kokonaisuutta vuonna 2021. Siitä huolimatta palkkausjärjestelmän osalta pysyttiin budjetissa

Vuoden 2021 tilinpäätökseen sisältyi lomapalkkavelan tarkistaminen ja yhteensä varausta vähennettiin 246 129 € vähentyneiden lomapäivien vuoksi.

Palkkamenot olivat 60 646 800 M€ ja kasvoivat edellisestä vuodesta 1 350 869 M€ / 2,3 %.

Palkkamenot kasvoivat verrattuna edelliseen vuoteen yleishallinnossa 0,351 M€ / 16,4 %, sivistystoimissa 0,444 M€ / 2,7 %, liikunta- ja vapaa-aikatoimissa 0,050 M€ / 6,4 %, sosiaali- ja terveystoimissa (Varkaus) 0,570 M€ / 1,9 % sekä teknisellä toimella 0,007 M€ / 0,1 % edellisvuodesta. Palkkamenot pienentyivät sosiaali- ja terveystoimissa (Joroinen) 0,072 M€ / -2,2 %.

Eläkekulut olivat 14 759 976 € ja kasvoivat edellisvuodesta 900 699 € / 6,5 %). Vuoden 2020 palkkamenoista laskettava Kuel-maksu oli n. 0,6 %-yksikköä edellisvuotta korkeampi. Eläkekuluihin sisältyi kaupungin omien lisäeläkkeiden varauksen lisäys Kevan laatiman eläkevastuulaskelman mukaisesti n. 188 000 €. Eläkekuluihin sisältyi vuoden 2020 Kuel-maksun tasausta (hyvitystä) 46 093 € ja opettajien Vael-maksun osalta 24 365 €. Eläkemenoperusteiset maksut pienenevät 25 765 € edellisestä vuodesta.

Muut henkilösivukulut olivat 2 804 384 € ja lisääntyivät 677 992 € / 31,9 % edellisvuodesta. Vuoden 2021 palkkamenoista tilittävä työttömyysvakuutusmaksu oli 0,2 %-yksikköä ja sotumaksu 0,19 %-yksikköä edellisvuotta suurempi. Muutos 677 992 € johtuu suurelta osalta yksittäisen tapaturman johdosta vakuutusyhtiölle maksetusta korvauksesta (0,321 M€).

Palvelujen ostot olivat 83 561 385 € ja kasvoivat edellisestä vuodesta 7 284 710 € / 9,6 %. Muutosta selittää pääasiassa kuntayhtymien palveluostojen kasvu, yhteensä 2,552 M€. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ostopalvelut (KYS sekä sairaankuljetus ja ensihoito) kasvoivat 1 836 572 € / 8,4 %. Etelä-Savon sairaanhoitopiirin (Joroinen) palvelujen ostot kasvoivat 417 614 € / 6,6 %. Vaalijalan Ky:n kehitysvammaisten palveluasuntojen ostopalvelujen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 426 378 € / 13,2 %. Koronaepidemiaan liittyvät palvelujen ostot kasvoivat 65 855 € / 8,1 %. Vammaisille annetut palvelut pienenevät 67 726 €. Sen sijaan palveluasumisen palvelusetelimenot kasvoivat 62 663 € edellisvuodesta. Palvelusetelien kirjauskäytännön muutos vaikuttaa noin 2,69 M€ palvelujen oston muutokseen.

Kaupungin ICT-palvelut kasvoivat myös edellisestä vuodesta 256 680 € / 10,4 %. ICT-palvelut kasvoivat merkittävimmin sosiaali- ja terveystoimissa (176 987 €) ja yleishallinnossa 122 987 € mm. sähköpostijärjestelmän O365 pilvisiirtymän toteuttamisen sekä Microsoft lisensointimallin muuttamisesta johtuen.

Majoitus- ja ravitsemispalvelumenojen toteutuma oli 823 367 €, joka on 465 360 € / 130,0 % edellisvuotta suurempi. Merkittävin majoitus- ja ravitsemispalvelut kasvoivat sosiaali- ja terveystoimissa, kasvu 418 000 €.

Matkustus- ja kuljetuspalvelut olivat 1 281 882 € ja kasvoivat edellisvuodesta 150 694 €. Merkittävien kasvu tapahtui sivistystoimissa noin 129 000 €.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoihin käytettiin 11 401 395 €, mikä on edellisvuotta 664 898 € / 6,2 % enemmän ja muodostui lähinnä lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden kasvusta sekä lämmityskuluista ja kaluston hankinnoista.

Avustukset olivat 7 318 095 € ja vähentyivät 3 877 714 € / 34,6 %. Suurimman osan, noin 2 690 000 € muutoksesta selittää palvelusetelien kirjauskäytännön muutos. Vuonna 2021 palvelusetelien ohjeistuksen mukaan tuli kirjata palvelujen ostoon. Työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi edellisvuodesta 53 251 € (Varkaus sote 44 597 € ja Joroinen sote 8 654 €).

Vuoden 2021 avustusmenoihin sisältyi myös Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän vuoden 2020 alijäämien kattamiseksi peruspääomansuhteessa suoritettu lisäkanto oli 496 421 €, jota vastaan tuloutettiin pakollista varausta taseesta 490 000 € nettovaikutus oli siten 6 421 €.

Muut toimintakulut olivat 5 086 091 € ja kasvu 1 215 440 € / 31,4 %. Muiden toimintakulujen toteutuksessa rakennusten ja huoneistojen vuokrien osuus oli 2,081 M€ ja koneiden ja laitteiden vuokrien osuus 1,471 M€. Toimintakuluihin sisältyi myyntisaamisten luottotappiokirjauksia 0,176 M€ sekä pysyvien vastaavien luovutustappiota 0,011 M€. Pysyvien vastaavien luovutustappiot olivat 0,219 M€ edellisvuotta pienemmät.

Kuntaliiton vuoden 2021 tilinpäätösarvion ennakkotiedon mukaan kuntien toimintakulut kasvoivat v. 2021 koko maassa 6,3 %.

Toimintakate

Toimintakate kertoo kuinka paljon toimintakuluista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla.

Toimintakatteen toteutuma oli -135 397 174 € ja se heikentyi 4 242 901 € / 3,2 % verrattuna vuoden 2020 toimintakatteeseen. Toimintakate on 6 777 € / asukas (v. 2020 6 467 € / asukas).

Kuntaliiton vuoden 2021 tilinpäätösarvion ennakkotiedon mukaan kuntien toimintakate heikentyi v. 2021 koko maassa 3,5 %.

Rahoitus

Rahoituseriin kuuluvat verotulot, valtionosuudet, korkotuotot ja – kulut sekä muut rahoitustuotot ja -kulut.

Verotulot

Veroproositit säilyivät vuonna 2021 edellisen vuoden tasolla eli veroproositteihin korotuksia ei tehty. Vuodelle 2022 ei ole myöskään tehty veroproositimuutoksia.

Veroproositien muutokset vuosina 2010–2022

Veroproositit	2010-2013	2014	2015-2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tuloveroproositit	20,00	20,50	20,75	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Kiinteistöveroproositit:									
Yleinen kiinteistövero	0,95	1,35	1,35	1,45	1,45	1,45	1,45	1,45	1,45
Vakituinen asuminen	0,40	0,40	0,40	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Muut asuinrakennukset	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Yleishyödylliset yhteisöt	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voimalaitos	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85

Koronaviruspidemian vaikutukset verotuloihin olivat vuonna 2021 verrattain vähäiset. Yhteisöveron kuntien jako-osuutta korotettiin koronavaikutusten vuoksi määräaikaaisesti 10 %-yksikköä heinäkuun 2020 tilityksistä alkaen vuoden 2021 loppuun saakka (32,13 -> 42,13).

Verotulojen toteutumisennustetta korotettiin vuoden 2021 aikana tarkentuneiden veroennusteiden pohjalta 1,663 M€ alkuperäisestä talousarviosta. Tilinpäätöksessä verotulojen toteutuma oli 84,940 M€ / 99,8 % eli toteutuma 0,188 M€ alle muutetun talousarvion. Verotulot lisääntyivät vuoteen 2020 verrattaessa 4,119 M€ / 5,1 %.

Ennakkotietojen mukaan kuntien keskimääräinen verotulojen kasvu vuonna 2021 oli 6,5 %.

Kunnallisverot

Vuoden 2021 aikana kunnallisveroja kertyi 72,661 M€ (v. 2020 70,514 M€). Kunnallisverojen kertymä kasvoi 2,147 M€ / 3,0 % verrattuna vuoteen 2020. Verotulokertymään vaikutti työllisyyden parantuminen ja palkkasumman kasvaminen.

Ennakkotietojen mukaan kuntien kunnallisverot kasvoivat keskimäärin 2,3 %.

Kiinteistöverot

Vuonna 2021 kiinteistöveroja kertyi 6,035 M€, joka on 0,569 M€ / 10,4 % enemmän kuin vuoden 2020 verokertymä.

Kiinteistöverotus siirtyi vuonna 2020 joustavan valmistumisen piiriin ja sen vuoksi verotus valmistuu eri aikaan eri verovelvollisilla. Kiinteistöverot kertyvät uudistuksen myötä kaupungin kassaan aikaisempaa nopeammin pääsääntöisesti heinä-lokakuun aikana. Vuoden 2021 aikana kertyi vuoden 2020 kiinteistöveroja yhteensä 532 586 €.

Kuntaliiton arvion mukaan kuntien kiinteistöverot kasvoivat vuonna 2021 keskimäärin 12,3 %.

Yhteisöverot

Yhteisöveroja vuonna 2021 kertyi 6,245 M€, lisäystä edellisvuoteen verrattuna 1,403 M€ / 29,0 %. Yhteisöverojen kasvuun vaikuttivat jako-osuuden korotus 10 %-yksiköllä ja ennakkojen kertyminen arvioitua suurempina sekä vuodelta 2020 maksulykkäysten vuoksi maksetut ennakot. Myös vuoden 2021 hyvä talouskehitys näkyy yhteisöverojen kertymässä.

Keskimäärin kuntien yhteisöverot kasvoivat 44,6 % vuonna 2021.

Verotulojen toteutuma 1.1. – 31.12.2021

	TA2021	TA-muutos	TA+muutos	Toteutuma 2021	Erotus TA/Tot.	Tot-%
Kunnan tulovero	71 927 000	558 000	72 485 000	72 660 890	175 890	100,2
Kiinteistövero	5 858 000	241 000	6 099 000	6 034 607	-64 393	98,9
Yhteisövero	5 680 000	864 000	6 544 000	6 244 827	-299 173	95,4
Yhteensä	83 465 000	1 663 000	85 128 000	84 940 324	-187 676	99,8

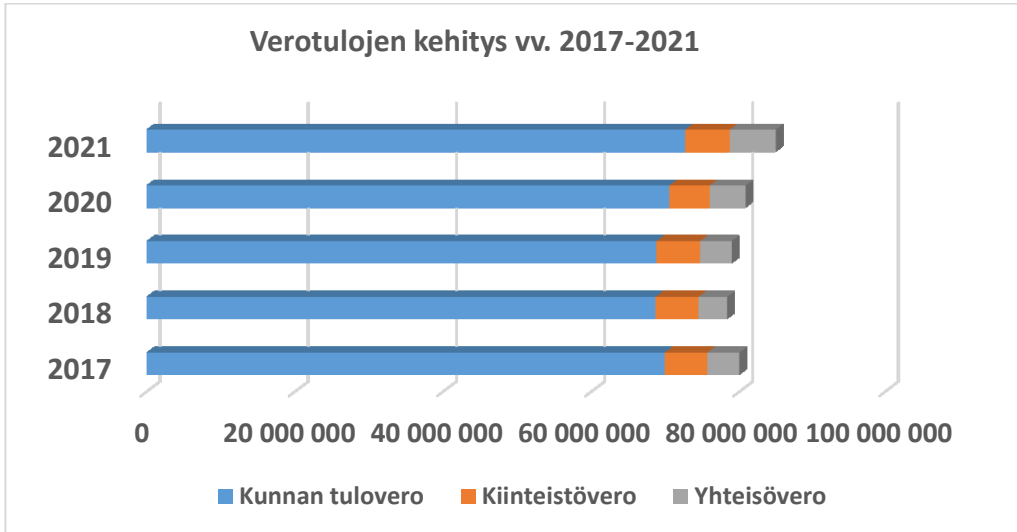
Verotulojen kehitys verolajeittain

	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TA2022	TS2023
Verotulot, yht.	79 953	78 325	78 953	80 821	84 941	82 000	83 237
-muutos -%	-0,4	-2,0	0,3	2,4	5,1	4,8	2,2
Kunnallisvero	69 890	68 660	68 776	70 514	72 661	71 104	72 563
-muutos -%	-1,6	-1,8	-0,5	2,5	3,0	-1,1	2,1
Yhteisövero	4 308	3 883	4 278	4 842	6 245	5 038	4 816
-muutos -%	6,2	-9,9	10,2	13,2	29,0	-11,3	-4,4
Kiinteistövero	5 755	5 782	5 899	5 465	6 035	5 858	5 858
-muutos -%	9,6	0,5	2,0	-7,4	10,4	-2,9	0,0
Tuloveroprosentti	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Efektiiivinen veroaste	14,83	14,78	14,77	14,87	14,94	14,88	14,98

*) Efektiiivinen veroaste tarkoittaa maksuunpannun kunnallisveron suhdetta ansiotuloihin, eli se on veroprosentti, jonka mukaan kuntalainen keskimäärin maksaa ansiotuloistaan kunnallisveroa.

Verotulojen kehitys vuosina 2017 – 2021

	2017	2018	2019	2020	2021	Muutos 2020/2021
Kunnan tulovero	69 890 318	68 660 307	68 776 219	70 513 735	72 660 890	2 147 155
Kiinteistövero	5 754 888	5 782 009	5 898 840	5 465 481	6 034 607	569 126
Yhteisövero	4 307 739	3 882 517	4 277 856	4 842 189	6 244 827	1 402 638
Yhteensä	79 952 945	78 324 833	78 952 915	80 821 405	84 940 324	4 118 919

Kunnan tuloveron määräytymisperusteet

Verovuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo	Muutos %
2010	20,00	64 058 862	
2011	20,00	65 479 946	2,2
2012	20,00	65 864 346	0,6
2013	20,00	66 853 778	1,5
2014	20,50	69 081 683	3,3
2015	20,75	70 377 483	1,9
2016	20,75	69 734 716	-0,9
2017	21,00	68 705 945	-1,5
2018	21,00	69 151 177	0,6
2019	21,00	70 019 447	1,9
2020	21,00	70 818 174	1,1

Valtionosuudet

Valtionosuudet toteutuivat Valtiovarainministeriön 30.12.2020 päätöksen VN/27140/2020 ja Opetus- ja kulttuuriministeriö VN/27874/2020-OKM-1/31.12.2020 mukaisesti. Lisäksi Valtiovarainministeriön muutospäätöksen 31.3.2021 VN/27140/2020 mukaan peruspalveluiden valtionosuutta oikaistiin koronavirustestien tilaston oikaisun johdosta 7 054 €.

Vuonna 2020 maksettua koronaepidemian verotulokompensatiota 396 678 €, perittiin vuoden 2021 aikana takaisin 25 659 € / kk yhteensä 307 908 €. Kompensatiosta perittiin jo vuoden 2020 aikana 88 775 €. Takaisinperintä sisältyy peruspalvelujen valtionosuuteen. Takaisinperintään on sisällytynyt viivästyskorko.

Valtionosuusjärjestelmän yksinkertaistamisen ja läpinäkyvyyden parantamiseksi vuoden 2020 valtionosuuspäätöksessä eroteltiin ensimmäistä kertaa peruspalvelujen valtionosuudesta erikseen esitettäväksi korvaukset verotulomenetyksen kompensatioihin.

Valtionosuustulot olivat yhteensä 55,681 M€ ja toteutuivat 100,0 % muutettuun talousarvioon nähdessä. Koronakompensatioita valtionosuuksiin sisältyi 0,168 M€. Valtionosuudet vähenivät vuoteen 2020 verrattaessa 2,955 M€ / 5,0 %.

Vuoden 2021 tilinpäätösten ennakkotiedon mukaan kuntien valtionosuudet laskivat 8 %.

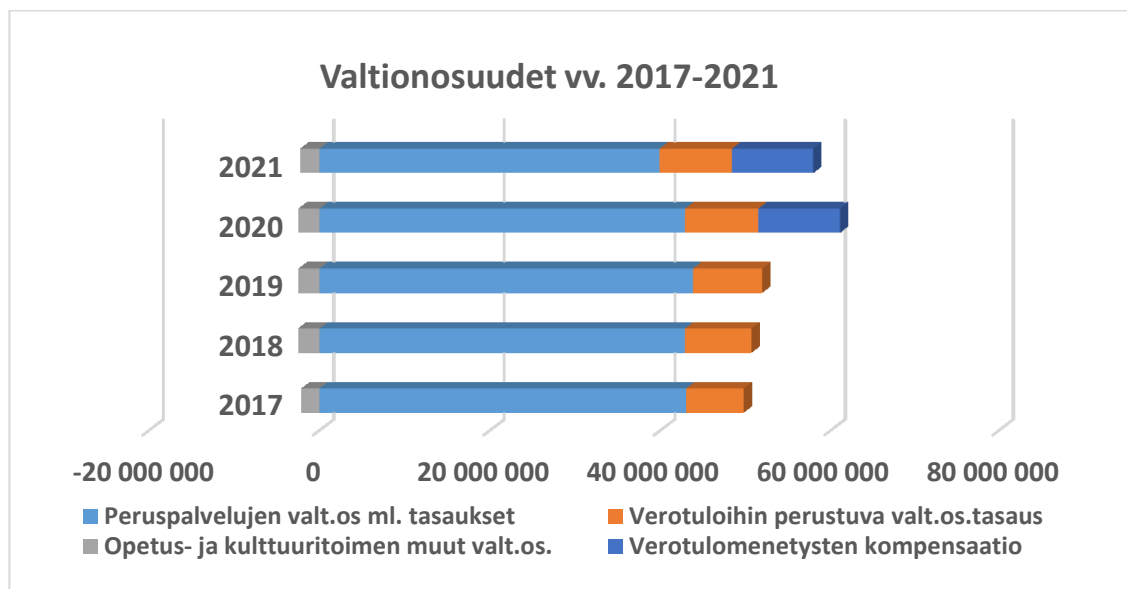
Valtionosuuksien toteutuma 1.1. – 31.12.2021

	TA2021	TA-muutos	TA+muutos	Toteutuma 2021	Erotus TA/Tot.	Tot-%
Peruspalvelujen valt.os ml. tasaukset	39 792 000	87 188	39 879 188	39 886 239	7 051	100,0
Verotuloihin perustuva valt.os.tasaus	8 538 000	-40 153	8 497 847	8 497 848	1	100,0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valt.os.	-2 426 000	208 440	-2 217 560	-2 230 249	-12 689	100,6
Verotulomenetysten kompensatio	9 560 000	-33 141	9 526 859	9 526 860	1	100,0
Yhteensä	55 464 000	222 334	55 686 334	55 680 698	-5 636	100,0

Valtionosuudet vuosina 2017 – 2021

	2017	2018	2019	2020	2021	Muutos 2020/2021	Muutos %
Peruspalvelujen valt.os ml. tasaukset	43 019 945	42 868 412	43 812 414	42 879 099	39 886 239	-2 992 860	-7,0
Verotuloihin perustuva valt.os.tasaus	6 737 916	7 800 984	8 119 224	8 596 995	8 497 848	-99 147	-1,2
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valt.os.	-2 057 168	-2 440 798	-2 403 893	-2 435 087	-2 230 249	204 838	-8,4
Verotulomenetysten kompensatio				9 594 282	9 526 860	-67 422	-0,7
Yhteensä	47 700 693	48 228 598	49 527 745	58 635 289	55 680 698	-2 954 591	-5,0

Verrattuna vuoden 2021 valtionosuuksien toteutumaan vuoden 2020 toteutumaan, ovat valtionosuudet vähentyneet 2,955 M€. Vähenemään vaikuttavat merkittävästi koronatukien maksatus, joka väheni valtionosuuksien kautta vuonna 2021 5,1 M€ ja osittain myös tukien kirjauskäytännön muutos. Vuonna 2021 saadut koronatuet 2,094 M€ kirjattiin käyttötalouden tuet ja avustukset tulokohtaan.

Verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) oli yhteensä 140,621 M€ ja lisääntyi edellisestä vuodesta 1,164 M€ / 0,8 %.

Verorahoituksen kehitys 2017 – 2021

	2017	2018	2019	2020	2021	Muutos 2020/2021	Muutos %
Verotulot	79 952 945	78 324 833	78 952 915	80 821 405	84 940 324	4 118 919	5,1
Valtionosuudet	47 700 693	48 228 598	49 527 745	58 635 289	55 680 698	-2 954 591	-5,0
Yhteensä	127 653 638	126 553 431	128 480 660	139 456 694	140 621 022	1 164 328	0,8

Korkotuotot ja – kulut

Korkotuottoihin 865 744 € (v. 2020 815 396 €) sisältyy antolainojen korkotuotot. Suurin korkotuotto kertyy Keski-Savon Vesi Oy:n antolainan korosta, joka vuonna 2021 oli 805 797 €.

Korkokulut olivat 168 918 € ja 91 666 € edellisvuotta pienemmät. Yleinen korkotaso on jo pitkään ollut historiallisen alhaisella tasolla ja lyhyet euribor-korot ovat olleet negatiiviset. Johdannaissopimusten (koronvaihtosopimukset) uudelleentarkastelulla vuoden 2019 syksyllä saatiin negatiivisia korkosuojauskuluja pienennettyä vuosien 2019 – 2023 osalta yhteensä noin 284 000 €.

Maksuvalmiuden turvaamiseksi käytettyjen kuntatodistusten negatiivisia korkoja (korkotuloa) kertyi vuonna 2021 yhteensä 142 758 € (v. 2020 45 746 €, v. 2019 29 041 €).

Lainakanta ilman konsernitilin huomioimista 31.12.2021 oli 104,74 M€, joka on 5 243 € / asukas (v. 2020 3 897 € / asukas).

Muut rahoitustuotot ja – kulut

Rahoitustuotot 1 587 629 € (v. 2020 1 620 066 €, v. 2019 1 392 570 €) koostuvat pääosin Varkauden Aluelämpö Oy:n 451 764 € ja Savon Energiaholding Oy:n 673 740 € osingoista, Keski-Savon jätehuolto liikelaitoskuntayhtymän sekä muiden kuntayhtymien peruspääoman koroista, yhteensä 125 241 €. Lisäksi muita rahoitustuottoja on kertynyt 229 417 € (Vaalijalan ylijäämän palautus 147 952 €) ja viivästyskorkoja 24 643 €.

Muihin rahoituskuluihin 55 431 € (v. 2020 124 698 €, v. 2019 155 119 €) sisältyy mm. pankkikorttitilitysten palvelumaksut, provisiot, perintäkuluja, vanhentuneiden saamisten poistoeria sekä tase-tilien pieniä oikaisueriä.

Vuosikate

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa kaupungin tulo-rahoituksen riittävyyttä. Vuosikate siirtyy rahoituslaskelman toiminnan rahavirran ensimmäiseksi eräksi.

Tasapainossa olevassa taloudessa vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot. Poistojen on kuitenkin vastattava keskimääräistä vuotuista korvausinvestointien tasoa. Tulo-rahoituksen riittävyyttä arvioitaessa onkin syytä verrata vuosikatteen, poistojen ja poistonalaisten investointien omahankintamenojen määrien vastaavuutta.

Vuoden 2021 vuosikate oli 7 452 872 € (v. 2020 10,352 M€, v. 2019 2,629 M€, v. 2018 4,561 M€).

Vuosikate heikkeni 2 899 730 € / 28,0 % verrattuna vuoden 2020 vuosikatteeseen. Vuosikate on 373 € / asukas (v. 2020 511 € / as., v. 2019 128 € / as., v. 2018 219 € / as., v. 2017 311 € / as.).

Vuosikate riittää kattamaan suunnitelmanmukaiset poistot 71,5 % (v. 2020 93,9 %, v. 2019: 29,0 %, v. 2018: 49,7 %).

Tilastokeskuksen vuoden 2021 tilinpäätösennakkotiedon mukaan kuntien vuosikate heikkeni 6,5 % ja kattoi poistoista keskimäärin 144 %.

Suunnitelman mukaiset poistot

Käyttöomaisuuden poistot on laskettu kaupunginvaltuuston 16.12.2013 § 91 hyväksymän SUMU-poistosuunnitelman mukaisesti. Valtuusto hyväksyi poistosuunnitelmaan 19.10.2015 § 57 muutoksen, jonka mukaan kaikki 3 000 € tai sen alle olevat käyttöomaisuushankkeet poistetaan kerralla.

Vuoden 2021 suunnitelmapoistot olivat 7 889 775 € (v. 2020 8 723 031 €, v. 2019 6 682 928 €, v. 2018 6 312 812 €). Tilikauden kokonaispoistot yhteensä 10 426 880 €. Kokonaispoistoihin sisältyy entisten sairaala- ja terveyskeskuksen purettujen rakennusten arvonalentumiskirjaus 2 362 102 € ja Wartalo Kodit Oy:lle myytyjen Niittylä I-II ja Korpelan tonttien arvojen alaskirjaukset 87 502 €. Tontit myytiin 1 € hinnalla. Suunnitelman mukaisiin poistoihin sisältyy taseesta alas kirjattiin Aalto hyvinvointikeskuksen kiinteistöleasing sopimukseen kuulumattomat suunnittelukustannukset 129 928 € ja myös Könönpellon koulun uudisrakennuksen suunnittelukustannukset 65 432 €. Muiden käytöstä poistettujen rakennusten jäännösarvojen poistokirjaukset olivat 233 813 €.

Tilikauden tulos / Tilikauden alijäämä

Vuoden 2021 tilikauden tulos on alijäämäinen 2 974 008 €.

Tilikauden tulokseen ovat vaikuttaneet kertaluonteisina erinä taseesta alas kirjatut jäännösarvot yhteensä -2,966 M€ ja koronaepidemian nettovaikutus +0,135 M€. Pakollisen eläkevastuuvaramuksen lisäys -0,188 M€, lomapalkkavelan vähennys +0,232 M€. Henkilösivukulujen muutoksia yhteensä +0,094 M€. Ilman kertaluonteisia eritä tilikauden tulos olisi positiivinen 0,281M€.

Varkauden kaupunki 31.12.2021**Tuloslaskelma 1000 € (ulkoinen)**

	2021	2020
Toimintatuotot	49 365	45 435
Valmistus omaan käyttöön	816	772
Toimintakulut	-185 578	-177 361
Toimintakate	-135 397	-131 154
Verotulot	84 940	80 821
Valtionosuudet	55 681	58 635
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	866	815
Muut rahoitustuotot	1588	1620
Korkokulut	-169	-261
Muut rahoituskulut	-55	-125
Vuosikate	7 453	10 353
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 890	-8 723
Arvonalentumiset	-2 537	-2 304
Satunnaiset kulut	0	-1024
Tilikauden tulos	-2 974	-1 699
Varausten vähennys (+)	0	0
Rahastojen vähennys (+)	0	0
Tilikauden alijäämä (ylijäämä)	-2 974	-1 699
Tuloslaskelman tunnusluvut	2020	2020
Toimintatuotot/toimintakulut, %	26,7	25,7
Vuosikate/poistot, %	71,5	93,9
Vuosikate, €/asukas	373	511
Asukasmäärä	19 978	20 278

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

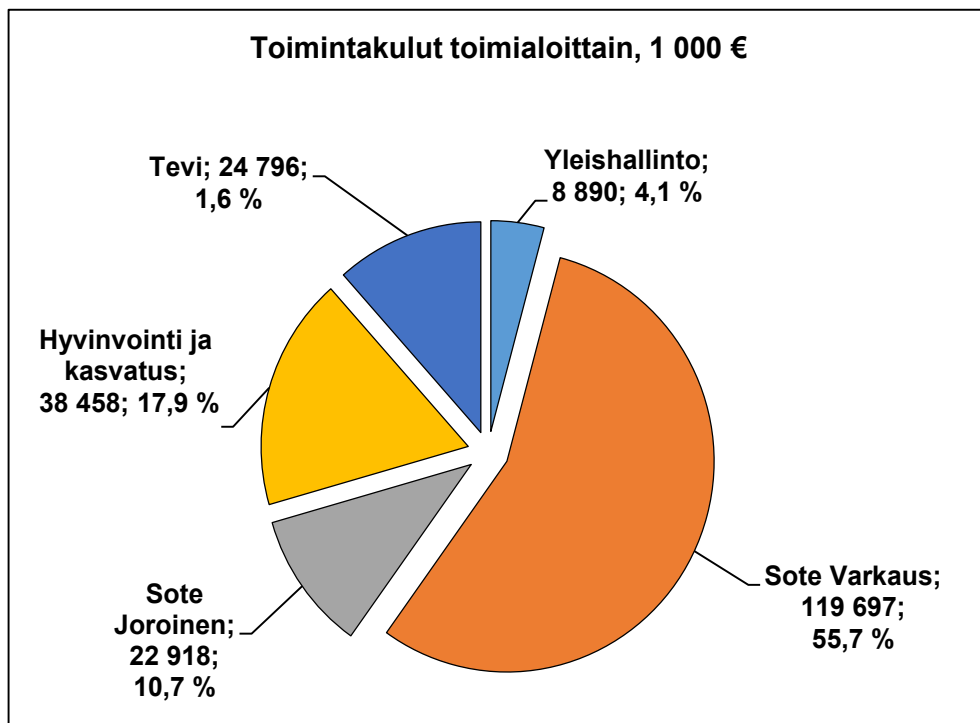
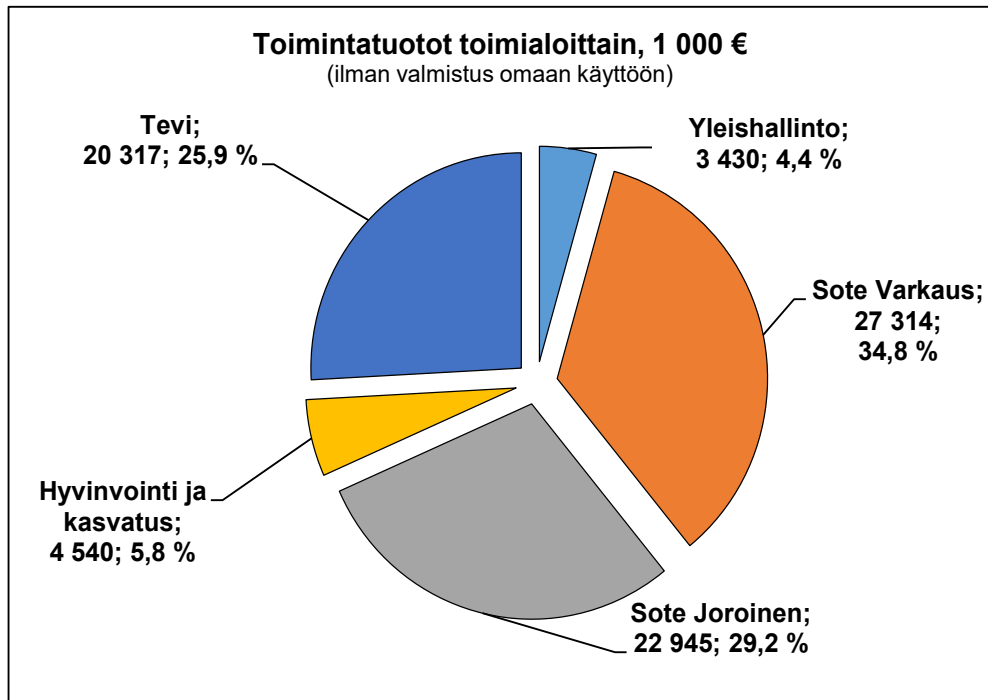
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista

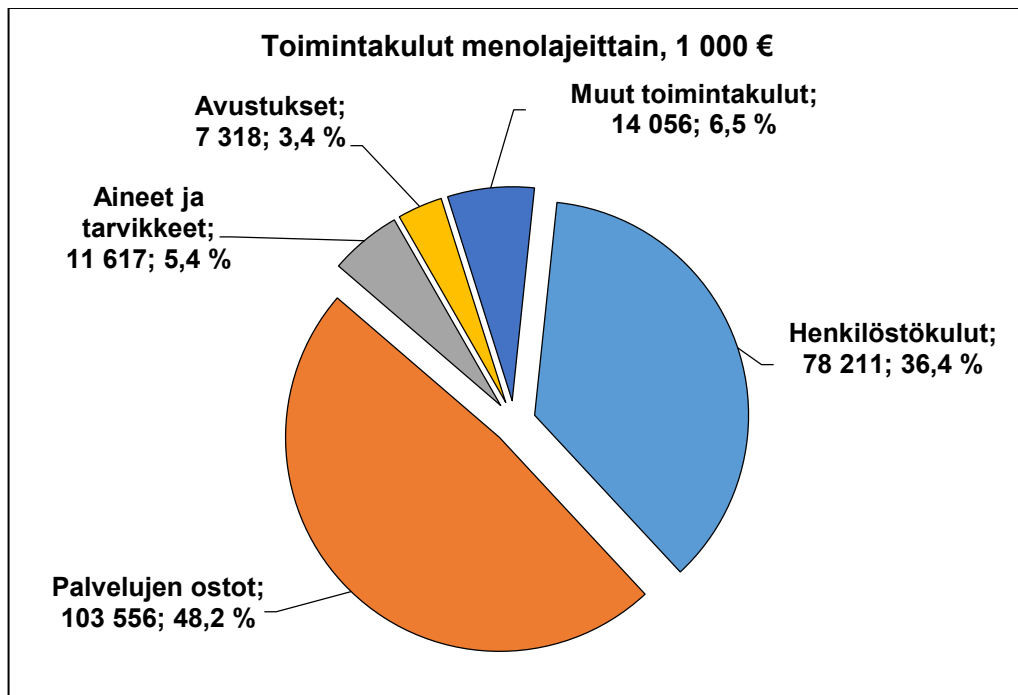
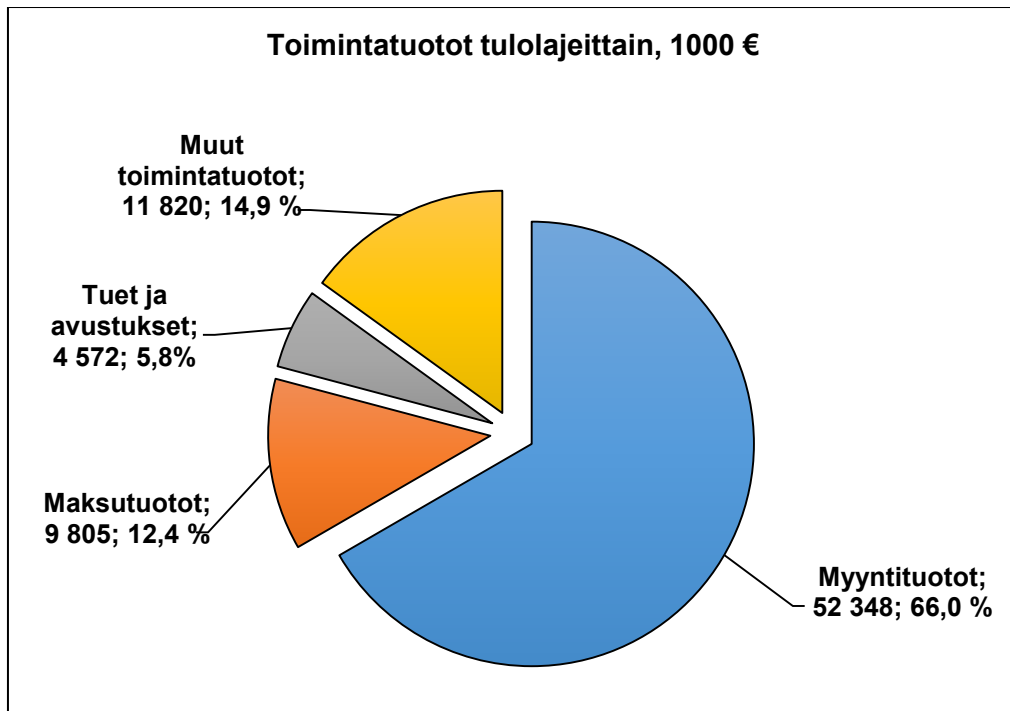
= 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate euroa/asukas Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyden arvioinnissa

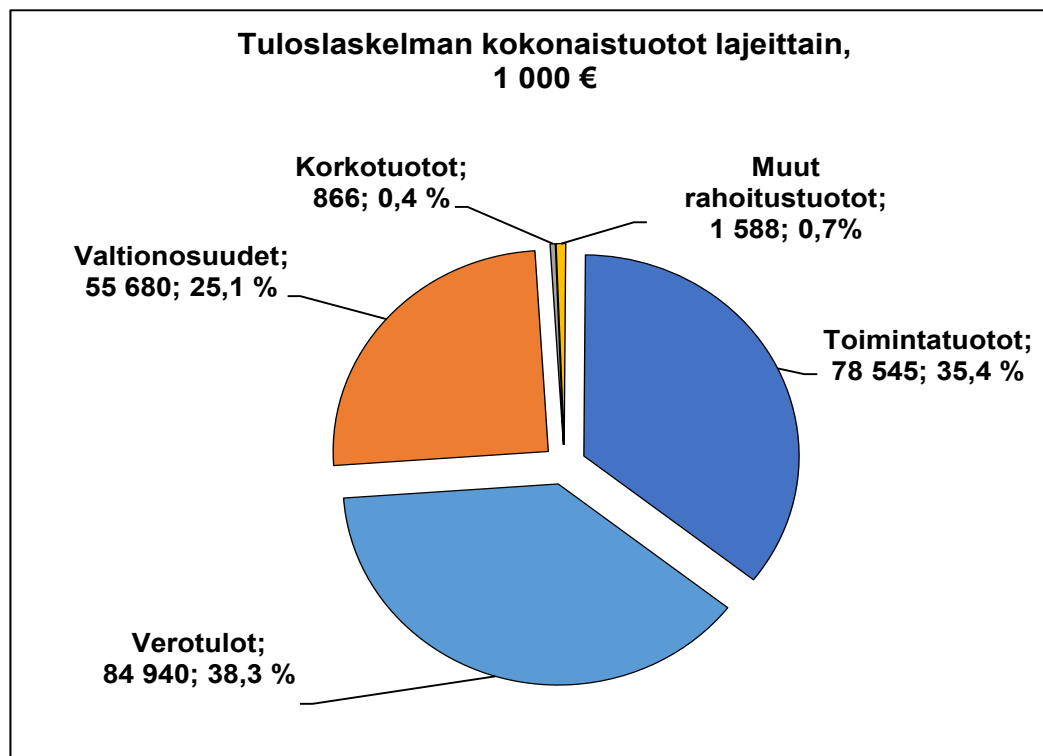
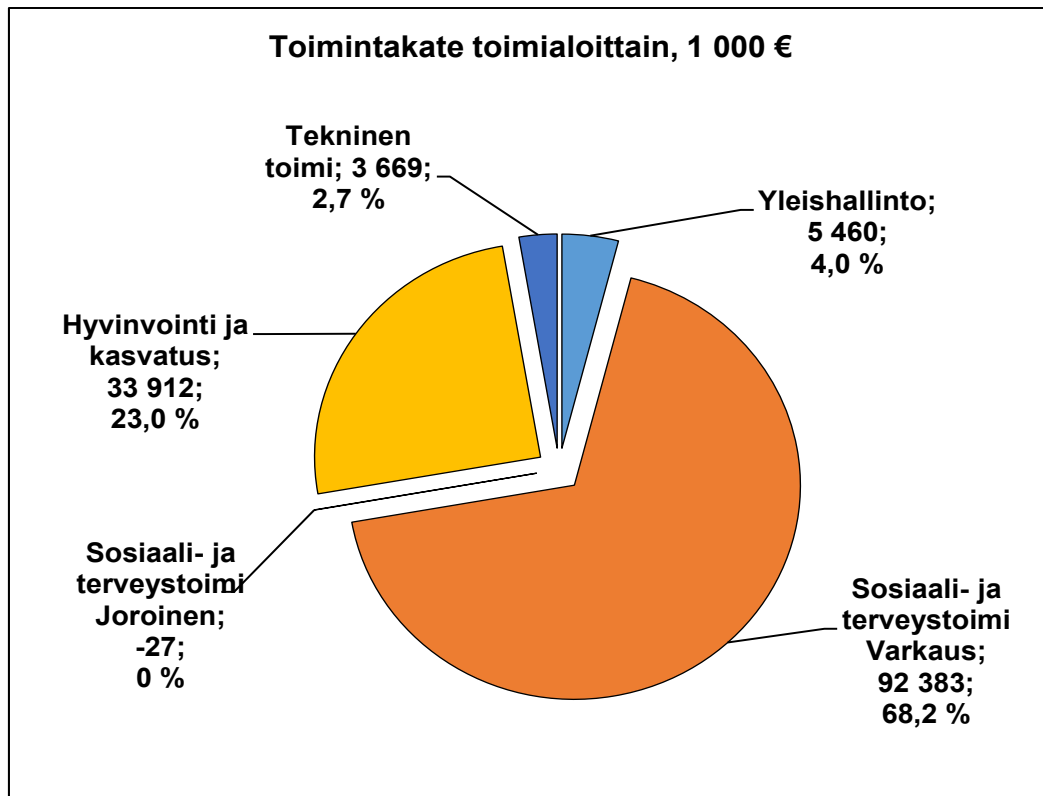
Toimintatuotot ja – kulut toimialoittain, (ulkoiset/sisäiset)

Toimintatuotot ja – kulut lajeittain (ulkoiset/sisäiset)

Toimintakate toimialoittain ja tuloslaskelman kokonaistulot lajeittain, (ulkoiset/sisäiset)

KESKEISET TALOUSLUVUT TP 2018-2021

(ulkoiset ja sisäiset erät)

	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021
Asukasluku	20 829	20 466	20 278	19 978
Tuloveroprosentti	21,00	21,00	21,00	21,00
Kiinteistövero-%, vakinainen asunto	0,50	0,50	0,50	0,50
Kiinteistövero-%, muut rakennukset	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiinteistövero-%, yleinen	1,45	1,45	1,45	1,45
Kiinteistövero-%, yleishyödylliset yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteistövero-%, voimalaitokset	2,85	2,85	2,85	2,85
Toimintakulut (1000 €)	-198 411	-201 900	-205 395	-214 759
josta sisäiset toimintakulut	-28 230	-27 768	-28 034	-29 181
Toimintakulut, € / asukas	-9 526	-9 865	-10 129	-10 750
Toimintatuotot (1000 €)	73 520	73 640	73 469	78 545
josta sisäiset toimintatuotot, €	28 230	27 768	28 034	29 181
valmistus omaan käyttöön	678	762	772	816
Toimintatuotot, € / asukas	3 530	3 598	3 623	3 932
Toim.tuotot % toim.kuluista	-37,1 %	-36,5 %	-35,8 %	-36,6 %
Toimintakate (1000 €)	-124 213	-127 498	-131 154	-135 397
Toimintakate, € / asukas	-5 963	-6 230	-6 468	-6 777
Henkilöstökulut (1000 €) (palkat+sivukulut)	-74 991	-75 407	-75 282	-78 211
Vakinainen henkilöstö, hlö	1 318	1 278	1 294	1 257
Eläkemenoperusteiset kulut, €	-3 396	-3 690	-3 814	-3 788
Varhe-maksut, €	-863	0	0	0
Työnantajan eläkevak.maksut, €	-10 021	-10 674	-10 046	-10 784
Verotulot (1000 €)	78 325	78 953	80 821	84 940
Verotulot, € / asukas	3 760	3 858	3 986	4 252
Verotulot % toim.kuluista	-39,48 %	-39,11 %	-39,35 %	-39,55 %
Valtionosuudet (1000 €)	48 229	49 528	58 635	55 681
Valtionosuudet, € / asukas	2 315	2 420	2 892	2 787
Valtionosuudet % toim.kuluista	-24,3 %	-24,5 %	-28,5 %	-25,9 %
Vuosikate (1000 €)	4 561	2 629	10 353	7 453
Vuosikate / poistot ja arvonalentumiset, %	49,7 %	29,2 %	93,9 %	71,5 %
Vuosikate, € / asukas	219	128	511	373
Investoinnit (brutto) (1000 €)	-11 075	-10 756	-12 023	-14 223
Investointitulot (1000 €)	153	120	908	761
Poistot (1000 €)	-6 313	-6 683	-8 723	-7 890
Arvonalentumiset (1000 €)	-2 856	-2 311	-2 305	-2 537
Lainakanta (1000 €)	68 388	67 487	79 032	104 747
Lainat, € / asukas	3 283	3 298	3 897	5 243
Omavaraisuusaste -%	55,4 %	53,8 %	50,0 %	44,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus -%	55,9 %	55,8 %	60,4 %	72,0 %
Tilikauden yli-/alijäämä (1000 €)	-3 660	6 331	-1 699	-2 974

TALOUSARVION TOTEUTUMA 2021 JA VERTAILU TP 2020 / 2021 (ulkoiset/sisäiset)

Toimiala	TP toteutuma 2020	Alkuperäinen TA2021	TA MUUTOKSET 2021	LOPULLINEN TA 2021	TP toteutuma 2021	Poikkeama, € TA / TP 2021	Tot.-% TA 2021	Muutos TP 2021/ 2020 €	Muutos TP 2021/ 2020 %
Yleishallinto (kv, kh, tark.ltk., vaalit, konsernipalvelut)									
Tuotot	4 020 185	4 055 644	-769 007	3 286 637	3 430 004	143 367	104,4 %	-590 181	-14,7 %
Kulut	-8 852 966	-10 593 394	1 946 325	-8 647 069	-8 890 489	-243 420	102,8 %	-37 523	0,4 %
Toimintakate (Netto)	-4 832 782	-6 537 750	1 177 318	-5 360 432	-5 460 485	-100 053	101,9 %	-627 703	13,0 %
Sosiaali- ja terveystoimi, Varkaus									
Tuotot	23 585 132	23 677 585	1 125 765	24 803 350	27 314 290	2 510 940	110,1 %	3 729 158	15,8 %
Kulut	-114 001 053	-114 712 161	-3 549 015	-118 261 176	-119 696 959	-1 435 783	101,2 %	-5 695 906	5,0 %
Toimintakate (Netto)	-90 415 921	-91 034 576	-2 423 250	-93 457 826	-92 382 669	1 075 157	98,8 %	-1 966 748	2,2 %
Joroinen									
Tuotot	20 476 885	20 644 346	1 857 324	22 501 670	22 944 745	443 075	102,0 %	2 467 860	12,1 %
Kulut	-20 439 975	-20 615 346	-1 878 595	-22 493 941	-22 917 581	-423 640	101,9 %	-2 477 606	12,1 %
Toimintakate (Netto)	36 910	29 000	-21 271	7 729	27 164	19 435	351,5 %	-9 746	-26,4 %
Sivistystoimi									
Tuotot	3 627 103	3 377 463	8 478	3 385 941	3 969 659	583 718	117,2 %	342 556	9,4 %
Kulut	-33 421 583	-34 327 638	-415 991	-34 743 629	-35 112 779	-369 150	101,1 %	-1 691 196	5,1 %
Toimintakate (Netto)	-29 794 480	-30 950 175	-407 513	-31 357 688	-31 143 120	214 568	99,3 %	-1 348 640	4,5 %
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi									
Tuotot	495 707	579 000	-5 687	573 313	569 877	-3 436	99,4 %	74 170	15,0 %
Valmistus omaan käyttöön	7 236	6 000	0	6 000	6 642	642	110,7 %	-594	-8,2 %
Kulut	-3 243 193	-3 277 312	-156 434	-3 433 746	-3 345 166	88 580	97,4 %	-101 973	3,1 %
Toimintakate (Netto)	-2 740 250	-2 692 312	-162 122	-2 854 434	-2 768 647	85 787	97,0 %	-28 397	1,0 %
Hyvinvointi ja kasvatus yhteensä									
Tuotot	4 122 810	3 956 463	2 791	3 959 254	4 539 536	580 282	114,7 %	416 726	10,1 %
Valmistus omaan käyttöön	7 236	6 000	0	6 000	6 642	642	110,7 %	-594	-8,2 %
Kulut	-36 664 776	-37 604 950	-572 425	-38 177 375	-38 457 945	-280 570	100,7 %	-1 793 169	4,9 %
Toimintakate (Netto)	-32 534 730	-33 642 487	-569 635	-34 212 122	-33 911 767	300 355	99,1 %	-1 377 037	4,2 %
Tekninen toimi									
Tuotot	21 264 280	20 627 912	-51 563	20 576 349	20 316 826	-259 523	98,7 %	-947 454	-4,5 %
Valmistus omaan käyttöön	764 369	600 000	0	600 000	809 628	209 628	134,9 %	45 259	5,9 %
Kulut	-25 436 399	-24 121 248	-469 006	-24 590 254	-24 795 871	-205 617	100,8 %	640 528	-2,5 %
Toimintakate (Netto)	-3 407 750	-2 893 337	-520 569	-3 413 905	-3 669 417	-255 512	107,5 %	-261 667	7,7 %
Toimintatuotot yhteensä	73 469 291	72 961 950	2 165 311	75 127 260	78 545 401	3 418 141	104,5 %	5 076 110	6,9 %
Valmistus omaan käyttöön	771 605	606 000	0	606 000	816 270	210 270	134,7 %	44 665	5,8 %
Toimintakulut yhteensä	-205 395 169	-207 647 099	-4 522 716	-212 169 815	-214 758 845	-2 589 030	101,2 %	-9 363 676	4,6 %
TOIMINTAKATE	-131 154 273	-134 079 150	-2 357 405	-136 436 555	-135 397 174	1 039 381	99,2 %	-4 242 901	3,2 %
Rahoitus									
Verotulot	80 821 405	83 465 000	1 663 000	85 128 000	84 940 324	-187 676	99,8 %	4 118 919	5,1 %
Valtionosuudet	58 635 289	55 464 000	222 334	55 686 334	55 680 698	-5 636	100,0 %	-2 954 591	-5,0 %
Korkotuotot	815 396	820 000	0	820 000	865 744	45 744	105,6 %	50 348	6,2 %
Muut rahoitustuotot	1 620 066	1 500 000	0	1 500 000	1 587 629	87 629	105,8 %	-32 437	-2,0 %
Korkokulut	-260 584	-320 000	-115 000	-435 000	-168 918	266 082	38,8 %	91 666	-35,2 %
Muut rahoituskulut	-124 698	-280 000	0	-280 000	-55 431	224 569	19,8 %	69 267	-55,5 %
VUOSIKATE	10 352 602	6 569 850	-587 071	5 982 780	7 452 872	-1 470 092	124,6 %	-2 899 730	-28,0 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 723 030	-6 668 850	0	-6 668 850	-7 889 775	-1 220 925	118,3 %	833 255	-9,6 %
Anonalentumiset	-2 304 500	-2 400 000	0	-2 400 000	-2 537 106	-137 106	105,7 %	-232 606	10,1 %
Satunnaiset tuotot		1 300 000	-1 300 000	0	0	0			
Satunnaiset kulut	-1 024 181	0	0	0	0	0			
TILIKAUDEN TULOS	-1 699 109	-1 199 000	-1 887 071	-3 086 071	-2 974 008	-112 063	96,4 %	-1 274 899	75,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 699 109	-1 199 000	-1 887 071	-3 086 071	-2 974 008	-112 063	96,4 %	-1 274 899	75,0 %

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmaan kootaan kaikki kaupungin rahanlähteet ja käytöt. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kaupungin rahavaroihin eli sitä, lisääntyvätkö vai vähenyvätkö kaupungin rahavarat tilikauden aikana. Tuloslaskelman tapaan rahoituslaskelma sisältää ainoastaan erät, jotka ovat syntyneet kaupungin kannalta ulkopuolisiin yksiköihin nähden.

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kaupungin varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tuloslaskelmasta ja taseesta. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen toiminnan ja investointien rahavirta sekä rahoituksen rahavirta eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden rahavirran yhteismäärä osoittaa rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli negatiivinen 6,406 M€ ja on 4,683 M€ edellisvuotta heikompi (v. 2020 -1,723 M€, v. 2019 -7,738 M€).

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset:

Antolainojen lisäys oli 15,036 M€, johon sisältyvät kaupungin tytäryhtiölle Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle sekä muille yhteisöille myönnetty antolainat. Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle maksettiin 15,0 M€ vuonna 2020 myönnetystä 23,5 M€ suuruisesta antolainasta Andritz Warkaus Works Oy:n tuotantilojen rakentamista varten. Warkaus Racing Team ry:lle annettiin 20 000 € antolaina. Antolainauksen lisäyksiin kirjattiin myös palautuskelpoiset sähköliittymismaksut 16 200 €.

Antolainojen vähennykset olivat 0,729 M€. Antolainojen vähennyksiin sisältyi 0,490 M€ Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n loppuun maksettua Teollisuushalli Käsiyökätkä 35 lainaa.

Lainakannan muutokset:

Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin vuonna 2021 15,0 M€. Talousarviolainoja lyhennettiin 6,285 M€. Lyhytaikaista kuntatodistuslainaa oli vuoden 2021 lopussa 35,0 M€ eli 17,0 M€ edellisvuotta enemmän.

Rahoituksen rahavirta oli positiivinen 8,225 M€ (vuonna 2020 11,622 M€). Rahavarojen muutos (lisäys) oli 1,818 M€ edellisestä vuodesta.

Rahoituslaskelman tunnusluvut:

Investoinnit:

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta

Toiminnan ja investointien rahavirta-välituloksen tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä tilinpäätösvoiton on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Negatiivinen (alijäämäinen) ilmaisee sen, että menot joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta on negatiivinen -26,7 M€ (v. 2020 -21,2 M€).

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investointien tulorahoitusprosentti v. 2021 oli 54,3 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 86,2 % Tulorahoitus siis heikkeni edellisestä vuodesta, eikä riittänyt kattamaan investointien omahankintamenoa (13,725 M€).

Lainanhoito:

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainosta aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Laskennallinen lainanhoitokate oli vuoden 2021 tilinpäätöstietojen mukaan 0,5 (vuonna 2020 0,9). Lainanhoitokate heikkeni edellisestä vuodesta.

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainan lyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennysten määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Hyvänä lainanhoitokykyä voidaan pitää silloin, kun tunnusluvun arvo on yli 2 ja tyydyttävänä, kun lainanhoitokate on 1-2.

Kaupungin lainanhoitokyky heikkeni, sillä tunnusluku vuonna 2021 oli 0,6 (v. 2020 1,9).

Maksuvalmius:

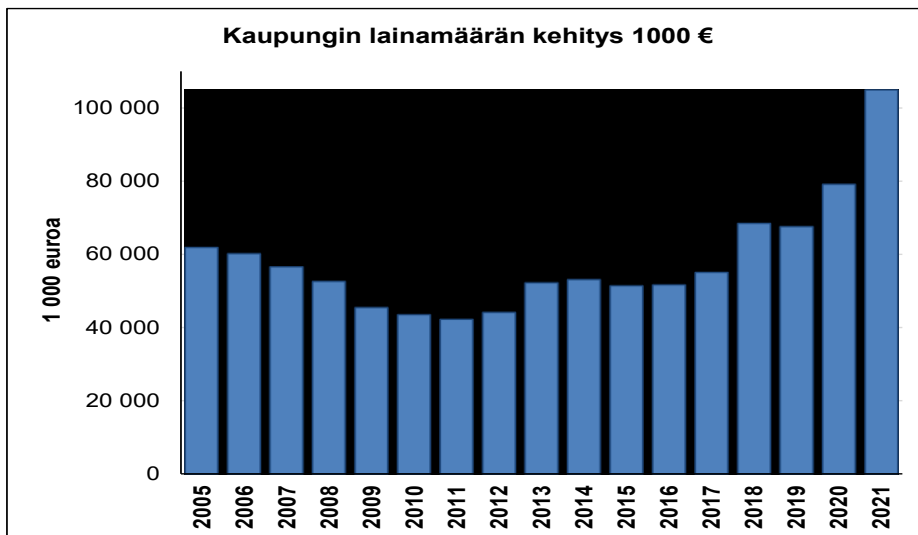
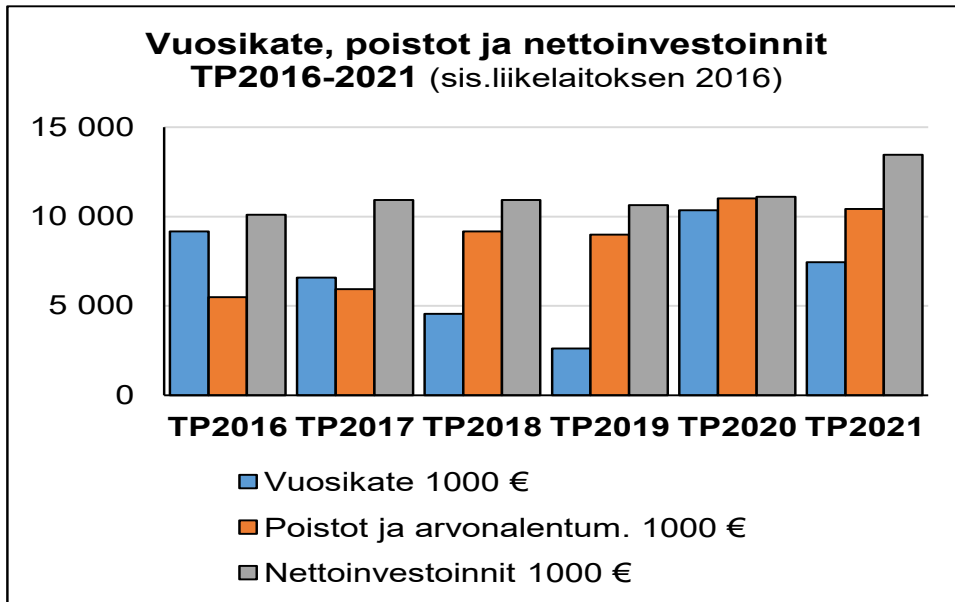
Kassan riittävyys (pv)

= 365 * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudelta

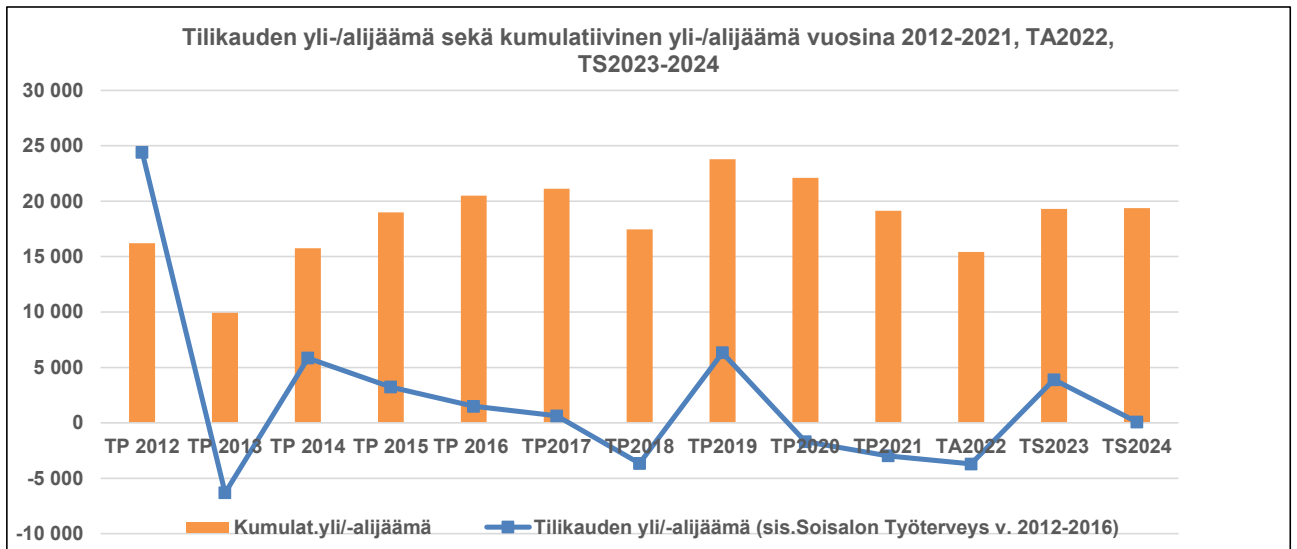
Maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kaupungin rahavaroilla. Kaupungin vuoden 2021 viimeisen päivän kassavaroilla olisi voitu kattaa 36 päivän kassasta maksut (vuonna 2020 37 päivää). Vuoden 2021 lopussa rahavarat olivat 22,050 M€, johon sisältyi konsernitilin varoja 9,121 M€. Edellisen vuoden rahavarat olivat 20,231 M€, josta konsernitilin varat 8,736 M€.

Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit TP2016 – 2021

	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021
Vuosikate 1000 €	9 173	6 579	4 561	2 629	10 353	7 453
Poistot ja arvonalentum. 1000 €	5 487	5 949	9 169	8 994	11 028	10 427
Nettoinvestoinnit 1000 €	10 111	10 937	10 922	10 635	11 116	13 462
Lainakanta 1000 €	51 621	55 012	68 388	67 487	79 032	104 747

Vuoden 2021 lopussa kaupungin taseessa lyhytaikaista kuntatodistustulainaa oli 35,0 M€. Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin vuonna 2021 15 M€. Talousarviolainoja lyhennettiin 6,3 M€, jolloin lainakanta vuoden lopussa oli 104,747 M€ eli 5 243 €/asukas (ilman konsernitilin velkaa).

Yllä olevassa taulukossa näkyy vuonna 2012 yhtiötetyn vesilaitoksen vaikutus taseen yli-/alijäämien kehittymiseen.

Yhtiöittämisellä katettiin taseessa vuoden 2011 tilinpäätöksen jälkeen ollut alijäämä 8,2 M€ ja muodostettiin taseen vapaaehtoisin varauksiin 10,0 M€:n investointivaraus, joka purettiin vuoden 2019 tilinpäätöksessä. Taseen kumulatiivisiin yli-/alijäämiin jäi vuoden 2012 ylijäämäisen tilinpäätöksen 24,4 M€ jälkeen ylijäämää 16,2 M€.

Vuoden 2013 tilikauden tulos oli alijäämäinen 6,3 M€, mutta vuosina 2014–2017 tilikauden tulokset olivat ylijäämäisiä. Vuoden 2014 5,7 M€ ylijäämästä kertaluonteisia eriä oli 5,5 M€, vuoden 2016 1,34 M€ ylijäämästä 0,743 M€ ja vuoden 2017 ylijäämästä 0,631 M€ kertaluonteisia eriä oli 0,324 M€. Vuoden 2015 tilinpäätös oli ylijäämäinen talouden tasapainottamistoimenpiteiden jälkeen, eikä ylijäämään sisällynyt kertaluonteisia eriä. Kertaluonteiset erät, jotka ovat parantaneet kaupungin tilinpäätöksiä, ovat yleensä riippumattomia kaupungin omasta toiminnasta. Esimerkiksi Savonia AMK:n yhtiöittäminen, Kikyn vaikutukset ja lomarahen leikkauspäätös.

Vuosi 2018 oli alijäämäinen 3,66 M€, mutta vuoden 2019 tilikauden ylijäämäksi muodostui 6,3 M€ vapaaehtoisen investointivarauksen purun jälkeen. Vuosien 2020 ja 2021 tilikauden tulokset ovat olleet alijäämäisiä yhteensä 4,673 M€.

Taseen kumulatiivisesta ylijäämästä on siis muodostunut suurin osa vesilaitoksen yhtiöittämisestä ja kaupungin omasta toiminnasta riippumattomista kertaluonteisista eristä.

VARKAUDEN KAUPUNKI
RAHOITUSLASKELMA 31.12.2021 (1000 €)

	2021		2020	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate	7 453		10 353	
Satunnaiset erät	0		-1 024	
Tulorahoituksen korjaukset	-560	6 893	-707	8 621
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-14 223		-12 023	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	498		15	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	426	-13 299	1 664	-10 344
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		-6 406		-1 723
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-15 036		-3 438	
Antolainasaamisten vähennys	729	-14 307	1 176	-2 262
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000		15 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 285		-5 454	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	17 385	26 100	4 656	14 201
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-141		-62	
Vaihto-omaisuuden muutos	-29		-29	
Saamisten muutos	-2 373		-403	
Korottomien velkojen muutos	-1 025	-3 568	177	-317
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		8 225		11 622
RAHAVAROJEN MUUTOS		1 818		9 899
RAHAVARAT 31. 12.	22 050		20 231	
1. 1.	20 231	1 818	10 332	9 899

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2021	2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-26 748	-21 248
Investointien tulorahoitus, %	54,3	86,2
Laskennallinen lainanhoitokate	0,5	0,9
Lainanhoitokate	0,6	1,9
Kassan riittävyys, pv	36	37
Asukasmäärä	19 978	20 278

1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kaupungin taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Taseen loppusumma oli 248,226 M€, ja kasvoi 21,6 M€ edellisestä vuodesta. Suurin muutos tapahtui vastaavissa taseryhmässä muut lainasaamiset, jotka lisääntyivät 14,3 M€. Taseen vastattavaa puolella suurimmat muutokset olivat lainapääomassa (kasvu 25,7 M€).

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Laskentakaavan koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Kaupungin omavaraisuusaste oli 44,5 % kun se edellisenä vuotena oli 50,0 %. Tunnusluku on heikentynyt ja kaupungin velkarasite on kasvanut.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Suhteellinen velkaantuneisuus – tunnusluku kuvaa kuinka paljon käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmin kunta selviytyy velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuusprosentti oli vuonna 2021 72,0 % ja edellisenä vuotena 60,4 %. Myös tämä tunnusluku on heikentynyt. Kaupungin käyttötuloista tarvitaan siis jo 72,0 % vieraan pääoman takaisin maksuun.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Taseessa 31.12.2021 kumulatiivista ylijäämää 19 126 257 € (v. 2020 22 100 265 €).

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Kertynyt ylijäämä 957 € / asukas (v. 2020 1 090 € / asukas).

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Vuonna 2021 kaupungin lainakanta kasvoi 25,7 M€. Pitkäaikaista talousarviolainaa nostettiin vuoden 2021 aikana 15,0 M€ ja lyhytaikaista kuntatodistuslainaa oli vuoden 2021 lopussa 35,0 M€. Entisiä pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 6,285 M€. Lainakanta ilman konsernitiliä oli vuoden päättyessä 104,747 M€. Lainakanta 31.12.2021 oli 113,868 M€, kun lainakannassa huomioidaan tytäryhtiöiden kaupungin konsernirahatilillä olevat rahavarat (9,121 M€), jotka esitetään velkana yhtiöille kaupungin tilinpäätöksessä.

Lainakanta €/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaisella asukasluvulla.

Lainat/asukas vuoden vaihteessa oli 5 243 € / asukas (v. 2020 3 897 € / asukas). Kun lainakannassa huomioidaan konsernitilin kirjaus (kaupungin velkamäärään sisältyvät konsernitilin tyttären rahavarat), on lainat 5 700 € / asukas.

Lainat ja vuokravastuut

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan tilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisesti.

Lainat ja vuokravastuut olivat vuonna 2021 yhteensä 173,903 M€ (v. 2020: 145,372 M€). Lainamäärä ja vuokravastuut kasvoivat edellisestä vuodesta 25,831 M€.

Leasingvastuissa on huomioitu Aalto hyvinvointikeskuksen kiinteistöleasingisopimus, jonka kokonaisvastuu 31.12.2021 oli 39,948 M€. Kaupunginhallitus on hyväksynyt kiinteistöleasingin puitesopimuksen 3.4.2018 § 84 sekä puitesopimukseen tehdyt tarkennukset ja lisäykset 11.3.2019 § 63. Lisäksi leasingvastuisiin sisältyy hankkeen kaluston ja irtaimiston erillishankintoihin 4,5 M€ leasingisopimus, jonka valtuusto hyväksyi 9.12.2019 § 104.

Lainat ja vuokravastuut €/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaisella asukasluvulla.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.2021 olivat 8 705 € / asukas ja 7 169 € / asukas vuotta aikaisemmin.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kaupungin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kaupungin lainasaamiset olivat 63,981 M€ ja lisääntyivät edellisestä vuodesta 14,291 M€.

TASE 31.12.2021

Varkauden kaupunki

1000 €

	2021	2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	199	171
Muut pitkävaikutteiset menot		
Aineettomat hyödykkeet	199	171
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	28 296	28 214
Rakennukset	57 416	54 705
Kiinteät rakenteet ja laitteet	17 485	16 040
Koneet ja kalusto	1 633	1 831
Muut aineelliset hyödykkeet	67	25
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinn.	155	2 268
Aineelliset hyödykkeet	105 052	103 083
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	45 917	44 879
Muut lainasaamiset	63 984	49 693
Muut saamiset	50	34
Sijoitukset	109 951	94 606
PYSYVÄT VASTAAVAT	215 202	197 860
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	319	290
Ennakkomaksut		
Vaihto-omaisuus	319	290
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Siirtosaamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 074	5 053
Lainasaamiset	112	212
Muut saamiset	2 144	1 268
Siirtosaamiset	3 325	1 749
Lyhytaikaiset saamiset	10 655	8 282
Saamiset yhteensä	10 655	8 282
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset	22 050	20 231
VAIHTUVAT VASTAAVAT	33 024	28 803
VASTAAVAA YHTEENSÄ	248 226	226 663

	2021	2020
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	91 232	91 232
Muut omat rahastot	0	0
Ed.tilikauden ylijäämä	22 100	23 799
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 974	-1 699
OMA PÄÄOMA	110 358	113 332
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Investointivaraus	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET		
Valt.os.pal.vastuut		
Eläkevaraukset	986	894
Muut pakolliset varaukset	0	490
PAKOLLISET VARAUKSET	986	1 384
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	56	196
Muut toimeksiantojen pääomat	42	43
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	98	239
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitokselta	62 106	55 105
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Muut velat	17	17
Pitkäaikainen	62 123	55 122
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	35 000	18 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks.	7 642	2 603
Lainat julkisyhteisöiltä	0	3 325
Lainat muilta luotonantajilta	9 120	8 736
Saadut ennakot		
Lyhytaikaiset ostovelat	6 321	7 580
Muut velat	1 482	1 397
Siirtovelat	15 095	14 947
Lyhytaikainen	74 660	56 586
VIERAS PÄÄOMA	136 783	111 708
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	248 226	226 663
Taseen tunnusluvut	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	44,5	50,0
Suhteellinen velkaantuneisuus %	72,0	60,4
Kertynyt yli/-alijäämä, 1000 €	19 126	22 100
Kertynyt yli/-alijäämä €/asukas	957	1 090
Lainakanta, 1000 € (sis. konsernitilin)	113 868	87 768
Lainakanta €/asukas	5 700	4 328
Lainakanta, 1000 € (ilman konsernitiliä)	104 747	79 032
Lainakanta €/asukas	5 243	3 897
Lainat ja vuokravastuut, 1000 €(sis.kons.tilin)	173 903	145 372
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	8 705	7 169
Lainasaamiset, 1000 €	63 984	49 693
Asukasmäärä	19 978	20 278

1.5 KOKONAISTULOT JA -MENOT

Kokonaismenojen ja tulojen laskelma on muodostettu kaupungin tulos- ja rahoituslaskelmista. Kaupungin kokonaistulot olivat 226,304 M€ ja kokonaismenot 220,917 M€. Kokonaistulojen ja menojen erotus oli 5,387 M€. Tämä vastaa rahavarojen muutosta vuoden 2021 aikana vähennettynä ”Muut maksuvalmiuden muutokset” – erän summalla.

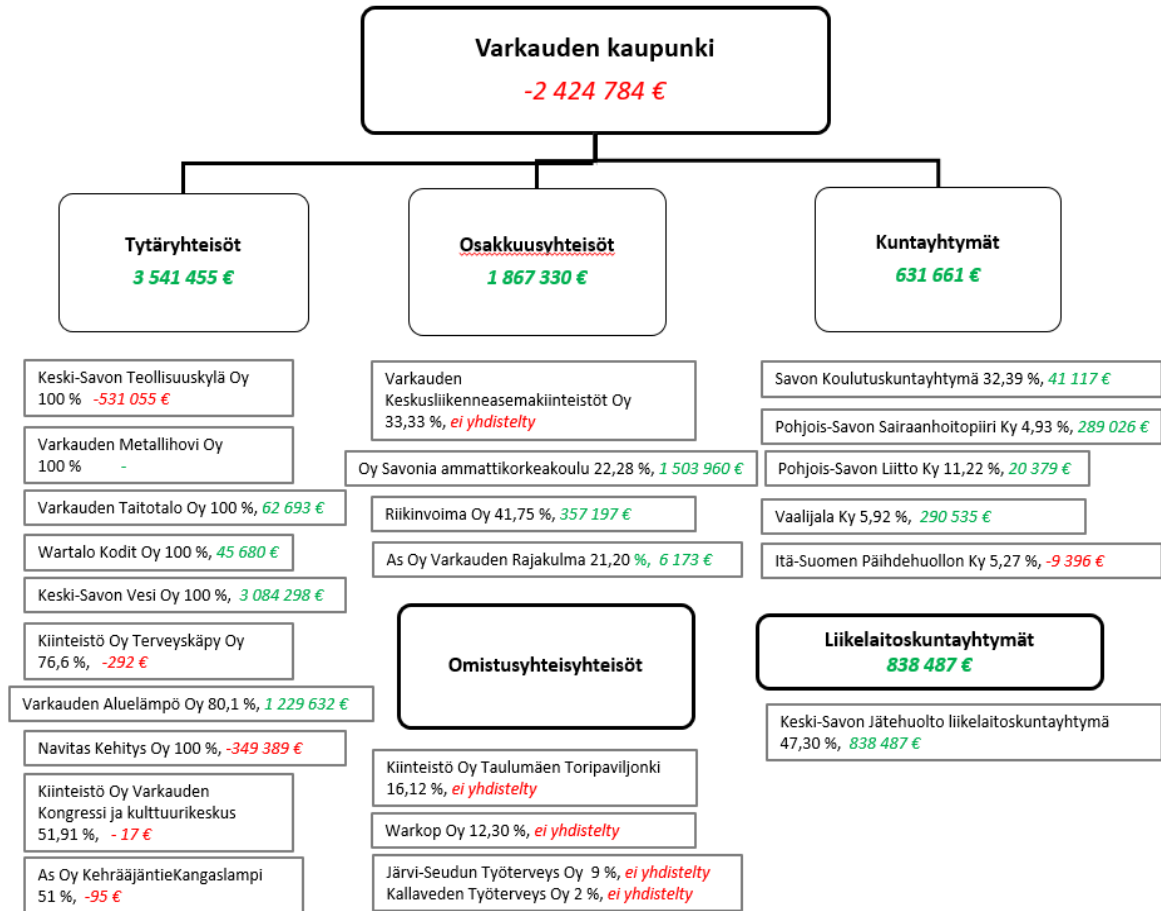
TULOT		MENOT	
	€		€
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	49 364 682	Toimintakulut	185 578 126
Verotulot	84 940 324	Valmistus omaan käyttöön	-816 270
Valtionosuudet	55 680 698	Korkokulut	168 918
Korkotuotot	865 744	Muut rahoituskulut	55 431
Muut rahoitustuotot	1 587 629	Satunnaiset kulut	0
Satunnaiset tuotot	0		
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
- pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-173 279	+/- Pakollisten varausten muutos	397 429
		- pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-10 868
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investoinnit	497 928	Investointimenot	14 223 292
Pysyvien vastaavien luovutustulot	425 901	Ennakkomaksut	
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennys	729 427	Antolainasaamisten lisäykset	15 036 200
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	6 284 774
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	17 384 601	Lyhytaikaisten lainojn vähennys	
Kokonaistulot yhteensä	226 303 655	Kokonaismenot yhteensä	220 917 029

Täsmäytys

Kokonaistulot - kokonaismenot	5 386 624
Muut maksuvalmiuden muutokset	-3 568 147
	<u>1 818 477</u>
Rahavarat 31.12.2021	22 049 628
Rahavarat 1.1.2021	20 231 151
	<u>1 818 477</u>

1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Konsernirakenne 31.12.2021

Varkauden kaupungin konsernitilinpäätös vuodelta 2021 on ylijäämäinen 4,454 M€. Emon eli kaupungin tilinpäätös on 2,974 M€ alijäämäinen.

Konsernin ylijäämävaiheeseen eliminointikirjausten jälkeen vaikuttavat tytäryhteisöjen tulokset 3,54 M€, osakkuusyhteisöjen tulokset 1,87 M€, kuntayhtymien tulokset 0,63 M€ ja liikelaitoskuntayhtymän tulos 0,84 M€. Emon eli kaupungin konsernitilinpäätös on 2,42 alijäämäinen.

Kuntakonsernin vuoden 2021 toiminnalle asetetut keskeiset tavoitteet

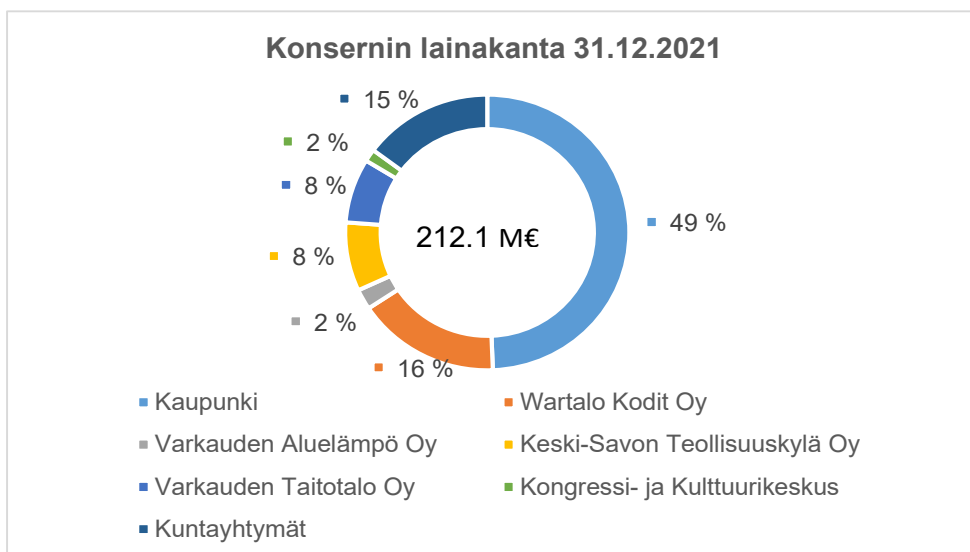
Vuoden 2021 talousarvio sisälsi merkittävimmille tytäryhtiöille asetetut toiminnalliset tavoitteet, joiden toteutuminen on selostettu yksityiskohtaisemmin toimintakertomuksen osassa 5 *Tytäryhteisöjen talouden ja tavoitteiden toteutuminen*.

Kuntakonsernille asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Konsernijohtolle asetetut tavoitteet 2021

	TA2021	Toteutuma 2021
Konsernin toimintatuotot toimintamenoista, %	48,0 %	46,50 %
Konsernin vuosikate poistoista %	väh. 100 %	128,60 %
Konsernin omavaraisuusaste, % Omavaraisuusaste kuvaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja konsernin kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä, konsernin omavaraisuusaste tp 2020 oli 37,0 %	väh. 50 %	35,40 %
Konsernin lainakanta €/asukas (31.12.20 / 9 266 €/as.)	Konsernin lainakanta kasvaa samassa suhteessa kuin kuntien keskimääräinen konserninelka	Konsernin lainakanta 31.12.2021 oli 212,149 M€ / 10 619 €/asukas. Lainakanta kasvoi edell. vuoteen yht. 24,235 M€ ja asukasta kohden kasvu oli 1 353 €. Kuntien v. 2021 toteutuman tilastotietoa ei ole vielä saatavilla.
Konsernin yli /-alijäämä	Konsernin toimintakatteen kasvu ei ylitä verorahoituksen muutosta. Tilikauden tulos on ylijäämäinen.	Konsernin toimintakate oli 134,838 M€ ja kasvoi edell. vuodesta 2,414 M€ / 1,8 %. Verorahoitus (verot ja valt.os.) oli yht. 158,277M€ ja kasvoi edelliseen vuoteen 1,139 M€ / 0,73%. Konsernin tilikauden tulos oli ylijäämäinen 4,4 M€.
Takaukset, € (takaukset 31.12.2020 yht. 49,4 M€)	Takausvastuut eivät kasva vuoden 2020 tasosta merkittävästi	Takausvastuut olivat 31.12.2021 yht. 45,1 M€. Tyttären pieneni edell. vuodesta 4,3 M€.

Kaupungin tytäryhtiöiden tietoja	Talousarviot 2021				Toteumat 2021			
	Omistus %	Tilikauden voitto (-tappio), €	Investoinnit TA2021, €	Lainakanta 31.12.2021, €	Omistus %	Tilikauden voitto (-tappio), €	Investoinnit TP 2021, €	Lainakanta 31.12.2021, €
Wartalo Kodit Oy	100,0	0	0	34 886 395	100,0	66 959	419 370	34 886 395
Varkauden Aluelämpö Oy	80,1	917 000	500 000	5 064 278	80,1	2 099 121	1 033 841	5 064 278
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	100,0	0	23 500 000	40 800 000	100,0	-531 055	14 494 736	35 562 167
Varkauden Taitotalo Oy	100,0	100 000	0	15 877 423	100,0	61 812	148 771	16 039 230
Keski-Savon Vesi Oy	100,0	160 703	1 490 000	45 414 000	100,0	-88 230	1 057 626	45 414 000
Navitas Kehitys Oy	100,0	0	0	0	100,0	-349 389	0	0
Kongressi- ja kulttuurikeskus	51,9	402	0	6 367 747	51,9	-33	119 491	6 367 747
Kiinteistö Oy Terveyskäpy	76,6	0	0	0	76,6	-381	0	0
As Oy Kehräjäntie	51,0	0	0	0	51,0	-187	0	0

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

	Yhdistetty	Ei yhdistetty
Tytäryhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	6	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	3	
Muut yhtiöt		1
Osakkuusyhtiöt	3	1
Omistusyhteisyhtiöt		4
Kuntayhtymät	5	
Liikelaitoskuntayhtymät	1	
Säätiöt ja yhdistykset		1
Yhteensä	18	7

Konsernitilinpäätökseen yhdistetyt tytäryhtiöt:

Keski-Savon Teollisuuskylä Oy, Kiinteistö Oy Varkauden Kongressi- ja kulttuurikeskus, Navitas Kehitys Oy, Varkauden Aluelämpö Oy, Varkauden Taitotalo Oy, Wartalo Kodit Oy, Keski-Savon Vesi Oy ja Kiinteistö Oy Terveyskäpy, As Oy Kehrääjäntie. Varkauden Metallihovi Oy:tä ei ole yhdistelty, koska yhtiöllä ei ole toimintaa.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty seuraavat kuntayhtymät:

Savon koulutuskuntayhtymä, Pohjois-Savon Sairaanhoidopiiri Ky, Pohjois-Savon Liitto, Vaalijalan Ky ja Itä-Suomen Päihdehuollon Ky, jonka toiminta on päättynyt 31.12.2021 lukien.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty Keski-Savon Jätehuolto liikelaitoskuntayhtymä.

Osakkuusyhteisöissä on yhdistelty Savonia Ammattikorkeakoulu Oy, Riikinvoima Oy ja As Oy Rajakulma. Yhteisön vähäisen merkityksen vuoksi konsernitilinpäätökseen on yhdistelemättä osakkuusyhteisöissä Varkauden Keskusliikenneasemakiinteistö Oy.

Omistusyhteisyhteisöistä yhdistelemättömät ovat: Kiinteistö Oy Taulumäen Toripaviljonki, Warkop Oy, Järvi-Seudun Työterveys Oy (omistusosuus 9 %) ja Kallaveden Työterveys Oy (omistus 2 %). Säätiöistä ja yhdistyksistä yhdistelemättömät ovat: Varkauden Vanhaintukisäätiö

Muita yhteisöjä, joita kaupunki on myös tukenut merkittävästi, on Varkauden Teatterin Kannatusyhdistys ja Vattuvuoden laskettelukeskus.

Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernin ohjauksen päälinjaukset on määritelty kaupunginvaltuuston hyväksymässä konserniohjeessa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden konserniohjeen 30.10.2017 § 72, joka tuli voimaan 1.11.2017. Konserniohjetta on täsmennetty vuoden 2018 aikana ja tehdyt muutokset hyväksyttiin valtuustossa 28.5.2018 § 42. Kaupunginvaltuusto on päättänyt uudesta hallintosäännöstä 31.5.2021 § 42, jossa on tehty muutokset vastaamaan 22.3.2021 § 2021 päätettyä uutta organisaatiota. Konsernijaoston toiminta on uuden hallintosäännön mukaisesti päättynyt 31.7.2021. Konserniohjetta ei tältä osin ole päivitetty vuoden 2021 aikana.

Konserniohjeissa on määritelty kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, konsernijaoston (ajalla 1.1.–31.7.2021), lautakuntien ja johtavien viranhaltijoiden toimivalta konserniohjauksessa. Tytäryhteisöjen edustajat hallintoelimissään arvioivat johdon toimintaa sekä strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden ja omistajaohjauksen toteutumista.

Tytäryhteisöt on veloitettu pyytämään ohjeita/kannanottoa konsernijohtolta ennen merkittäviä päätöksiä (mm. toiminnan laajentaminen, takaukset, merkittävät investoinnit). Konserniohjeessa on ohjeistettu tytäryhtiötä kirjanpidosta, tilintarkastuksesta ja raportoinnista sekä hankinnoista, rahoitushuollosta, riskien hallinnasta, henkilöstöpolitiikasta ja tiedottamisesta.

Kuntalain luvun 4 § 14 mukaan valtuusto päättää varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista sekä takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen puolesta. Varkauden kaupunkikonsernin varainhankinnan, takausten ja sijoitustoiminnan periaatteet hyväksyttiin valtuustossa 28.5.2018 § 40.

Kaupunginvaltuusto vahvisti vuoden 2021 talousarviossa tavoitteet keskeisille konserniyhteisöille. Tytäryhteisöt ovat raportoineet osavuositarkastuksessa ja tilinpäätöksessä tavoitteiden toteutumista sekä mahdollisista merkittävistä toiminnallisista ja taloudellisista muutoksista ao. vuoden aikana.

31.7.2021 saakka hallintosäännön luvun 3 mukaisesti kaupunginhallituksen alaisuudessa toimi konsernijaosto, jonka tehtävät hallintosäännön luvun 3 § 7 mukaisesti olivat seuraavat:

1. Seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä kaupunginhallitukselle.
2. Antaa kaupungin ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asiassa.
3. Nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.
4. Vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten, että kaupungin toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan.
5. Hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta.
6. Vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kaupungin toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan sekä
7. Valmistele kaupunkinhallitukselle sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevan toimintakertomukseen otettavan osion

1.8.2021 alkaen hallintosäännön luvun 3 § 3 mukaisesti edellä mainitut tehtävät ovat kaupunginhallituksen tehtäviä, joista se raportoi määräajoin kaupunginvaltuustolle.

Kaupunginhallitus 1.10.2018 § 229 on päättänyt johtoryhmän jäsenten valvontavastuun jaosta tytäryhteisöissä. Omistajan ohjauksen valvontavastuu pitää sisällään yhtiössä/yhteisössä mm. kaupungin edunvalvonnan, yhteydenpidon kaupungin nimeämiin edustajiin ja omistajapoliittisten linjausten välittämisen heille sekä yhteisöille mahdollisesti perustetun ohjausryhmän asioiden valmistelun ja koolle kutsumisen. Tytäryhtiöiden tilannekatsaus ja kuulumiset käsitellään johtoryhmässä säännöllisesti.

Kaupungin omistajapoliittisen ohjelman laadinta jatkuu vuoden 2022 aikana. Omistajapolitiikalla linjataan mm. missä yhteyksissä kaupunki on mukana omistajana ja sijoittajana sekä mitä kaupunki omistajuudella tavoittelee.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Toimintakertomuksen osassa *Tytäryhteisöjen talouden ja tavoitteiden toteutuminen* on selvitetty olennaiset muutokset tytäryhteisöissä. Luku 5 s. 231-246.

Kaupungin takausvastuut olivat vuoden 2021 lopussa 45,1 M€, mikä on 4,3 M€ edellisvuotta vähemmän. Takausvastuiden kokonaismäärästä 44,8 M€ kohdistui tytäryhteisöjen takausvastuisiin.

Kaupunginvaltuusto päätti 31.5.2021 § 45 maksaa 18.5.2021 erääntyvän Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n Metallikatu 3 yritystiloihin (akkutehdas) kohdistuvan kaupungin takaaman Svenska Handelsbankenin lainan hoitokulut (340 071,25 €) ja 15.11.2021 § 98 kaupunginvaltuusto päätti maksaa takaajana saman lainan 18.11.2021 erääntyvän lyhennyksen sekä korkokulut yhteensä (339 826,46 €). Kaupunki kirjasi maksun takaussaatavana vuoden 2021 kirjanpitoon ja edellyttää, että yhtiö maksaa lainaerät takaisin kaupungille, mikäli akkutehtaan kiinteistön ja koneiden sekä laitteiden mahdollisen realisoinnin myötä Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n taloudellinen asema paranee.

Kaupunginvaltuusto päätti myöntää 24.2.2020 § 14 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle 15 M€:n lainan 20 vuoden laina-ajalla Andritz Warkaus Works Oy:n uusien tuotantotilojen rakentamista varten. Hankkeen suunnittelun edetessä kustannusarvio kasvoi ja antolainamäärä nostettiin 23,5 M€:oon ja laina-aika muuttui 27 vuodeksi valtuuston päätöksellä 31.8.2020 § 61. Tästä lainasta maksettiin Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle 15,0 M€ vuonna 2021.

Kaupunginhallituksen alainen konsernijaosto käsitteli 17.5.2021 § 33 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n omistamaa Metallikatu 3:ssa sijaitsevan ns. Akkutehtaan myyntiä ja esitti kaupunginhallitukselle, että Keski-Savon Teollisuuskylä Oy voi jatkaa myyntiin tähtääviä neuvotteluja. Mikäli kauppooja kiinteistön osalta ei ole tehty 20.6.2021 mennessä tulee Keski-Savon Teollisuuskylän käynnistää toimenpiteet kiinteistön muuttamisesta muuhun tuotannolliseen ja tuottavaan käyttöön. Metallikadulla sijaitsevan akkutehtaan käytön suunnitelma on saatettu tiedoksi kaupunginhallitukselle 24.5.2021 § 136.

Kaupunginvaltuusto päätti 11.5.2020 § 25 pääomittaa Wartalo Kodit Oy:tä yhteensä 2,0 M€ , tästä oli vuoden 2021 osuus 1,0 M€.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 7.12.2021 § 112 Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymän viimeisen tilinpäätöksen sekä myönsi vastuuvapauden tilivelvollisille. Kuntayhtymä palautti jäljellä olevat varat jäsenkunnille kunkin kunnan kuntayhtymän peruspääomiensa suhteessa joulukuussa 2021.

Varkauden kaupungin myöntämä antolaina 3 279 664,56 € Kiinteistö Oy Varkauden Kongressi- ja Kulttuurikeskukselle on alas kirjattu kaupungin vuoden 2012 tilinpäätöksessä satunnaisena kuluna. Kaupunki ei ole kuitenkaan antanut anteeksi kyseistä pääomailainaa ja alkuperäinen velkakirja on edelleen voimassa. Laina esitetään kiinteistöyhtiön taseessa pääomailainana. Ki Oy Varkauden Kongressi- ja Kulttuurikeskus on pyytänyt 15.12.2020 verottajalta ennakkoratkaisun mahdollisesta veroseuraamuksesta, mikäli Varkauden kaupunki anteeksi antaa yhtiölle ko. pääomailainan. Verohallinnon ratkaisun 27.1.2021/ numero P0131483248 mukaan yhtiölle syntyy veroseuraamusta n. 620 000 €, mikäli kaupunki luopuu pääomailinasaatavasta. Kaupungin linjauksen mukaisesti ei ko. pääomailainaa anneta anteeksi, vaan kyseinen laina käsitellään konsernitilinpäätöksessä.

Pohjois-Savon Osuuspankki ilmoitti 26.6.2021 ottavansa käyttöön talletustilien negatiivisen talletuskoron. Kaupungin osalta muutos kohdistui konsernitiliin, johon kuuluvat myös tytäryhtiöiden rahavarat. Kaupunki ei hyväksynyt negatiivisen talletuskoron käyttöönottoa konsernitiliin ja neuvotteluja pankin kanssa jatkettiin syksyyn saakka. Osuuspankki irtisanoi pankkipalvelujen hinnoittelusopimuksen 27.10.2021, irtisanomisaika 6 kk. Irtisanominen ei koskenut konsernitilin pankkitiliä ja luottolimiittia. Kaupunginhallitus käsitteli pankin irtisanomisilmoitusta pankkipalvelujen osalta ja kaupungin irtisanomista konsernitilin osalta 22.11.2021 § 333. Samalla päätettiin käynnistää pankkipalvelujen kilpailutus joulukuun aikana. Kilpailutus järjestettiin 21.12.2021–19.1.2022. Tarjouspyynnöt lähetettiin viidelle (5) pankille ja tarjouksen määräaikaan mennessä jätti kaksi (2) pankkia. Kaupunginhallitus päätti 31.1.2022 § 26 pankkipalvelujen tuottajaksi 1.5.2022 alkaen Oma Säästöpankin.

Kaupungilla on ollut käytössä konsernitilijärjestelmä Pohjois-Savon Osuuspankissa 1.11.2019 alkaen, jonka käyttö päättyi edellä kuvatun muutoksen vuoksi 31.5.2022. Uutta konsernitiliä ei avata Oma Säästöpankkiin vaan, hallintosäännön mukaan kaupungin talousjohtaja voi viranhaltijapäätöksellään myöntää tytäryhtiölle 500 000 € lyhyt aikaista lainaa.

Kaupungin tilinpäätöksen rahavaroihin sisältyvät myös konsernin pankkitilille liittyneiden tytäryhtiöiden rahavarat 9,008 M€. Konsernitilin yhtiöiden 31.12.2021 rahavarojen osuus (9,120 M€) esitetään kaupungin taseessa lyhytaikaisena velkana ja yhtiöiden käyttämä konsernitilin limiitti (0,112 M€) esitetään kaupungin taseessa lyhytaikaisissa saamisissa.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnolla (116/2017) on annettu ohjeita johdannaissopimusten/ koronvaihtosopimusten käsittelystä sekä Suomen tilintarkastajat ry:n suositus 1/2019 johdannaissopimusten käsittelystä kuntien liitetiedoissa. Ohjeistuksen mukaan varovaisuuden periaatetta noudattaen koronvaihtosopimusten negatiiviset arvot tulee kirjata kuluksi ja pakolliseksi varaukseksi.

Tytäryhtiöiden tilinpäätöksissä on esitetty tuloslaskelmaan vaikuttaneita koronvaihtosopimuksista johtuvia pakollisia varauksia taseessa yhteensä 0,038 M€ (v. 2020 0,113 M€, v. 2019 0,338 M€).

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän vuoden 2020 talousarvio oli ylijäämäinen 11,3 M€, mutta tilinpäätös toteutui 9,9, M€ alijäämäisenä. Kuntayhtymien alijäämien kattamisaika päättyi kuntalain 110 § 2 momentin mukaan vuoden 2020 lopussa. Mikäli kuntayhtymän talousvaikeudet johtuivat koronaepidemiasta voi valtiovarainministeriö myöntää jatkoaikaa (kuusi vuotta) alijäämien kattamiseen kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaan kuntayhtymän hakemuksesta. Hakemus tuli tehdä vuoden 2020 loppuun mennessä. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä jätti jatkoaikahakemuksen 31.12.2020. Valtiovarainministeriön päätöksen VN/26488/2020 mukaan hakemus hylättiin.

Koska kuntayhtymä ei kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää määräajassa, valtiovarainministeriö olisi voinut käynnistää kuntayhtymässä arviointimenettelyn. Alijäämän kattamiskauden pidennystä koskevan hakemuksen mukaan vuoden 2020 alijäämä oli suunniteltu katettavaksi jäsenkunnilta vuoden 2021 aikana. Arviointimenettelyn käynnistämistä koskevassa ratkaisussa voitiin ottaa huomioon yhtymävaltuuston keväällä 2021 tehdyt alijäämän kattamista koskevat päätökset.

Vuonna 2021 P-S sairaanhoitopiirin ky teki 17,0 M€ ylijäämän, josta se palautti jäsenkunnille noin 12,4 M€ ja lopulliseksi ylijäämäksi muodostui noin 4,6 M€. Varkauden kaupungin osalta jäsenkuntapalautus oli noin 0,611 M€, joka vaikutti sosiaali- ja terveystoimen toimintakatteen toteutumiseen myönteisesti.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja – vastuunjako konserniohjauksessa

Konsernijohto, konsernijohtoon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kaupungin hallintosäännössä. Hallintosäännön luvun 20 mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kuntalain mukaisesti kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja sekä ne viranhaltijat, joiden tehtäväksi kaupunginhallitus on määrännyt vastata omistajaohjauksesta tytäryhtiöiden osalta.

Kaupunginvaltuusto määrittelee omistajapolitiikan linjaukset, päättää kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista ja hyväksyy konserniohjeet.

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen valmistelusta valtuustolle. Lisäksi se vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan. Kaupunginjohtaja puolestaan vastaa omistajapolitiikan ja konsernivalvontaan kuuluvien asioiden käytännön toteutuksesta.

Omistaja- ja konserniohjaus tapahtuu käytännössä valtuuston hyväksymän konserniohjeen mukaisesti. Konserniohje tullaan päivittämään vuoden 2022 aikana, huomioiden uusi hallintosääntö.

Toimialajohtaja ja konsernihallinnon vastuuhenkilöt vastaavat konserniohjeen mukaan toimialajohtajalle / konsernihallinnon vastuuhenkilölle kuuluvista tehtävistä, seuraavat toimialallaan kaupungin omistajapolitiikan toteutumista ja raportoivat tarvittaessa kaupunginjohtajalle, seuraavat toimialallaan kaupunkikonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekevät tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämistä kaupunginjohtajalle.

Viranhaltijatason seurantavastuu on määritelty konserniyhtiöittäin kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti 1.10.2018 § 229. Toimialajohtajat raportoivat säännöllisesti kaupungin johtoryhmässä vastuualueellaan olevan konserniyhtiön ajankohtaisista asioista.

Tärkeimpien tytäryhteisöjen edustajia on kuultu konsernijaostossa (ajalla 1.1.–31.7.2021), kaupunginhallituksessa ja merkittävimmistä asioista myös kaupunginvaltuustossa.

Konsernijohtoon ja yhtiöiden edustajien tapaamisia on järjestetty useita tilivuoden aikana.

Tytäryhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan ja taloudestaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle konsernijohtoon ja taloushallinnon antamien ohjeiden ja aikataulun mukaisesti.

Merkittävät päätöksentekoon tulevat asiat (mm. takaukset, rahoitusjärjestelyt, investoinnit) on valmisteltu kaupungin johdon kanssa ennen kuin asia etenee päätöksentekoon yhtiössä ja kaupungin hallinnoimissa.

Ohjeiden anto kaupungin edustajille tytäryhteisöissä

Omistajan keskeisiä vaikuttamismuotoja yhteisön toimintaan on edustajien valitseminen yhteisön hallinto- ja päätöksentekoeleimiin. Edustajien valinnassa otetaan huomioon kyvykkyys arvioida johdon toimintaa sekä strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden ja omistajaohjauksen toteutumista.

Hallintosäännön mukaan 1.8.2021 alkaen kaupunginhallitus antaa yhtiökokousedustajalle toimintaohjeet yhtiökokouksessa käsiteltäviä asioita varten.

Tilikauden aikana kaupunginhallitus, konsernijaosto (ajalla 1.1.–31.7.2021) ja kaupunginjohtaja ovat tarvittaessa antaneet ohjeita kaupungin edustajille. Konsernijohtajan saamien tietojen mukaan yhtiöissä on toimittu kaupungin omistajapoliittisten linjausten mukaisesti.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Tytäryhteisöt käyttävät samaa tilintarkastusyhteisöä kuin kaupunki ja kaupungin tilintarkastaja nimetään myös tytäryhteisön tilintarkastajaksi, ellei muuta erikseen sovita. Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tietoja tytäryhteisön toiminnasta arvioidakseen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Tarkastustoimella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa haluamassaan laajuudessa ja saada tätä varten tarvittavat tiedot.

Tytäryhteisö raportoi kaupungille toiminnastaan ja taloudestaan taloushallinnon antamien ohjeiden ja aikataulun mukaisesti vähintään tilinpäätös- ja osavuosikatsauksina. Raportointi on lisäksi välttämätöntä aina, kun yhteisön toiminnassa on havaittavissa olennaisia poikkeamia kaupungin määrittämistä tavoitteista.

Kaupunginvaltuusto on vahvistanut tavoitteet keskeisille konserniyhteisöille talousarviossa. Tytäryhteisöt ovat raportoineet kaksi kertaa vuodessa (osavuosikatsaus ja tilinpäätös) tavoitteiden ja talouden toteutumisesta sekä mahdollisista merkittävistä toiminnallisista ja taloudellisista muutoksista ja riskeistä ao. vuoden aikana.

Kaupunginvaltuuston asettamat toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen on selvitetty tilinpäätöksessä kohdassa *Kuntakonsernin toiminta ja talous*, luku 1.6, sivu 67.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut**Konsernituloslaskelma 31.12.2021 (1000 €)**

	2021	2020
Toimintatuotot	119 027	108 785
Toimintakulut	-255 810	-243 459
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 944	2 250
TOIMINTAKATE	-134 838	-132 424
Verotulot	84 213	80 092
Valtionosuudet	74 064	77 046
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	62	108
Muut rahoitustuotot	1 281	1 405
Korkokulut	-1 049	-1 135
Muut rahoituskulut	-444	-400
Rahoitustuotot ja -kulut	-149	-21
VUOSIKATE	23 289	24 692
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 430	-15 850
Arvonalentumiset	-2 674	-2 588
Poistot ja arvonalentumiset	-18 103	-18 438
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	392	402
Satunnaiset erät	392	402
TILIKAUDEN TULOS	5 578	6 656
Tilinpäätössiirrot	11	6
Tilikauden verot	-598	-158
Laskennalliset verot	-98	-174
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-439	-131
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	4 454	6 200
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	46,5	44,7
Vuosikate/Poistot, %	128,6	133,9
Vuosikate euroa/asukas	1 166	1 218
Asukasmäärä	19 978	20 278

Konsernin rahoituslaskelma 31.12.2021 (1000 €)

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	23 289	24 692
Satunnaiset erät	392	402
Tilikauden verot	-598	-158
Tulorahoituksen korjauserät	-4 389	-3 130
	18 695	21 806
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-46 917	-26 689
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 200	23
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 793	2 678
	-38 925	-23 988
Toiminnan ja investointien rahavirta	-20 230	-2 182
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-75	-164
Antolainasaamisten vähennykset	7	65
	-67	-99
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	16 275	24 309
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 524	-12 285
Lyhytaikaisten lainojen muutos	20 484	2 129
	24 235	14 152
Oman pääoman muutokset	-112	-112
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-136	-89
Vaihto-omaisuuden muutos	-113	95
Saamisten muutos	-3 024	-725
Korottomien velkojen muutos	1 931	582
	-1 342	-137
Rahoituksen rahavirta	22 713	13 804
Rahavarojen muutos	2 483	11 622
Rahavarat 31.12.	39 261	36 777
Rahavarat 1.1.	36 777	25 155
Rahavarojen muutos	2 483	11 622
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut:	2021	2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-32 113	-9 388
Investointien tulorahoitus, %	50,9	92,6
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	1,0
Lainanhoitokate	1,8	1,9
Kassan riittävyys, pv	45	47

Konsernitase 31.12.2021 (1000 €)

VASTAAVAA		
	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 626	1 748
Muut pitkävaikutteiset menot	216	186
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0	210
Aineettomat hyödykkeet	1 843	2 144
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	32 025	32 175
Rakennukset	162 706	164 512
Kiinteät rakenteet ja laitteet	48 855	45 624
Koneet ja kalusto	9 525	9 635
Muut aineelliset hyödykkeet	5 872	5 438
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	33 577	11 825
Aineelliset hyödykkeet	292 560	269 208
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	19 699	18 013
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	1 995	1 895
Joukkovelkakirjasaamiset	93	93
Muut lainasaamiset	901	888
Muut saamiset	716	662
Sijoitukset	23 404	21 552
PYSYVÄT VASTAAVAT	317 807	292 904
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	658	916
Lahjoitusrahastojen varat	141	137
Muut toimeksiantojen varat	142	145
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	941	1 198
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	907	732
Keskeneräiset tuotteet	0	62
Vaihto-omaisuus	907	794
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 358	4 725
Lainasaamiset	20 784	19 423
Muut saamiset	296	352
Siirtosaamiset	1	0
Pitkäaikaiset saamiset	25 439	24 500
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	11 161	11 190
Lainasaamiset	236	3
Muut saamiset	2 835	2 112
Siirtosaamiset	6 366	5 208
Lyhytaikaiset saamiset	20 598	18 512
Saamiset	46 037	43 013
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	4 208	1 167
Rahoitusarvopaperit	4 208	1 167
Rahat ja pankkisaamiset	35 052	35 611
VAIHTUVAT VASTAAVAT	86 205	80 584
VASTAAVAA	404 953	374 686

Konsernitase 31.12.2021 (1000 €)

VASTATTAVAA		
	2 021	2 020
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	91 232	91 232
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	1	1
Muut omat rahastot	1 151	1 163
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	42 229	36 029
Tilikauden yli-/alijäämä	4 454	6 200
OMA PÄÄOMA	139 067	134 625
VÄHEMMISTÖOSUUDET	4 113	3 787
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	986	894
Muut pakolliset varaukset	1 632	2 096
PAKOLLISET VARAUKSET	2 618	2 990
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	719	1 116
Lahjoitusrahastojen pääomat	144	140
Muut toimeksiantojen pääomat	195	196
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 058	1 453
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	154 943	153 587
Pääomalainat	3 088	3 088
Ostovelat	119	0
Muut velat	2 773	2 687
Siirtovelat	713	1 000
Pitkäaikainen vieras pääoma	161 637	160 361
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	38 739	18 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 378	9 914
Lainat julkisyhteisöiltä	0	3 325
Saadut ennakot	995	960
Ostovelat	12 212	11 228
Muut velat	3 530	3 351
Siirtovelat	24 650	23 836
Laskennalliset verovelat	955	857
Lyhytaikainen vieras pääoma	96 460	71 471
VIERAS PÄÄOMA	258 096	231 832
VASTATTAVAA	404 953	374 686
Taseen tunnusluvut	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	35,4	37,0
Suhteellinen velkaantuneisuus %	92,7	86,8
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	46 683	42 229
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	2 337	2 082
Lainakanta 31.12., 1000 €	212 149	187 914
Lainakanta 31.12. €/asukas	10 619	9 266
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	288 329	261 597
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	14 432	12 900
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	994	981
Asukasmäärä	19 978	20 278

1.7 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöstä täydennetään liitetiedoilla, jotta tuloslaskelmaa ja tasetta tarkastelemalla ei jää olennaisia kaupungin ja konsernin talouteen liittyviä seikkoja havainnoimatta. Tilinpäätöksen liitetiedoilla täydennetään tilinpäätösinformaatiota oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahoituksesta sekä toiminnasta.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on tarkistanut liitetietoyleisohjetta ja antanut 13.10.2020 uuden yleisohjeen tilinpäätöksen liitetietojen laatimisesta. Yleisohjetta noudatetaan laadittaessa kunnan tilinpäätöstä tilikaudesta 2021 alkaen lukuun ottamatta verotulomenetysten korvausta, mitä koskevat tiedot esitettiin jo vuoden 2020 tilinpäätöksen liitetiedoissa. Yleisohjetta voitiin noudattaa jo vuoden 2020 tilinpäätöstä laadittaessa. Kaupungin tilinpäätöksen liitetiedot vuodelta 2020 laadittiin jo kaikilta osin uuden liitetietoyleisohjeen mukaisesti.

Tilinpäätöksen liitetiedot on eritelty kohdassa 4 Liitetiedot.

1.8 TILINPÄÄTÖKSEN TULOKSEN KÄSITTELY

Asiaa koskeva säätely

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksen käsittelyeriä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Varkauden kaupungin tilikauden tulos muodostui alijäämäiseksi 2,974 M€. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä jatkettiin entisten terveyskeskus- ja sairaalarakennusten taseen jäljellä olevan jäännösarvon alaskirjausta (arvonalentuminen), joka vaikutti tilikauden tulokseen heikentävästi 2,362 M€. Lisäksi alaskirjattiin Niittylä I-II ja Korpelan tonttien arvot 0,088 M€. Lisäksi tehtiin Hyvinvointikeskuksen suunnittelukustannusten 0,130 M€, Könönpellon uuden koulun suunnittelukustannusten 0,065 M€ alaskirjaukset ja muiden käytöstä poistettujen rakennusten jäännösarvojen alaskirjaukset 0,234 M€.

Vuoden 2020 tilinpäätöksen mukainen taseen kumulatiivinen ylijäämä oli 22,100 M€ ja on vuoden 2021 alijäämän (2,974 M€) jälkeen 19,126 M€.

Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos	-2 974 007,79 €
Varausten muutos, vähennys	0 €
Tilikauden alijäämä	- 2 974 007,79 €

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- kaupungin tilikauden alijäämä on 2 974 007,79 €, joka siirretään taseen omaan pääomaan edellisten vuosien ylijäämien vähennykseksi.

2 TOIMINNAN JA TALOUDEN TOTEUTUMINEN

2.1 TALOUSARVION TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

2.1.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: Hallintojohtaja Toni Leppänen ja keskusvaalilautakunta

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Kuntavaalit oli tarkoitus pitää 18.4.2021. Vallitsevan koronatilanteen vuoksi niitä päätettiin siirtää kahdella kuu-kaudella maaliskuussa annetulla lailla. Koska siirtopäätös annettiin vasta maaliskuun loppupuolella, uusi vaalien ajankohta oli 13.6.2021 ja ennakoäänestys 26.5.2021–8.6.2021. Vaalien siirron tapahduttua vasta maaliskuussa, keskusvaalilautakunta oli jo tehnyt vaalien järjestämiseksi lukuisia päätöksiä.

Ehdokaslistojen käsittelyn yhteydessä 10.5.2021 havaittiin myös, että lautakunta ei ole lainvoimainen, jonka vuoksi lopulta kutsuttiin kaupunginhallitus samalle päivälle koolle, jotta keskusvaalilautakuntaan saatiin nimettyä väliaikaisia varajäseniä lautakunnan päätösvaltaisuuden varmistamiseksi.

Vaalipäivänä 13.6.2021 ennakoäännten laskenta sekä maanantaina äänten tarkistuslaskenta sujui hyvin.

Keskusvaalilautakunta kokoontui loppuvuodesta 2021 kaksi kertaa aluevaaleihin liittyen.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Aktivoida äänestäjiä	Äänestysprosentti	Äänestysprosentti on korkeampi kuin edellisissä kuntavaaleissa (53,9 %).	48,2 %	Ei toteudu ☐

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	0	0	0	0	24 087	24 087	-
Kulut	-603	-70 000	-10 000	-80 000	-105 031	-25 031	31,3
Toimintakate	-603	-70 000	-10 000	-80 000	-80 944	-944	1,18
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-603	-70 000	-10 000	-80 000	-80 944	-944	1,18

=valtuustoon nähden sitovat erät

2.1.2 KAUPUNGINVALTUUSTO

Valtuusto on kunnan ylintä päätösvaltaa käyttävä luottamuselin. Toimivaltansa valtuusto saa kuntalaisilta kuntavaaleissa. Valtuusto ilmaisee kunnan tahdon. Nykyisen valtuuston toimintakausi päättyi 31.7.2021 ja uusi aloitti toimikautensa 1.8.2021.

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Kaupunginvaltuusto kokoontui kymmenen kertaa ja käsitteli yhteensä 115 pykälää. Valtuusto (1.1.-31.7.2021) käsitteli muun muassa tilapäisen valiokunnan selvitystä, Varkauden pelastusaseman sijoitusta,

kaupunginjohtaja Joonas Hännisen johtajasopimusta, organisaatiouudistusta, tilintarkastusyhteisön valintaa vuosille 2021–2023, hallintosääntöä, osallistumista Itärata Oy:n omistamiseen ja rahoittamiseen, johtavan ylläjäärin viran perustamiseen ja Varkauden kaupungin ilmasto-ohjelmaa.

Uusi valittu valtuusto (1.8.2021 alkaen) käsitteli muun muassa kaupungin toimielinvalinnat, hallintosääntömuutoksia, Varkauden kaupungin ohjaamotoiminnan kehittämisen lisämäärärahaa, veroprosentteja vuodelle 2022, Keski-Savon teollisuuskylä Oy:n lainaa, Pelastusaseman sekä Pohjoisen portin asemakaavoja, kiinteistöpalvelolaisten vastaanottamista vuodelle 2022, osallistumista Itärata Oy:n omistamiseen ja rahoittamiseen ja talousarviota vuodelle 2022.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	0	0	0	0	0	0	-
Kulut	-154 377	-150 000	-39 944	-189 944	-171 615	18 329	-9,6
Toimintakate	-154 377	-150 000	-39 944	-189 944	-171 615	18 329	-9,65
Suunn. muk. poistot	-31 611	-8 000	0	-8 000	-31 534	-23 534	294,175
Tilikauden tulos	-185 987	-158 000	-39 944	-197 944	-203 149	-5 205	2,63

=valtuustoon nähden sitovat erät

2.1.3 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoituksen kaupunginvaltuuston tiedoksi vuosittain, sekä ylläpitää sidonnaisuusrekisteriä yleisessä tietoverkossa. Tarkastuslautakunnassa on käsitelty sidonnaisuusrekisterissä tapahtuneet muutokset sitä mukaan, kun niitä on tullut rekisteriin. Tarkastuslautakunta on käsitellyt sidonnaisuusilmoituksia kokouksissaan 22.11.2021 ja 1.12.2021 sekä alkuvuoden 2022 kokouksissa. Kaupunginvaltuusto on merkinnyt sidonnaisuudet tiedoksi 24.1.2022 § 5.

Tarkastuslautakunnan arviointityö on kohdistunut alkuvuonna 2021 arviointikertomuksen laadintaan ja valmisteluun. Tarkastuslautakunnan työohjelma alkuvuodelle 2021 on hyväksytty tarkastuslautakunnan kokouksessa 16.12.2020. Arviointikertomus vuodelta 2020 on laadittu tarkastuslautakunnan kokouksessa 19.5.2021 § 51. Kaupunginvaltuusto on merkinnyt arviointikertomuksen tiedoksi 31.5.2021 § 38. Tämän jälkeen kaupunginhallitus on antanut vastaukset vuoden 2020 arviointikertomukseen, jotka on merkitty valtuustossa tiedoksi 30.8.2021 § 73 ja tarkastuslautakunnassa 19.10.2021 § 64.

Kaupunginvaltuusto on valinnut uuden tarkastuslautakunnan 2.8.2021. Tarkastuslautakunta laati tilikausien 2021–2024 arviointisuunnitelman ja vuoden 2021 työohjelman kokouksessaan 14.9.2021 § 56, kun tarkastuslautakunta kokoontui ensimmäistä kertaa kesäkuun 2021 kuntavaalien jälkeen. Tarkastuslautakunta kokoontui alkuvuonna 8 kertaa ja uuden tarkastuslautakunnan aikana 4 kertaa. Arviointia on tehty johtavien viranhaltijoiden kuulemisen ja kaupungin toimielinten päätöksenteon seurannan kautta.

Kaupunginvaltuusto valitsi kaupunkikonsernin tilintarkastusyhteisöksi KPMG Oy Ab:n kokouksessaan 26.4.2021 § 31. Tilikauden 2021 tilintarkastussuunnitelma on käsitelty tarkastuslautakunnan kokouksessa 14.9.2021 § 55 ja tilintarkastajan väliraportti tilikauden 2021 tarkastuksesta 5.1.2022 § 5. Myös tarkastuslautakunnan valmistelijan ja sihteerin palvelut on ulkoistettu KPMG Oy Ab:lle syksystä 2021 alkaen.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Kaupunginjohtajan, toimialajohtajien sekä ay-luottamusmiesten kuuleminen	Kaupungin johtavien viranhaltijoiden ja ay-luottamusmiesten kuuleminen.	Vuosittain.	Tarkastuslautakunnan kuulemista on suoritettu vuosisuunnitelman mukaisesti	Toteutuu ■
Tutustumis-/arviointikäynnit toimialapainoilla.	Arviointikäynnit.	Vuosittain vähintään 2-3 kohdetta.	Arviointikäyntejä ei ole aikatalutettu v. 2021 lyhyen toimintajakson vuoksi	Ei toteudu ☐
Laatia koko konsernista arviointikertomus tilikauden aikana tehtyjen havaintojen perusteella.	Koko konsernia kattava toimintaa ohjaava arviointikertomus.	Kattava, toimintaa ohjaava arviointikertomus.	Arviointikertomus vuodelta 2020 on laadittu tarkastuslautakunnan kokouksessa 19.5.2021 § 51. Kaupunginvaltuusto on merkinnyt arviointikertomuksen tiedoksi 31.5.2021 § 38	Toteutuu ■

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	72 537	87 000	87 000	87 000	75 098	-11 902	-13,7
Kulut	-72 537	-87 000	0	-87 000	-75 098	11 902	-13,7
Toimintakate	0	0	0	0	0	0	-
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	0	0	0	0	0	0	-

=valtuustoon nähden sitovat erät

2.1.4 KAUPUNGINHALLITUS

Tilivelvolliset: Kaupunginjohtaja Hannu Tsupari, apulaiskaupunginjohtaja Joonas Hänninen 1.4.2021 alkaen ja kaupunginhallituksen jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin ja kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden johtamisesta ja kehittämisestä valtuuston hyväksymien tavoitteiden, suunnitelmien ja päätösten mukaisesti.

Kaupunginhallitus kokoontui yhteensä 29 kertaa ja käsitteli yhteensä 370 pykälää.

Kaupunginhallitus käsitteli muun muassa Navitas Kehitys Oy:n ostopalvelusopimusta, kaupunginhallituksen ja lautakuntien kokoontumisen poikkeusoloissa, matkailun kehittämissuunnitelman 2021–2025, Terveystalo Oy:n kanssa tehdyn sopimuksen, kaupungin myöntämät kohde- ja tapahtuma-avustukset vuodelle 2021. Yhteistyösopimus Varkauden teatterin kanssa vuodelle 2021, osallistumista "Viitoskäytävä - kumppanuudella kehittyvä kasvuvyöhyke" – kehittämishankkeeseen, virheellistä menettelyä luottamustoimessa, markkinointiyhteistyötä Sampea- ja Sampanjaa tapahtuman kanssa, Pohjois-Savon hyvinvointialueen väliaikaisen valmistelutoimielimen (VATE) perustamista.

Uusi kaupunginhallitus käsitteli muun muassa henkilövalintoja kaupungin yhteisöihin, asetti vammais- ja vanhusneuvostot, kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakemista vuonna 2021, Hyvällä mielellä Pohjois-Savo - hankkeeseen osallistumista, sitoutumisesta Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus 2020–

2023 jatkovalmisteluun, Terveystalo Oy:n sopimusta, Mansikka-hillo tuki / Varkauden kaupungin aluerajausta, Varkauden kaupungin päihdeohjelman päivytystä, Pohjois-Savon osuuspankin ilmoituksen pankkipalvelujen irtisanomisesta, tietohallintosopimuksen uusimista, aluevaalien vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettamista, valituksen Pohjois-Savon aluepelastuslautakunnan päätöksestä.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Talouden tasapainottamisohjelman tuloksellinen toimeenpano	TA2021:n ja talouden tasapainottamisohjelman syksyllä 2020 päivitetty tavoitteet ja mittarit	Ks. seuraava kohta.		
Työn tuottavuus ja tehokkuus lisääntyvät	Henkilöstöresurssi (HTV) Työkyvyttömyyspoissaolojen määrä	Tavoitteena kehitysura, joka tuottaa talouden tasapainottamisohjelman tavoitteet vuodesta 2022 lähtien (22 HTV vähennys, vrt. TP2019) Työkyvyttömyyspoissaolot ovat vuoden 2021 lopussa korkeintaan 17,0 pv/HTV (vähennys 1,2 pv/HTV TP2019 verrattuna)	31.12.2021 tilanteen mukaan HTV-kertymä koko kaupungin tasolla oli 8,2 HTV pienempi verrattuna TP2019 eli ollaan oikealla kehitysuralla. 22 HTV:n vähennys verrattuna TP2019 vuoden 2022 loppuun mennessä näyttää kuitenkin epätodennäköiseltä. Työkyvyttömyyspoissaoloja oli koko kaupungissa yhteensä 18,0 pv/HTV. Sairauspoissaolot laskivat vuoteen 2020 verrattuna 0,7 pv/HTV (18,7 pv/HTV-> 18,0 pv/HTV). Työtapaturmista johtuvat poissaolot pysyivät ennallaan. Sosiaali- ja terveystoimen alueella ja liikunta- ja vapaa-ajan toimialoilla työkyvyttömyyspoissaolot nousivat hieman, muilla kaupungin toimialoilla ne laskivat. Sairauspoissaoloissa ei päästy tavoitteeseen, mutta sairauspoissaolojen kehityssuunta on koko kaupungin tasolla toivottu ja oikea.	Toteutuu osittain ■

<p>Työnantajamielikuva paranee</p>	<p>Hakijoiden määrä</p> <p>Henkilöstön suositteluhaluus</p>	<p>Rekrytointien kiinnostavuuden kehityksen seuranta on järjestetty</p> <p>Hakijoiden määrä kasvaa</p> <p>Henkilöstön suositteluhaluus pysyy samalla hyvällä tasolla (3,9/5)</p>	<p>FCG:n toimittamalla Kuntarekrytointi-ohjelmisto on tarjonnut kesäkuusta 2021 lähtien mahdollisuuden seurata Varkauden kaupungin työnantaja-markkinointisivun kiinnostavuutta ja lukijaprofilia. Niihin liittyvät indikaattorit ovat kehittyneet myönteiseen suuntaan eli sivun sekä uusien käyttäjien että jo aiemmin sivulla käyneiden määrät ja katselukerrat ovat olleet kasvussa, samoin istunnon keskimääräinen kesto on pidentynyt. Toistaiseksi rekrytointikohtaisia indikaattoreita ei saada, mutta palvelu on jatkokehityksessä FCG:llä.</p> <p>Henkilöstökyselyn toteutusta siirrettiin syksyyn 2022 eli se tulee peilaamaan sekä vuoden 2021 että alkuvuoden 2022 tilannetta. Poikkeukselliseen toteutusajan kohtaan päädyttiin, jotta sotien ja tukipalveluiden esihenkilöt saisivat "läksiäislajaksi" mahdollisimman tuoreen tiedon työyhteisönsä tilanteesta.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>
<p>Asiakastyytyväisyys ja asiakaskokemus paranevat</p>	<p>Asiakastyytyväisyys</p>	<p>Asiakastyytyväisyyteen liittyvän tiedon kartoitus ja käsittely (oppiminen) on konseptoitu pilottiyksiköissä ja se on siirrettävissä muihin yksiköihin vuoden 2022 alusta</p>	<p>Asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyden rinnakkainen kartoitus ja niistä saatavan datan hyödyntäminen ovat käynnissä pilottiyksiköissä. Syksyllä toimintamallia terävöitettiin yhdessä pilottiryhmien kanssa mutta suunnitelma järjestelyn käyttöön ottamiseksi myös muissa yksiköissä siirtyi vuodelle 2022.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>

Uuden Warkauden organisaatio toiminnassa 1.6.2021	Organisaatiouudistuksen valmisteluiden status	Uuden Warkauden palvelutuotantoa vastaava organisaatiokaavio ja henkilöstösuunnitelma valmiit	Uusi organisaatio astui voimaan valtuustokauden vaihtuessa 1.8.2021.	Toteutuu
Osallisuuden kokemuksen vahvistuminen	Kuntalaispalautte Henkilöstökyselyn osallisuuteen ja vaikutusmahdollisuuksiin liittyvät mittarit	Kansalaistoiminnan ohjelman päivitys valmis ja sen mukaiset rakenteet ja prosessit toiminnassa Vähintään 35 % henkilöstöstä antaa arvosanan 4 tai 5 henkilöstökyselyn osallisuutta koskevaan väitteeseen (vuoden 2020 tulos: 31 %) ja 10 % vaikutusmahdollisuuksia koskevaan väitteeseen (vuoden 2020 tulos: 5%)	Henkilöstökyselyn toteutusta siirrettiin syksyyn 2022 eli se tulee peilaamaan sekä vuoden 2021 että alkuvuoden 2022 tilannetta. Poikkeukselliseen toteutusajan kohtaan päädyttiin, jotta sotien ja tukipalveluiden esihenkilöt saisivat "läksiäislajaksi" mahdollisimman tuoreen tiedon työyhteisönsä tilanteesta.	Toteutuu osittain
Vaikuttavampi kaupunkiviestintä ja -markkinointi	Varkauden näkyminen mediassa Tulomuuttajien ja sijoittajien yhteydenotot	Kaupungin näkyvyys mediassa paranee (Meltwater-seuranta) Yhteydenotot kaupungille, Navitakseen jne. kaupungin ulkopuolelta kasvavat	Kaupungin medianäkyvyys on säilynyt samalla tasolla. Eniten tiedotteita julkaistaan paikallismediassa, Meltwater-järjestelmän kautta laajemmalle jakelulle lähtevien tiedotteiden määrä on laskenut. Matkailumarkkinointi on tuonut näkyvyyttä kaupungille yhteistyössä VisitSaimaa-hankkeen kautta etenkin pääkaupunkiseudulla.	Toteutuu osittain
Kaupunkikonsernitason viestinnän linjaukset vahvistettu	Viestinnän linjauksiin liittyvä päätöksenteko	Viestinnän linjaukset valmiit ja hyväksytyt kaupunginhallituksessa 31.3.2021 mennessä	Markkinoinnin ja viestinnän linjauksia on tarkennettu ja konkretisoitu yhdessä Navitas Kehityksen ja kaupunkiyhteisön muiden toimijoiden kanssa. Ne tuodaan uuden kaupunginhallituksen käsittelyyn kaupunkistrategiaprosessin päivittämisen yhteydessä. Strategiaprosessin päivittäminen jatkuu keväällä 2022. Viestinnän linjaukset päivitetään ja	Toteutuu osittain

			hyväksytään strategian valmistuttua.	
Työttömyyden aleneminen.	Työttömyysaste.	Työttömyysaste keskimäärin 13,5 %.	Työttömyysaste keskimäärin 13,0 prosenttia.	Toteutuu

Kaupunginhallitus yhteensä

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali-kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	1 064 363	200 000	24 682	224 682	236 506	11 824	5,3
Kulut	-3 504 169	-3 146 014	325 262	-2 820 752	-2 827 232	-6 480	0,2
Toimintakate	-2 439 805	-2 946 014	349 944	-2 596 070	-2 590 725	5 344	-0,2
Suunn. muk. poistot	-6 283	-6 300	0	-6 300	-6 283	17	-0,3
Tilikauden tulos	-2 446 089	-2 952 314	349 944	-2 602 370	-2 597 009	5 361	-0,2

=valtuustoon nähden sitovat erät

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kuntalain § 14 mukaan kaupunginvaltuusto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja § 39 mukaisesti kaupunginhallitus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 18.12.2017 § 95 kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Valtuuston 30.10.2017 § 72 hyväksymässä ja 28.5.2018 § 42 täsmennetyssä konserniohjeessa on annettu tarpeelliset määräykset konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä.

1.8.2021 päivitetyn hallintosäännön luvun 17 § 1 ja luvun 19 §:t 1-5 mukaan kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä. Sisäinen valvonta on osa johtamista.

Lautakunnat vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Vuoden 2021 sisäisen valvonnan painopistealueiksi on valittu (konsernijaosto 27.10.2020 § 51 ja kh 30.11.2020 § 322) seuraavat tehtävät / toiminnot:

- Päätöksenteko: *Yritysvaikutusten arviointi*
- Talous: *Luotto- ja maksukortit*
- Henkilöstö: *Rekryointiprosessi*
- Tietohallinto: *Käyttöoikeudet*

2.1.4.1 Elinvoiman edistäminen

Tilivelvolliset: Kaupunginjohtaja Hannu Tsupari, apulaiskaupunginjohtaja Joonas Hänninen 1.4.2021 alkaen, kaupunginhallitus, Navitas Kehitys Oy hallitus ja toimitusjohtaja Jouko Laitinen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Navitas Kehitys Oy on osin tuottanut Varkauden kaupungille elinkeinopalvelut vuonna 2021 aikaisempien vuosien voittovaroilla (Call Waves Solutions Finland myyntituotosta 1,3 M€). Samoin menetellään vuoden 2022 aikana ja osin vielä vuonna 2023. Navitas Kehitys on yleishyödyllinen yhteisö ja ei ole jakanut omistajilleen osinkoa.

Vuoden 2021 aikana Aikawa Fiber Technologies Oy:n Service Center valmistui ja ANDRITZ Warkaus Works Oy:n 15000 m² konepajan rakennustyöt etenivät ja konepajan on tarkoitus valmistua kesäkuuhun 2022 mennessä.

Vuosi 2021 oli Varkauden elinkeinoelämälle vilkas. Vuoden aikana päätettiin tai käynnistettiin lukuisia isoja investointeja. Esimerkiksi Stora Enso kertoi 23 milj. euron investoinnista pakkauskartonkitehtaaseen sekä 3,5 milj. euron investoinnista pellettituotannon käynnistämiseen Varkaudessa. Finnforel kertoi yhteensä 45 milj. euron investoinneista, josta merkittävä osa kohdistu Varkauden yksikön tuotantokapasiteetin nostamiseen miljoonasta kilosta kolmeen miljoonaan kiloon. Myös Varkauden energiaklusterin yritykset jatkoivat vahvassa viireessä, mistä kertovat useat suuren kansainväliset kaupat. Varkauden kaupallista vetovoimaa osoittavat muun muassa Motonetin sekä Rustan avaamat uudet liiketilat.

Varkautelaisten yritysten osalta korona vaikutus on suurimaksi osaksi ollut melko pientä, joskin joidenkin yritysten (esimerkiksi palvelusektori) toimintaan se on vaikuttanut.

Maaseutuhallinto

Kuopion, Suonenjoen ja Varkauden kaupunkien sekä Kaavin, Leppävirran, Rautalammin, Rautavaaran, Siilinjärven, Tervon, Tuusniemen ja Vesannon kuntien alueella toimivan Sydän-Savon maaseutupalvelujen tehtävänä on huolehtia maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palvelujen kehittämisestä sekä maaseutuelinkeinoja koskevien viranomaistehtävien hoitamisesta.

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen toimielimiä ovat maaseutulautakunta, sen mahdollisesti asettamat jaostot sekä sen alainen palveluorganisaatio, Sydän-Savon maaseutupalvelu. Yhteistoiminta-alueella turvataan maaseutuhallinnon palvelujen saatavuus ja toiminta siten, että toiminta on tehokasta, tasapuolista ja avointa.

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueella on pystytty vastaamaan toimintaympäristön muutoksen tuomiin haasteisiin ja turvaamaan EU-lainsäädännön vaatimusten täyttyminen maataloustukihallinnon viranomaistehtävien osalta. Hallinnolliset tehtävät on pystytty hoitamaan yhteistoiminta-alueen osalta niin, etteivät tuotantotukien maksut ole yhteistoiminta-alueen toiminnan vuoksi viivästyneet. Maaseutuhallinnossa on käytössä maksajaviraston tietoturvallisuuden hallintamalli ISO/IEC 27001:2013.

Koronapandemia on aiheuttanut muutoksia toiminnassa. Asiakaspalvelupisteet ovat olleet suljettuina pandemian aikana ja henkilöstö pääasiassa etätyössä. Asiakaspalvelu on hoidettu ajanvarauksella ja asiakkaita on ohjattu käyttämään sähköisiä palveluita. Korona-aikana ovat palvelut toimineet hyvin ja poikkeusolot eivät ole vaikuttaneet viljelijätukien maksuaikatauluihin.

Yhteistoiminta-alueen kehittämistoimien niukkenevien resurssien vuoksi on Sydän-Savon maaseutupalvelu keskittynyt maatilataustaisten yritysten kehittämiseen. Maaseutupalvelun keskeinen tehtävä kehittämistoimenpiteissä on toimia maatilataustaisten maaseutuyritysten aktivoijana, kehittämistarpeiden kartoittajana, tiedon jalkauttajana, yrittäjien verkottajana, antaa perustietoa yritysten omistajanvaihdos-, investointi- ja kehittämistoimissa sekä ohjata asiassa oikean asiantuntijan luo. Maatilojen yritystoiminnan kehittämisessä on keskeinen painopiste sukupolvenvaihdostilanteissa olevat maatilat.

Vuonna 2021 Sydän-Savon yhteistoiminta-alueella käytettiin yksi henkilötyövuosi 184 maatilaa kohti. Sydän-Savon maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen viranomaistehtävien kustannukset olivat 344 € / maatala. Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueiden valtakunnallisessa työajanseurannassa maaseutuviranomaistehtäviin käytettiin vuonna 2020 yksi henkilötyövuosi 158 maatilaa kohti ja viranomaistehtävien kustannukset olivat keskimäärin 368 €/maatala. Kun otetaan huomioon sijainti tuotantoeläinvaltaisella alueella, missä hallinnon työtä

lisää huomattavasti tuotantoeläimiin liittyvät viranomaistehtävät, voidaan todeta Sydän-Savon maaseutupalvelun toiminnan olleen valtakunnallisessa vertailussa tehokasta.

Vuonna 2021 Varkaudessa oli 47 maatilaa (v. 2020 48, v.2019 48), joiden kokonaispinta-ala oli 1 129 ha (v. 2020 1 131 ha, v. 2019 1 188 ha). Maatilojen tukihakemuksia tehtiin 161 kpl (v. 2020 173 kpl, v. 2019 173 kpl) ja maksettuja tukia yhteensä 771 357 € (v. 2020 723 677 €, v. 2019 764 823 €).

Varkauden kaupungin vuoden 2021 maaseutuhallinnon kuntaosuus on 16 699 € (v. 2020 16 794 €, v. 2019 19 520 €).

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Asukasluvun kasvu	Asukasluvun lasku päättyy Varkaus saavuttaa muuttovoittoa	+/- 0 + 50	-300 -60	Ei toteudu
Työllisten määrä kasvaa	Työllisyys paranee	Työllisyysaste 65 %	Vuoden 2019 työllisyysaste oli 65,1 % 31.12.2021 työttömyysaste oli 13,3%, kun se 31.12.2020 oli 17,3%	Toteutuu
Osaavan työvoiman saatavuus	Koulutuspaikat	Koulutuspaikat / -linjat lisääntyvät (kaikilla koulutusasteilla)	Sakkyn puolella voimailaitoskäyttäjää koulutus menossa. Savonia aloittaa tuotantotalouden koulutusohjelman 40 aloituspaikka vuonna 2023.	Toteutuu osittain
Seutuyhteistyö syvenee	Yhteistyösopimukset / yhteiset hankkeet ja toimet	Viisi uutta sopimusta / hanketta / tointa Seudullinen ilmasto-ohjelma konkretisoi-tuu Seudullisen rakennusvalvonnan selvitys valmistuu keväällä 2021	Uuden ohjelmakauden alkaessa haetaan uusia yhteisiä hankkeita (3 kpl) Tehty ja hyväksytty kunnissa Selvitys tehty ja toteutuu	Toteutuu osittain
Edunvalvonta paranee	Saavutettavuus Tukilainsäädäntö	Liikenneyhteydet ja vuorot lisääntyvät	Korona on vaikuttanut ihmisten liikkumiseen ja kysyntään. Olemme olleet aktiivisesti yhdessä muiden	Toteutuu osittain

		Itärata-hanke etenee Investointi- ja kunta- hallituet Itä- ja Poh- jois-Suomeen	kuntien kanssa teke- mässä edunvalvontaa saavutettavuuden osalta. Varkaus ei lähde Itä- ratayhtiöön mukaan Kuntahallien tukien palauttamisesta kirjel- möity ministeriötä ja pyritään selvittämään vielä EU-komission kantaa.	
Kiertotalouden edistä- minen	Investoinnit kiertota- louteen	Investoinnit 5 M€	Biokaasuselvitys val- mis ja suunnittelu ete- nee. Stora Enso investoi pakkauskartonkiteh- taaseen ja pellettitu- tantaan Varkaudessa. Keski-Savon jäte- huolto hankkinut lisä- maata Metsähallituk- selta. Hankehakemus val- misteilla sivuvirtojen hyödyntämiseksi	Toteutuu osittain
Vetovoima kasvaa	Vetovoimakeskus- hanke etenee	Tiedepuistoa pyörit- tävä säätiö saadaan perustetuksi	Joutenlahden alueelle sijoittunut Motonet ja Rusta ja kaavoitus etenee. Kaupunki lin- jasi osana strategian päivitystä, että tiede- keskus säätiötä ei pe- rusteta, vaan alueen kehittämistä jatketaan muilla keinoin.	Toteutuu osittain
Asukkaiden hyvin- vointi paranee	Palvelujen saatavuus ja laatu terveystam- puksella	Sotepalvelujen onnis- tunut integrointi ter- veyskampuksessa	Sote siirtyy hyvinvoin- tialueille 2023.	Toteutuu

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kutut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	0	0	0	0	0	0	-
Kulut	-1 393 863	-1 085 501	455 753	-629 748	-476 787	152 961	-24,3
Toimintakate	-1 393 863	-1 085 501	455 753	-629 748	-476 787	152 961	-24,3
Suunn. muk. poistot	-6 283	-6 300	0	-6 300	-6 283	17	-0,3
Tilikauden tulos	-1 400 147	-1 091 801	455 753	-636 048	-483 070	152 978	-24,1

2.1.5 KONSERNIPALVELUT

Tilivelvolliset: Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja Hannu Tsupari, apulaiskaupunginjohtaja Joonas Hänninen 1.4.2021 alkaen, hallintojohtaja Toni Leppänen, talousjohtaja Helena Pitkänen, henkilöstöjohtaja Nina Holopainen ja tietohallintojohtaja Mika Maaranen.

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Joonas Hänninen aloitti apulaiskaupunginjohtajan virassa 1.4.2021 ja kaupunginjohtajan virassa 1.1.2022.

Valtiovarainministeriön 5.9.2021 asettaman (VM78:00/2012) kehittämishankkeen mukaan kuntien taloustietojen, tilastoinnin ja tietohuollon kehittämisohjelma (Kuntatieto-ohjelma) on otettu käyttöön 1.1.2021 lukien. Tilastouudistus on työllistänyt merkittävästi taloustoimen henkilöstöä sekä toimialojen talousvastaavia vuoden 2021 aikana. Muutosprojektia on toteutettu yhdessä Sarastia Oy:n kanssa.

Alkuvuoteen 2021 osui suurin muutosprojekti, missä tietohallinto on ollut koskaan mukana: Aalto hyvinvointikeskuksen käyttöönotto. Muutosprojektissa tuli eteen lukuisia haasteita. Osa vanhoista tietokoneista siirtyi vanhalta sairaalalta Aalto hyvinvointikeskukseen puhdistuksen kautta, mutta tietokoneita ja näyttöjä uusittiin myös satoja. Uusinnoissa keskityttiin vaihtamaan laitteita, jotka palautuvat leasing yhtiölle tämän vuoden aikana. Omat haasteensa yliheitolle aiheutti Koronan viivästysvaikutukset laitetoimituksiin. Laitteita jouduttiin asentamaan erittäin tiukalla aikataululla juuri ennen Aalto hyvinvointikeskuksen käyttöönottoa. Ylitöitäkään ei välttytty, mutta Aaltoon muuttavalle henkilöstölle saatiin työasemat muuttopäivään mennessä käyttöön. Uusia erilaisia tietojärjestelmäprojekteja oli valmistelussa ja käyttöön otettiin Aallossa puolisen tusinaa alkuvuoden aikana. Langattoman ja langallisen tietoverkon puolella tehtiin myös merkittävästi asennustöitä.

Varkauden kaupungin oman konesalin rautapalvelinten elinkaari oli loppusuoralla ja toukokuussa uusittiin konesalin kaksi rautapalvelinta kolmesta. Samalla kaikkien rautapalvelinten käyttöjärjestelmä päivitettiin Windows server versio 2012R2:sta versioon 2019.

Panostukset tietoturvallisuuden parantamiseen jatkuvat. Helmikuussa alkoi SOC/SIEM lokien- ja tietoturvatapahtumien hallintaratkaisun käyttöönottoprojekti. Projekti saatiin valmiiksi huhtikuussa ja järjestelmä on nyt tuotantokäytössä.

Häiriö- ja poikkeusolojen johtoryhmän (HPO) laajennetun kokoonpanon kokouksia pidettiin läpi vuoden tasaisesti kaikkiaan 17 kertaa. HPO johtoryhmä kokoontui tarvittaessa nopeallakin aikataululla tarkistamaan kaupungin koronaohjeistusta Aluehallintoviraston päätösten perustella.

Kaupungin johtoryhmä osallistui marraskuussa SAVO2021 valmiusharjoitukseen.

Syksyn aikana strategian päivityksen ja kaupungin taloudellisen tilanteen käsittelyn yhteydessä käsiteltiin talous- ja palkkahallinnon tukipalvelujen tuottamisvaihtoehtoja ja päätettiin aloittaa selvitystyö tukipalvelujen tuottamisen kehittämiseksi. Hyvinvointialueiden aloittamisen 1.1.2023 jälkeen kaupungin talouden ja henkilöstön volyymit vähenevät merkittävästi. Kaupunginhallitus päätti 14.2.2022 irtisanoa Sarastia Oy:n palvelusopimuksen ja perustaa uuden tytäryhtiön tuottamaan talous- ja palkkahallinnon tukipalvelut.

Vuoden 2021 aikana kaupungin toimielimien päätöksistä valittiin hallinnon osalta Tukesiin yksi valitus, yksi Itä-Suomen hallinto-oikeudelle ja yksi Korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Vuoden 2021 loppuun mennessä talouden tasapainottamisohjelmasta on toteutunut 662 700 € tavoitteen ollessa yleishallinnon konsernipalvelujen osalta 955 000 €.

Toteutunut on mm. sopimusten tarkastelun ja irtisanomisten kautta 320 000 €, työjärjestelyjen kautta henkilöstösäästöjä 150 000 €, määrärahopienennykset talousarvion laadinnan yhteydessä 100 000 € ja toimintojen sähköistämisen kautta 35 000 €. Lisäksi vuonna 2021 konsernipalvelujen sairaus- ja tapaturmapoissaolot vähenivät 74,6 % / 12,8 pv/työntekijä. Vuonna 2020 poissaoloja oli 17,2 pv / työntekijä ja vuonna 2021 4,4 pv.

Toteutumatta talouden tasapainottamistavoitteista on jäänyt mm. logistiikkaosaamisen lisääminen 175 000 €, organisaatiouudistuksen kautta henkilöstövähennys 60 000 € ja omaisuuden myynnin kautta 100 000 €.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Johtamisosaaminen paranee ja "johtamisen johtamisen" (lähiesimiestyön tuki) toimintakulttuuri kehitetty. Vuoden 2021 erityisenä painopistealueena on talousjohtaminen.	Henkilöstökyselyn tulokset Asiakastyytyväisyyskyselyjen tulokset (pilottiyksiköissä)	Henkilöstökyselyn kokonaistulokset pysyvät nykyisellä hyvällä tasolla (3,8/5) ja halukkuus suositella Varkauden kaupunkia työnantajana pysyy tasolla (3,9/5) Esimiesten arviot omista esimiehistään paranevat Asiakkaiden arviot yksiköiden toiminnasta kehittyvät parempaan suuntaan pilottiyksiköissä Esimiesten perehdytys järjestetty	Henkilöstökyselyn toteutusta siirrettiin syksyyn 2022 eli se tulee peilaamaan sekä vuoden 2021 että alkuvuoden 2022 tilannetta. Poikkeukselliseen toteutusajankohtaan päädyttiin, jotta soten ja tukipalveluiden esihenkilöt saisivat "läksiäislajaksi" mahdollisimman tuoreen tiedon työyhteisönsä tilanteesta. Asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyden rinnakkainen kartoitus ja niistä saatavan datan hyödyntäminen ovat käynnissä pilottiyksiköissä. Syksyllä toimintamallia terävöitettiin yhdessä pilottiryhmien kanssa mutta suunnitelma järjestelyn käyttöön ottamiseksi myös muissa yksiköissä siirtyi vuodelle 2022. Esihenkilöiden perehdytysohjelmaa on rakennettu Intro-perehdytysohjelmistoon yhteistyössä Kuopion kaupungin kanssa Pro Pomo -osaamisprofiilin pohjalta. Esihenkilöiden Pro Pomo -perehdytysmateriaali oli noin 70 %:sesti valmiina vuoden lopussa.	Toteutuu osittain ☐
Yhteistoiminnan tavoitteellisuus paranee	Yhteistoimintasopimuksen mittarit	Yhteistoimintasopimus valmis toimeen pantavaksi 1.2.2021	Yhteistoimintasopimuksen ja yhteistoiminnan pelisääntöjen uudistaminen sovittiin	Ei toteudu ☐

	Henkilöstön (edustajien) sekä esimiesten ja johdon palaute	Yhteistoimintaan liittyvät arviot paranevat	tehtäväksi luontevassa saumassa eli kaupunkistrategian päivityksen yhteydessä keväällä 2022. Samalla sovitaan myös yhteistoiminnan arvioinnin mittareista ja mittaustavasta.	
Asiakastyytyväisyyden systemaattinen seuranta aloitettu	Toimialojen ja palvelualueiden asiakastyytyväisyyden ja palvelukokemuksen seurannan ja arvioinnin tulokset	Asiakastyytyväisyyden ja -kokemuksen seurannan ja arvioinnin järjestelyt käytössä pilottiyksiköissä	Asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyden rinnakkainen kartoitus ja niistä saatavan datan hyödyntäminen ovat käynnissä pilottiyksiköissä. Syksyllä toimintamallia terävöitettiin yhdessä pilottiryhmien kanssa mutta suunnitelma järjestelyn käyttöön ottamiseksi myös muissa yksiköissä siirtyi vuodelle 2022.	Toteutuu osittain
Turvallisuuskulttuurin ja -johtamisen kehittyminen ja niihin liittyvien toimintamallien jäsentyminen	Sisäiset ja ulkoiset turvallisuuspoikkeamat Järjestetyt harjoitukset ja koulutukset Lakisäateisten vaatimusten täytyminen	Kokonaisturvallisuuden (vastuut, työnjako jne.) konsepti jäsennetty Turvallisuuksuunnitelman päivitys valmis 30.6.2021 Valmiussuunnitelman yleinen osa päivitetty 31.12.2021 mennessä	Turvallisuuksuunnitelman ja valmiussuunnitelmien päivitykset siirretty vuoden 2022 loppuun vuoden 2023 organisaatio huomioon.	Ei toteudu
Laadukkaampi päätösviestintä	Kuntalaisten palaute	Päätösviestinnän prosessi ja toimintamalli on sovittu ja otettu käyttöön yhteistyössä hallintopalveluiden ja toimialojen kanssa.	Päätösviestinnästä vastaavat henkilöt on valittu toimialoilta ja yhtenäiset kuvasympolit hallinnon päätösviestintää varten on luotu. Toimintamalli on otettu käyttöön hallintopalveluissa ja toimialoilla. Aloitettu kokousten ennakkokouutusointi vakioidusti (valtuusto, hallitus, lautakunnat).Päätösviestinnän toteuttamista on jatkettu sovitusti toimialoilla.	Toteutuu

<p>Tehokkaampi ja vaikuttavampi kaupunkiorganisaation, -konsernin ja -yhteisön sisäinen viestintä</p>	<p>Konsernin työntekijöiden palaute</p> <p>Henkilöstökyselyn tulokset</p>	<p>Viestinnän merkitys toimialoilla sekä konsernin ja kaupunkiyhteisön sisällä tunnustetaan ja toimitaan yhteisten tavoitteiden, toimintasuunnitelman, työnjaon ja vuosikellon pohjalta</p>	<p>Viestinnän merkitys toimialoilla sekä konsernin ja kaupunkiyhteisön sisällä on tunnustettu. Yhteisiä tavoitteita on lähdetty työstämään mm. kaupunkimarkkinoinnin suunnittelu työryhmien sekä vuosikellon pohjalta. Suunnitelmat kaupunkimarkkinoinnin kokonaisuuden toteuttamiseksi yhteistyössä mainostoimiston kanssa aloitettu ja niiden työstäminen alkaa tammi-kuussa 2022.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p></p>
<p>Vaikuttavampi ja vuorovaikutteisempi sähköinen viestintä</p>	<p>Kuntalaisten, vapaa-ajan asukkaiden, matkailijoiden ym. sidosryhmien palaute, arviot</p>	<p>Verkkoanalytiikan seurannan ja hyödyntämisen suunnitelmat tehty</p> <p>Somestrategia valmis</p>	<p>Somestrategian laatiminen aloitettu pienellä työryhmällä ja sisältöä kirjoitetaan syksyllä. Verkkoanalytiikan seurannan ja hyödyntämisen suunnittelu siirrettiin syksyyn. Somestrategian laatiminen jatkuu kaupunkistarategian päivitystyön edetessä keväällä 2022. Analytiikan hyödyntäminen on aloitettu ja sitä kehitetään lisää vuoden 2022 kuluessa.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p></p>
<p>Vuorovaikutteisempi ja osallistavampi talousviestintä</p>	<p>Kuntalaisten palaute</p>	<p>Talousviestinnän suunnitelma ja vuosikello valmis ja yksi vuodenkierto osin toteutettu</p>	<p>Talousviestinnän suunnitelma ja vuosikello on laadittu ja viestintää toteutettu sen mukaan. Talouslukuja on myös laitettu visuaaliseen muotoon helpottamaan viestintää kuntalaisten suuntaan. Viestintä etenee suunnitellusti.</p>	<p>Toteutuu</p> <p></p>
<p>Työllisyyden edistäminen.</p> <p>Uusi työllisyysohjelma käyttöön vuosille 2021–2022 (päättävänä 1/2021).</p>	<p>Nuorten (17-29v.) työttömien määrä.</p> <p>Aktivointiaste.</p> <p>Työmarkkinatukimaksujen kuntaosuus.</p>	<p>Nuorten työttömien määrä keskimäärin enintään 250.</p> <p>Keskimääräinen aktivointiaste 31 %.</p> <p>Työmarkkinatukimaksujen kuntaosuus</p>	<p>Nuorten työttömien määrä keskimäärin 235/kuukausi.</p> <p>Aktivointiaste keskimäärin 34,9 %.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p></p>

	Kun uusi työllisyysohjelma käytössä, sen mittarit käytössä.	vuoden 2021 lopussa 1 700 000. Kun uusi työllisyysohjelma käytössä, sen mittarit käytössä.	Työmarkkinatuen kuntaosuusmaksut 1 782 000 euroa. Työllisyysohjelman 2021-2022 mittarit käytössä.	
Sotokeskuksen käytössä toimiva ICT-ympäristö	Henkilöstön tyytyväisyys, kuntalaisten palautteet	ICT-teknologia on asennettu ja otettu käyttöön aikataulun mukaisesti. Uudet toimintaa tukevat tietojärjestelmät käytössä.	Aalto hyvinvointikeskuksen käyttöönotto oli suuri haaste mm. valtavan työmäärän sekä Koronapandemian aiheuttamien laitetoimitusvaikeuksien vuoksi. Näistä haasteista huolimatta, uusien tilojen ICT ympäristö oli toimiva heti muuttoajankohdasta alkaen. Tiloissa oli toimivat langalliset- ja langattomat verkkoyhteydet sekä muu ICT infra, jonka avulla työntekijät pääsivät kiinni tarvitsemiinsa tietojärjestelmiin. Uusia tietojärjestelmiä, sekä mm. turvatulos otettiin käyttöön ICT projektin aikana. Tiloissa ilmeni kuitenkin myös erilaisia haasteita. Yksi kriittinen ja maininnan arvoinen ongelma alkoi huhtikuussa, kun GSM laitteiden kuuluvuksissa alkoi merkittäviä ja toistuvia katkoksia. Vika johtui puhelinoperaattorin tukiaseman virheellisistä asetuksista.	Toteutuu

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	2 883 284	3 768 644	-793 689	2 974 955	3 094 313	119 358	4,0
Kulut	-5 121 281	-7 140 380	1 671 007	-5 469 373	-5 711 515	-242 142	4,4
Toimintakate	-2 237 997	-3 371 736	877 318	-2 494 418	-2 617 202	-122 784	4,9
Suunn. muk. poistot	-323 915	-253 750	0	-253 750	-178 459	75 291	-29,7
Tilikauden tulos	-2 561 911	-3 625 486	877 318	-2 748 168	-2 795 661	-47 493	1,7

=valuustoon nähden sitovat erät

Konsernipalvelujen toimintakate toteutui 122 784 € yli budjetin. Ylitys johtuu kokonaan henkilöstöhallinnon kustannuspaikalle kirjatusta pakollisen eläkevarauksen muutoksesta Kevan laskelman mukaisesti 187 914 €. Eläkevarauksen muutokseen ei ole varattu määrärahaa vuoden 2021 talousarvioon.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti toimialan johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueellaan. Vuoden 2021 sisäisen valvonnan painopistealueet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 30.11.2020 § 322.

Valvonnan kohde	Havainnot	Jatkotoimenpiteet	Riski / Hallinta	Riskitaso
PÄÄTÖKSENTEKO				
Yritysvaikutusten arviointi päätöksenteossa	Yritysvaikutusten sekä elinvoimavaikutusten arviointi on osa säännönmukainen asioiden valmistelun osa-alue.	Kehitetään edelleen vaikutustenarvioinnin prosessia asioiden valmistelussa. Pyritään kaavamaisesta menettelystä tilanteen ja asian edellyttämään joustavaan toimintatapaan.	Yritysvaikutukset ovat luonteeltaan hyvin moninaiset, eikä vaikutuksia välttämättä huomata riittävän ajoissa. Vaikutuksen arvioinnin tulee olla osa jokapäiväistä asioiden valmistelua.	3= kohtalainen riski
TALOUS				
Luotto- ja maksukortit	Vuosimaksujen yhteydessä havaittu, ettei pois jääneiden henkilöiden kortteja kaikilta osin ole lopetettu. Prosessin kuvaaminen ja toimialojen ohjeistaminen puutteellista.	Intraan laadittu prosessikuvaus / ohjeistus ja maksukortin lopetusilmoitus 1.8.2021. Jakelu esihenkilöille suoraan. Luotto- ja maksukorttien käsittely otettu takaisin kaupungin omaksi työksi taloushallintoon Sarastia Oy:ltä 1.8.2021 alkaen. Tällä toimenpiteellä kehitetty kortteihin liittyviä prosesseja.	Poisjääneiden työntekijöiden korteista turhat vuosimaksut. Korttien väärinkäyttömahdollisuudet. / Prosessien läpikäynti ja ohjeistaminen.	3= kohtalainen riski
HENKILÖSTÖ Rekrytointi				
Rekrytointiprosessi	Hallintosäännön toimivaltaohjeita ja rekrytointiohjetta on noudatettu.	Uusien esihenkilöiden ja rekrytointivastaavien perehdytys ja neuvonta.	Rekrytointeihin liittyvät valitukset. / Rekrytointiin ja siihen liittyvään päätöksentekoon liittyvien ohjeiden selkiyttäminen. Uusien esihenkilöiden ja rekrytointivastaavien perehdytys rekrytointiin.	3= kohtalainen riski

TIETOHALLINTO Digitaalinen turvallisuus				
Käyttöoikeudet	Tietohallinto saa tiedon Sarastialta kaikista päättyvistä työsuhteista. Tieto päättyy Essi / tikettijärjestelmään, mikä auttaa sulkemaan käyttövaltuudet AD järjestelmässä.	Käyttöoikeuksien hallintaprosessia on edelleen parannettava ja käyttövaltuuksien myöntämispolitiikkaa tarkennettava tietoturvapolitiikka dokumentaatioon.	Käyttövaltuuksien myöntäminen tulee tapahtua vähimmän tarvittavan pääsyn periaatteen mukaisesti. Jos käyttövaltuuspolitiikka ja käytännöt ovat heikkoja, tämä periaate ei toteudu.	3= kohtalainen riski

2.1.5.1 Talouspalvelut

Tilivelvolliset: talousjohtaja Helena Pitkänen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 11.1.2021 § 5. Talousarvion käyttösuunnitelmat valmistuivat tammikuussa ja tiedot siirrettiin kirjanpidon seurantaan helmikuussa.

Tilinpäätös valmistui kuntalain mukaisesti maaliskuun loppuun mennessä ja kaupunginhallitus käsitteli tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen kokouksessaan 29.3.2021 § 82. Tarkastuslautakunta käsitteli arviointikertomuksen ja tilintarkastajan tarkastuskertomuksen 19.5.2021. Kaupunginvaltuuston hyväksyi tilinpäätöksen 31.5.2021 § 39 ja arviointikertomuksen § 38. Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen huomioihin annetut selvitykset ja vastaukset käsiteltiin valtuustossa 30.8.2021 § 73.

Talouden kuukausi toteutumista on raportoitu kaupunginhallitukselle ja valtuustolle ohjeistuksen mukaisesti. Osavuosikatsaus 1-6 kk käsiteltiin kaupunginhallituksessa 23.8.2021 § 226 ja valtuustossa 30.8.2021 § 74.

Alkuvuoden aikana laadittiin yhdessä toimialojen talousvastaavien, henkilöstöhallinnon ja viestintävastaavien kanssa vuoden 2021 talousarviosta kuntaleistiedote ja keväällä vuoden 2020 tilinpäätöksestä. Tiedotteet on julkaistu kaupungin nettisivuilla ja Intrassa.

Kaupunginhallitus hyväksyi 25.1.2021 § 22 uuden ”Taloushallinnon yleisohjeen, joka tuli voimaan 1.2.2021.

Pitkäaikainen laskentapäällikkö Riitta Koponen jäi eläkkeelle 1.6.2021. Hänen tehtäviään jatkaa taloussuunnittelija Asta Viljakainen. Hän aloitti tehtävässä 4.1.2021.

Mikkelin ammattikorkeakoulun taloushallinnon opiskelija Belinda Nurmi suoritti opiskeluihin liittyvän työharjoittelun ajalla 1.2.–30.4. taloushallinnossa ja henkilöstöhallinnossa. Työharjoittelun ohjaajana toimi talousjohtaja Helena Pitkänen.

Vuoden 2021 alusta astui voimaan uusi kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskeva lainsäädäntö. Taloustietojen toimittamisen aikataulua aikaistettiin nykyisestä ja raportointivelvollisuutta laajennettiin huomattavasti. Neljännesvuosiraportit ja muut tietopyynnöt on toimitettu hyväksytysti Valtiokonttorin tietovarantoon määräaikaisten mukaisesti. Kuntatietoraportointi on lisännyt taloushallinnon työtehtäviä.

AURA-käsikirjan ohjeistuksen ja lakisäateisen kuntatietoraportoinnin mukaisesti, otettiin vuonna 2021 käyttöön vyörytysräkijaukset. Vyörytettäviä eriä ovat mm. hallinnon kulut osittain ja konsernipalvelujen kulut, joita ei kirjata sisäisinä palveluina.

Koronaepidemian jatkuminen on mahdollistanut etätöiden tekemisen. Taloushallinnossa etätöitä on käytetty todella vähän. Vain talousjohtaja on tehnyt etänä 1-2 pv / vko. Kokoukset ovat olleet valtaosin Teams-kokouksia. Myös alueelliset kokoukset, Pohjois-Savon Liiton kuntataloustyöryhmä ja sote-uudistuksen taloushallinnon valmistelutyöryhmät, joihin talousjohtaja on osallistunut, ovat olleet etäkokouksia.

Sarastia Oy:n palvelutuotantoa ja prosesseja on pyritty kehittämään yhteistyössä kaupungin taloushallinnon ja toimialojen talousvastaavien kanssa. Esimerkiksi myynti- ja ostolaskujen sähköisyysastetta pyrittiin nostamaan Warkauden lehdessä julkaistun artikkelin kautta. Kaupunki lähettää myyntilaskuja noin 93 000 kpl/vuosi ja niiden sähköisyysaste on noin 18 %. Ostolaskuja tulee vuositasolla noin 37 000 kpl ja sähköisyysaste on ollut noin 88–90,0 %. Paperisina tulevat ostolaskut ovat kuitenkin kuusi kertaa kalliimpia käsitellä Sarastia Oy:ssä kuin sähköiset laskut. Paperisia ostolaskuja lähetettäviin organisaatioihin oltiin keväällä 2021 yhteydessä ja opastettiin ottamaan kaupungin nettisivuilla oleva toimittajaportaalipalvelu käyttöön. Ostolaskujen sähköisyysaste parani huomattavasti, ollen 31.12.2021 94,1 % (v. 2020 90,0 %).

Rondo-ostolaskujen tietosuojaa parannettiin arkaluonteisten tietojen osalta lukotus-toiminnolla, joka otettiin käyttöön 1.5.2021 alkaen Sarastia Oy:n ohjeistuksen mukaisesti.

Kuntari tiedollajohtamisen järjestelmä korvattiin Sarastia Oy:n 365BI tiedollajohtamisen järjestelmällä. Taloushallinto selvitti yhdessä Sarastia Oy:n kanssa monen kuukauden aikana, miksi kirjanpidon ja 365BI-järjestelmän taloustiedot eivät olleet yhtäpitäviä. Vaikka taloustiedot saatiin välillä korjattua 365BI-järjestelmässä, niin taloushallinnon kuin toimialojen talousvastaavat kokivat 365BI-järjestelmän epävarmaksi ja turhan monimutkaiseksi sekä jäykäksi käyttää. Taloustietojen hallintaan ja raportointiin on ollut käytössä kaksi muuta toimivaa ja helppokäyttöistä järjestelmää, Tane ja UDP. Sarastia Oy:n 365BI tiedolla johtamisen järjestelmä on irtisanottu johtoryhmän päätöksen mukaisesti 1.4.2022 alkaen.

Pohjois-Savon Osuuspankin kanssa neuvoteltiin syksyyn saakka sen jälkeen, kun pankki ilmoitti 26.6.2021 ottavansa käyttöön talletustilien negatiivisen talletuskoron. Kaupunki ei hyväksynyt negatiivisen talletuskoron käyttöönottoa konsernitiliin. Osuuspankki irtisanoi pankkipalvelujen hinnoittelusopimuksen 27.10.2021, irtisanomisaika 6 kk. Kaupunginhallitus käsitteli pankkipalvelujen ja kaupungin konsernitiliin irtisanomista 22.11.2021 § 333. Kaupungin pankkipalvelujen kilpailutus järjestettiin 21.12.2021–19.1.2022. Tarjouspyynnöt lähetettiin viidelle (5) pankille ja tarjouksen määräaikaan mennessä tarjouksen jätti kaksi (2) pankkia. Kaupunginhallitus päätti 31.1.2022 § 26 pankkipalvelujen uudeksi tuottajaksi 1.5.2022 alkaen Oma Säästöpankin.

Vuoden 2020 sisäisen tarkastuksen raportin huomioiden mukaan taloushallinto laati laskutus- ja perintäprosessikuvaukset keväällä 2021. Rondo-arkiston myyntilaskujen näkyvyyttä rajoitettiin käyttäjätunnuksien rajauksilla. Uudet rajaukset laati Sarastia Oy talousjohtajan viranhaltijapäätöksen 2.6.2021 § 9 mukaisesti.

Taloushallinto on tiedottanut ja ohjeistanut esihenkilöitä sekä tytäryhtiöiden toimitusjohtajia ja talousvastaavia talouteen liittyvissä taloushallinnon vuosikellon mukaisissa tehtävissä. Talousviestintää eri viestintäkanavien kautta on tehty vuosikellon mukaisesti.

First Card – maksukorttien käsittelyyn laadittiin prosessikuvaus ja ohjeet päivitettiin kevään 2021 aikana. Maksukorttien käsittely (haku, luovutus, lopetus) siirtyi Sarastia Oy:ltä takaisin kaupungin taloushallinnon omaksi tehtäväksi 1.8.2021 alkaen.

1.8.2021 aloittaneille luottamushenkilöille järjestettiin elo-syyskuun aikana koulutusta. Talousjohtaja osallistui koulutuksiin taloustietojen osalta.

Strategian päivitys painottui syksyllä kaupungin rahoitusasemaan ja taloustilanteeseen sekä näiden kehittymiseen hyvinvointialueiden aloittamisen 1.1.2023 jälkeen. Tarkastelua tehtiin myös kaupunkikonsernin taloustilanteesta ja sen kehittymisestä tulevana vuosina. Kaupungin taloudellinen tilanne määrittää tulevien vuosien toimintaa ja toteutettavia investointeja.

Strategian päivitykseen liittyen päätettiin selvittää talous- ja palkkahallinnon tukipalvelujen tuottamisvaihtoehtoja 1.1.2023 jälkeen. Hyvinvointialueille henkilöstöstä siirtyy reilu 60 % ja taloushallinnon volyymit vähenevät merkittävästi. Selvitystyötä syksystä alkaen on tehty talousjohtajan johdolla.

Taloushallinto on ollut omalta osaltaan kehittämässä henkilöstöhallinnon hankkimia uusia palveluja henkilöstölle, mm. Intro perehdytysohjelma ja EduHouse koulutusohjelma.

Taloushallinnon talouden tasapainottamistoimenpiteet, jotka toteutuivat jo vuonna 2020, ovat toteutuneet myös vuonna 2021. Mm. työjärjestelyt konsernipalvelujen osalta, sähköisten materiaalien lisääminen ja sopimusten läpikäynti sekä joidenkin sopimusten irtisanominen, esim. Operandi Oy:n rahoituspalvelut.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali-kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	833	0	965	965	965	0	0,0
Kulut	-277 078	-310 000	-28 132	-338 132	-334 706	3 426	-1,0
Toimintakate	-276 245	-310 000	-27 167	-337 167	-333 741	3 426	-1,0
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-276 245	-310 000	-27 167	-337 167	-333 741	3 426	-1,0

Taloushallinnon toimintakate toteutui hieman alle budjetoidun, mutta kasvoi vuoden 2020 toimintakatteesta 60 020 €. Kasvu johtui henkilöstökulujen kasvusta. Taloushallinnossa oli eläkkeelle jäävä henkilö ja hänen tehtäviään jatkamaan valittu henkilö 5 kuukautta yhtä aikaa töissä. Myös eläkkeelle jääneelle henkilölle maksettiin pitämättömät lomat rahana.

2.1.5.2 Henkilöstöpalvelut

Tilivelvolliset: henkilöstöjohtaja Nina Holopainen

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Alkuvuoden aikana henkilöstöpalveluita työllistivät 1.4.2021 voimaan astunutta paikallista järjestelyerää koskevat neuvottelut henkilöstön edustajien kanssa. Neuvotteluita käytiin kaikilla viidellä sopimusallalla (KVTES, OVTES, LS, TS, TTES) ja työnantaja ja henkilöstöjärjestöjen edustajat olivat koolla yhteensä yli kymmenen kertaa. Suurin osa neuvotteluista päättyi yksimielisenä. Sosiaali- ja terveystalouden esihenkilöiden palkkoja koskevat järjestelyeräneuvottelut saatiin päätökseen elokuussa.

Vuoden yksi keskeisimmistä kehittämisteemoista oli työnantaja- ja rekrytointimarkkinoinnin kehittäminen. Sitä tehtiin yhteistyössä FCG Oy:n Kuntarekryn ja RTK-Henkilöstöpalvelu Oy:n asiantuntijoiden kanssa. Yhteistyön tuloksena päivitettiin ja nykyaikaistettiin Varkauden kaupungin työnantajaesittely Kuntarekryn verkkosivuille ja tuotettiin useita rekrytointi- ja työnantajamarkkinointivideoita (mm. lasten, nuorten ja perheiden palvelut, tukipalvelut, kotihoito, sosiaali- ja terveysala/Aalto sekä kesätyö) sekä yksittäisiin rekrytointeihin liittyneitä videoita. Videoiden lisäksi laadittiin tekstimuotoisia työntekijätarinoita (perusopetuksen opettaja, varhaiskasvatuksen opettaja ja sosiaalialatyöntekijä), joilla on mm. elävöitetty Kuntarekryn työnantajaesittelysivua, ja jotka liitettiin osaksi RTK-Henkilöstöpalvelu Oy:n kanssa toteutettuja työntekijäryhmäkohtaisia rekrytointikampanjoita. Varkauden kaupunki oli esillä myös virtuaalisilla Hurraa Ura – ja Kuntarekry-messuilla sekä samoin verkossa toteutetussa Pieksämäen DIAKin OSKE- eli Osallistavan kehittämisen työelämäyhteistyöpäivässä. Ilahduttavaa on ollut myös se, että työpaikat ovat alkaneet tehdä sosiaaliseen mediaan omaa arkityötään kuvaavia videoita, joiden tarinat elävöittävät työnantaja- ja rekrytointimarkkinointia. Työnantajamarkkinoinnin ja rekrytointin intensiivinen vuosi huipentui Varkauden kaupungille Kunta 2030 -gaalassa Finlandia-talolla luovutettuun palkintoon, joka saatiin "Maailman parhaasta rekryvideosta" teemalla "Meiltähän tämä käy, myös tanssien!". Video toteutettiin yhteistyössä RTK-Henkilöstöpalvelu Oy:n kanssa ja se saavutti runsaasti myönteistä huomiota sosiaalisessa mediassa.

FCG:n tuottama Intro-perehdytysohjelma otettiin käyttöön käynnistämällä pilotti sosiaali- ja terveystalouden palveluissa keuhkatalvella. Intro on perehdytysten suunnitteluun, organisointiin ja toteutumisen seurantaan tarkoitettu sähköinen alusta, jonka kautta voidaan varmistaa perehdytysprosessin laatu ja tavoitteellisuus. Soten pilotin jäl-

keen henkilöstöpalvelut ovat olleet toimialojen tukena Intro-ohjelman käyttöönotossa. Intron esihenkilöperehdytystä on kehitetty yhteistyössä Kuopion kaupungin edustajien kanssa Pro Pomo – osaamisprofiilin pohjalta ja se saatiin 70 %:sesti valmiiksi toimintavuoden aikana.

Vuoden kuluessa oli käynnissä Palkkaus- ja palkitsemisohjelman sekä Osaamisen ja oppimisen kehittämisen ohjelman päivitysprosessit. Ko. ohjelmia käsiteltiin rinnakkain ja toinen toisiinsa peilaten. Työryhmässä oli sekä työnantajan että henkilöstön edustajia ja sitä ”sparrasi” Snellman Edun rehtori Soili Meklin. Myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma oli päivityksen alla. Prosessista vastasivat pääluottamusmiehet, työsuojeluvaltuutetut ja henkilöstöpalvelut yhdessä. Palkkaus- ja palkitsemisohjelman ja Osaamisen ja oppimisen kehittämishojelman osalta työ saatiin päätökseen syksyllä, mutta varsinainen ohjelmien hyväksymiseen liittyvä päätöksentekoprosessi jätettiin kaupunkistrategian päivitystyön oheen keväälle 2022.

Kaupunkistrategiatyön II vaihe käynnistyi syksyllä ja henkilöstöpoliittisen työryhmän puheenjohtajaksi valittiin valtuutettu Matti Semi. Työryhmään kuuluu luottamushenkilöiden lisäksi pääluottamusmiesten, työsuojeluvaltuutettujen ja henkilöstöpalveluiden edustus. Työryhmä sai urakkansa vauhtiin joulukuussa ja jatkaa kaupunkistrategian henkilöstöpoliittisen osion työstämistä keväällä Tuloksellisuuden talon jäsentämien teemojen kautta.

Henkilöstöpalvelut on ollut mukana pilotissa, jossa on kehitelty toiminnan laajapohjaiseen kehittämiseen ja oppimiseen tähtäävää asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyden mittaamista ja arviointia rinnakkain pilottiyksiköissä. Pilotin vastuuhenkilönä kaupunkiorganisaatiossa toimi hallintojohtaja ja Varkauden kaupungin yhteistyökumppanina myös vakiintuneista henkilöstöpuhussikyselyistä vastaava Balentor Oy.

Henkilöstöjohtaja Nina Holopainen ja työhyvinvointiasiantuntija/työsuojelupäällikkö Kirsti Murtomäki edustivat Varkauden kaupunkia työnantajana uudelleen käynnistettyyn Pohjois-Savon hyvinvointialueen valmisteluun liittyvissä kokouksissa, joissa vuoden aikana lähinnä päivitettiin edellisellä valmistelukierroksella laadittuja suunnitelmia sekä kerättiin alustavia henkilöstötietoja.

Edellisvuonna käynnistetyt Varkauden kaupunkikonsernin HR-tapaamiset jatkuivat. Henkilöstöpalveluiden johdolla kokoonnuttiin neljä (4) kertaa mm. työnantajamarkkinoinnin ja rekrytoinnin sekä HR-ohjelmistojen teemojen äärelle. Tapaamisissa olivat mukana Navitas Kehitys Oy:n ja Wartalo Kodit Oy:n henkilöstöasioista vastaavat kollegat.

Henkilöstöpalveluilta pyydettiin asiantuntijapuheenvuoroja myös organisaation ulkopuolelle. Henkilöstöjohtaja oli yhtenä puhujana KPMG:n ”Kestävä talous – toimintakyky ja elinvoimaa” – webinaarissa keväällä. Henkilöstöjohtaja osallistui myös Snellman Edun luottamushenkilöille suunnatun sähköisen HALLI-valmennusohjelman toteutukseen henkilöstöpolitiikan ja –johtamisen teemojen osalta. Työhyvinvointiasiantuntija oli syksyllä puhumassa työhyvinvoinnin johtamisesta Savon ammattiopiston Soten johtamiskoulutettaville.

Vuoden 2021 alussa käynnistyi yhteistyössä Siilinjärven kunnan kanssa toteutettava TieTTY!-hanke, jonka tavoitteena on saada lisää työkykyisiä päiviä Varkauden kaupungin ja Siilinjärven kunnan työntekijöille. Siilinjärvi ja Varkaus ovat Järviseedun Työterveyshuollon asiakkaita ja yhteisenä tavoitteena on entistä tehokkaampi, tuloksellisempi ja tavoitteellisempi työterveysyhteistyö, jonka vaikuttavuutta arvioidaan nykyistä vahvemmin. Lisäksi hankkeen myötä syvennetään ja systematisoidaan yhteistyötä työterveyshuollon ja työpaikkojen/esihenkilöiden välillä. Hankkeen myötä mm. vahvistetaan esihenkilöiden työkykyjohtamisen taitoja, tuetaan työntekijöiden omaa osallisuutta ja vastuuta työkyvyn ylläpitämisessä ja terävöitetään työterveysyhteistyötä monipuolisesti. Hanke on kaksivuotinen. Keva myönsi hankkeelle työelämän kehittämisrahaa.

Varkauden kaupunki lähti Siilinjärven kunnan ja Järviseedun työterveyden kanssa mukaan Työterveyslaitoksen osahankkeeseen, joka liittyy hallitusohjelmaan ja on osa Työelämän mielenterveysohjelmaa. Hanke linkittyy luontevasti myös TieTTY!-hankkeeseen, jossa pilotoidaan matalan kynnyksen psykososiaalista tukea työntekijöille avuksi elämänhallintaan. Työterveyslaitoksen ohjelman ydintavoite on muuttaa mielenterveyden tuki työelämässä yksilökeskeisestä jo syntyneiden ongelmien ratkaisesta työkykyongelmien ennaltaehkäisyä painottavaan toimintaan. Tarkoituksena on kehittää työpaikka-työterveys pilottiparien yhteistyötä siten, että uusien toimintamallien avulla voidaan aikaisempaa proaktiivisemmin, systemaattisemmin ja tehokkaammin vaikuttaa työpaikan psykososiaaliseen kuormitukseen ja ennaltaehkäistä mielenterveysperusteista työkyvyttömyyttä. Hanketta hallinnoi Työterveyslaitos.

Varkauden kaupunki muisti ja palkitsi esihenkilöitä, jotka olivat kehittyneet tai menestyneet työssään erityisen hyvin vuoden 2020 aikana. Palkitsemisen perusteena käytettiin vuosittain toteutettavan Pulssi-henkilöstökyselyn tuloksia. Pulssikysely on Varkauden kaupungin henkilöstötutkimus, josta saadaan ajantasaista tietoa toiminnan suunnitteluun ja ohjauksen tueksi. Henkilöstö vastaa kysymyksiin, jotka käsittelevät toimintaan liittyviä tärkeitä osa-alueita kuten jaksamista ja työhyvinvointia, kollegoiden vaikutusta omaan työhön, työn sujuvuutta, motivaatiota toiminnan kehittämiseen ja esihenkilötyötä. Vuoden 2020 kyselyssä kysyttiin myös viestinnän ja tiedonkulun toimivuutta sekä koronan vaikutusta työskentelyyn. ”Pro Pomot” palkittiin Navitaksessa järjestetyssä esihenkilöiden kahvitilaisuudessa 4.6.2021.

Vuoden 2021 alussa aloitettiin yhteistyö vakuutusyhtiö LähiTapiolan kanssa ja käynnistettiin suunnittelu mm. systemaattisten työsuojeluun ja -turvallisuuteen liittyvien koulutusten järjestämiseksi. Syksyn 2021 aikana järjestettiin yhteistyössä LähiTapiolan ja Awanic Oy:n kanssa kolme (3) erillistä työpaikan vaarojen tunnistamiseen ja riskien arviointiin liittyvää koulutuspäivää. Koulutuksiin osallistui kattavasti esihenkilöitä ja turvallisuusvastaavia kaikilta kaupungin toimialoilta.

Henkilöstöpalveluiden edustajat toimivat edelleen aktiivisesti koronapandemiaan liittyvässä esihenkilöiden ja henkilöstön viestinnässä, ohjeistuksessa ja neuvonnassa.

Sosiaali- ja terveystoimen hallintosihteeri Liisa Taskinen aloitti uutena henkilöstöasiantuntijana 1.5.2021 ja seurasi tehtävässä heinäkuun alussa eläköitynyttä Katariina Riipiä. Henkilöstöpalvelut työllistivät Anna-Kaisa Sinkkosen raportointikaudella henkilöstösihteerin tehtäviin ja tradenomiopiskelija Jenni Hyvärinen oli keväällä 2021 kolme kuukautta työharjoittelujaksolla henkilöstöpalvelujen tiimissä.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	10 238	400 000	-367 420	32 580	30 517	-2 063	-6,3
Kulut	-844 296	-1 611 271	703 791	-907 480	-1 104 330	-196 850	21,7
Toimintakate	-834 058	-1 211 271	336 371	-874 900	-1 073 813	-198 913	22,7
Suunn. muk. poistot	-7 007	-19 200	0	-19 200	-8 600	10 600	-55,2
Tilikauden tulos	-841 065	-1 230 471	336 371	-894 100	-1 082 413	-188 313	21,1

Henkilöstöhallinnon toimintakate toteutui 198 913 yli budjetin. Ylitys johtuu suurimmalta osin (187 914 €) kaupungin maksamien omien eläkkeiden pakollisen varauksen muutoksesta Kevan laskelman mukaisesti. Pakollista varausta tarkistetaan joka kolmas vuosi Kevalta kysytyn tilanteen mukaisesti. Eläkevarauksen muutokseen ei ole varattu määrärahaa vuoden 2021 talousarvioon.

2.1.5.3 Työllisyysyksikkö

Tilivelvolliset: henkilöstöjohtaja Nina Holopainen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Työttömyysaste lähti alenemaan koronapandemian aiheuttaman kasvupiikin jälkeen. Työttömyysaste oli vuoden alussa 16,5 prosenttia ja aleni syyskuun 10,7 prosenttiin saakka, mutta loppuvuodesta tapahtui jälleen lievää nousua kausivaihtelusta johtuen.

Valtuusto hyväksyi vuoden 2021 alussa uuden työllisyysohjelman vuosille 2021 - 2022. Ohjelmassa on selkeitä toimenpiteitä, joita lähdettiin viemään eteenpäin. Yhtenä laajana kokonaisuutena on ”Työllisyyden palvelukeskus”-toiminnan rakentaminen. Palvelukokonaisuus nimettiin WIRTA-palveluksi ja fyysinen toimipiste WIRTA-palvelukeskukseksi. Paikkana on kaupungintalon D-siipi. Tavoitteena on koota yhteen eri työllisyystoimijoita, jolloin sekä verkostoyhteistyö tiivistyy että ennen kaikkea asiakkaille kyetään antamaan entistä laadukkaammin yhteen sovitettuna tukea, apua ja palveluita.

Keskeisimpinä toimijoina kokonaisuudessa on kaupungin työllisyyspalvelut (ml. TYP), TE-toimisto, Savon ammattiopisto, Navitas Yrityspalvelut ja Wäläky. Muina toimijoina mukaan on vuoden mittaan lähtenyt mm. Validi

– hanke (maahanmuuttajat), RTK ja Seppä-työhönvalmennus. WIRTA on ns. palvelualusta, joten uusia toimijoita otetaan mukaan koko ajan. Toiminta voi olla säännöllistä tai teemoitettua tapahtumien järjestämistä. WIRTA-palvelukeskus on auki keskiviikkoisin, lukuun ottamatta vuoden lopussa sovittua tauotusta koronasta johtuen. Tauotuksen syynä ovat eri toimijoiden etätyösuositukset ja/tai määräykset.

Työllisyysohjelma painottuu vahvasti myös nuorten työllisyyden edistämiseen. Nuorten ja nuorten aikuisten osalta keskeisimpinä toimenpiteinä ovat olleet pajakoulun ja ryhmätoimintojen jatkaminen hankkeen päätyttyä kaupungin omana toimintana sekä Ohjaamo-toiminnan vahvistaminen. Pajakoulu-ryhmätoimintaan on kytkeytynyt myös oppivelvollisuus uudistus ja sen osalta Valpas-koordinointi. Vuoden loppua kohden myös nämä tavoitteet ja toimenpiteet alkoivat konkretisoitua: Ohjaamotoiminnan kehittämiseksi haettiin ESR-hanketta (VOKE-hanke, työllisyyspalvelut) ja TEM:n kannustinmallin kautta haettiin rahoitusta Ohjaamon palveluohjaajan (sote) palkkaamiseksi.

VOKE-hankkeen kautta haetaan kokonaiskehittymisen keinoja ja palveluohjaajan työpanoksen kautta kumppanuutta kehittämistyöhön sekä myös pajakoulun uudelleen käynnistymisen mahdollisuuksia. Nämä kytkeytyvät vahvasti myös oppivelvollisuus uudistukseen ja sen toteuttamiseen. Jo kesästä saakka Ohjaamossa työskenteli palveluohjaaja, jonka kautta voitiin toteuttaa ryhmätoimintoja ja yksilötyötä. Palveluohjaaja oli ensin sivistystoimen palkkalistoilla ja loppuvuoden työllisyyspalveluissa. Ohjaamoa on vuoden mittaan kytkeytyvästi tiiviimmin mukaan työllisyyspalveluiden kokonaisuuteen. Operatiivinen kokonaiskoordinaatio on toteutettu työllisyyspalveluiden kautta vuoden 2021 alusta alkaen, työllisyyspalveluiden tiimivastaavan kautta.

Kaupungin työllisyyspalvelut toimivat koko vuoden hybridimallilla, toiminnan muokkautuessa lähi- ja etätöiden yhteismallilla sekä verkoston että asiakkaiden tilanteisiin ja tarpeisiin. Tällä mallilla toiminta toteutui keskeytyksettä ja pääsääntöisesti laadun kärsimättä.

Hankkeina työllisyyden saralla on toiminut 1.2.2020 käynnistynyt Nuorten työpolku -hanke (ESR) sekä vuoden 2021 alussa käynnistynyt Seppä -työhönvalmennushanke, jossa kaupunki on osallisena. Uutena kokonaisuutta täydentävänä mukaan on tulossa VOKE-hanke.

Valtakunnallisen TE2024 uudistuksen suunnittelu on käynnissä. Työllisyyspalveluita ollaan siirtämässä valtiolta kuntien järjestämisvastuulle vuoden 2024 aikana. Myös paikallisesti olemme olleet tässä uudistuksen suunnittelussa kuulolla ja osin mukana. Myös epävirallisia keskusteluja tulevien työllisyyspalvelualueiden muodostumisen osalta on käyty.

Henkilöstön osalta ei kevään aikana tapahtunut muutoksia lukuun ottamatta työllisyyspalveluiden tiimivastaavan työsuhteen muuttamista määräaikaisestä toistaiseksi voimassa olevaksi ja Ohjaamon palveluohjaajan määräaikaista työsuhdetta (loka-joulukuu) Työllisyyspalveluissa. Työllisyyspalveluiden tiimivastaavan tehtävän muututtua toistaiseksi voimassa olevaksi voitiin edelleen vakinaistaa toistaiseksi voimassa olevaksi TYP-sosiaaliohjaajan virka (sote).

Talouden tasapainottaminen; työllisyyspalveluissa kehitetään jatkuvasti uusia keinoja työllisyyden lisäämiseksi. Kehitystyötä tehdään sekä yksikön sisäisesti että verkostoyhteistyönä.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	45 148	555 300	-496 083	59 217	50 508	-8 709	-14,7
Kulut	-413 046	-1 739 629	1 194 975	-544 654	-466 062	78 592	-14,4
Toimintakate	-367 898	-1 184 329	698 892	-485 437	-415 554	69 883	-14,4
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-367 898	-1 184 329	698 892	-485 437	-415 554	69 883	-14,4

2.1.5.4 Hallintopalvelut

Tilivelvolliset: Hallintojohtaja Toni Leppänen ja henkilöstöjohtaja Nina Holopainen / markkinointi ja viestintä

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Hallintopalvelujen alkuvuoden suurin ponnistus oli kuntavaalien läpivienti. Vaalien alkuperäinen ajankohta oli 18.4.2021, mutta maaliskuussa vaalilakia muutettiin koronan vuoksi väliaikaisesti siten, että uusi kuntavaalien ajankohta oli 13.6.2021. Samassa yhteydessä ennakoäänestysaikaa pidettiin kaksi viikkoiseksi. Tämä tarkoitti sitä, että käytännössä jo pitkälle viedyt valmistelut aloitettiin monelta osin uudestaan mm. ennakoäänestystoimistijoiden sekä vaalipäivän virkailijoiden rekrytointi.

Hallintopalvelut aloittivat valmistautumisen uuden valtuuston aloitukseen heinäkuun lopussa mm. järjestelmiin tehtävien henkilökirjauksien tekemisellä.

Elokuussa järjestettiin valtuutetuille sekä lautakuntien jäsenille koulutuksia muun muassa aiheista kunnan toimintaa säätelevät lait ja asetukset, talous sekä kaupunki konserni. Koulutuksissa vastuullisena järjestäjänä on toiminut hallintopalvelut.

Syksyn aikana hallintopalveluiden toiminta keskittyi pitkälle normaalin kokoushallinnon pyörittämiseen ja toimialojen tukemiseen.

Aluevaalien ollessa heti vuoden 2022 alussa, hallintopalveluissa aloitettiin vaalien järjestelyt marraskuun 2021 aikana.

Merkittävimpiä loppuvuoden tapahtumia oli hallintojohtaja Toni Leppäsen irtisanoutuminen siten, että hänen viimeinen työpäivänsä on 28.2.2022.

Keskusarkiston arkistonhoitaja Vesa Pöllänen ja toimistovirkailija Heidi Nieminen ovat olleet vastuussa, kun sairaalalta siirrettiin paperiarkisto kaupungintalolle. Työ alkoi syyskuussa 2020 ja sitä jatkui aina kevääseen 2021. Samassa yhteydessä paperiarkistoa siivottiin.

Koronatilanteen jatkuessa hankalana, hybridikokoukset vakiintuivat tavaksi toimia. Teknisesti kokoukset toimivat lähes moitteettomasti.

Markkinointi- ja viestintätiimiä vahvistettiin, kun helmikuussa aloitti markkinointi- ja viestintätuottajana Minttu Itkonen 50 % työajalla. Toukokuun alusta tiimivastaavan tehtävässä on aloittanut Laura Rosenberg.

Raportointikauden keskeisiä sisäisiä projekteja on ollut Hyvinvointikeskus Aallon valmistuminen, matkailustrategian ja kampanjarungon laatiminen ja verkkopalvelualustaan liittyvien projektien (varkaus.fi – sivusto ja TasukuVarkaus 2.0-mobiilisovellis) käynnistäminen. Hyvinvointikeskus Aalto työllisti markkinointi ja viestintätiimiä helmi-maaliskuussa. Tuotettiin markkinointi- ja viestintämateriaalia tiedotusta varten ja uusittiin lomakepohjat. Soten Aaltoon siirtyvä henkilöstö valokuvattiin ja heille tehtiin kuvalliset henkilökortit. Suunniteltiin sisältöä ja otettiin käyttöön info-TV-järjestelmä yhteistyössä tietohallinnon kanssa.

Matkailumarkkinoinnin (VisitVarkaus) siirryttyä kaupungille laadittiin matkailustrategia, jota lähdettiin toteuttamaan kesäksi 2021 kampanjasuunnittelulla ja uudella ilmeellä. Alueen matkailutoimijoille perustettiin yhteinen ryhmä Facebookiin, jossa tietoa tulevista tapahtumista ja kampanjoista ym. pystytään jakamaan puolin ja toisin. Tämän lisäksi otettiin käyttöön uutiskirje, joka lähetetään matkailutoimijaverkostolle säännöllisin väliajoin. Syksyllä osallistuttiin Tampereella järjestettävälle K-50 messuille yhdessä kulttuurimatkailutoimijoiden kanssa.

Kaupunkimarkkinoinnin suunnittelua ja kehittämistä edistettiin yhdessä Navitaksen ja eri yhteistyötahojen kanssa. Tervetuloa Varkauteen -paketti muuttajille suunniteltiin keväällä ja ensimmäinen osoitehaku toteutettiin toukokuussa. Uusille asukkaille lähtee postikortti, jota vastaan voi kaupungintalolta käydä hakemassa paketin.

Warkaus-info avattiin Olohuoneen yhteyteen, Kauppakatu 13, kesäkuussa. Infopisteeltä on tarkoitus saada kaupungin palveluihin liittyvää neuvontaa ja esitteitä. Se toimii kesäisin myös kesämatkailuneuvojan työpisteinä.

Syksyllä aloitettiin TaskuWarkaus -sovelluksen uudistaminen, koska sovelluksen toimittaja teki konkurssin 2020 vuoden lopussa. Uusi sovellus TaskuWarkaus 2.0 on koko kaupunkiyhteisön yhteinen sovellus, johon mm. yritykset tuottavat sisältöä tarjousten ja etujen muodossa. TaskuWarkaus 2.0 lanseerataan alkuvuodesta 2022.

Kaupungin verkkosivujen (varkaus.fi) uudistaminen aloitettiin joulukuussa UI/UX -suunnittelulla ja kehitystyö jatkuu vuoden 2022 aikana. Uudet sivut lanseerataan syksyllä 2022.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	134 154	62 000	8 982	70 982	154 768	83 786	118,0
Kulut	-893 950	-836 136	-37 428	-873 564	-948 862	-75 298	8,6
Toimintakate	-759 796	-774 136	-28 446	-802 582	-794 094	8 488	-1,1
Suunn. muk. poistot	-91 770	-126 550	0	-126 550	-41 582	84 968	-67,1
Tilikauden tulos	-851 566	-900 686	-28 446	-929 132	-835 676	93 456	-10,1

2.1.5.5 Tietohallintopalvelut

Tilivelvolliset: Tietohallintojohtaja Mika Maaranen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Alkuvuoteen 2021 osui suurin muutosprojekti, missä tietohallinto on ollut koskaan mukana: Aalto hyvinvointikeskuksen käyttöönotto. Muutosprojektissa tuli eteen lukuisia haasteista. Osa vanhoista tietokoneista siirtyi vanhalta sairaalalta Aalto hyvinvointikeskukseen puhdistuksen kautta, mutta tietokoneita ja näyttöjä uusittiin myös satoja. Uusinoissa keskityttiin vaihtamaan laitteita, jotka palautuvat leasing yhtiölle tämän vuoden aikana. Omat haasteensa yliheitolle aiheutti Koronan viivästysvaikutukset laitetöihin. Laitteita jouduttiin asentamaan erittäin tiukalla aikataululla juuri ennen Aalto hyvinvointikeskuksen käyttöönottoa. Ylitöitä ei välttytty, mutta Aaltoon muuttavalle henkilöstölle saatiin työasemat muuttopäivään mennessä käyttöön. Uusia erilaisia tietojärjestelmäprojekteja oli valmistelussa ja käyttöön otettiin Aallossa puolisen tusinaa alkuvuoden aikana. Langattoman ja langallisen tietoverkon puolella tehtiin myös merkittävästi asennustöitä.

Varkauden kaupungin oman konesalin rautapalvelinten elinkaari oli loppusuoralla ja toukokuussa uusittiin konesalin kaksi rautapalvelinta kolmesta. Samalla kaikkien rautapalvelinten käyttöjärjestelmä päivitettiin Windows server versio 2012R2:sta versioon 2019. Virtuaalipalvelinten versiopäivitykset Windows 2019 versioon tulevat olemaan yksi vuoden 2022 tavoitteista.

Panostukset tietoturvallisuuden parantamiseen jatkuvat. Helmikuussa alkoi SOC/SIEM lokien- ja tietoturvatapahtumien hallintaratkaisun käyttöönottoprojekti. Projekti saatiin valmiiksi huhtikuussa ja järjestelmä on nyt tuotantokäytössä. Palvelu on osoittanut toimintakykynsä, sillä sen kautta olemme pysyneet tietoisina myös tukikumppanin tekemistä muutoksista Varkauden kaupungin tietoverkossa.

Loppuvuonna 2021 toteutettiin myös tukikumppanin toteuttama Varkauden kaupungin sisäisen tietoverkon auditointi. Auditoinnissa havaittuja haavoittuvuuksia korjattiin osin välittömästi auditointitulosten saamisen jälkeen ja osasta korjaustoimenpiteet asetettiin projektimuotoon. Seuranta korjaaville toimenpiteille käydään viikoittaisissa workshoppeissa. Tavoitteena on saada korjaavat toimenpiteet valmiiksi vuoden 2022 ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

Vuonna 2021 toteutettiin myös tilintarkastuksen yhteydessä auditointi, mikä keskittyi erityisesti pääsynhallintaan. Vakavia puutteita ei tässä yhteydessä havaittu, mutta keskitason korjausehdotuksena oli mm. pääsynhallintapolitiikan tarkentaminen. Tietoturvaläpikäytön ja siihen liittyvien ohjeistusten läpikäytin on yksi vuoden 2022 tavoitteista.

TALOUS, €

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	1 358 920	1 400 344	59 868	1 460 212	1 522 096	61 884	4,2
Kulut	-1 358 920	-1 292 344	-162 199	-1 454 543	-1 522 096	-67 553	4,6
Toimintakate	0	108 000	-102 331	5 669	0	-5 669	-100,0
Suunn. muk. poistot	-139 312	-108 000	0	-108 000	-128 276	-20 276	18,8
Tilikauden tulos	-139 312	0	-102 331	-102 331	-128 276	-25 945	25,4

Tietohallinnon toimintakulut jatkoivat kasvuaan vuonna 2021. Tietohallinnon kustannuksista henkilöstökuluja oli 48,7 % (48,9 % vuonna 2020), palvelujen ostoja 32,4 % (29,8 %) ja muita kuluja 18,9 % (21,3 %). Tietohallinnon kustannukset ylittyivät noin 9,1 %. Ylitykset johtuivat pääasiassa henkilökustannusten noususta. Henkilöstökustannuksiin vaikutti erityisesti ylityöt ja ylimääräiset määräaikaiset työntekijät Aalto hyvinvointikeskuksen käyttöönoton hetkellä. Lisäresurssien ja ylityöiden tekeminen oli välttämätöntä, jotta Aalto hyvinvointikeskus rakennuksen ICT infra ehdittiin saada muuttohetkeen mennessä toimintakuntoon. Osaltaan henkilöstökustannuksiin vaikutti myös yhden henkilön irtisanoutuminen, kertyneiden lomien ulosmaksu ja seuraajan rekrytointi. Seuraaja ehdittiin palkata irtisanoutuneen rinnalle perehtymään uuteen tehtävään, mistä seurasi ylimääräisiä kustannuksia.

Tietohallinnon palveluksessa oli 10 vakituista työntekijää vuonna 2021 ja näiden lisäksi useita määräaikaisia työntekijöitä, erityisesti tukityöllistettyjä sekä yksi henkilö kuntouttavan työtoiminnan kautta. Yksi vakituksessa työsuhteessa työskentelevä tietoliikenneasiantuntija eläköityi vuoden aikana. Hänen entistä tehtävänkuvaan muokattiin ja tehtävänimike muutettiin tietohallintoasiantuntijaksi.

Tietohallintoasiantuntijan tehtävään saatiin myös rekrytoitua työntekijä. Vuoden 2021 aikana yksi vakituinen järjestelmäasiantuntija irtisanoutui. Tähän tehtävään saatiin rekrytoitua järjestelmäasiantuntija määräaikaiseen työsuhteeseen, mikä on voimassa v. 2022 loppuun asti. Lisäksi yhden perhevapaan päätyttyä myös siihen liittyvät sijaisjärjestelyt päättyivät.

2.1.5.6 Tukipalvelut

Tilivelvolliset: Henkilöstöjohtaja Nina Holopainen ja talousjohtaja Helena Pitkänen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Kaupungin kirjanpito-, osto- ja myyntireskontrapalvelut, maksuliikenne sekä palkkalaskentapalvelut on ulkoistettu 1.6.2013 alkaen Sarastia Oy:lle (entinen Kunnan Taitoa Oy).

Sarastia Oy esitteli vuonna 2020 kaikille asiakkaille suunniteltua talouspalvelujen ja palkanlaskennan yhteistä hinnoittelumallia. Uuden hinnoittelumallin mukainen vuoden 2021 ostopalvelusopimus allekirjoitettiin 18.12.2020. Uudessa mallissa hinnoittelu koostui prosessikohtaisista, järjestelmäkohtaisista, volyymeihin perustuvista sekä muista erityispiirteet huomioivista elementeistä. Sarastia Oy:n laskutus on perustunut vuonna 2021 uuden ostopalvelusopimuksen mukaisesti. Uuden sopimuksen mukaista tasausta vuodelta 2021 muodostui yhteensä 82 228 €, jonka Sarastia Oy hyvittää vuonna 2022 kaupungille. Lisäpalvelut on hinnoiteltu erikseen.

Talous- ja palkkahallinto ovat pitäneet Sarastia Oy:n kanssa vuoden 2021 aikana säännöllisesti operatiivisia ja laatu- ja palaveriä. Palaverissa on käsitelty ajankohtaisia asioita, suunniteltu yhdessä prosessien kehittämistä, laadittu ohjeistuksia ja aikatauluja sekä annettu palautetta puolin ja toisin.

Vuoden 2021 aikana päätettiin ottaa kaupungille takaisin teknisen toimen KOKI-tontinvuokralaskutus 1.1.2022 alkaen ja First Card -maksukorttien käsittely (haku, luovutus ja seuranta) taloushallintoon 1.8.2021 alkaen.

Kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskeva lainsäädäntö tuli voimaan 1.1.2020 ja sitä on sovellettu ensimmäisen kerran vuoden 2021 tietojen raportoinnissa. Kuntatieto-ohjelman raportointiprojekti toteutetaan Sarastia Oy:n laatiman projektisuunnitelman mukaisesti ajalla 10.8.2020–30.6.2022. Tilastomuutosprojekti maksaa kokonaisuutena 69 020 €. Tilasto uudistus on työllistänyt talousvastaavia jo parin viime vuoden aikana ja raportoinnin aloitus vuonna 2021 työllisti taloushallinnon henkilöstöä merkittävästi.

Vuoden 2021 lopulla aloitettiin selvittää talous- ja palkkahallinnon tukipalvelujen tuottamisvaihtoehtoja sote-uudistuksen varmistuttua kesäkuussa. Tukipalvelujen tuottamisen vaihtoehtojen läpikäynti oli yksi strateginen linjaus ja loppu vuoden aikana päätettiin tehdä päätökset palvelujen tuottamisesta heti alkuvuodesta 2022.

Toiminnan tunnusluvut	TP2020	TP2021	Muutos %
Palkkalaskelma/ansioerittely, kpl	35 055	34 755	-0,9
- joista sähköisenä, %	85,0	87,0	2,0
Kirjanpidon tositteet, kpl	139 495	134 764	-3,4
Kirjanpidon viennit, kpl	704 267	767 235	8,9
Myyntilaskut, kpl	96 632	93 413	-3,3
- joista sähköisenä keskimäärin %	20,0	18,0	-2,0
Ostolaskut, kpl	37 064	36 697	-1,0
- joista sähköisenä keskimäärin %	90,0	94,1	4,1

TALOUS, €							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali-kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	1 333 992	1 351 000	0	1 351 000	1 335 459	-15 541	-1,2
Kulut	-1 333 992	-1 351 000	0	-1 351 000	-1 335 459	15 541	-1,2
Toimintakate	0	0	0	0	0	0	-
Suunn. muk. poistot	-85 825	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-85 825	0	0	0	0	0	-

Tukipalvelujen toimintakuluihin sisältyy Sarastia Oy:n taloushallinto- ja palkanlaskentapalvelumaksujen lisäksi mm. Sarastia 365BI johdon raportointiohjelman ylläpitokulut, pankkipalvelujen maksut, CPU-kassajärjestelmän käyttömaksut sekä KUTI- kuntatietoraportoinnin ylläpitomaksut sekä vuoden 2021 käyttöönottoprojektikulujen osuus.

Palkkalaskennan palvelut olivat vuonna 2021 yhteensä 469 414 € (v. 2020 484 996 €), vähennys edellisen vuoden toteutumaan verrattuna 15 582 € / -3,21 %. Palkkahallinnon maksuosuuksiin sisältyi lisäpalvelujen ostoja 25 805 €.

Taloushallintopalvelut olivat yhteensä 866 045 € (v. 2020 848 995 €), lisäys edelliseen vuoteen 17 050 € / 2,01 %. Taloushallinnon maksuosuuksiin sisältyy automatisoidun kuntatietoraportoinnin käyttöönoton vuoden 2021 projektikulut sekä rahoitus- ja pankkipalvelut yhteensä 127 104 €.

YLEISHALLINTO YHTEENSÄ

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	4 020 185	4 055 644	-769 007	3 286 637	3 430 004	143 367	4,4
Kulut	-8 852 966	-10 593 394	1 946 325	-8 647 069	-8 890 489	-243 420	2,8
Toimintakate	-4 832 782	-6 537 750	1 177 318	-5 360 432	-5 460 486	-100 053	1,9
Suunn. muk. poistot	-361 809	-268 050	0	-268 050	-216 276	51 774	-19,3
Tilikauden tulos	-5 194 591	-6 805 800	1 177 318	-5 628 482	-5 676 762	-48 279	0,9

=valtuustoon nähden sitovat erät

Yleishallinto henkilöstö

Työllisyysyksikkö

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	5	5	5	0	0,0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	1	2	1	-1	-50,0
Sijaiset	0	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	0	0	0	0	-
Yhteensä	6	7	6	-1	-14,3
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	6,4	6,2	6,4	0	3,2

Tietohallinto

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	10	10	9	-1	-10,0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	2	2	1	-1	-50,0
Sijaiset	1	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	2	4	5	1	25,0
Yhteensä	15	16	15	-1	-6,3
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	13,8	16,0	13,8	-2	-13,8

Muut konsernipalvelut (hallinto-, talous ja henkilöstöpalvelut)

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	15	19	16	-3	-15,8
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	2	0	1	1	0,0
Sijaiset	0	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	2	2	2	0	0,0
Yhteensä	19	21	19	-2	-9,5
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	21,7	18,5	21,7	3	17,3

Yleishallinto yhteensä (kaupunginhallitus ja konsernipalvelut)

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	30	34	30	-4	-11,8
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	5	4	3	-1	-25,0
Sijaiset	1	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	4	6	7	1	16,7
Yhteensä	40	44	40	-4	-9,1
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	41,9	40,7	41,9	1	2,9

2.1.6 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

Tilivelvolliset: vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Reetta Kettunen 1.1 - 31.1.2021, sosiaali- ja terveysjohtaja Soile Merilä 1.2.2021 alkaen, perusturvalautakunta

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

1.8.2021 alkaen astui voimaan organisaatiomuutos. Palvelualueiden nimet muuttuivat Perhe- ja sosiaalipalveluiden, Hoito- ja hoivapalveluiden, Terveyspalveluiden ja Hallinto- ja tukipalveluiden palvelualueiksi. Lääketieteelliset palvelut on uusi palvelualue.

Sosiaali- ja terveystoimen tilinpäätös vuodelta 2021 esitetään aikaisemman organisaation tulosalueiden mukaisesti:

Psykososiaalisten palvelujen tulosalue
Kotiin annettavien palvelujen ja sairaalahoidon tulosalue
Terveystoimen vastaanottopalvelujen tulosalue
Sosiaali- ja terveystoimen hallinnon tulosalue
Muiden palvelujen ostojen tulosalue

Maaliskuussa tapahtunut muutto hyvinvointikeskus Aaltoon kosketti noin 450 sosiaali- ja terveystoimen työntekijää. Vuoden aikana toiminta on alkanut sujua hyvin; joihinkin asioihin haetaan edelleen ratkaisuja, esim. tilankäyttöön liittyvät asiat varsinkin neljännen kerroksen osalta. Kokonaisuutena Aaltoa osataan arvostaa.

Korona leimasi koko vuotta. Vuoden 2021 aikana tartuntojen osalta oli piikkejä ja enimmillään satoja kuntalaisia oli karanteenissa. Rokotukset alkoivat heti tammikuussa ja loppuvuodesta käytiin jo kolmatta rokotekierrosta. Toisin sanoen koronarokoteannoksia annettiin kymmeniä tuhansia kappaleita vuoden 2021 aikana. Myös testaaminen, jäljittäminen, puheluihin vastaaminen ja infektiovastaanotot työllistivät paljon.

Psykososiaalisissa palveluissa havaittiin massiivisia kehittämistarpeita ja näihin pyrittiin vastaamaan mm. henkilöstölisäyksillä, prosessien kehittämisellä sekä juridisella konsultaatiomahdollisuudella.

Yleistä kulttuurimuutosta haettiin koko vuoden ajan. Tavoitteena on ollut selkeys, avoimuus ja läpinäkyvyys.

Kesäkuussa hyväksytty laki hyvinvointialueista työllisti loppuvuonna useita henkilöitä valmistelun myötä. Prosessien kehittäminen oli haastavampaa, koska kehittämisessä oli välttämätöntä ajatella jo vuotta 2023. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus hankkeen myötä kehittäminen panosta saatiin myös ulkopuolelta.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Työmarkkinatuen maksuosuuden pieneneminen – säästötavoite oli 50 000 €. Säästötavoitteeseen ei päästy. Talousarvio 1,7 M€ ylitettiin 82 000 €:lla.

Työkäisten sosiaalityötä päästiin tarkastelemaan hieman paremmin loppuvuoden 2021 aikana. Selkeiden prosessien puute ja liian vähäinen henkilöstömäärä suhteessa asiakastarpeisiin vaikuttaa olevan ainakin osasyynä esimerkiksi työmarkkinatuen maksuosuuden määrään. Puutteellinen palvelutarpeen arvion määrittäminen aiheuttaa yleensä kustannusten kasvua pidemmällä aikavälillä. Halvat asunnot mahdollistavat muuttoliikenteen, jossa kuntaan muuttavilla saattaa olla laajoja sosiaali- ja terveyspalveluiden tarpeita ja mahdollisia elämänhallinnan ongelmia. Työmarkkinatuen maksuosuuden juurisyytä selvitetään edelleen vuoden 2022 aikana.

Sairauslomapäivien vähentäminen – säästötavoite 50 000 €

Sairaslomien määrä lisääntyi Varkaudessa vuoteen 2020 verrattuna. Yleisimmät syyt olivat mielenterveyteen ja tuki- ja liikuntaelämistöön liittyvät syyt. Vakavat somaattiset sairaudet aiheuttavat vuosittain ennakoimattomia poissaoloja. Ikääntyvä henkilöstö ja esim. raskas fyysinen hoitotyö saattavat olla haasteellinen yhdistelmä.

Tilastossa on mukana varsinkin välillisesti koronasta johtuvia poissaoloja; karanteenit ja pelkät flunssan oireet sekä rokotuksista aiheutuneet 1-2 päivän poissaolot. Kaikkien työmuoto ei mahdollista etätöyön tekemistä näissä tilanteissa.

Huomionarvoista on, että kotihoidossa uusien esihenkilöiden myötä sairaspöissaolojen määrä laski 611 päivällä edelliseen vuoteen verrattuna. Johtamiskulttuuriin onkin pyritty vaikuttamaan jo rekrytointivaiheessa.

Sairaspäivätilastoissa ovat mukana myös vuosia kestäneet poissaolot. Esihenkilöitä on pyydetty kartoittamaan ko. poissaolot vuoden 2021 loppuun mennessä. Nämä käydään läpi ennen hyvinvointialueelle siirtymistä.

Työtapaturmien määrä kasvoi, varsinkin asumispalveluissa ja psykososiaalisissa palveluissa. Taustalla oli kaatumisia ja esim. nostoissa ja siirroissa tapahtuneita tapaturmia. Asumispalveluita tullaan tarkastelemaan ja kehittämään vahvasti vuoden 2022 aikana kaikilta muiltakin osin.

Joroisten osalta sairaspäivien määrä laski ja työtapaturmia ei ole ollut lainkaan.

Työkyvyttömyyspoissaolopäivät/HTV1			
Kalpv_kum/HTV1_kum	Kalpv_ed_vuosi_kum/HTV1_ed_vuosi_kum	Muutos	Muutos -%
22,34	20,67	1,67	8,07 %

Poissaolosyytaso 1	Kalenteripv_kum	Kalenteripv_ed_vuosi_kum	Kalenteripv_kum_vs_ed_vuosi_kum (pv)
Sairaus	18139	17075	1064
20_kp4 Sosiaali- ja terveystoimi/Varkaus	16309	15214	1095
24_kp4 Sosiaali- ja terveystoimi/Joroinen	1830	1861	-31
Työtapaturma	484	321	163
20_kp4 Sosiaali- ja terveystoimi/Varkaus	484	159	325
24_kp4 Sosiaali- ja terveystoimi/Joroinen		162	-162
Yhteensä	18623	17396	1227

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
<p>Toimivien ja kustannustehokkaiden sote-palveluiden tuottaminen yhteistoiminta-alueelle ja muille Varkaudesta ko. palveluja ostaville.</p> <p>Uuteen Sosiaali- ja terveystoimintakamukseen valmistautuminen -toiminnallinen suunnittelu käytäntöön.</p>	<p>Laatu ja kustannukset. Asiakastyytyväisyysmittaukset</p> <p>Henkilökunnan sairauspoissaolot.</p> <p>Asiakasprosessien toimivuus, kustannusvaikuttavat palvelut</p>	<p>Kustannustehokkuus ja vaikuttavat palvelut</p> <p>Asiakastyytyväisyys hyvällä tasolla</p> <p>Talousarviossa pysyminen.</p> <p>Henkilökunnan hyvä työkyky,</p>	<p>Kehittämistarpeisiin on pyritty vastaamaan. Työ on osoittautunut yllättävän hitaaksi. Selettäviä syitä on ollut henkilöstövaje ja käytänteet, joiden purkamiseen on mennyt poikkeuksellisen paljon aikaa. Kaikessa kehittämisessä on huomioitu hyvinvointialueelle siirtyminen.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>

		sairauspoissa- olot vähenevät vuosittain	Lokakuussa 2021 haettiin lisämäärä- rahaa yhteensä 2,4 M€. Muutettu talousarvio oli riit- tävä ja jopa ylimi- toitettu miljoonan euron verran. Suu- rin syy tähän oli saadut koronatu- et. Hukkatyötä ja pul- lonkaloja on pys- tytty osittain tun- nistamaan.
		Uudet tilat. Toi- minta perustuu tietoon. Tiedolla johtaminen. Pys- tymme käytettä- vissä olevilla re- sursseilla vas- taamaan kasva- vaan kysyntään.	

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	23 585 132	23 677 585	1 125 765	24 803 350	27 314 290	2 510 940	10,1
Kulut	-114 001 053	-114 712 161	-3 549 015	-118 261 176	-119 696 959	-1 435 783	1,2
Toimintakate	-90 415 921	-91 034 576	-2 423 250	-93 457 826	-92 382 669	1 075 157	-1,2
Suunn. muk. poistot	-185 203	-114 700	0	-114 700	-151 005	-36 305	31,7
Tilikauden tulos	-90 601 124	-91 149 276	-2 423 250	-93 572 526	-92 533 674	1 038 852	-1,1
=valtuustoon nähden sitovat erät							

Taloustaulukko sisältää vain Varkauden sosiaali- ja terveystoimen toimialan taloustiedot.

Vuoden 2021 lopullinen toimintakatteen toteutuma oli -92,383 M€ / 98,8 %, jossa kasvua vuodesta 2020 oli 1,967 M€ / 2,2 %. Toimintakatetasolla muutettu talousarvio alittui 1,075 M€ / 1,2 %. Toimintakatteen toteutumaan vaikuttavat sekä toimintatuottojen että -kulojen toteutumat.

Toimintatuottojen toteutuma oli 27,314 M€ / 110,1 % ja toteutuma ylitti muutetun talousarvion 2,5 M€. Myyntituotoissa ylitystä oli 1,866 M€, erityisesti lääkäreiden koulutuskorvauksissa, kotikunta- ja yhteistoimintakorvauksissa sekä muissa myyntituotoissa, jotka toteutuivat arvioitua paremmin. Muissa myyntituotoissa esitetään palvelualueiden eri yksiköiden sisäiset myyntituotot, jotka ovat vastaavasti toisten yksiköiden kuluissa, mutta eliminoituvat toimialan toimintakatetasolla.

Maksutuotot alittivat muutetun talousarvion 0,153 M€ asiakasmaksulain muutoksen vuoksi. 1.7.2021 voimaan astuneen lakimuutoksen myötä mm. maksuttomuuden piiriin tuli uusi palveluja/maksuttomuus laajeni ja palveluasumisesta perittäviin maksuihin tuli muutoksia.

Tuet ja avustukset-tiliryhmässä ylitykseen 0,548 M€ vaikutti korona-avustus, jota saatiin arvioitua enemmän. Laskennallisilla perusteilla korona-avustusta myönnettiin yhteistoiminta-alueelle ensimmäisessä avustushaussa aikavälillä 1.1. - 31.8.2021 yhteensä 2 073 880 €. Avustus jakaantui testaustapahtumien, tartuntojen, rokotusten ja hoidon/hoitopäivien sekä asukaslukuun 31.12.2020 perustuen Varkauden sosiaali- ja terveystoimeen 1 661 739 € ja Joroisten sosiaali- ja terveystoimeen 412 141 €. Joroisten osuus on Joroisten sosiaali- ja terveystoimen toteutumassa. Kirjausohjeiden mukaan toisen haun avustusta ajalle 1.9. - 31.12.2021 ei ole tilinpäätöksessä huomioitu, sillä haku on tehty vuoden 2022 puolella, eikä siitä ole saatu päätöstä.

Muut toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 0,250 M€, ennakoitua paremmin toteutuivat vuokra- ja muut tuotot.

Toimintakulujen toteutuma oli 119,697 M€ / 101,2 % ja toteutuma ylitti muutetun talousarvion 1,436 M€. Henkilöstökulut alittivat muutetun talousarvion 1,224 M€, mutta vastaavasti palvelujen ostot ylittivät sen 4,079 M€. Erityisesti asiakaspalvelujen, asiantuntijapalvelujen, sosiaali- ja terveyspalvelujen ostot toteutuivat arvioitua

enemmän. Asiantuntijapalvelujen ostoissa esitetään palvelualueiden eri yksiköiden sisäiset kulut, jotka ovat vastaavasti toisten yksiköiden muissa myyntituotoissa ja eliminoituvat toimialan toimintakatetasolla.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot ylittivät muutetun talousarvion 0,357 M€. Erityisesti lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden ostot, kalustohankinnat ja kiinteistöön kohdistuvat kustannukset olivat arvioitua suuremmat.

Avustusten toteutuma alitti muutetun talousarvion 0,128 M€. Eniten toteutumaan vaikuttivat Omaishoidontuki, jonka määrärahat ylittyivät 0,105 M€ mutta vastaavasti vammaisille annetut avustukset ja muut avustukset kotitalouksille alittivat talousarvion yhteensä 0,277 M€.

Tarkemmin toteutumista omissa luvuissaan palvelualuekohtaisesti esitettynä.

Henkilöstö

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	708	733	697	-36	-4,9
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	24	33	52	19	57,6
Sijaiset	154	60	130	70	116,7
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	7	0	12	12	-
Yhteensä	893	826	891	65	7,9
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	800,2	819	807,3	-11,8	-1,4

Henkilöstötaulukot sisältävät sekä Varkauden että Joroisten sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen henkilöstön.

Joroisten sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö 31.12.2021: vakinaiset 76, määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset) 4 ja sijaiset 4, yhteensä 84 henkilöä. Henkilötyövuodet 31.12. (Htv 2) 77,6.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti toimialan johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueellaan. Vuoden 2021 sisäisen valvonnan painopistealueet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 30.11.2020 § 322.

Valvonnan kohde	Havainnot	Jatkotoimenpiteet	Riski / Hallinta	Riskitaso
PÄÄTÖKSENTEKO				
Yritysvaikutusten arviointi päätöksenteossa	Päätöksenteossa on yritysvaikutusten arviointia tehty tarpeellisin osin. Lainsäädäntö ohjaa kaupungin sosiaali- ja terveystoimen hankintoja ja vaikuttaa palveluntuottajien valintaan. Sosiaali- ja terveystoimen palvelujen tuottajien yritystoimintaa ohjaavat aluehallintovirastojen	Palveluntuottajien ohjaus, neuvonta ja valvonta ovat kaupungin vastuulla. Yritysvaikutukset huomioidaan noudattaen säädöksiä ja annettuja ohjeita. Yritysvaikutusten arviointilomakkeen käyttöä tehostetaan päätöksenteossa.	Kaupungin vastuulla on turvata lainmukaisesti tuotetut palvelut, myös poikkeusoloissa, jolloin riskienhallinta koostuu. Toimiva yhteistyö ja ajantasainen seuranta ja säännöllinen valvonta ovat riskienhallinnan keinoja.	3= kohtalainen riski

	hyväksyntä ja lain-säädäntö.			
TALOUS				
Luotto- ja maksukortit	Prosessissa on tarkasteltavaa ja ohjeistettavaa. Aina liitteinä ei ole ollut kuitteja. Tehtyjen ostojen tarpeellisuuteen on kiinnitettävä huomiota.	Luotto- ja maksukorttien käyttöön liittyvät ohjeet ajantasaistettava. Korttien haltijat ja tarve kartoitetaan ja ei tarpeelliset poistetaan.	Korttien käyttöä valvotaan. Kortit poistuvat käytöstä vuoden 2022 lopussa.	2= vähäinen riski
HENKILÖSTÖ				
Rekrytointi				
Rekrytointiprosessi	Täyttölupa- ja rekrytointiprosesseissa noudatetaan annettuja ohjeita ja toimivaltasäännöksiä. Hallintosäännön muutoksen 1.8.2021 jälkeen delegointipäätökset viivästyivät.	Toimintaa jatketaan ohjeiden mukaisesti.	Ohjeistus, delegointipäätökset.	2= vähäinen riski
TIETOHALLINTO				
Digitaalinen turvallisuus				
Käyttöoikeudet	Käyttöoikeuksien hakemisen prosessi on epäselvä ja raskas. Käyttöoikeuksien ajantasaisuuteen on kiinnitetty huomiota.	Työsuhteen päättyessä tehtävät käyttöoikeuksiin liittyvät toimenpiteet selkeytetään.	Käyttäjälisterien tarkistus aika-ajoin. Työsuhteen päättyessä tehtävä käyttöoikeuksien poistoilmoitus vastuutetaan tietyille henkilöille.	2= vähäinen riski

2.1.6.1 Kotiin annettavat palvelut ja sairaalahoito

Tilivelvolliset: vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Reetta Kettunen 1.1 - 31.1.2021, sosiaali- ja terveysjohtaja Soile Merilä 1.2.2021 alkaen, vs. palvelualuepäällikkö Tiina Sydänmaa 1.1. - 31.1.2021, palvelualuepäällikkö Reetta Kettunen 1.2.2021 alkaen, perusturvalautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Vuosi 2021 oli kotiin annettavien palveluiden ja sairaalahoidon palvelualueella vilkas niin toiminnan kuin toiminnan kehittämisenkin suhteen. Koronaepidemian vaikutukset näkyivät vuoden aikana edelleen toimintakäytänteissä ja asettivat haasteita etenkin henkilöstölle loppuvuoden aikana. Hyvinvointikeskus Aaltoon muutto maaliskuussa 2021 oli iso ponnistus niin osastohoidon, kotihoidon, kotisairaalan kuin asiakas- ja palveluohjauksen toimintojen osalta. Toimintaympäristön ja toimintakäytänteiden muuttuminen muuton jälkeen on saatu hyvin käyntiin.

Osastotoiminnan osalta osastojaksot lyhentyivät ja toiminta on ollut erittäin vilkasta. Osastotoiminnan turvallisuuden vuoksi jouduttiin tekemään muutoksia ovien ja hissien lukituksiin ja kulkumahdollisuuksiin keväällä 2021. Haasteita oli myös riittävän hygieniatason ylläpitämisessä ja yhteistyön muotoutumisessa, kun siivouksen toteuttaa ulkopuolinen toimija.

Vanhuspalvelulain muutos henkilöstömitoituksen suhteen aiheutti muutoksia jo vuonna 2021. Hoiva-avustajien työpanosta lisättiin palveluasumisessa. Asiakasmaksulain muutos 1.7.2021 alkaen vaikutti negatiivisesti asiakasmaksutuottoihin etenkin tehostetun palveluasumisen osalta. Asumispalveluiden palveluntarve kasvoi loppuvuoden aikana, joka näkyi myös kustannusten nousuna.

Koronarokotukset etenivät koko vuoden ajan hyvin niin tehostetussa palveluasumisessa kuin kotihoidossakin. Koronarokotuksia tarjottiin kotiin myös omaishoidettaville/omaishoitajille kotihoidon asiakkaiden lisäksi.

Organisaatiouudistus toteutettiin 1.8.2021 alkaen ja hyvinvointialueen valmistelu työ alkoi myös 1.8.2021 alkaen. Päälekkäiset muutokset ja tapahtumat vaikuttivat palvelualueen hallintoon ja esimiestyöhön ja hyvinvointialueen valmistelu on vaatinut resursseja loppu vuodesta runsaasti.

Koko palvelualueella haasteena ovat olleet sijaisten saatavuus ja rekrytoinnin haasteet lyhytaikaisiin sekä pidempiaikaisiin sijaisuuksiin. Osaavan ja ammattitaitoisen henkilökunnan rekrytointiin panostettiin muun muassa erilaisilla rekrytointivideoilla ja rekrytointikampanjoilla. Näkyvyyttä lisättiin eri kanavissa rekrytointien yhteydessä. Markkinointia, viestintää ja oppilaitosyhteistyötä pyrittiin lisäämään ja monipuolistamaan sijaisten saatavuuden turvaamiseksi. Yhteistyötä tehtiin SarastiaRekryn kanssa sijaisten saatavuuden helpottamiseksi.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus hankkeessa on kehitetty monitoimijaisen tiimityön mallia sekä osallisuusmenetelmiä ja hoitoketjujen jalkauttamistyötä.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut keskeisten palvelujen osalta.	Palvelukustannukset kotihoidon, palveluasumisen ja sairaalahoidon osalta.	Kustannukset eivät nouse keskeisten palvelujen osalta (kotihoito, palveluasuminen, sairaalahoido)	Kustannukset ovat kotihoidon osalta toimintakatteen osalta 91,9 % toteumaprosentin osalta. Toimintatuotot ovat toteutuneet 114 %:n mukaan ja toimintakulut 98 %:sti. Asumispalveluiden osalta toimintakate 115,4 %. Toimintakulut ovat kasvaneet talousarvioon nähden etenkin palvelujen ostojen (127,6 %) sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannusten (117,8 %) osalta. Asumispalveluiden osalta toimintakulut yhteensä 111,6 % ja toimintatuotot yhteensä 102,5 %. Osastohoidossa toimintakate 100,6 %. Myyntituotot ovat toteutuneet ennakoitua paremmin (114,1 %), mutta maksutuotot ovat toteutuneet ennakoitua pienempänä (86,6 %). Osastohoidon osalta toimintatuotot yhteensä 101,3	Toteutuu osittain
-kotihoito	Osastotoiminnan osalta toiminnallisen kehittämisen seurantamittarit: hoitopäivät, hoitajaksojen pituus, kuormitusprosentti.	Osastohoidossa toiminnallinen kehittäminen tuo kustannustehokkuutta		
-palveluasuminen				
-sairaalahoito				
- kotisairaala	Kotihoidon peittävyys yli 75-vuotiailla, tehostetun palveluasumisen peittävyys yli 75-vuotiailla	Peittävyys osalta tavoitetasot 75-vuotta täyttäneiden osalta tehostettu palveluasuminen 7 %, kotihoito 16 %		
	Omaishoidettavien määrän kehitys	Palveluissa omaishoidon ja kotisairaalan osalta asiakasmäärät kasvavat 5 % verrattuna vuoteen 2020		
	Kotisairaala toiminnan kehittäminen ja lisääminen - asiakkaiden määrät	Asiakaskyselyissä kiihtävä taso		

			<p>% ja toimintakulut yhteensä 100,7 %.</p> <p>Toiminnallinen kehittäminen osastolla on tuonut asiakkaille parempaa hoidon laatua, mutta henkilöstömäärää ei pystytä tiivistämään osaston rakenteesta johtuen (yhden hengen huoneet, pitkät välimatkat jne.). Akuuttiosastolla ajalla 1.1 - 31.12.2021 oli yhteensä 17 804 hoitopäivää, 2091 osastojaksoa, keskimääräinen hoitoaika 7 hoitopäivää, kuormitusprosentti 96,5 %.</p> <p>Tehostetussa palveluasumisessa asuu 75-vuotta täyttäneistä 10,5 % (2020 sotkanet) ja säännöllisen kotihoidon piirissä on 75-vuotta täyttäneistä 17,9 %. Tavallisessa palveluasumisessa asuu 0,2 % yli 75-vuotiaista (sotkanet 2020). Tehostetun palveluasumisen osalta tavoitteena on laskea peittävyysprosenttia ja lisätä tavalisen palveluasumisen %-osuutta.</p> <p>Omaishoidon asiakasmäärät ovat kasvaneet viime vuoteen verrattuna. Omaishoidon asiakasmäärä 12/2021 yhteensä 172 asiakasta (12/2020 yhteensä 164 asiakasta). Omaishoidon asiakasmäärät ovat kasvaneet 2020 verrattuna 4,8 %. Kotisairaalan asiakasmäärä 1 -12/2021 yhteensä 1 779 asiakasta, käyntimäärät 10 769</p>	
--	--	--	---	--

			<p>kpl (1 - 12/2020 yhteensä 1 506 asiakasta, käyntimäärät 9 495 kpl). Asiakasmäärä on kasvanut 13,4 % viime vuoteen verrattuna.</p> <p>Asiakaskyselyitä on toteutettu tehostetussa palveluasumisessa surveypal kyselynä, osastohoidon osalta palautetta on kysytty Roidu-järjestelmässä. Osastohoidon osalta 93 henkilöä oli antanut palautetta viime vuoden aikana.</p>	
<p>Sähköisen asioinnin, hoivateknologian ja digitalisaation käytön lisääminen ja laajentaminen</p>	<p>Kotihoidossa etähoivan osalta asiakkaiden ja asiakaskontaktien määrä.</p> <p>Asiakas- ja palveluohjauksessa sähköinen ja videovälitteinen palveluohjaus osaksi asiakasohjausta, prosentuaalinen osuus palveluohjauksista</p> <p>Muun hoivateknologian osalta määrät (lääkeautomaatti jne.)</p> <p>RAI- arviointijärjestelmän käyttöönotto</p>	<p>Etähoiva asiakkaiden määrä kasvaa 10 %:iin kotihoidon asiakkaiden kokonaismäärästä (n. 350 asiakasta)</p> <p>Hoivateknologian ja digitalisaation käyttö lisääntyy vähitellen</p> <p>RAI-arviointimittaria käytetään aktiivisesti.</p>	<p>Etähoiva asiakkaiden määrä on tällä hetkellä 13 asiakasta kotihoidossa. Etähoiva asiakkaita on kartoitettu ja sitä tarjotaan asiakkaille aktiivisemmin. Määrä on kasvussa. Tavoitetasoa 7 % asiakasmäärästä ei saavutettu.</p> <p>Evondos - lääkeautomaattien määrä on lisääntynyt viime vuoteen verrattuna. Varkaudessa käytössä nyt yhteensä 25 lääkeautomaattia (vuonna 2020 18 kpl).</p> <p>RAI-arviointijärjestelmän käyttöönotto on toteutettu niin asu- mispalveluiden kuin kotihoidon osalta loppuvuoden 2021 aikana. Asiakas- ja palveluohjauksen osalta käyttöönotto keväällä 2022.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p></p>
<p>Asiakkaiden ja läheisten osallisuuden edistäminen.</p> <p>Asiakastyytyväisyys</p>	<p>Asiakastyytyväisyyskyselyjen tulokset</p>	<p>Asiakastyytyväisyyskyselyt tehdään vuosittain ja sähköiset kyselyt.</p>	<p>Asiakastyytyväisyyskyselyjä on tehty asu- mispalveluyksiköihin surveypal -kyselynä loppuvuoden 2021 aikana. Kotihoidon arvi-</p>	<p>Toteutuu</p> <p></p>

	<p>Asiakasraatien, läheisraatien, kumppanuuspöytien määrät/vuosi</p> <p>Muut osallistamisen keinot</p>	<p>Asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun ja he pystyvät vaikuttamaan monikanavaisesti palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen.</p>	<p>ointiimi ja kotisairaala on myös toteuttanut asiakaskyselyt omille asiakkailleen. Asumispalveluyksiköissä on ollut käytössä myös asiakasraateja.</p> <p>Osastohoidossa on käytössä Roidu-asiakaspalautejärjestelmä, jonka kautta tulleet palautteet on huomioitu palvelun kehittämisessä.</p> <p>Sähköisen palautekanavan kautta tullessiin palautteisiin on vastattu aktiivisesti ja palautteet on viety eteenpäin niitä koskeviin yksiköihin.</p> <p>Moniammatillisen tiimityön tiimoilta kuntalaisille järjestettiin asiakaskysely keväällä 2021 toimintatavan kehittämiseen liittyen. Moniammatillisen tiimityön osalta järjestettiin myös kuntalaistilaisuus etäyhteydellä.</p> <p>Työntekijöille on myös järjestetty fiilikyselyitä pitkin vuotta eri yksiköihin.</p>	
<p>Varahenkilöstön toiminnan kehittäminen ja resurssointi. Sijais-ten ja henkilöstön rekrytoinnin kehittäminen kokonaisuudessaan</p>	<p>Toiminnan uudelleen organisointi ja lisäresurssointi</p> <p>Sijaiskulumen seuranta</p>	<p>Sijaiskulut vähenevät</p>	<p>Sairauspoissaolot ovat palvelualueella kasvaneet edelliseen vuoteen 2020 verrattuna. Sairauspoissaolo-% oli 6,52 % (vuonna 2020 6,22 %) Sekä sairauspoissaolot, mutta myös työtaturmista johtuvat poissaolot ovat lisääntyneet etenkin asumispalveluiden sekä osastohoidon palvelualueilla, koti- hoidossa poissaolot</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p></p>

			<p>ovat vähentyneet yli 600 päivää.</p> <p>Sijaiskulut, varahenkilöstön kulut ja vuokratyövoiman käyttö on lisääntynyt kokonaisuudessaan. Sijaisten palkat ovat lisääntyneet noin 87 000 € palvelualueella edelliseen vuoteen verrattuna, vuokratyövoiman käyttö on lisääntynyt 184 000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna, myös varahenkilöstön henkilöstökulut ovat kasvaneet 310 041 € suhteessa talousarvioon - tämä johtuu ennakoimattomasta tapaturmavakuutusmaksusta.</p>	
Moniammatilliset, monimuotoiset palvelut	<p>Monitoimijaiset, moniammatilliset tiimit ja järjestöjen aktiivisuus palveluiden arvioinnin ja tuottamisen rinnalla. Osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskushanketta pilotoidaan ja raportoidaan</p>	<p>Moniammatillisuus, monitoimijuus lisääntyy palveluiden eri osa-alueilla. Henkilöstön yhteiskäyttö ja joustava käyttö osaksi arjen toimintoja.</p>	<p>Monitoimijaisen tiimityön pilottia on valmisteltu ja kehitetty POSOTE20-hankkeen tiimoilta syksystä 2021 alkaen. Monitoimijaisen tiimityön mallia on valmisteltu ja kehitetty yhteistyössä muiden palvelualueiden työntekijöiden, kolmannen sektorin, järjestöjen ja kokemusasiantuntijoiden kanssa. Monitoimijaisen tiimityön pilotti on edennyt hankesuunnitelman mukaisesti. Pilotti monitoimijaisen tiimityön osalta käynnistyy 1/2022.</p>	<p>Toteutuu</p> <p>■</p>

Toiminnan tunnusluvut	TP2020	TP2021	Muutos %
Kuntoutusosasto, hoitopäivät	7 387	7 394	0,1
Sisätaudit-kirurginen osasto, hoitopäivät	9 619	10 410	8,2
Vanhusten palveluasuminen, oma toiminta, asumispäivät	92 791	91 068	-1,9
Vanhusten palveluasuminen/ostopalvelut, asumispäivät	29 535	31 712	7,4
Kotihoidon käynnit	270 571	281 220	3,9
- yli 75-vuotiaat	191 950	193 766	0,9
Kotitaloudet / 31.12. tilanne	448	479	6,9
- yli 75-vuotiaat	334	337	0,9

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	9 703 254	9 825 876	371 073	10 196 949	10 803 111	606 162	5,9
Kulut	-35 498 364	-36 670 637	-561 090	-37 231 727	-39 075 247	-1 843 521	5,0
Toimintakate	-25 795 110	-26 844 761	-190 017	-27 034 778	-28 272 137	-1 237 359	4,6
Suunn. muk. poistot	-44 186	-18 000	0	-18 000	-42 720	-24 720	137,3
Tilikauden tulos	-25 839 296	-26 862 761	-190 017	-27 052 778	-28 314 857	-1 262 079	4,7

Palvelualueen toimintakate ylittyi 1,237 M€ / 4,6 %. Toimintatuotot ylittivät 5,9 % ja toimintakulut 5 %.

Henkilöstökulut toteutuivat palvelualueella hiukan talousarvio alittaen (98,8 %). Sosiaali- ja terveystalouden palvelusostot ja varahenkilöstön ja vuokratyövoiman kustannukset nousivat edelliseen vuoteen verrattuna.

Asiakasmaksulain muutos 1.7.2021 alkaen näkyi sekä maksutuottojen vähentymisenä että kasvaneena kustannuksena tukipalvelujen ostojen osalta. Tukipalvelumaksuja ei ole voitu periä 1.7.2021 alkaen asiakkaalta (ateriat, hygienia jne.) ja palveluntuottajat perivät ne kaupungilta.

Osastohoidossa toimintakate ylittyi 0,6 % ja kotihoidossa toimintakate alittui 8,1 %. Kotihoidon osalta koronavastustukset näkyvät toimintatuotoissa positiivisesti.

Asumispalveluissa toimintakateen ylitys oli 15,4 %. Henkilöstömenot pysyivät talousarviossa (100,8 %). Palvelujen ostot ylittivät muutetun talousarvion 27,6 % ja aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot 17,8 %. Palvelujen ostojen kustannukset nousivat etenkin asiakaspalvelujen ostojen osalta kotikuntalain perusteella sijoitettujen asiakkaiden myötä, tilapäisen hoivan ostojen sekä ostopalvelujen myötä. Palveluntarve kasvoi kesän jälkeen etenkin tilapäisen hoivan osalta. Kangaslammin palvelukeskuksen osalta paikkamäärää pienennettiin 20:een loppuvuodesta henkilöstön heikon saatavuuden vuoksi.

Kotiin annettavat palvelut ja sairaalahoito / erittely vastualueittain

Osastohoito

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	1 622 014	1 760 000	46 425	1 806 425	1 829 148	22 723	1,3
Kulut	-7 462 592	-7 986 889	-23 620	-8 010 509	-8 067 672	-57 163	0,7
Toimintakate	-5 840 578	-6 226 889	22 805	-6 204 084	-6 238 523	-34 439	0,6
Suunn. muk. poistot	-6 151	-3 500	0	-3 500	-8 384	-4 884	139,5
Tilikauden tulos	-5 846 729	-6 230 389	22 805	-6 207 584	-6 246 907	-39 323	0,6

Kotihoito

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	2 798 199	3 120 876	130 734	3 251 610	3 705 305	453 695	14,0
Kulut	-9 777 487	-11 175 524	-587 259	-11 762 783	-11 527 535	235 248	-2,0
Toimintakate	-6 979 288	-8 054 648	-456 525	-8 511 173	-7 822 230	688 943	-8,1
Suunn. muk. poistot	-28 085	-10 000	0	-10 000	-23 474	-13 474	134,7
Tilikauden tulos	-7 007 373	-8 064 648	-456 525	-8 521 173	-7 845 704	675 470	-7,9

Asumispalvelut

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	5 283 040	4 945 000	193 914	5 138 914	5 268 657	129 743	2,5
Kulut	-18 258 285	-17 508 224	49 789	-17 458 435	-19 480 040	-2 021 605	11,6
Toimintakate	-12 975 245	-12 563 224	243 703	-12 319 521	-14 211 383	-1 891 862	15,4
Suunn. muk. poistot	-9 950	-4 500	0	-4 500	-10 863	-6 363	141,4
Tilikauden tulos	-12 985 194	-12 567 724	243 703	-12 324 021	-14 222 246	-1 898 225	15,4

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	389	395	385	-10	-2,5
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	5	9	9	0	0,0
Sijaiset	111	50	88	38	76,0
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	4	0	8	8	-
Yhteensä	509	454	490	36	7,9
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	442,8	459,7	437,5	-22,2	-4,8

Henkilöstötaulukko sisältää myös Joroisten Kotiin annettavien palvelujen ja sairaalahoidon henkilöstön 31.12.2021: vakinaiset 41 ja määräaikaiset, (ei kenenkään sijaiset) 3, yhteensä 44 henkilöä. Henkilötyövuodet 31.12.(Htv2) 46,1.

2.1.6.2 Terveystuon vastanottopalvelut

Tilivelvolliset: Vt. sosiaali- ja terveystuontaja Reetta Kettunen 1.1.- 31.1.2021 ja 1.2.2021 alkaen sosiaali- ja terveystuontaja Soile Merilä, palvelualuepäällikkö Leena Kuusikko, perusturvalautakunnan jäsenet

Olenaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Organisaatiouudistus astui voimaan 1.8.2021, josta alkaen myös palvelualuepäällikkö nimitettiin vakinaiseen virkaan. Tilinpäätös 2021 raportoidaan vanhan organisaation mukaisesti. Aalto Hyvinvointikeskukseen muutto ja sen suunnittelu työllistivät koko henkilökuntaa alkuvuodesta. Uudessa rakennuksessa toimiminen on edellyttänyt koko henkilöstöltä perehtymistä uusiin toimintakäytäntöihin, tiloihin ja laitteisiin. Toimintojen läheisyys on lisääntynyt ja tiivistänyt yhteistyötä joidenkin yksiköiden välillä sekä tehostanut hoitoprosesseja. Toisaalta on myös kokemuksia, että joissakin yksiköissä henkilöstön jakautuminen eri kerroksiin on vähentänyt oman yksikön sisäistä yhteenkuuluvuuden tunnetta. Aallossa kokoustiltojen ja vastanottohuoneiden käyttöaste on ajoittain ollut korkea ja vapaita tiloja äkilliseen tarpeeseen on ollut toisinaan haasteellista löytää. Etätuon tekemisen mahdollisuuksia on edistetty ja etävastanottoja on tarjottu kuntalaisille. Yhteistyötä on tiivistetty kuluneen vuoden aikana Aallon ulkoisten toimijoiden, kuten Servican sekä Lassila & Tikanojan kanssa liittäen mm. siivous- ja puhtaanapitoasioihin.

Hyvinvointialueiden valmistelutyö kuormitti erityisesti esihenkilöitä. Toimintamalleja ja -prosesseja työstettiin eteenpäin huomioiden uudenlainen toimintaympäristö. Iltavastaanottoja tarjottiin kuntalaisille suun terveydenhuollossa ja päivystykseen lisättiin hoitohenkilökuntaa vahvistamaan triagea (hoidontarpeen arviointi) aamu- ja iltavuoroihin. Päivystyksen lääkäriresurssia lisättiin työaikalainsäädännön velvoittamalla tavalla. Yhteistyötä laajennettiin kumppanuustoimintana KYSn kanssa kardiologian ja tahdistinhoitajatoiminnan osalta. Myös ortopedian ja kirurgisten alojen yhteistyötä lähdettiin rakentamaan ennakoiden Terveystalon toiminnan päättyminen loppuvuodesta ja huomioiden oman toiminnan suunnittelu sekä käynnistyminen alueellisten hoitopolkujen mukaisesti. Sisätautienpoliklinikalla diabeetikoiden hoitoa vahvistettiin lääkärijärjestelyillä, digitaalista hoitopolkua pilotoitiin ja aloitettiin yhteistyö apteekkien kanssa diabeteksen hoitotarvikejakelussa.

Uusi kuvantamisen ylilääkäri, vastaanotto toiminnan osastonhoitaja ja päivystyksen apulaisostonhoitaja aloittivat työskentelyn vuoden 2021 aikana. Psykologien ja puheterapeuttien tehtäviin on ollut haasteellista rekrytoida henkilöstöä. Lääkärien koulutuksellista ja konsultatiivista tukea on vahvistettu.

Kumulatiiviset sairauspoissaolot laskivat palvelualueella edellisvuoteen verrattuna.

Koronaan liittyviä toimintoja on ylläpidetty (ml. koronanäytteenotto, jäljitys, hengitystieinfektiovastaanoton toiminta ja koronarokotukset) ja toimintaa sopeutettiin joustavasti vastaamaan nopealla aikataululla vaihtuvia alueellisia ja valtakunnallisia ohjeistuksia.

Päivystyksessä tarkkailu yksikössä hoidettavien määrä nousi, tämä kuvastaa väestön sairastavuutta. Vaikka näytteenottomäärissä tapahtui laskua edellisvuoteen, näytteenottoon liittyvät palvelujen ostot ovat edelleen merkittävä kustannuserä.

Erikoislääkäripoliklinikoiden käyntimäärät kehittyivät edellisvuoteen verrattuna tasaisesti. Perusterveydenhuollon vastaanotolla käyntimäärät kasvoivat edellisvuoteen verrattuna, joka johtuu osittain koronarokotusten antamisesta. Käyntimääriä oli edellisvuotta enemmän suun terveydenhuollossa, päivystyksessä ja röntgenissä. Käyntien vertailussa edellisvuoteen on kuitenkin huomioitava käyntimäärien lasku vuonna 2020 koronapandemiaan liittyen. Kokonaisuutta tarkastellen käyntimäärät jäivät vielä koronaa edeltävästä vuoden 2019 tasosta, vaikka käyntimäärissä onkin kokonaisuutta tarkastellen kuntoutusta lukuun ottamatta havaittavaa kasvua.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraation vahvistaminen palveluita yhteen sovittamalla asiakkaiden sekä potilaiden tarpeisiin	<p>Terveydenedistämisen aktiivisuus perusterveydenhuollossa - TEA, pistemäärä</p> <p>PYLL-indeksi</p> <p>Hyvinvointi Ankkuri tavoittaa matalalla kynnyksellä ennaltaehkäisevästä näkökulmasta kuntalaisia ja tavoitettavuus on hyvää.</p> <p>Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1000 asukasta</p>	<p>Terveydenedistämisen aktiivisuus ylittää perusterveydenhuollossa valtakunnallisen tason, joka v. 2018 oli 67 ja Varkaudessa 78 (asteikko 0-100) Indikaattori kuvaa mm. terveysneuvonnan ja terveystarkastuksien, seulontojen sekä ehkäisevän suun terveydenhuollon tilaa.</p> <p>PYLL-indeksin vakiinnuttaminen vähintäänkin valtakunnalliselle tasolle. Varkaus 7228 ja koko maa 6246 (v.2018) Indikaattori ilmaisee ennen 80 ikävuotta ta-</p>	<p>TEA -viisarin terveyden edistämisen aktiivisuudessa perusterveydenhuollossa (v. 2021) on pysynyt tasaisena (66), ylittäen valtakunnallisen tason (65)</p> <p>PYLL-indeksi on loivassa kasvussa ollen 7 267 (v. 2020). Koko maan vastaava vertailuluku on 5 728. PYLL-indeksissä painottuvat erityisesti terveyden ja hyvinvoinnin ongelmat, jotka lisäävät kuoleman riskiä nuoremmassa ikäryhmissä.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>

	<p>Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit / 1000 asukasta</p> <p>Päivystyskäynnit erikoissairaanhoidossa / 1000 asukasta</p> <p>Konsultaatiokäyntejä kehitetään perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa</p> <p>Konsultaatioiden määrä omaan erikoissairaanhoidon ja muihin yksiköihin</p> <p>Lähetemäärät omaan erikoissairaanhoidon ja muihin yksiköihin</p>	<p>pahtuneiden kuolemien takia menetettyjen elinvuosien lukumäärää väestössä/100 000 asukasta kohti.</p> <p>Käyntimäärät pysyvät tasaisena ja tavoitettavuus hyvällä tasolla. Vuonna 2019 3099 käyntiä/1613 asiakasta</p> <p>Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit lähentyvät valtakunnallista tasoa. (v. 2019 Varkaus käynnit 1 545/1000 asukasta, koko maa 1 074/1000 asukasta)</p> <p>Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit lähentyvät valtakunnallista tasoa. (v. 2018 Varkaus käynnit 2 755,3/1000 asukasta, koko maa 1 897,2/1000 asukasta)</p> <p>Päivystyskäynnit erikoissairaanhoidossa pysyvät reilusti valtakunnallisen tason alapuolella (v. 2019 Varkaus päivystyskäynnit erikoissairaanhoidossa 106,8 /1 000 asukasta, koko maa 204,0/1000 asukasta)</p> <p>Lähetemäärät erikoissairaanhoidon käännyvät laskuun ja vähenyvät 5 %. Konsultaatiot omaan erikoissairaanhoidon lisääntyvät 10 %.</p>	<p>Hyvinvointi Ankkuri on tavoittanut 1 811 kuntalaista ja käyntejä on ollut yhteensä 2 113. Lisäksi Ankkurissa on hoidettu noin 10 200 koronarokotuksiin liittyvää käyntiä.</p> <p>Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit ovat olleet laskussa (v. 2020, 1 247/1 000 asukasta kohden), mutta ylittävät edelleen koko maan vastaavan vertailuluvun (v.2020, 840/1 000 asukasta kohden) Perusterveydenhuollon vastaanotolla hoidontarpeen arvioinnissa on lääketieteellistä asiantuntemusta käytössä. Väestö rakenne on sairauksien esiintyvyyden suhteen korkealla tasolla ja potilaan asiat pyritään ratkaisemaan yhden yhteydenoton perusteella, siten että aika varataan oikealla ammattihenkilölle.</p> <p>Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit ovat kasvussa ja ylittävät valtakunnallisen tason (v. 2020 Varkaus 3 035,9/1 000 asukasta ja koko maa 2 015,9/1 000 asukasta)</p> <p>Päivystyskäynnit erikoissairaanhoidossa ovat pysyneet valtakunnallisen tason alapuolella (v. 2020 Varkaus 106,4/1 000 asukasta ja koko maa 209,4/1 000 asukasta)</p>	
--	---	--	--	--

			<p>Omaan erikoissairaanhoidon saapuneiden läheteiden ja konsultaatioiden määrä on lisääntynyt edellisvuoteen verrattuna. Eniten lisäystä läheteissä on havaittavissa sisä- ja silmätäudeilla. Läheteitä omaan erikoissairaanhoidon on tullut 8 370, joka on noin 2,5 % enemmän, kuin edellisvuonna. Kirjattujen paperikonsultaatioiden määrä on kasvanut (v. 2021 159 ja, v. 2020 68)</p> <p>KYS kuntakortin mukaan lähetemäärät ovat lisääntyneet 17,1 % ja päivystysläheteet 5,5 % edellisvuoteen verrattuna.</p>	
<p>Asiakas / potilas keskiössä</p> <p>Asiakasosallisuuden lisääminen</p>	<p>Asiakastyytyväisyyskyselyt</p> <p>Osallisuusinterventtioiden määrä</p>	<p>Potilaat ja asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun ja pystyvät vaikuttamaan monikanavaisesti palvelujen suunnitteluun sekä kehittämiseen.</p> <p>Asiakasraatien- ja kyselyiden määrä.</p> <p>Palautteisiin vastaaminen.</p>	<p>Roidu asiakaskokemus kyselyssä vastaanottopalveluissa n. 2 507 vastausta. NPS 59 (Net Promoter Score, palvelun suosittelemisen todennäköisyys), suositelijat 75,8 %, joka on nousut 2,2 % edelliseen raportointikertaan.</p> <p>Kaikkiin sähköisen palautekanavan kautta tulleisiin yhteydenottoihin on vastattu.</p> <p>Asiakasraati ei ole kokoontunut.</p> <p>Järjestöjen kanssa on tehty yhteistyötä ja Aallon Omahoitopisteen käyttöä on edistetty yhdessä järjestöjen kanssa.</p> <p>Valtakunnalliseen THL Terveysasemien asiakaspalauteky-</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>

			<p>selyyn (n64) osallistuttu syksyllä 2020, jonka perusteella palaute oli hyvää 3.6-4.8 (asteikko 0-5) Eriytyisen tyytyväisiä vastaajat olivat henkilökunnan osaamiseen ja asiantuntijuuteen, palvelun toteutumiseen kohtuullisessa ajassa, kohteluun/asiakaspalveluun, päätöksentekoon osallistumiseen, palvelun hyödyllisyyteen, kokonaisvaltaisuuteen ja hoidontarpeen arviointiin, ohjeiden ja asiointiajan riittävyyteen sekä hoitohenkilökunnan yhteistyöhön. Kehitettävää koettiin puolestaan olevan vielä tiedon saannissa palvelusta, riittävässä tiedossa jatkohoidosta, eri tahojen yhteistyössä ja sähköisissä palveluissa. Seuraava terveysasemien vastaanottojen asiakaspalautekysely toteutetaan vuonna 2022.</p> <p>Valtakunnallinen THL hammashoitoloiden ja neuvoloiden viimeisin asiakaspalautekysely toteutettiin marraskuussa 2021, jonka tuloksia ei ole vielä julkaistu.</p>	
<p>Moniammatillinen yhteistyö lapsen ja nuorten matalan kynnyksen mielenterveytyön, kasvatus- ja perheneuvonnan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, sivistystoimen sekä kolmannen sektorin välillä lisääntyy.</p>	<p>Hyvinvointikompassin ja Sotkanet-mittarit: Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista, kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista, kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista, ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista, vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4.</p>	<p>Hyvinvointi edistyy keskeisillä hyvinvointi-indikaattoreilla mitattuna.</p> <p>Päihteiden käyttö, mielenterveydenoireilu sekä ylipaino vähenevät. Liikuminen lisääntyy.</p>	<p>Vuonna 2021 8. ja 9.luokan oppilaista 6,2 % tupakoi päivittäin ja tupakointi vähentyi (v. 2019, 12,6 %), mutta ylittää kuitenkin edelleen valtakunnallisen tason (v. 2021, 5,3 %) 8. ja 9. luokan oppilaista laittomia huumeita ainakin kerran kokeilleiden osuus oli 11,5 % (v. 2021), joka kasvoi ja ylittää edelleen</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>

	ja 5. luokan oppilaista.		<p>koko maan tason (8,1 %). Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokeneiden osuus on noussut 8. ja 9. luokan oppilailla (v. 2021 19,9 %, v. 2019 12 %) ja se on ylittänyt valtakunnallisen tason (v. 2021 19,4 %) Ylipainoisten 8. ja 9. luokan oppilaiden osuus on laskenut (v. 2021 17,7 %, v. 2019 18,8%) ja alittanut koko maan tason (v. 2021 18 %). Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus lisääntyi 4. ja 5. luokan oppilaiden keskuudessa (v.2021 46,3 %, v. 2019 31,7 %) ja ylittää valtakunnallisen tason (42,8 %).</p>	
Sähköisen asiointin ja itsepalveluiden vahvistaminen digitaalisuutta lisäämällä	Yksiköiden tarjoamat sähköiset asiointi- ja itsepalvelut.	Olemassa olevien ja uusien sähköisten palveluiden käyttö lisääntyy.	<p>Klinikin käyttö on lisääntynyt noin 29,5 % edellisvuoteen verrattuna (v.2021 n. 7 541, v.2020 n. 5 822). Digiklinikan käyttö kuntalaisten keskuudessa on lisääntynyt noin 57,9 % (Aloitettuja keuhkusteluja v. 2021 1 048 ja v. 2020 664)</p> <p>Etävastaanottoja on pilotoitu useissa yksiköissä mm. perusterveydenhuollossa lääkärin vastaanotolla, kuntoutuksessa ja suun terveydenhuollossa.</p> <p>Suun terveydenhuollossa on saatu päätökseen Moneo-sovelluspilotti, joka mahdollistaa tietosuojallisesti ja -turvallisesti konsultaatit ammattilaisten välillä.</p>	Toteutuu

			<p>Erikoislääkäripoliklinikalla on otettu käyttöön uniapneapotilaiden etäseurantarekisteröinti, joita on laitettu noin 270. Lisäksi on oltu mukana diabeteksen digitaalinen hoitopolku- projektissa sekä kehitetty sydämen vajaatoimintapotilaiden etäseurantaa.</p> <p>SmartQ- pilotti on jatkunut päivystyksessä, joka mahdollistaa tulevaisuudessa reaaliajassa yksikön tilanteen kartoituksen ja mm. jonotusmäärien ja -aikojen tarkastelun.</p> <p>Sähköistä ajanvarausmahdollisuutta on laajennettu influenssa- ja koronakotuksiin.</p>	
Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut	Palvelukustannukset Kuntaliiton tilastojen ja KYSin tulostietojen mukaan.	Kustannukset eivät nouse merkittävästi keskeisten palvelujen osalta.	<p>Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset v. 2020 ovat 4 479 €/as (v. 2019, 4 123 €/as) ja tarvevaikoidut nettokustannukset v. 2020, 3 363 €/as (v. 2019, 3 203 €/as)</p> <p>Kuntaliiton sosiaali- ja terveystoimen tammi - elokuu 2021 netto-toimintamenojen toteutuksen mukaan kustannukset ovat 2 911 €/as.</p> <p>KYS kuntakortin mukaan edellisvuoteen verrattuna hoitojaksoissa ja -päivissä on havaittavissa hieman laskua edellisvuoteen verrattuna. Elektiivisten leikkausten, poliklinikkakäyntien, hoidettujen henkilöiden ja läheteiden määrä</p>	<p>Ei toteudu</p> <p>☐</p>

			puolestaan on lisääntynyt edellisvuoteen verrattuna. Myös hoitolaskutus on kasvanut.	
			Toteuma toimintakateen tasolla on 14,52 M€.	

Toiminnan tunnusluvut	TP2020	TP2021	Muutos %
Perusterveydenhuollon avohoidon vastaanoton käynnit	77 724	91 754	18,1
TK-päivystys, käynnit	23 809	26 224	10,1
Suun terveydenhuolto, käynnit	18 688	20 108	7,6
Kuntoutus, käynnit	9 928	9 074	-8,6
Erikoispoliklinikat, käynnit	28 957	30 717	6,1
- lääkärin suoritteet	17 425	17 051	-2,1
Röntgentutkimukset	22 102	22 788	3,1

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	8 887 412	8 369 649	766 194	9 135 843	11 271 038	2 135 195	23,4
Kulut	-22 697 839	-24 334 970	-1 693 009	-26 027 979	-25 792 987	234 993	-0,9
Toimintakate	-13 810 427	-15 965 321	-926 815	-16 892 136	-14 521 948	2 370 188	-14,0
Suunn. muk. poistot	-107 975	-66 700	0	-66 700	-82 700	-16 000	24,0
Tilikauden tulos	-13 918 402	-16 032 021	-926 815	-16 958 836	-14 604 648	2 354 187	-13,9

Toimintakateen toteutuma alitti muutetun talousarvion 2,4 milj.€ toimintatuottojen ylittymisen vuoksi. Palvelualueella perusterveydenhuoltoon kohdennettu osuus valtiolta saadusta korona-avustuksesta oli 1,474 M€. Asiakasmaksulain muutos näkyi maksutuottojen kertymässä, mutta se realisoitui arvioitua maltillisemmin. Myyntituotoissa näkyy myös lääkäreiden EVO-korvaukset, joita saatiin arvoitua enemmän. Henkilöstökulut ovat toteutuneet maltillisesti muutetun talousarvion mukaisesti, vaikka päivystyksen lääkäriresursointia lisättiin vastaamaan työaikalainsäädännön vaatimuksia ja koronaan liittyviä toimintoja ylläpidettiin henkilöstörekrytoinneilla. Palvelujen ostoissa koronadiagnostiikkaan liittyvät kustannukset olivat merkittäviä.

Terveydenhuollon vastaanottopalvelut / erittely vastuualueittain**Perusterveydenhuollon avohoito****TALOUS**

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	1 942 560	1 745 028	1 110 823	2 855 851	4 099 274	1 243 423	43,5
Kulut	-12 349 761	-13 220 190	-1 601 049	-14 821 239	-14 398 482	422 757	-2,9
Toimintakate	-10 407 201	-11 475 162	-490 226	-11 965 388	-10 299 209	1 666 179	-13,9
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-10 407 201	-11 475 162	-490 226	-11 965 388	-10 299 209	1 666 179	-13,9

Suun terveydenhuolto

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	791 307	898 000	-76 426	821 574	963 304	141 730	17,3
Kulut	-2 709 262	-2 880 922	-28 310	-2 909 232	-2 958 233	-49 001	1,7
Toimintakate	-1 917 956	-1 982 922	-104 736	-2 087 658	-1 994 928	92 729	-4,4
Suunn. muk. poistot	-10 729	-7 000	0	-7 000	-8 967	-1 967	28,1
Tilikauden tulos	-1 928 685	-1 989 922	-104 736	-2 094 658	-2 003 896	90 762	-4,3

Erikoissairaanhoido / avohoito

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	3 588 503	3 294 000	-246 559	3 047 441	3 216 919	169 478	5,6
Kulut	-5 289 557	-5 748 194	95 664	-5 652 530	-5 669 268	-16 738	0,3
Toimintakate	-1 701 054	-2 454 194	-150 895	-2 605 089	-2 452 349	152 740	-5,9
Suunn. muk. poistot	-60 248	-40 200	0	-40 200	-37 625	2 575	-6,4
Tilikauden tulos	-1 761 302	-2 494 394	-150 895	-2 645 289	-2 489 974	155 315	-5,9

Hoidolliset tukipalvelut

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	2 565 042	2 432 621	-21 644	2 410 977	2 991 542	580 565	24,1
Kulut	-2 349 259	-2 485 664	-159 314	-2 644 978	-2 767 004	-122 026	4,6
Toimintakate	215 783	-53 043	-180 958	-234 001	224 538	458 539	-196,0
Suunn. muk. poistot	-36 998	-19 500	0	-19 500	-36 108	-16 608	85,2
Tilikauden tulos	178 785	-72 543	-180 958	-253 501	188 430	441 931	-174,3

	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Henkilöstö 31.12.					
Vakinaiset	170	188	197	9	4,8
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	8	11	21	10	90,9
Sijaiset	26	8	27	19	237,5
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	1	0	0	0	-
Yhteensä	205	207	245	38	18,4
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	184,5	201,8	233,5	31,7	15,7

Henkilöstötaulukko sisältää myös Joroisten Terveydenhuollon vastaanottopalvelujen henkilöstön 31.12.2021: vakinaiset 25, määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset) 1 ja sijaiset 4, yhteensä 30 henkilöä. Henkilötyövuodet 31.12. (Htv 2) 20,6. Henkilöstötaulukossa on nähtävillä koronatoimintojen ylläpitämiseen liittyvä henkilöstö määräaikaisten ja sijaisten toteumassa.

2.1.6.3 Muut palvelujen ostot

Tilivelvolliset: vt. sosiaali- ja terveystoimintajohtaja Reetta Kettunen 1.1 - 31.1.2021, sosiaali- ja terveystoimintajohtaja Soile Merilä 1.2.2021 alkaen, perusturvalautakunta, perusturvalautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Erikoissairaanhoidon ostoissa toimintakatetasolla ostot olivat PSSHP/Sairaankuljetus ja ensihoito 1,102 M€, PSSHP/KYS 22,941 M€ ja Muut sairaalat 2,260 M€.

KYS kuntakortin tietojen mukaan edellisvuoteen verrattuna hoitajaksot laskivat 0,8 % ja hoitopäivät 3,5 %. Elektiivisten (kiireettömien) leikkausten määrä puolestaan kasvoi 18,4 % (144) ja poliklinikkakäynnit 8,3 % (1 595). Läheteiden määrä lisääntyi edellisvuoteen verrattuna 17,1 % ja myös hoitolaskutus kasvoi 1,8 %. Erikoisaloittain myyntilaskutuksessa eniten nousua oli medisiinisessä keskuksessa, jossa nousua edellisvuoteen oli 40,29 %, 819 502 € (endokrinologiset sairaudet ja akuutti leukemia, munuais- ja maksansiirtopotilaiden hoito sekä infektiosairauksien operatiivinen hoito).

Koronapandemia on aiheuttanut hoitovelkaa, jolla on pitkäaikaista vaikutusta erikoissairaanhoidon kustannuksiin. Koronan alkaessa ihmiset eivät hakeutuneet hoitoon ja yli 70-vuotiaille suositeltiin kotiin eristäytymistä. Vuonna 2021 alkaneet laajamittaiset koronarokotukset ja rokotekattavuuden nousu väestössä ovat osaltaan normalisoineet palveluita ja lisänneet kysyntää.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Ostopalveluihin varattavan määrärahan riittävyys.	Ostopalvelujen kulu- jen seuranta. Lähetevirtojen seuranta.	Lähetemäärien ja erityisen vaativan erikoissairaanhoidon ostopalvelujen vähentäminen.	KYS kuntakortin tietojen mukaan edellisvuoteen verrattuna hoitajaksossa on laskua 0,8 % ja hoitopäivissä 3,5 %. Elektiivisten leikkausten määrä puolestaan on kasvanut 18,4 % (144) ja poliklinikkakäynnit 8,3 % (1 595). Läheteiden määrä lisääntynyt edellisvuoteen verrattuna 17,1 % ja myös hoitolaskutus on kasvanut 1,8 %.	Ei toteudu ☐

Toiminnan tunnusluvut	TP2020	TP2021	Muutos %
KYS hoitopäivät	11 632	11 223	-3,5
KYS poliklinikka käynnit	19 290	20 885	8,3

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	161 602	128 040	-79 000	49 040	135 127	86 087	175,5
Kulut	-28 710 238	-26 152 608	-797 007	-26 949 615	-26 534 957	414 658	-1,5
Toimintakate	-28 548 635	-26 024 568	-876 007	-26 900 575	-26 399 829	500 746	-1,9
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-28 548 635	-26 024 568	-876 007	-26 900 575	-26 399 829	500 746	-1,9

Toimintakatteen tasolla toteuma oli noin 26,4 M€, jossa alitusta muutettuun talousarvioon 500 746 €. Tuotot toteutuivat ennakoitua positiivisemmin, esim. talousarviomuutosten yhteydessä arvioitiin Terveystalon toiminnan muutosten vähentävän toimintatuottojen kertymää, mutta tuotot kertyivät alkuperäisen talousarvion tasoisesti. Palvelujen ostojen toteuma alitti arvioidun sosiaali- ja terveystalouden osalta 226 731 €.

Erikoissairaanhoidon ostoissa toimintakatetasolla ostot ovat PSSHP/Sairaankuljetus ja ensihoito 1,102 M€, PSSHP/KYS 22,941 M€ ja Muut sairaalat 2,260 M€. PSSHP:n kuntayhtymä hyvitti laskutuksessaan jäsenkuntapalautuksena 0,611 M€. Erikoisaloittain KYSin myyntilaskutuksessa eniten nousua oli medisiinisessä keskuksessa, jossa nousua edellisvuoteen oli 40,29 %, 819 502 €.

Muut palvelujen ostot / erittely vastuualueittain

Erikoissairaanhoido/ostot

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	161 602	128 040	-79 000	49 040	135 127	86 087	175,5
Kulut	-28 480 149	-25 911 732	-767 559	-26 679 291	-26 302 895	376 396	-1,4
Toimintakate	-28 318 546	-25 783 692	-846 559	-26 630 251	-26 167 768	462 483	-1,7
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-28 318 546	-25 783 692	-846 559	-26 630 251	-26 167 768	462 483	-1,7

Ympäristöterveydenhuolto

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	0	0	0	0	0	0	-
Kulut	-230 089	-240 876	-29 448	-270 324	-232 061	38 263	-14,2
Toimintakate	-230 089	-240 876	-29 448	-270 324	-232 061	38 263	-14,2
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-230 089	-240 876	-29 448	-270 324	-232 061	38 263	-14,2

2.1.6.4 Psykososiaaliset palvelut

Tilivelvolliset: Vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Reetta Kettunen aj. 1.1. - 31.1.2021 ja sosiaali- ja terveysjohtaja Soile Merilä 1.2.2021 alkaen, palvelualuepäällikkö Riitta Mentula (irtisanoutunut syksyllä 2021) ja perusturvalautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Psykososiaalisissa palveluissa tapahtui vuoden aikana paljon muutoksia esim. henkilöstön suhteen. Syksyllä valtuusto myönsi kuusi uutta vakanssia lapsiperhepalveluihin ja lastensuojeluun. Myös avoimien vakanssien nimikemuutoksilla haettiin toiminnallista muutosta. Vuoden aikana kehitettiin monia prosesseja.

Muutto Aaltoon toi muutoksen, koska omia huoneita ei enää ole. Pidemmän seurannan aikana on todettu, että henkilöstön määrä ja neljännen kerroksen monitilaympäristöt eivät ole tasapainoisessa suhteessa keskenään. Haasteena on myös se, että esihenkilöillä ei ole tiloja, jotka mahdollistaisivat sujuvan esihenkilötyön. Monitilaympäristön kehittäminen on edelleen vuoden lopussa kesken.

Sosiaalityön ja TE-hallinnon riittämättömien resurssien on havaittu olevan syynä kunnan työmarkkinatuen maksuosuuden nousuun. Tämä näkyy esimerkiksi aktivointisuunnitelmien päivittämisen ja uusien suunnitelmien tekemisen viivästymisenä. Palvelutarpeen arviointien puuttumisen tai viivästymisen takia henkilön ohjautuminen hänelle soveltuviin palveluihin ei ole oikea-aikaista.

Työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvu johtuu myös koronan aiheuttamasta ahdingosta esim. yrittäjille tai osa-aikatyössä oleville henkilöille.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
<p>Uudistuvat palvelut lisäävät lapsiperheiden hyvinvointia</p>	<p>Lastensuojelun avohuollon asiakkaiden määrä (vrt. v. 2020)</p> <p>Uudet huostaanotot (vrt. v. 2020)</p> <p>Jonotusaika lasten ja nuorten psykiatriseen erikoissairaanhoidon. Erikoissairaanhoidon piirissä olevien lasten ja nuorten lukumäärä suhteessa ikäluokkaan</p> <p>Asiakkaille tehtävät yhteiset asiakassuunnitelmat</p> <p>Kohtaamispaikoissa on tarjolla ryhmätoimintoja kuntalaisille</p> <p>Perheasiain neuvottelupalvelun asiakkaiden määrä</p>	<p>Asiakkaat saavat riittävän varhain tarvitsemansa tuen ja palvelun. Lastensuojelun avohuollon asiakkaiden määrä pysyy vuoden 2020 tasolla.</p> <p>Raskaat sijaishuollon kustannukset laskevat, avohuollon tukitoimia on monimuotoisesti tarjolla</p> <p>Hoidon porrastus toteutuu lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa; palveluita on tarjolla oikea-aikaisesti ja vaikuttavasti sekä perustasolla että erikoissairaanhoidossa. Hoitotakuu toteutuu lasten ja nuorten psykiatrisissa erikoissairaanhoidossa.</p> <p>10 %:lle lastensuojelun asiakkaista tehdään yhteinen asiakassuunnitelma</p> <p>Perhekeskus toimii monialaisesti uudessa sote-kampuksessa ja jalkautuu kohtaamispaikkoihin</p>	<p>Avohuollon asiakkaiden määrä tavoitetasona on haastava mittari. Kyseessä on lakisääteinen palvelu. Ennaltaehkäisevän lastensuojelun taso ja sujuvuus korreloi lastensuojelun tarpeen kanssa; tästä huolimatta lastensuojelun avo- ja sijaishuolto ovat lakisääteisiä palveluita, jotka kunnan pitää hoitaa ilmenevän tarpeen mukaan.</p> <p>Lastensuojelun kustannukset ovat nousseet sitä mukaan kun asiakkuuksia on tarkasteltu uudella tavalla. Tämä näkyy sekä perhekuntoutusten määrässä, avohuollon tukitoimissa ja sijoituskuluissa. Kustannuksia on lisännyt myös juridisen palvelun ostaminen sekä sosiaalityön panoksen ostopalvelu ja määräaikaiset vakanssit, joilla on pyritty vastaamaan palvelutarpeen arvioiden lisääntyneeseen määrään.</p> <p>Lasten ja nuorisopsykiatrian tutkimusjaksot ovat käynnistyneet hoitotakuun puitteissa.</p> <p>Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit lastenpsykiatria / 1 000 0-12 vuotiasta ylittää yhteistoiminta-alueella koko maan vertailuvun 361,7 / 1 000 0-12 vuotiasta v. 2020 (Varkaus 643,3</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>□</p>

			<p>ja Joroinen 672,9 / 1 000 0-12 vuotiasta)</p> <p>Vuonna 2021 yhteistoiminta-alueen ikäryhmästä 0-14-vuotiaat oli Varkauden lastenpsykiatrian palveluiden piirissä 4,7 %.</p> <p>Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit nuorisopsykiatria / 1 000 13-17 vuotiasta ylittää Varkaudessa kokonaan vertailuluvun 1215,2 / 1 000 13-17 vuotiasta v. 2020 (Varkaus 2 141,7 ja Joroinen 1 104,2 / 1 000 13-17 vuotiasta)</p> <p>Vuonna 2021 nuorisopsykiatrian potilaiden (hoito tai konsultatio) osuus ikäluokasta 14 – 19-vuotiaat Varkaus-Joroinen yhteistoiminta-alueella oli 10,3 %. Valtakunnallinen suositus on 5-6 % ikäluokasta.</p>	
Asiakkaiden elämänhallinnan ja osallisuuden lisääminen ja työ- ja toimintakyvyn edistäminen ja ylläpitäminen	<p>Ryhmätoiminnoissa, starttipalveluissa ja kuntouttavassa työtöinnassa olevien asiakkaiden määrä (vrt. v. 2020)</p> <p>Päätyneiden asiakkuuksien määrä ja päättymissyöt</p> <p>Työmarkkinatuen kustannukset (vrt. v.2020)</p> <p>Sosiaalityön asiakkaat saapuvat heille varatuille terveystarkastusajolle, toteutuneet terveystarkastukset</p>	<p>Pitkäaikaistyöttömien päivä- ja ryhmätöimintää kehitetään edelleen; ryhmätöimintaan osallistuvien määrä kasvaa 5 %.</p> <p>Aktivoimistoimenpiteiden piirissä olevien 1000 päivää ja yli työmarkkinatukea saaneiden henkilöiden määrä lisääntyy ja tätä kautta kaupungin työmarkkinatukimenot alenevat vähintään 50 000 euroa</p> <p>Sosiaalityön asiakkaiden terveystarkastuksista toteutuu 80 %</p>	<p>Starttipalveluun osallistuneiden määrä kasvoi kaiken kaikkiaan vuonna 2021 kahdella henkilöllä.</p> <p>Kuntouttavassa työtoiminnassa oli vuoden aikana kaikkiaan 330 asiakasta, joista 281:lla oli läsnäolo-päiviä. Asiakkuus päättyi 134:lla asiakkaalla. Päättymisen syynä on palkkatyö, palkkatukityö, työkokeilu, opiskelu, työvoimapol.koulutus, sl, eläke, kuntoutus), jonka johdosta asiakas ei ole enää työmarkkinatuen saaja.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>

		<p>Tiivis yhteistyö muiden työllisyyden hoidon palveluiden kanssa</p>	<p>Resurssit terveystar- kastusten toteuttami- seen vaikuttavat ole- van riittävät. Toteutu- misen haasteena on asiakkaiden saapumi- nen ajoille, johon tar- vitaan motivointia henkilökohtaista kon- taktointia. Etäkontak- teja on kokeiltu. Työl- lisyysyksikössä käy lääkäri kahden viikon välein ja tämä on tuo- nut joidenkin asiak- kaiden kuntoutustoi- miin jouhevuutta.</p>	
<p>Monimuotoiset päihde- ja mielenter- veyspalvelut mahdol- listavat asiakkaiden tarvitseman tuen ja palveluiden järjestä- misen omalla paikka- kunnalla</p>	<p>Perheille tarjotut jal- kautuvan päihdehuol- lon palvelut (vrt. v. 2020)</p> <p>Matalan kynnyksen mielenterveystyön potilasmäärät sekä psykiatrialle tulleet uudet lähetteet (vrt. 2020)</p> <p>Tehostetun avohoi- don kotikäyntien määrä</p> <p>Kotiin annettavien päihdeasiakkaiden avokatkaisuhoitojen määrä (vrt. 2020)</p>	<p>Jalkautuvaa päihde- työtä kehitetään vas- taamaan myös per- heiden tarpeisiin yh- teistyössä lastensuo- jelun ja lapsiperhei- den sosiaalityön kanssa: käyntimäärät palvelussa kasvavat 5 %</p> <p>Hoidon porrastus mielenterveyspalve- luissa toteutuu tehok- kaammin, erikoissai- raanhoitoon mene- vien lähetteiden määrä on aleneva vuoteen 2020 verrat- tuna</p> <p>Psykiatristen potilai- den palveluprosessia kehitetään avohoi- topainotteisemmaksi; hoidon painopiste ja henkilöstöresurssit suunnataan vastaa- maan palveluiden jär- jestämistä varhaisem- min valtakunnalliset suositukset huomioi- den. Aiemmin sairaa- lahoitoa tarvinneet potilaat hoidetaan ko- tiin aina kuin mahdol- lista. Kotiutumista sai- raalajaksoilta nopeu- tetaan ja tuetaan te-</p>	<p>Korona vaikutti koko vuoden poikkihallin- nolliseen moniamma- tillinen yhteistyöhön, mutta yhteistyössä on hyödynnetty etäyh- teyksiä. Kotiin annet- tava palvelut ovat normalisoituneet syk- systä alkaen.</p> <p>Hoidon porrastusta mielenterveyspalve- luissa on kehitetty. Perusterveydenhuol- lon vastaanoton ma- talakynnyksen mie- lenterveystyötä on vahvistettu entises- tään aloittamalla kol- mannen psykiatrisen sairaanhoitajan työs- kentelyn aloituksen suunnittelu vastaan- otolla loppuvuodesta 2021. Järjestely huo- mioi myös paremmin mahdolliset poissa- olotilanteet hoidon jatkuvuuden näkökul- masta. Psykiatriseen erikoissairaanhoidon ohjautuvien lähettei- den määrä on ollut kasvussa kaikilla eri- koisaloilla (v. 2020 612 lähetettä, v. 2021 702 lähetettä). Nuori- sopsykiatrin ja oppi- laitoksissa työskente- levien lääkäreiden yh- teistyötä on kehitetty</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>

		<p>hostetulla kotiin annettavalla avohoidolla.</p>	<p>ja konsultaatiot perustasolta ovat lisääntyneet.</p> <p>Psykiatrasta tehostetua kotiin annettavaa palvelua on kehitetty reilun vuoden ajan, palvelun piirissä oli vuonna 2021 yhteensä 109 eri potilasta. Kotiin vietävä palvelu on koettu tarpeelliseksi potilaiden näkökulmasta ja kotiin annettavalla tuella voidaan turvata esim. säännöllinen lääkehoito sekä ehkäistä mahdollinen suostumukseen perustuva sairaalahoido.</p> <p>Tehostetun kotiin annetun palvelun kotikäynnit 1 348, poliklinikkakäynnit 871 ja puhelut 2 931</p> <p>Kotiin annettavia päihdeasiakkaiden avokatkaisuhoitoja tehdään sekä päihdekllinikalla että psykiatrisen tehostetun kotikuntoutuksen toimesta. Vuonna 2021 tilastoinnissa ei näy psykiatrisen kotikuntoutuksen tekemä avokatkaisutyö ja myös päihdekliniikan tilastoinnissa on vajausta. Avokatkaisuja tehdään viikoittain.</p> <p>Avohoitokatkaisuja oli vuonna 2021 yhteensä 96. Alkuvuoden osalta tilastoinnissa on ollut puutteita.</p>	
--	--	--	---	--

Tunnusluvut

Tunnuslukuja ei ole saatavilla henkilöstövaihdosten takia.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	1 686 293	1 814 700	60 085	1 874 785	1 373 706	-501 080	-26,7
Kulut	-23 843 400	-24 014 626	-489 074	-24 503 700	-24 601 147	-97 447	0,4
Toimintakate	-22 157 107	-22 199 926	-428 989	-22 628 915	-23 227 441	-598 527	2,6
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-22 157 107	-22 199 926	-428 989	-22 628 915	-23 227 441	-598 527	2,6

Palvelualueella toimintakate ylitti muutetun talousarvion 0,598 M€. Erityisesti ylitykseen vaikuttivat Psykiatrian osaston arvioidut toteutumattomat toimintatuotot ja toimintakustannuksissa lastensuojelun ja vammaispalvelujen kustannukset, jotka ylittivät muutetun talousarvion.

Psykososiaalinen palvelualue / erittely vastuualueittain**Perhepalvelut****TALOUS**

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	476 478	327 000	11 525	338 525	284 183	-54 342	-16,1
Kulut	-6 827 524	-5 395 690	-19 287	-5 414 977	-5 965 561	-550 584	10,2
Toimintakate	-6 351 047	-5 068 690	-7 762	-5 076 452	-5 681 378	-604 926	11,9
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-6 351 047	-5 068 690	-7 762	-5 076 452	-5 681 378	-604 926	11,9

Aikuis- ja vammaispalvelut**TALOUS**

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	638 054	544 700	33 642	578 342	620 283	41 941	7,3
Kulut	-12 138 344	-12 355 742	-469 860	-12 825 602	-12 889 244	-63 642	0,5
Toimintakate	-11 500 290	-11 811 042	-436 218	-12 247 260	-12 268 961	-21 701	0,2
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-11 500 290	-11 811 042	-436 218	-12 247 260	-12 268 961	-21 701	0,2

Mielenterveys- ja päihdepalvelut**TALOUS**

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	342 692	333 000	11 901	344 901	465 688	120 787	35,0
Kulut	-3 597 570	-4 574 921	-3 089	-4 578 010	-4 776 383	-198 373	4,3
Toimintakate	-3 254 878	-4 241 921	8 812	-4 233 109	-4 310 695	-77 586	1,8
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-3 254 878	-4 241 921	8 812	-4 233 109	-4 310 695	-77 586	1,8

Osastohoito / Psykiatria**TALOUS**

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	229 069	610 000	3 017	613 017	3 552	-609 465	-99,4
Kulut	-1 279 962	-1 688 273	3 162	-1 685 111	-969 959	715 152	-42,4
Toimintakate	-1 050 893	-1 078 273	6 179	-1 072 094	-966 407	105 687	-9,9
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-1 050 893	-1 078 273	6 179	-1 072 094	-966 407	105 687	-9,9

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama
				yli + /ali -	%
Vakinaiset	114	112	96	-16	-14,3
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	9	13	20	7	53,8
Sijaiset	17	2	11	9	450,0
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	2	0	4	4	-
Yhteensä	142	127	131	4	3,1
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	136,5	122,9	90,9	-32,1	-26,1

Henkilöstötaulukko sisältää myös Joroisten Psykososiaalisten palvelujen henkilöstön 31.12.2021: yhteensä vakinaiset 10 henkilöä. Henkilötyövuodet 31.12.2021 (Htv 2) 11,0.

2.1.6.5 Sosiaali- ja terveystoimen hallinto

Tilivelvolliset: vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Reetta Kettunen 1.1 - 31.1.2021, sosiaali- ja terveysjohtaja Soile Merilä 1.2.2021 alkaen, perusturvalautakunta

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Uusi sosiaali- ja terveysjohtaja aloitti 1.2.2021. Avoimia virkoja hoitaneet palvelualuepäälliköt (2 henkilöä) vakinaistettiin toukokuussa 2021. Samaan aikaan perustettiin uusi johtavan ylilääkärin vakanssi. Hallinnossa vaihtui myös taloussuunnittelija ja hallintosihteerit.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA20201 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	3 146 571	3 539 320	7 413	3 546 733	3 731 308	184 575	5,2
Kulut	-3 251 213	-3 539 320	-8 835	-3 548 155	-3 692 621	-144 466	4,1
Toimintakate	-104 642	0	-1 422	-1 422	38 687	40 109	-2820,6
Suunn. muk. poistot	-33 042	-30 000	0	-30 000	-25 585	4 415	-14,7
Tilikauden tulos	-137 684	-30 000	-1 422	-31 422	13 102	44 524	-141,7

Toimialan hallinnon kustannukset veloitetaan sisäisesti palvelualueilta. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskushankkeeseen ei varattu tuloarvioita eikä määrärahoja, toteutuneet toimintatuotot olivat 98 592 €, jossa vuodelta 2020 saata rahoitusta 13 125 €, ja toimintakulut 85 490 €.

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama
				yli + /ali -	%
Vakinaiset	35	38	35	-3	-7,9
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	2	0	4	4	-
Sijaiset	0	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	0	0	0	0	-
Yhteensä	37	38	39	1	2,6
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	36,4	34,6	45,4	10,8	31,1

2.1.6.6 Joroinen: Sosiaali- ja terveystoimi

Tilivelvolliset: vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Reetta Kettunen 1.1 - 31.1.2021, sosiaali- ja terveysjohtaja Soile Merilä 1.2.2021 alkaen, perusturvalautakunta, perusturvalautakunta

Varkauden ja Joroisten sosiaali- ja terveystoimien yhteistoiminta-alue on toiminut vuodesta 2013 alkaen. Periaatteena on, että kunnat vastaavat omista kustannuksistaan. Varkauden kaupunki laskuttaa Joroisten sosiaali- ja terveystoimin nettomenot (toimintatuottojen ja toimintakulujen erotuksen sekä suunnitelmajohtamisen toteutuminen) yhteistoimintakorvauksena Joroisten kunnalta.

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Yhteistoiminta-alueen uudenlainen suunnittelu ja keskustelu integroinnista aloitettiin. Tavoitteena olisivat yhteismitalliset prosessit ja käytänteet kuitenkin siten, että joroislaiset asiakkaat saavat palvelun Joroisissa. Samojen esimiesten toivotaan vastaavan yhteistoiminta-alueen kokonaisuudesta mahdollisimman laajasti. Uudenlaisella ajattelutavalla halutaan varmistaa asiakkaiden tasalaatuiset palvelut. Suunnittelu on joiltakin osin keskeneräinen, mutta siihen on syytä palata vuoden 2022 aikana.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Toimivien ja kustannustehokkaiden sote-palveluiden tuottaminen yhteistoiminta-alueelle	Laatu ja kustannukset. Asiakastytyväisysmittaukset Henkilökunnan sairauspoissaolot. Asiakasprosessien toimivuus, kustannusvaikuttavat palvelut	Kustannustehokkaat ja vaikuttavat palvelut Asiakastytyväisyys hyvällä tasolla Talousarviossa pysyminen. Henkilökunnan hyvä työkyky, sairauspoissaolot vähenevät vuosittain Toiminta perustuu tietoon. Tiedolla johtaminen. Pysymme käytettävissä olevilla resursseilla vastaamaan kasvavaan kysyntään.	Uudenlainen suunnittelu ja toimintojen integrointi yhteistoiminta-alueella ei toteutunut kaikilta osin. Sairauspoissaolot eivät ole lisääntyneet.	Toteutuu osittain ■

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	20 476 885	20 644 346	1 857 324	22 501 670	22 944 745	443 075	2,0
Kulut	-20 439 975	-20 615 346	-1 878 595	-22 493 941	-22 917 581	-423 640	1,9
Toimintakate	36 909	29 000	-21 271	7 729	27 164	19 435	251,5
Suunn. muk. poistot	-36 910	-29 000	0	-29 000	-27 164	1 837	-6,3
Tilikauden tulos	-1	0	-21 271	-21 271	0	21 271	-100,0

=valtuustoon nähden sitovat erät

Taulukossa toimintatuottojen toteutumisessa on Varkauden kaupungin Joroisten kunnalta laskuttama yhteistointakorvaus 20,743 M€, joka sisältää suunnitelman mukaiset poistot. Muita toimintatuottoja on toteutunut 2,2 M€, joista myyntituotot 0,274 M€, maksutuotot 1,42 M€, tuet ja avustukset 0,453 M€ sekä muut toimintatuotot 0,057 M€. Tuet ja avustukset toteutuma sisältää korona-avustusta 0,412 M€.

Toimintakulujen toteutuma oli 22,918 M€ / 101,88 % ja toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 0,424 M€. Muutetun talousarvion ylitykseen vaikuttivat pääosin henkilöstökulujen alittuminen 0,413 M€ ja palvelujen ostojen ylittyminen 0,833 M€, joka johtuu erityisesti erikoissairaanhoidon ostoista.

Henkilöstö

Henkilöstötaulut, jotka esitetty Varkauden sosiaali- ja terveystoimen yhteydessä sisältävät koko yhteistoiminta-alueen henkilöstön.

Joroisten sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö 31.12.2021: vakinaiset 76, määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset) 4 ja sijaiset 4 henkilöä. Henkilötyövuodet 31.12. (Htv 2) 77,6.

2.1.6.7 Kotiin annettavat palvelut ja sairaalahoito Joroinen

Tilivelvolliset: vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Reetta Kettunen 1.1 - 31.1.2021, sosiaali- ja terveysjohtaja Soile Merilä 1.2.2021 alkaen, vs. palvelualuepäällikkö Tiina Sydänmaa 1.1. - 31.1.2021, palvelualuepäällikkö Reetta Kettunen 1.2.2021 alkaen, perusturvalautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Joroisten vuodeosasto on toiminut 10-paikkaisena 1.1.2021 alkaen. Joroisten vuodeosastolla hoidettiin keskimäärin 8,6 asiakasta/vrk. Loppuvuodesta osastolla oli jatkohoitopaikkaa odottavia, koska yksityiset palveluntuottajat eivät pystyneet ottamaan asiakkaita vastaan haasteellisen henkilöstötilanteen vuoksi.

Kotisairaaloiminnan kehittäminen käynnistyi hyvin ja asiakasmäärät olivat suuremmat kuin vuonna 2020. Yhteistyötä on tehty vahvasti kotihoidon, vuodeosaston ja Varkauden kotisairaalan kanssa.

Kotiin annettavien palveluiden puolelta kotihoito pystyi hyvin vastaamaan asiakkaiden palveluntarpeeseen niin kotihoidon palvelujen kuin tukipalvelujenkin osalta ja myös päivätoiminta käynnistyi koronaepidemian jälkeen syksyllä 2021.

Joroisten vuodeosaston ja kotihoidon esimiestyötä resurssoitii yhteisesti Varkaus-Joroinen yhteistoiminta-alueella. Kotihoitoon valittiin kaksi esimiestä toukokuussa, jotka hoitavat kotihoitoa kokonaisuudessaan yhteistoiminta-alueella. Akuuttiosaston osastonhoitaja toimii myös Joroisten vuodeosaston osastonhoitajana. Nämä muutokset ovat mahdollistaneet toiminnallisen yhteiskehittämisen onnistumisen paremmin.

Palveluasumisen osalta tarve lisääntyi loppuvuodesta. Tehostettuun palveluasumiseen ja tavalliseen palveluasumiseen sijoitettiin enemmän asiakkaita kuin edellisenä vuonna. Myös asiakasmaksulain muutokset 1.7.2021 alkaen ja mitoituksen muutokset 1.6.2021 alkaen lisäsivät palveluasumisen kustannuksia.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut keskeisten palvelujen osalta.	Palvelukustannukset kotihoidon, palveluasumisen ja sairaalahoitoiden osalta.	Kustannukset eivät nouse keskeisten palvelujen osalta (kotihoito, palveluasuminen, sairaalahoito)	Kotihoidon osalta 1.1. - 31.12.2021 käyntimäärät yhteensä 104529 käyntiä, joista sairaanhoidon käyntejä 15047 käyntiä. Käyntimäärät ovat	Toteutuu osittain
-kotihoito	Kotisairaaloiminnalla ehkäistään sairaalahoitajaksoja. Ko-	Kotisairaalan osalta asiakasmäärät ja		

<p>-palveluasuminen</p> <p>-sairaalahoito</p> <p>- kotisairaala</p>	<p>tisairaalatoimintaa kehitetään ja asiakasmääriä kasvatetaan. Kotisairaalatoimintaa kehitetään ja toteutetaan yhteistyössä kotihoidon ja vuodeosaston kanssa asiakkaiden kotona</p>	<p>käyntien määrä kasvaa.</p>	<p>kasvaneet 4,4 % verrattuna vuoteen 2020.</p> <p>Kotisairaalan asiakkaita on ollut enemmän kuin vuonna 2020. Vuonna 2021 oli yhteensä 92 asiakasta ja 914 käyntiä. Kotisairaalan toimintaa on kehitetty vuodeosaston, kotihoidon ja Varkauden kotisairaalan kanssa yhteistyössä.</p>	
<p>Kuntalaisten kotona asumisen mahdollistetaan kotihoidon ja tukipalvelujen sekä hyvinvointiteknologian tuella.</p> <p>Ikäihmisten palveluasuminen järjestetään vanhuspalveluin mukaisesti.</p>	<p>Kotihoidon ja palveluasumisen peittävyys yli 75-vuotiaiden osalta</p> <p>Omaishoitajien määrä</p> <p>Palvelu- ja asiakasohjauksella varmistetaan oikea-aikaiset kotiin vietävät palvelut.</p> <p>Lyhythoitajaksoja järjestetään turvallisessa ja kodinomaisessa ympäristössä palveluasumisen yksiköissä</p>	<p>Kotihoidon, omaishoidon, palveluasumisen peittävyyden osalta tavoitetasot ovat laatusuosituksen mukaiset</p> <p>Palvelutarpeen arviointien määrä</p> <p>Lyhythoitajaksojen määrä</p> <p>Odotusajat palveluasumiseen ovat lain mukaiset (alle 90 vrk)</p>	<p>Kotihoidon, omaishoidon ja palveluasumisen osalta tavoitetasot ovat laatusuosituksen mukaiset. Peittävyys tehostetun palveluasumisen osalta 75-vuotta täytäneiden osalta 9,8 % (2020 sotkanet) ja säännöllisen kotihoidon osalta 23,1%.</p> <p>Palveluasumiseen asiakkaat ovat siirtyneet heti tarpeen vaatiessa, joten odotusajat ovat olleet lain mukaiset. Palveluasumisen osalta asiakasmäärät ovat kasvaneet loppuvuodesta. Palveluasumisen hoitovuorokaudet tehostetussa palveluasumisessa olivat yhteensä 18 727 päivää ja tavallisessa palveluasumisessa 6 391 päivää.</p> <p>Palvelutarpeen arviointeja on tehty asiakkaille tarpeen mukaan ja varmistettu asiakkaalle oikea-aikaiset palvelut.</p> <p>Omaishoitajien määrä on hiukan lisääntynyt vuoteen 2020 verrattuna. Omaishoitajia</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p></p>

			on yhteensä 21 henkilöä (12/2021). (18 asiakasta 12/2020). Koko vuoden aikana omaishoitajia on ollut 26 henkilöä.	
Sähköisen asioinnin, hoivateknologian ja digitalisaation käytön lisääminen ja laajentaminen	<p>Kotihoidossa etähoivan osalta asiakkaiden ja asiakaskontaktien määrä.</p> <p>Asiakas- ja palveluohjauksessa sähköinen ja videovälitteinen palveluohjaus osaksi asiakasohjausta, prosentuaalinen osuus palveluohjauksista</p> <p>Muun hoivateknologian osalta määrät (lääkeautomaatti jne.)</p> <p>RAI- arviointijärjestelmän käyttöönotto</p>	<p>Etähoiva asiakkaiden määrä kasvaa 5 %:iin kotihoidon asiakkaiden kokonaismäärästä</p> <p>Hoivateknologian ja digitalisaation käyttö lisääntyy vähitellen</p> <p>RAI-arviointimittaria käytetään aktiivisesti.</p>	<p>Etähoiva asiakkaiden määrä on Joroisten kotihoidossa on 1 asiakas. Etähoiva asiakkaita on pyritty tarjoittamaan ja sitä tulee tarjota asiakkaille aktiivisemmin. Määrä on tavoitteena kasvattaa. Tavoitetasoa, joka oli 5 asiakasta (5 % asiakasmäärästä) ei saavutettu.</p> <p>Evondos - lääkeautomaattien määrä on lisääntynyt viime vuoden verrattuna. Joroisissa käytössä nyt yhteensä 15 lääkeautomaattia. Tämä on noin 15 % asiakasmäärästä.</p> <p>RAI-arviointijärjestelmän on otettu käyttöön loppuvuoden aikana kotihoidossa ja tehostetussa palveluasumisessa.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>
Vuodeosasto toimii 10-paikkaisena osastona.	<p>Osastohoitopäivät, jaksot, osastojaksojen pituus, kuormitusprosentti.</p> <p>Saumaton yhteistyö kotihoidon, kotisairaalan kanssa - kotiutukset onnistuvat viiveettä.</p>	<p>Osastojaksojen pituus ka. 8 vrk</p> <p>Osaston kuormitusprosentti 95 %</p>	<p>Joroisten vuodeosastolla ajalla 1.1. - 31.12.2021 hoitopäiviä on ollut 3165, hoitokasvoja 261, keskimääräinen hoitoaika 13,5 päivää, kuormitusprosentti 89,8 %. Osastojaksojen pituutta ei ole pystytty lyhentämään.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>
<p>Asiakkaiden ja läheisten osallisuuden edistäminen.</p> <p>Asiakastytyväisyys</p>	<p>Asiakastytyväisyyskyselyjen tulokset</p> <p>Asiakasraatien, läheisraatien, kumppanuuspöytien määrät/vuosi</p> <p>Muut osallistamisen keinot</p>	<p>Asiakastytyväisyyskyselyt tehdään vuosittain ja sähköiset kyselyt.</p> <p>Asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun ja he pystyvät vaikuttamaan mo-</p>	<p>Asiakastytyväisyyskyselyjä on toteutettu yksiköissä loppuvuoden aikana.</p> <p>Asiakaspalautteet myös muiden kanalien kautta on käsitelty.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>

		nikanavaisesti palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen.	Asiakkaat ovat olleet pääsääntöisesti tyytyväisiä saamaansa palveluun ja kohteeluun.	
Moniammatilliset, monimuotoiset palvelut	Monitoimijaiset, moniammatilliset tiimit ja järjestöjen aktiivisuus palveluiden arvioinnin ja tuottamisen rinnalla. Osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskushanketta pilotoidaan ja raportoidaan	Moniammatillisuus, monitoimijuus lisäantyy palveluiden eri osa-alueilla. Henkilöstön yhteiskäyttö ja joustava käyttö osaksi arjen toimintoja koko yhteistointialueella.	Monitoimijaisen tiimityön pilottia ollaan käynnistämässä POSOTE20-hankkeen tiimoilta tammi-kuussa 2022. Monitoimijaisen tiimityön mallia on valmisteltu ja kehitetty yhteistyössä muiden palvelualueiden työntekijöiden, kolmannen sektorin, järjestöjen ja kokemusasiantuntijoiden kanssa. Monitoimijaisen tiimityön pilotti on edennyt hankesuunnitelman mukaisesti.	Toteutuu

Toiminnan tunnusluvut	TP2020	TP2021	Muutos %
Vuodeosaston hoitopäivät	4 383	3 165	-27,8
Kotihoitokäynnit	100 144	104 529	4,4

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA20201 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	5 795 170	5 929 077	16 060	5 945 137	6 411 828	466 691	7,8
Kulut	-5 783 187	-5 920 149	-33 459	-5 953 608	-6 403 874	-450 266	7,6
Toimintakate	11 984	8 928	-17 399	-8 471	7 955	16 426	-193,9
Suunn. muk. poistot	-11 983	-8 928	0	-8 928	-7 955	973	-10,9
Tilikauden tulos	1	0	-17 399	-17 399	0	17 399	-100,0

Kotiin annettavissa palveluissa ja sairaalahoidossa osastohoidon kustannukset ylittävät arvioidun, jonka taustalla on osaston toiminnan muutokset. Osaston kustannukset eivät ole laskeneet samassa suhteessa paikkaluvun pienentämiseen. Henkilöstömenot ovat ylittyneet pitkien ja runsaiden poissaolojen vuoksi. Lisäksi palveluasumisen kustannukset ovat olleet arvioitua suuremmat.

Palveluasumisen kustannusten nousuun vaikutti asiakasmaksulain muutos 1.7.2021 sekä henkilöstömitoituksen nostaminen tasolle 0,55 1.6.2021 alkaen. Asiakasmaksulain muutos näkyi sekä maksutuottojen vähentymisenä että kasvaneena kustannuksena tukipalvelujen ostojen osalta. Tukipalvelumaksuja ei ole voitu periä 1.7.2021 alkaen asiakkaalta (ateriat, hygienia jne.) ja palveluntuottajat perivät ne kunnilta.

Kotiin annettavat palvelut ja sairaalahoido Joroinen / erittely vastuualueittain Osastohoito

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	1 432 009	1 350 670	4 749	1 355 419	1 510 655	155 236	11,5
Kulut	-1 430 578	-1 349 382	-9 894	-1 359 276	-1 507 850	-148 574	10,9
Toimintakate	1 430	1 288	-5 145	-3 857	2 805	6 662	-172,7
Suunn. muk. poistot	-1 430	-1 288	0	-1 288	-2 805	-1 517	117,8
Tilikauden tulos	0	0	-5 145	-5 145	0	5 145	-100,0

Kotihoito

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	2 098 933	2 196 727	11 311	2 208 038	2 185 163	-22 875	-1,0
Kulut	-2 088 379	-2 189 087	-23 565	-2 212 652	-2 180 013	32 639	-1,5
Toimintakate	10 554	7 640	-12 254	-4 614	5 150	9 764	-211,6
Suunn. muk. poistot	-10 553	-7 640	0	-7 640	-5 150	2 490	-32,6
Tilikauden tulos	1	0	-12 254	-12 254	0	12 254	-100,0

Asumispalvelut

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA20201 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	2 264 229	2 381 680	0	2 381 680	2 716 011	334 331	14,0
Kulut	-2 264 229	-2 381 680	0	-2 381 680	-2 716 011	-334 331	14,0
Toimintakate	0	0	0	0	0	0	-
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	0	0	0	0	0	0	-

Henkilöstö

Henkilöstötaulukko, joka esitetty Varkauden sosiaali- ja terveystoimen yhteydessä sisältää myös Joroisten Kotiin annettavien palvelujen ja sairaalahoidon henkilöstön 31.12.2021: vakinaiset 41 ja määräaikaiset, (ei kenenkään sijaiset) 3, yhteensä 44 henkilöä. Henkilötyövuodet 31.12. (Htv 2) 46,1.

2.1.6.8 Terveystoiminnan vastaanottopalvelut Joroinen

Tilivelvolliset: Vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Reetta Kettunen 1.1.- 31.1.2021 ja 1.2.2021 alkaen sosiaali- ja terveysjohtaja Soile Merilä, palvelualuepäällikkö Leena Kuusikko, perusturvalautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Alkuvuodesta alkaneet koronarokotukset etenivät suunnitelman mukaisesti. Hengitystieinfektiopotilaat kohorttiin vuoden 2021 aikana Varkauteen hengitystieinfektiovastaanotolle. Koronanäytteenottomäärät laskivat edellisvuoteen, mutta näytteenottoon liittyvät kustannukset olivat edelleen palveluiden ostoissa merkittäviä. Kumulatiivisissa sairauspoissaoloissa oli nousua, johon on yhteydessä yksittäiset pitkät ja ennakoimattomat poissaolot loppuvuodesta. Varhaisen tuen mukainen Watti-malli on käytössä ja henkilöstön kanssa on käyty työhyvinvointikeskusteluja. Uusi vastaanotto toiminnan osastonhoitaja aloitti tehtävässä vuoden 2021 aikana.

Yhteistyö apteekin kanssa aloitettiin diabeetikoiden hoitotarvikkeiden jakelun osalta.

Neuvolan ja varhaiskasvatuksen moniammatillisessa yhteistyössä alkoi kotikäyntipilotti 2v. täyttävien lasten perheisiin.

Kokonaisuutta tarkastellun käyntimäärät olivat edellisvuoteen verrattuna kasvussa. Koulupsykologin ja puhe-terapeutin avoimena olleisiin tehtäviin ei saatu yhtään hakemusta, mutta palvelut saatiin järjestettyä ostopalveluna.

Lääkärtilanne oli hyvä ja lääkäreiden koulutuksellista sekä konsultatiivista tukea vahvistettiin. Joroislaiset käyttävät aktiivisesti valinnanvapautaan erikoissairaanhoidon palveluissa.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Asukkaat saavat terveyttä ja hyvinvointia tukevat monialaiset ja vaikuttavat palvelut oikea-aikaisesti pääsääntöisesti lähipalveluna. Palveluissa korostuvat perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraation vahvistaminen.	<p>THL:n sairastavuusindeksi</p> <p>Terveydenedistämiskiivisyys perusterveydenhuollossa - TEA, pistemäärä</p> <p>Hyvinvointikompassin ja Sotkanet-mittarit: Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista, kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista, kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista, ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista, vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista.</p> <p>PYLL-indeksi</p> <p>Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1000 asukasta</p> <p>Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit / 1000 asukasta</p> <p>Päivystyskäynnit erikoissairaanhoidossa / 1000 asukasta</p> <p>Eriyiskorvattaviin lääkkeisiin diabeteksen vuoksi oikeutettuja 40 vuotta täyttäneiden, % vastaavan ikäisestä väestöstä.</p> <p>Lähetemäärien seuranta.</p> <p>Konsultaatiokäytöitä ja tiimityötä kehitetään.</p>	<p>THL:n sairastavuusindeksin kasvun hidastuminen suhteessa koko maan tasoon.</p> <p>Terveydenedistämiskiivisyys on perusterveydenhuollossa vähintään valtakunnallista tasoa.</p> <p>Hyvinvointi edistyy keskeisillä hyvinvointi-indikaattoreilla mitattuna.</p> <p>PYLL-indeksin vakiinnuttaminen vähintäänkin valtakunnalliselle tasolle.</p> <p>Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit, erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit ja päivystyskäynnit erikoissairaanhoidossa ovat valtakunnallisella tasolla.</p> <p>Eriyiskorvattaviin lääkkeisiin diabeteksen vuoksi oikeutettuja 40 vuotta täyttäneiden osuus on vastaavan ikäisestä väestöstä valtakunnallisella tasolla.</p> <p>Lähetemäärät erikoissairaanhoidon käännytävät laskuun.</p> <p>Konsultaatiokäytöitä ja tiimityötä kehitetään.</p>	<p>Terveyspuntarin sairastavuusindeksin 117,6 (2018) ja kansantauti-indeksin 128,7 (2018) päivitys on loppunut.</p> <p>TEA -viisarin terveyden edistämiskiivisyys perusterveydenhuollossa oli v. 2021 Joroisissa 66 ja ylittää hieman valtakunnallisen tason (65).</p> <p>Vuonna 2021 8. ja 9.luokan oppilaista 3,8 % tupakoi päivittäin, joka on laskenut merkittävästi (v.2019 13 %), alittaen valtakunnallisen tason (5,3 %) 8. ja 9. luokan oppilaista laittomia huumeita on kokeillut ainakin kerran 3,8 % (v. 2021), joka on vähentynyt merkittävästi (v. 2019, 14,3 %) alittaen koko maan tason (8,1 %) Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokeneita 8. ja 9. luokkalaisia oppilaita oli v. 2021 11,4 %, joka alittaa edelleen valtakunnallisen tason (19,4 %) Ylipainoisia 8. ja 9. luokan oppilaita oli v. 2021 17,3 %, joka on vähentynyt (v.2019 18,6 %) ja alittanut koko maan tason (18 %) Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus on vähentynyt 4. ja 5. luokan oppilailla (v. 2021 40,5 %, v. 2019 52,4 %), mutta ylittää kuitenkin edelleen koko maan tason (42,8 %) PYLL-indeksi (ennen-aikaisesti menetettyjen elinvuosien indeksi, joka korostaa</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>

			<p>nuorella iällä tapahtuvien kuolemantapausten merkitystä) tuo esiin suurimmat ongelmat ja sairausryhmät, jotka vaikuttavat kunnan hyvinvointiin negatiivisesti. Indeksi on laskenut ollen nyt Joroisissa 6362 (v. 2020). Koko maan vastaava vertailuluku on 5728.</p> <p>Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit ovat olleet valtakunnallisesti laskussa. Joroisissa käyntejä v. 2020 oli 1113 / 1000 asukasta kohden ja vastaava vertailuluku koko maassa oli 840/1000 asukasta.</p> <p>Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit ovat olleet kasvussa ja ylittäneet valtakunnallisen tason. (v. 2020 Joroinen 2052 / 1000 asukasta kohden ja koko maa 2015,9 / 1000 asukasta)</p> <p>Päivystyskäynnit erikoissairaanhoidossa ovat laskeneet ja pysyneet valtakunnallisen tason alapuolella (v. 2020 Joroinen 100,7 / 1000 asukasta ja koko maa 209,4 / 1000 asukasta).</p> <p>Erityiskorvattaviin lääkkeisiin diabeteksen vuoksi oikeutettujen 40 vuotta täyttäneiden %-osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on ollut lievässä nousussa (v. 2020 16,7 % ja v. 2019 16,1 %), mutta</p>	
--	--	--	---	--

			<p>ylittää valtakunnallisen tason (v. 2020, 11,3 %)</p> <p>Lähetetyissä lähetetyissä on havaittavissa nousua edellisvuoteen verrattuna. Lääkärin koulutuksellista ja konsultativista tukea on vahvistettu sekä erikoislääkärin työpanosta on tarjottu säännöllisesti viikoittain.</p>	
<p>Asiakas / potilas keskiössä.</p> <p>Asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla.</p> <p>Osaava, moniammatillinen ja tyytyväinen henkilökunta.</p>	<p>Asiakastyytyväisyyskyselyt.</p> <p>Hoitoon pääsyn odotusajat.</p> <p>Riittävä osaaminen ja henkilökuntamäärä.</p>	<p>Potilaat ja asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun.</p> <p>Asiakastyytyväisyyskyselyt ja palautteisiin vastaaminen.</p> <p>Vähintään hoitotakuun mukainen hoitoon pääsy terveyskeskuksessa.</p> <p>Henkilöstökysely.</p>	<p>Roidu asiakaskokemus kyselyssä n237vastausta. NPS 68 (Net Promoter Score, palvelun suosittele todennäköisyys), suosittelevat 78,2 %.</p> <p>Kaikkiin sähköisen palautekanavan kautta tulleisiin yhteydenottoihin on vastattu.</p> <p>Hoitotakuu toteutuu.</p> <p>Valtakunnalliseen THL Terveysasemien asiakaspalautekyselyyn osallistuttu syksyllä 2020, mutta vastauksia saatiin vain kaksi, joita ei voinut analysoida.</p>	<p>Toteutuu</p> <p>■</p>
<p>Sähköisen asiointin ja itsepalveluiden vahvistaminen digitaalisuutta lisäämällä</p>	<p>Sähköiset asiointi- ja itsepalvelut.</p>	<p>Sähköisiä palveluita kehitetään.</p>	<p>Klinik on otettu käyttöön vuoden 2021 alusta ja yhteydenottoja sitä kautta on tullut 201. Digiklinikan käyttö on lisääntynyt edellisvuoteen (v. 2021 aloitettuja keskusteluja 386 ja v. 2020 308)</p> <p>Sähköistä ajanvarausmahdollisuutta on laajennettu influenssa- ja koronakotuksiin.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>

Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut	Palvelukustannukset Kuntaliiton tilastojen ja KYSin tulokortin mukaan.	Kustannukset eivät nouse merkittävästi keskeisten palvelujen osalta.	Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset v. 2020 ovat 4 114€/as (v. 2019, 3 885 €/as) ja tarvevaikoidut nettokustannukset v. 20120 3 468 €/as (v. 2019 2 364 €/as)	Ei toteudu ☐
Monialainen palveluohjaus on toimivaa. Asiakas tietää hoitotai kuntoutustavoitteensa ja osallistuu aktiivisesti oman hoitonsa suunnitteluun ja toteutukseen.	Aktivointisuunnitelmat, monialaiset työllistymissuunnitelmat ja työttömien terveystarkastukset.	Aktivointisuunnitelmien, monialaisten työllistymissuunnitelmien ja työttömien terveystarkastusten määrä vuodessa.	Asiakkaat saapuivat varatuille suunnitelma-ajoille 116 kertaa. Aktivointisuunnitelmia tehtiin 72 ja monialaisia työllistymissuunnitelmia 43. TYP loppuarvioita laadittiin 15 ja työttömien terveystarkastuksia toteutui 38.	Toteutuu ■

Toiminnan tunnusluvut	TP2020	TP2021	Muutos %
Perusterveydenhuollon avohoidon vastaanottokäynnit, lääkäri ja hoitaja	9 348	12 874	37,7
Päivystyskäynnit Varkauden pth:ssa	1 308	1 654	26,5
Koulu- ja opiskeluterveydenhoitajan vast.ottokäynti	902	1 045	15,9
Neuvolan vastaanottokäynti	1 170	1 129	-3,5
Psykologin vastaanottokäynnit	482	418	-13,3
Puheterapian vastaanottokäynnit	463	549	18,6
Kuntoutus/käynnit	1 034	1 586	53,4
Suun terveydenhuolto, käynnit	3 446	4 169	21,0
Röntgentutkimukset	304	424	39,5

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	3 467 889	3 480 556	370 449	3 851 005	3 691 570	-159 435	-4,1
Kulut	-3 443 193	-3 460 687	-376 354	-3 837 041	-3 672 592	164 449	-4,3
Toimintakate	24 696	19 869	-5 905	13 964	18 977	5 013	35,9
Suunn. muk. poisotot	-24 695	-19 869	0	-19 869	-18 977	892	-4,5
Tilikauden tulos	1	0	-5 905	-5 905	0	5 905	-100,0

Palvelualueelle kohdennettiin korona-avustusta 0,403 M€. Henkilöstökulut alittivat muutetun talousarvion, mutta palvelujen ostoissa näyttäyty edelleen koronadiagnostiikkaan liittyvät kustannukset ja hengitystieinfektio-oireisten potilaiden hoitaminen yhteistoiminta-alueella Varkaudessa hengitystieinfektiovastaanotolla.

Terveydenhuollon vastaanottopalvelut Joroinen / erittely vastuualueittain

Perusterveydenhuollon avohoito

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	2 704 271	2 641 631	364 362	3 005 993	2 912 349	-93 644	-3,1
Kulut	-2 695 463	-2 636 244	-369 089	-3 005 333	-2 905 129	100 204	-3,3
Toimintakate	8 808	5 387	-4 727	660	7 220	6 560	993,9
Suunn. muk. poisotot	-8 807	-5 387	0	-5 387	-7 220	-1 833	34,0
Tilikauden tulos	1	0	-4 727	-4 727	0	4 727	-100,0

Suun terveydenhuolto

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	637 835	680 973	6 087	687 060	664 750	-22 310	-3,2
Kulut	-633 261	-676 813	-7 265	-684 078	-661 689	22 389	-3,3
Toimintakate	4 574	4 160	-1 178	2 982	3 060	78	2,6
Suunn. muk. poistot	-4 574	-4 160	0	-4 160	-3 060	1 100	-26,4
Tilikauden tulos	0	0	-1 178	-1 178	0	1 178	-100,0

Hoidolliset tukipalvelut

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	125 783	157 952	0	157 952	114 471	-43 481	-27,5
Kulut	-114 469	-147 630	0	-147 630	-105 774	41 856	-28,4
Toimintakate	11 314	10 322	0	10 322	8 697	-1 625	-15,7
Suunn. muk. poistot	-11 314	-10 322	0	-10 322	-8 697	1 625	-15,7
Tilikauden tulos	0	0	0	0	0	0	-

Henkilöstö

Henkilöstötaulukko, joka esitetty Varkauden sosiaali- ja terveystoimen yhteydessä sisältää myös Joroisten Terveydenhuollon vastaanottopalvelujen henkilöstön 31.12.2021: vakinaiset 25, määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset) 1 ja sijaiset 4, yhteensä 30 henkilöä. Henkilötyövuodet 31.12. (Htv 2) 20,6. Pitkiä ja ennakoimattomia poissaoloja on ollut loppuvuoden aikana hoitohenkilöstössä, johon on reagoitu sijaisrekrytoinneilla ja myös henkilöstön yhteiskäytöllä.

2.1.6.9 Muut palvelujen ostot Joroinen

Tilivelvolliset: Vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Reetta Kettunen 1.1.- 31.1.2021 ja 1.2.2021 alkaen sosiaali- ja terveysjohtaja Soile Merilä, perusturvalautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koska lääkäritilanne oli hyvä ja lääkärin vastaanotokäyntejä oli enemmän kuin edellisvuonna, lähetteen määrä erikoissairaanhoidon lisääntyi. Erikoissairaanhoidon kustannusten vertailussa edellisvuoteen on otettava huomioon, että käynnit valtakunnallisesti terveydenhuollossa, erikoissairaanhoidon mukaan lukien, vähenivät jo vuonna 2020 koronapandemiasta johtuen aiheuttaen hoitovelkaa seuraaville vuosille. Joroislaiset käyttivät aktiivisesti valinnanvapautta erikoissairaanhoidon palveluissa. Kuntalaiset ovat mieltäneet erikoissairaanhoidon suunnaksi PSSHPn.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Ostopalveluihin varattavan määrärahan riittävyys.	Ostopalvelujen kulujen seuranta. Lähetevirtojen seuranta	Lähetemäärien ja erityisen vaativan erikoissairaanhoidon ostopalvelujen vähentäminen.	Lähetemäärät ovat olleet kasvussa. Lääkäritilanne on ollut hyvä ja joroislaiset käyttävät aktiivisesti valinnanvapautta erikoissairaanhoidon palveluissa. Koronan aiheuttaman hoitove-	Ei toteudu ☐

Ympäristöterveydenhuolto

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	177 608	172 001	24 000	196 001	150 167	-45 834	-23,4
Kulut	-177 608	-172 001	-24 000	-196 001	-150 167	45 834	-23,4
Toimintakate	0	0	0	0	0	0	-
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	0	0	0	0	0	0	-

2.1.6.10 Psykososiaaliset palvelut Joroinen

Tilivelvolliset: Vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Reetta Kettunen aj. 1.1. - 31.1.2021 ja sosiaali- ja terveysjohtaja Soile Merilä 1.2.2021 alkaen, palvelualuepäällikkö Riitta Mentula (irtisanoutunut syksyllä 2021) ja perusturvalautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Sosiaalityön osalta on käyty keskustelua laajemmasta integraatiosta Varkauden kanssa, jotta mm. asiakasprosessit olisivat yhdenmukaisia.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistäminen	Lastensuojelun avo- huollon asiakkaiden määrä vuoden ai- kana (vrt. v. 2020) Uudet huostaanotot (vrt. v. 2020) Lapsia perhetyön pii- rissä vuoden aikana (vrt. v. 2020, sekä lastensuojelun että sosiaalihuoltolain mukaisessa palve- lussa) Lapsia tukiperheso- pimusten piirissä vuoden aikana (vrt. v. 2020, sekä lasten- suojelun että sosiaa- lihuoltolain mukai- sessa palvelussa)	Asiakkaat saavat riittä- vän varhain tarvitse- mansa tuen ja palvelun ja heitä tuetaan kun- nassa tarjolla oleviin pal- veluihin Lastensuojelukustannuk- set pysyvät vuoden 2020 tasolla	Resurssitiimiä ei ole käytössä. Lastensuojelun kustan- nukset ovat yhden pro- sentin pienemmät kuin vuonna 2020. Tukiperhesopimusten piirissä on ollut vuoden aikana 38 lasta. Koko vuoden aikana haas- teena on ollut uusien tukiperheiden saami- nen. Uusia huostaanottoja ei ole ollut vuoden 2021 aikana. Lastensuojeluasiakkai- den määrä vuoden ai- kana ollut suurempi kuin vuonna 2020.	Toteu- tuu osit- tain ■

<p>Asiakkaiden elämänhallinnan ja osallisuuden lisääminen ja työ- ja toimintakyvyn edistäminen ja ylläpitäminen</p>	<p>Kuntouttavassa työtoiminnassa olevien asiakkaiden määrä (vrt. v. 2020) eriteltynä alle 1000 pvää työmarkkinatukea saaneet/yli 1000 pvää työmarkkinatukea saaneet</p> <p>Päättyneiden asiakkuuksien määrä ja päättymissyöt</p> <p>Työmarkkinatuen kustannukset (vrt. v.2020)</p>	<p>Aktivoimistojenpiirissä olevien 1000 päivää ja yli työmarkkinatukea saaneiden henkilöiden määrä lisääntyy ja tätä kautta kunnan työmarkkinatukimenot alenevat</p> <p>Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat etenevät palvelusta myös mahdollisimman tehokkaasti eteenpäin - tehokas läpivirtaus</p> <p>Asiakkaat huolehtivat omasta hyvinvoinnistaan</p> <p>Tiivis yhteistyö muiden työllisyyden hoidon palveluiden kanssa</p>	<p>Kunnan maksuosuus työmarkkinatuen maksuista lisääntyi noin 9 000 € 2021 vuonna vuoteen 2020 verrattuna.</p> <p>Vuonna 2020 keskimäärin 36 henkilöä/kk, vuonna 2021 keskimäärin 40 henkilöä/kk.</p> <p>Huomioitavaa, että koronasta johtuen on tehty väliaikaisia lakimuutoksia ja yrittäjät ovat voineet saada työmarkkinatukea toimiesaan yrittäjänä, mikäli tulot ovat vähäiset.</p> <p>Kuty:ssa oli aj. 1.1.-31.12.2021 yht. 23 ihmistä, heistä 6 osalta kuty päättyi, syynä töihin, muihin palveluihin tai toimenpiteisiin siirtäminen. Kuntouttavassa työtoiminnassa on useita iäkkäämpiä asiakkaita ns. ylläpitävässä työtoiminnassa vailla realistisia mahdollisuuksia edetä avoimille työmarkkinoille. Työtoiminta ylläpitää heidän työ- ja toimintakykyä, auttaa osallisuudessa ja elämänhallinnassa.</p> <p>Suunnitelma-aikoja (aksu, monialainen) varattu 2021 yht.139 kpl, joista 116 kertaa suunnitelma saatiin tehtyä asiakkaalle.</p> <p>Työttömiä asiakkaita on ohjattu mm. terveystarkastukseen, talousneuvolaan, päihdepalveluihin, Kelan palveluihin (yksilöllinen kuntoutus, amm.kuntoutusselvitys, amm.kuntoutus), TE-palveluihin (työnhaku-</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>
---	--	--	--	-----------------------------------

			valmennus, uravalmennus, työkokeilu jne.), koulutukseen jne.	
Monipuoliset päihde- ja mielenterveyspalvelut mahdollistavat asiakkaiden tarvitseman tuen ja palvelun	Jalkautuvan päihdehuollon käynnit (vrt. v. 2020) Päihdeklinikan käyntimäärät (vrt. v. 2020) Päihdehuollon laitospääntoutuksen kustannukset (vrt. v. 2020) Mielenterveysneuvolan käyntimäärä (vrt. v. 2020)	Asiakkaat saavat tarvitsemansa päihde- ja mielenterveyspalvelut oikea-aikaisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla järjestäen. Palvelut järjestetään kustannustehokkaasti.	Varkauden päihdeklinikan työntekijä on pitänyt vastaanottoa tai antanut palvelua kotikäynteinä Joroisissa 1 pv/vk. Vuonna 2021 jalkautuvan päihdehuollon käyntejä oli 137, muita käyntejä 103 ja kotikäyntejä 146. (v. 2020 käyntejä 181, muita käyntejä 62 ja kotikäyntejä 104) Mielenterveysneuvola on pystynyt vastaamaan hoitotakuun puitteissa potilaiden hoidon tarpeen arvioon. Vuonna 2021 käyntejä mielenterveysneuvolassa oli 1 520 ja puhe-luita 636.	Toteutuu osittain
Kehitysvammaisten erityishuoltoa järjestetään tarkoituksenmukaisella, asiakaslähtoisellä tavalla	Kehitysvammahuollon kokonaiskustannukset (vrt. 2020)	Kehitysvammaisille asiakkaille järjestetään heidän palvelutarpeensa mukaiset, tarkoituksenmukaiset palvelut Kehitysvammaisten laitoshuoltoa pyritään vähentämään vuoden aikana; talousarvioon on tehty tavoite yhden asiakkaan siirtymisestä laitoshoidosta palveluasumiseen 1.3.2021 alkaen. Mikäli siirtyminen ei toteudu suunnitellusti, on riskinä talousarvion ylittyminen tältä osin noin 60 000 eurolla.	Joroinen on saanut vammaissosiaalityön panoksen maksutta. Vammaispalvelun asiakkuudet tarkastellaan tulevalla hyvinvointialueella.	Toteutuu osittain

Tunnusluvut

Tunnuslukuja ei ole saatavilla henkilöstövaihdosten takia.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	3 826 388	3 956 880	331 815	4 288 695	4 076 458	-212 237	-4,9
Kulut	-3 826 155	-3 956 677	-329 782	-4 286 459	-4 076 227	210 232	-4,9
Toimintakate	234	203	2 033	2 236	232	-2 004	-89,6
Suunn. muk. poistot	-232	-203	0	-203	-232	-29	14,2
Tilikauden tulos	2	0	2 033	2 033	0	-2 033	-100,0

Toimintatuotot ja -kulut alittivat muutetun talousarvion.

Psykososiaaliset palvelut Joroinen / erittely vastuualueittain

Perhepalvelut

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	557 875	493 923	150 000	643 923	616 681	-27 242	-4,2
Kulut	-557 875	-493 923	-146 000	-639 923	-616 681	23 242	-3,6
Toimintakate	0	0	4 000	4 000	0	-4 000	-100,0
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	0	0	4 000	4 000	0	-4 000	-100,0

Aikuis- ja vammaispalvelut

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	2 644 961	2 734 499	161 249	2 895 748	2 765 193	-130 555	-4,5
Kulut	-2 644 961	-2 734 499	-162 602	-2 897 101	-2 765 193	131 908	-4,6
Toimintakate	0	0	-1 353	-1 353	0	1 353	-100,0
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	0	0	-1 353	-1 353	0	1 353	-100,0

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	623 552	728 458	20 566	749 024	694 585	-54 439	-7,3
Kulut	-623 318	-728 255	-21 180	-749 435	-694 353	55 082	-7,3
Toimintakate	234	203	-614	-411	232	643	-156,4
Suunn. muk. poistot	-232	-203	0	-203	-232	-29	14,2
Tilikauden tulos	2	0	-614	-614	0	614	-100,0

Henkilöstö

Henkilöstötaulukko, joka esitetty Varkauden sosiaali- ja terveystalouden yhteydessä sisältää myös Joroisten Psykososiaalisten palvelujen henkilöstön 31.12.2021: yhteensä vakinaiset 10 henkilöä. Henkilötyövuodet 31.12.2021 (Htv 2) 11,0.

2.1.7 HYVINVOINNIN- JA KASVATUKSEN TOIMIALA

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Timo Tuunainen, sivistyslautakunnan jäsenet 31.7.2021 asti, liikunta- ja vapaa-aikalautakunnan jäsenet liikuntapalveluiden osalta 31.7.2021 asti, kasvun ja oppimisen lautakunnan jäsenet 1.8.2021 alkaen ja hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet 1.8.2021 alkaen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Organisaatiomuutos 1.8.2021 alkaen aiheutti sen, että sivistystoimi ja liikunta- ja vapaa-aikatoimi yhdistyivät uudeksi hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialaksi. Organisaatiouudistuksen yhteydessä hyvinvointi ja osallisuus siirtyivät osaksi hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialaa toimintakentän ollessa koko kaupunki. Samassa yhteydessä perustettiin toimialalle kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden yksikkö. Uudessa toimialassa korostuu kunta-laisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Oppivelvollisuuslain muutos toi kunnalle uusia velvoitteita tehostettuun oppilaanohjaukseen sekä valvontavelvoitteeseen 1.8.2021 alkaen. Toimintamallia on kehitetty kaupungin sisäisesti sekä yhteistyössä Savon ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän kanssa. Talousarviossa ei ole varauduttu ylimääräisiin kustannuksiin tämän osalta, koska laki tuli voimaan talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain (1052/2020) muutokset tulivat voimaan 1.8.2021. Lakia muutettiin siten, että asiakasmaksuja alennettiin korottamalla maksujen perusteena olevia tuloarvoja 31 prosenttia. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja alennettiin siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu on 40 prosenttia nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.

Varhaiskasvatuksen kaksivuotinen esiopetuskokeilu alkoi 1.8.2021, kokeilupäiväkodiksi määrättiin Taulumäen päiväkotia.

Harrastamisen Suomen malli käynnistyi kaikilla kouluilla 1.8.2021 alkaen.

Maahanmuuttajataustaisten lasten avustajakustannukset jäävät kunnan kustannukseksi 1.5.2021 alkaen.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Kaupunginvaltuuston 26.8.2019 § 68 päätöksen mukaiset talouden tasapainottamistoimenpiteet on huomioitu vuoden 2021 talousarviossa. Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan talouden tasapainottamistoimenpiteet ovat:

- Soisalo-opiston toiminnan kehittäminen. Asiakasmaksujen korotus ja henkilöstön väheneminen, yhteensä 24 000 €.
- Liikuntapalveluiden talouden tasapainottamistoimenpiteet ovat yhteensä 31 000 € ja ne kohdistuvat asiakasmaksujen korotukseen ja henkilöstömäärään.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet ovat toteutuneet osittain. Koronaepidemian vuoksi Soisalo-opiston asiakasmaksuja ei ole korotettu, mutta Soisalo-opiston toiminnan kehittämiseen kohdistuva talouden tasapainotustavoite toteutui henkilöstön vähenemisen osalta, kun koulutuspäällikön virka jätettiin täyttämättä uuden rehtorin valinnan yhteydessä. Koronaepidemian vuoksi myöskään liikuntapalveluiden asiakasmaksuja ei korotettu vuonna 2021. Liikuntapalveluiden henkilöstömäärään kohdistuva euromääräinen säästö saavutettiin.

Sairauspoissaolojen vähenemiseen (sairauspoissaolojen vähennys 13 pv/htv vuoteen 2025 mennessä) kohdistuva euromääräinen tavoite oli sivistystoimessa 83 000 € ja liikunta- ja vapaa-aikatoimessa 25 000 €. Liikunta- ja vapaa-aikatoimen osalta sairauspoissaolojen vähenemiseen kohdistuva tavoite saavutettiin jo vuosina 2019 ja 2020. Liikunta- ja vapaa-aikatoimen vuoden 2021 lopussa toteutuneet sairauspoissaolot ja tapaturmista johtuneet poissaolot olivat yhteensä 10,6 pv/htv¹, eli tavoite saavutettiin myös vuonna 2021. Sivistystoimen osalta sairauspoissaoloista ja tapaturmista johtuvat poissaolot ovat vähentyneet 2,9 pv/htv, sairauspoissaolot ja tapaturmista johtuvat poissaolot olivat vuoden 2021 lopussa 13,7 pv/htv, eli lähes tavoitteen mukaiset.

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan vuoden 2021 talousarvioon sisältyvät lisäsäästöt talousarvioraamiin pääsemiseksi (tasapainottamisohjelman lisäksi) ovat:

- esi- ja perusopetuksen tarvikemäärärahojen pienentäminen (58 000 €)
- tuntikehyyksen pienentäminen (40 000 €)
- lasten kotihoidontuki, tarkentaminen (50 000 €)
- varhaiskasvatuksen palvelutuotannon sopeuttaminen vähenevään lapsimäärään (75 000 €)
- Kangaslammin yhteispalvelupisteeseen/kirjaston toiminnan muutos (44 000 €)
- Soisalo-opiston opetustehtävien uudelleenjärjestely (20 000 €)
- liikunta- ja vapaa-aikapalveluiden asiakasmaksujen korotus (35 000 €)
- liikunta- ja vapaa-aikapalveluiden muut toimintaan kohdistuvat säästöt (9 000 €)

Sivistystoimen vuoden 2021 talousarvioon sisältyvät lisäsäästöt talousarvioraamiin pääsemiseksi olivat yhteensä 287 000 € ja liikunta- ja vapaa-aikatoimen 44 000 €. Lisäsäästöt toteutuivat seuraavasti:

- Kaupunginvaltuuston 7.12.2021 § 110 hyväksymästä perusopetuksen tarvikemäärärahoihin tehdystä määrärahamuutoksesta huolimatta perusopetuksen tarvikemäärärahat ylittyivät 40 473 €, ylitys johtuu pääsääntöisesti koronavirusepidemiasta aiheutuvista ylimääräisistä kustannuksista.
- Tuntikehyyksen pienentäminen 31 vvh on toteutettu suunnitellusti 1.8.2021 alkaen.
- Lasten kotihoidontuen määrärahaa on tarkennettu suunnitellun mukaisesti.
- Varhaiskasvatuksen piirissä on yhä enemmän lapsia, joten palvelutuotantoa ei pystytty sopeuttamaan suunnitellusti.
- Kangaslammin asiointipisteeseen/kirjaston toiminnan muutos toteutettiin siten, että pääkirjaston tehtäviä hoidetaan Kangaslammin lähikirjastolla.
- Soisalo-opiston opetustehtävien uudelleenjärjestely toteutettiin suunnitellusti.
- Liikunta- ja vapaa-aikatoimen asiakasmaksutuottojen korotusta ei toteutettu vuonna 2021 koronavirusepidemian vuoksi. Liikuntapalveluihin kohdistuvat muut säästöt ovat toteutuneet suunnitellusti.

Kokonaisuutena koronavirusepidemiasta aiheutuvat lisäkustannukset (tarvikehankinnat ja lisääntynyt siivoustarve) ovat 102 281 €.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Hallinnon laillisuus ja toimivuus.	Päätösten oikeellisuus.	Pysyvyys 100 %.	Ei tiedossa olevia poikkeamia. Tällä hetkellä pysyvyys 100 %.	Toteutuu
Asiakaslähtöinen ja vaikuttava palvelu.	Talousarvion tavoitteiden toteutuminen.	Tavoitteet toteutuvat 100 %.	Kokonaisuutena toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat suunnitellusti.	Toteutuu
Kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen toimialalla.	Hyvinvointikertomuksen indikaattorit.	Hyvinvoinnin lisääntyminen.	Hyvinvointiraportissa esille nousivat keskeisinä havaintoina kaikkien ikäryhmien osalta päihde- ja mielenterveysongelmat sekä koululaisten ja nuorten osalta ylipaino ja liikkumattomuus sekä korkea nuorisotyöttömyys.	Toteutuu osittain

			Positiivisena asiana voidaan tuoda esiin, että päihteiden käyttö nuorten keskuudessa on vähenemään päin. Koulukiusaamistapausten määrä on kasvanut ja yhä useampi lapsi ja nuori on kohdannut vanhempien tai muiden huolta pitävien henkilöiden osalta sekä fyysistä että henkistä väkivaltaa. Uuteen kaupunkistrategiaan sekä vuoden 2022 talousarvioon nostetaan esille uusia toimintamalleja hyvinvoinnin ja terveyden lisäämiseksi.	
Kaupungin organisaatiouudistuksen toteuttaminen 1.6.2021.	Asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyden lisääntyminen.	Organisaatiouudistuksen toteutuminen.	Organisaatiouudistus toteutui 1.8.2021.	Toteutuu ■

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	4 122 810	3 956 463	2 791	3 959 254	4 539 536	580 282	14,7
Valmistus omaan käyttöön	7 236	6 000	0	6 000	6 642	642	10,7
Kulut	-36 664 776	-37 604 950	-572 425	-38 177 375	-38 457 945	-280 570	0,7
Toimintakate	-32 534 730	-33 642 487	-569 634	-34 212 121	-33 911 767	300 353	-0,9
Suunn. muk. poistot	-644 514	-636 100	0	-636 100	-667 783	-31 683	5,0
Tilikauden tulos	-33 179 244	-34 278 587	-569 634	-34 848 221	-34 579 550	268 670	-0,8
=valtuustoon nähden sitovat erät							

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 27.9.2021 § 91 varata ohjaamo- ja pajakoulutoiminnalle lisämäärärahan. Lisämääräraha nuorisopalveluiden osuus oli 11 867 €. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 7.12.2021 § 110 hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan talousarvioon tulomäärärahan vähennyksen yhteensä 249 000 € ja menomäärärahan lisäyksen 47 976 €. Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan toimintakateen kasvu määrärahamuutosten seurauksena on yhteensä 308 843 €.

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan toimintakate toteutui 300 353 € (0,9 %) ennakoitua paremmin, toteutusprosentti oli vuoden lopussa 99,1 %. Toimintatuotot toteutuivat valmistus omaan käyttöön mukaan lukien 580 924 € arvioitua paremmin ja toimintakulut ylittivät 280 570 €.

Toimintatuotot toteutuivat 580 924 € (14,7 %) arvioitua paremmin valmistus omaan käyttöön mukaan lukien. Myyntituotot toteutuivat 322 434 € (17,6 %), maksutuotot 190 903 € (21,2 %), tuet ja avustukset 16 499 € (1,4 %) ja muut toimintatuotot 50 446 € (73,8 %) arvioitua paremmin. Myyntituottojen toteutuminen arvioitua paremmin johtuu pääosin kotikuntakorvaustuotoista ja päivähoitoon yhteisten kustannusten kohdistamisesta varsinaisille palveluille Valtiokonttorin raportointiohjeen mukaan. Maksutuottojen toteutumaan vaikuttavat pääosin varhaiskasvatuksen hoitopäivämaksujen sekä vapaan sivistystyön maksutuottojen toteutuminen arvioitua paremmin. Tuotet ja avustukset toteutuivat likimain talousarvion mukaisesti, vain 16 499 € (1,4 %) yli arvioitua. Muut toimintatuotot (muun muassa koulujen liikuntatilojen vuokrat ja kirjaston sakkomaksut) toteutuivat 50 466

€ arvioitua paremmin. Myös valmistus omaan käyttöön toteutui lähes talousarvion mukaisesti, vain 642 € yli arvioidun.

Toimialan toimintakulut toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti 280 570 € (0,7 %) yli arvioidun. Henkilöstökulut toteutuivat 297 702 € (1,3 %) yli arvion. Tähän vaikuttivat ennakoitua paremmin saadut hankerahat sekä muun muassa palkkaperusteisten KuEL ja VaEL eläkemaksujen tasaukset vuodelta 2020. Palvelujen ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat yhteensä 136 249 € (1,5 %) yli arvioidun, tästä koronavirusepidemian vuoksi tehtyjen palvelu- ja tarvikehankintojen määrä on 57 705 €. Avustukset toteutuivat 138 550 € alle arvion, tästä lasten kotihoidontuen osuus oli 138 860 €. Muut toimintakulut toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti, 14 831 € (99,8 %) alle arvion. Muihin toimintakuluihin sisältyy sisäisten vuokrien tasausta/hyvitystä yhteensä 146 900 € sekä yli kolme vuotta vanhojen saatavien poistoja yhteensä 27 260 €.

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	398	406	405	-1	0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	52	59	53	-6	-10
Sijaiset	33	22	41	19	86
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	14	0	9	9	
Yhteensä	497	487	508	21	4
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	446,4	433,7	451,2	17,6	4

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan talousarviossa ei ole määrärahavarausta työllistetyille, joten työllistetyt eivät sisälly sarakkeen "TA2021" henkilöstömäärään. Työllistettyjen määrärahavarausta sisältyy yleishallinnon alle. Raportointiajankohdan 31.12. mukaan vakituisen henkilöstön määrä on vähentynyt yhdellä. Vakituisen henkilöstön määrä ei kuitenkaan ole tosiasiallisesti vähentynyt, sillä erityisesti varhaiskasvatuksessa useat vakituiset henkilöt ovat työkierrossa, tekevät sijaisuutta tai muuta määräaikaista tehtävää. Määräaikaisten ja sijaisten toteutuma sisältää edellisen lisäksi hankerahoituksella palkatut määräaikaiset. Verrattuna vuoden 2020 tilinpäätökseen vakinaisen henkilöstön määrä on lisääntynyt seitsemällä henkilöllä, määräaikaisten ei kenenkään sijaisten määrä on lisääntynyt yhdellä ja sijaisten määrä lisääntynyt kahdeksalla henkilöllä. Työllistettyjen ja oppisopimussuhteisten toteutumaan 31.12. sisältyy viisi työllistettyä ja neljä oppisopimussuhteista henkilöä. Viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna työllistettyjen määrä on vähentynyt kahdella ja oppisopimussuhteisten lisääntynyt yhdellä henkilöllä. Henkilötyövuodet ovat kasvanneet edellisestä vuodesta 4,8 henkilötyövuodella.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti toimialan johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastualueellaan. Vuoden 2021 sisäisen valvonnan painopistealueet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 30.11.2020 § 322.

Valvonnan kohde	Havainnot	Jatkotoimenpiteet	Riski / Hallinta	Riskitaso
PÄÄTÖKSENTEKO				
Yritysvaikutusten arviointi päätöksenteossa	Päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä tulee niiden vaikutukset huomioida kokonaisvaltaisesti. Yritysvaikutusten arviointi korostuu investointi- ja hankintapäätösten yhteydessä. Yritysvaikutuksia ei ole arvioitu silloin, kun hankinta	Yritysvaikutukset huomioidaan päätöksenteossa mahdollisuuksien mukaan.	Päätöksen valmistelija pohtii valmistelun alaisen päätöksen yrityskytöntöjä ja pyrkii tunnistamaan ja arvioimaan kuhunkin päätökseen liittyvät yritysvaikutukset, kuulemaan tarvittaessa asiansaisiä ja miettimään, miten päätöksen negatiivisia vaikutuksia	1= merkityksellisen riski

	<p>on toteutettu voimassa olevia puitesopimuksia hyödyntäen. Yritysvaikutusten arviointia on tehty yksittäisissä lautakunnan päätöksissä.</p> <p>Suuri(n) osa toimialan päätöksistä (sekä lautakunnan päätöksistä että viranhaltijapäätöksistä) on yksilön etuun, oikeuteen tai velvollisuuteen liittyviä asioita eikä yritysvaikutuksia ei ole tältä osin arvioitu.</p>		<p>tuksia voidaan minimoida ja positiivisia vaikutuksia vahvistaa.</p>	
TALOUS				
Luotto- ja maksukortit	<p>Ostokuitit ja selvitykset on toimitettu säännönmukaisesti laskun liitteeksi.</p> <p>Rehtoreille on mahdollistettu käteisnosto-oikeus maksukortilla, mm. stipendit.</p>	<p>Maksukorttien käytäjästä pidetään luetteloja ja maksukorttien käyttöä seurataan säännöllisesti.</p>	<p>Maksukorttien käytön asianmukaisuutta seurataan laskujen hyväksymisen yhteydessä ja varmistetaan, että ostotositteet on liitetty laskun liitteeksi ja ostosta ja/tai rahan nostosta on annettu riittävä selvitys.</p>	2= vähäinen riski
HENKILÖSTÖ Rekrytointi				
Rekrytointiprosessi	<p>Rekrytointiohjetta ja hallintosäännön toimivaltaohjeita on noudatettu sekä vakituisen että määräaikaisen henkilöstön rekrytoinneissa.</p>	<p>Rekrytoinneissa noudatetaan annettua ohjeistusta.</p>	<p>Rekrytointiprosessi käynnistetään riittävän ajoin ennen ammattitaitoisen henkilöstön rekrytoimiseksi.</p> <p>Rekrytoinnissa hyödynnetään Varkauden kaupungin rekryvideota.</p>	2= vähäinen riski
TIETOHALLINTO Digitaalinen turvallisuus				
Käyttöoikeudet	<p>Käyttöoikeudet pidetään ajan tasalla mm. lakkauttamalla käyttöoikeudet työ-/virkasuhteen päätyttyä.</p>	<p>Käyttöoikeuksista pidetään luetteloja, vanhentunut/tarpeetomat käyttöoikeudet poistetaan ja lisätään uudet käyttäjät.</p>	<p>Luettelo käyttöoikeuksista tarkastetaan vuosittain.</p>	2= vähäinen riski

	Talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmistojen käyttöoikeudet on tarkastettu ja palvelussuhteesta eronneiden tai toiseen tehtävään siirtyneiden käyttöoikeudet on poistettu tai muutoin saatettu ajan tasalle. Myös sähköpostiosoitteet tarkastetaan säännöllisesti. Tarpeettomat, esimerkiksi palveluksesta eronneiden, sähköpostiosoitteet poistetaan.			
--	--	--	--	--

2.1.7.1 Hallinto, hyvinvointi ja osallisuus

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Timo Tuunainen, sivistyslautakunnan jäsenet 31.7.2021 asti, kasvun ja oppimisen lautakunta 1.8.2021 alkaen ja hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 1.8.2021 alkaen

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Organisaatiouudistuksen yhteydessä 1.8.2021 alkaen hyvinvointi ja osallisuus tuli osaksi hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan hallintoa.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	351 670	369 377	1 119	370 496	335 512	-34 984	-9,4
Kulut	-354 681	-377 397	5 688	-371 709	-335 513	36 196	-9,7
Toimintakate	-3 011	-8 020	6 807	-1 213	-1	1 212	-99,9
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-3 011	-8 020	6 807	-1 213	-1	1 212	-99,9

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 7.12.2021 § 110 talousarvioon menomäärärahan vähennyksen 8 019 €. Talousarviomuutos johtuu nuorisajaoston lakkauttamisesta organisaatiouudistuksen yhteydessä.

Hallinnon kustannukset on jaettu hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan eri kustannuspaikoille. Valtiokonttorin raportointiohjeen mukaan kustannukset tulee kohdentaa niille varsinaisille palveluille, joita se tukee.

Hallinto, hyvinvointi ja osallisuus

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	6	6	8	2	33
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	0	0	0	0	100
Sijaiset	0	0	0	0	100
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	0	0	0	0	
Yhteensä	6	6	8	2	33
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	3,0	3,0	3,4	0,4	13

Vakinaisen henkilöstön määrä on kasvanut kahdella henkilöllä. Organisaatiouudistuksen yhteydessä hyvinvointi ja osallisuus siirrettiin hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialalle. Tässä yhteydessä kaksi vakinaista henkilöä siirtyi hallinto, hyvinvointi ja osallisuus palvelualueelle.

Henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet poikkeavat toisistaan, koska hallinnon, hyvinvoinnin ja osallisuuden palvelualue tuottaa hallintopalvelut koko toimialalle. Kustannukset ja henkilötyövuodet raportoidaan tältä osin palvelualueilla.

2.1.7.2 Kasvun ja oppimisen lautakunta

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Timo Tuunainen, sivistyslautakunnan jäsenet 31.7.2021 asti kasvun ja oppimisen lautakunta 1.8.2021 alkaen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Kasvun ja oppimisen lautakunta aloitti toimintansa 1.8.2021 alkaen. Lautakunnan alaisuuteen kuuluvat varhaiskasvatus ja perusopetus.

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	2 047 915	1 917 831	-55 192	1 862 639	2 287 353	424 714	22,8
Kulut	-27 874 115	-28 844 881	-228 697	-29 073 578	-29 192 638	-119 060	0,4
Toimintakate	-25 826 200	-26 927 050	-283 889	-27 210 939	-26 905 285	305 654	-1,1
Suunn. muk. poistot	-230 700	-216 860	0	-216 860	-274 452	-57 592	26,6
Tilikauden tulos	-26 056 900	-27 143 910	-283 889	-27 427 799	-27 179 737	248 062	-0,9

Kaupunginvaltuuston 7.12.2021 § 110 hyväksymät perusopetuksen palvelualueelle kohdistuvat määrärahamuutokset kasvattavat kasvun ja oppimisen lautakunnan alaisten palvelualueiden toimintakatetta 200 000 €. Muut määrärahamuutokset kohdistuvat työllistämistukimäärärahoihin sekä työterveyshuollon määrärahoihin. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelualueiden toimintakate toteutui 305 654 € (1,1 %) arvioitua paremmin.

Toimintatuotot toteutuivat 424 714 € (22,8 %) arvioitua parempina. Toimintatuottojen toteutumaa selittää varhaiskasvatuksen yhteisten kustannusten, 269 559 €, jako varsinaisille palveluille kuntatietoraportoinnin edellyttämällä tavalla. Myös kotikuntakorvaustuotot ja hoitopäivämaksut toteutuivat arvioitua paremmin, 240 218 €. Tuet ja avustukset toteutuivat 51 607 € alle arvioidun.

Toimintakulut toteutuivat 119 060 € (0,4 %) yli arvioidun. Ylitys johtuu pääosin henkilöstökulujen ylityksestä 178 715 € (1,0 %), mutta myös palvelujen ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittivät 70 929 €, ylitys sisältää varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetukseen saatujen hankerahojen käyttöä 64 152 €. Muut toimintakulut toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti 8 276 € (0,2 %) yli arvioidun. Avustukset (lasten kotihoidontuki) toteutuivat 138 860 € alle arvioidun. Kotihoidontuen käyttö on vähentynyt merkittävästi, sillä varhaiskasvatuksen piirissä on jo 86 % 0-6 -vuotiaista lapsista.

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	317	328	325	-3	-1
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	45	51	42	-9	-18
Sijaiset	31	21	37	16	76
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	6	0	3	3	
Yhteensä	399	400	407	7	2
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	357,4	353,2	360,5	7,3	2

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstömäärä 31.12.2021 on seitsemän henkilöä arvioitua suurempi. Toimialan talousarviossa ei ole määrärahavarausta työllistetyille, joten työllistetyt eivät sisälly sarakkeen "TA2021" henkilöstömäärään. Työllistettyjen määrärahavaraus on yleishallinnossa. Vakituisten henkilöstön määrä ei ole tosiasiallisesti vähentynyt, sillä erityisesti varhaiskasvatuksessa useat vakituiset henkilöt ovat

työkierrossa, tekevät sijaisuutta tai muuta määräaikaista tehtävää. Kokonaisuutena perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toimialojen henkilöstömäärän kasvu on seitsemän henkilöä tukityöllistetyt ja oppisopimussuhteiset mukaan lukien. Raportointiajankohdan mukaan perusopetuksessa on yksi oppisopimussuhteinen ja varhaiskasvatuksessa yksi oppisopimussuhteinen sekä yksi työllistetty. Edellisen vuoden toteutumaan verrattuna henkilötyövuosien kasvu on 3,1 henkilötyövuotta.

2.1.7.2.1 Perusopetus

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Timo Tuunainen, sivistyslautakunnan jäsenet 31.7.2021 asti kasvun ja oppimisen lautakunta 1.8.2021 alkaen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronavirusepidemia on edelleen tuonut haasteita opetuksen järjestämiseen, mutta suurimaksi osaksi opetus on pystytty toteuttamaan lähiopetuksena.

Opetushenkilöstöä on jouduttu vakinaistamaan lainsäädännöstä sekä työ- ja virkaehtosopimuksista johtuen.

Oppivelvollisuuslain muutos toi kunnalle uusia velvoitteita tehostettuun oppilaanohjaukseen sekä valvontavelvoitteeseen 1.8.2021 alkaen.

Aikuisten perusopetusta käynnistettiin lukuvuoden 2021–2022 alusta alkaen.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
ProKoulu-toimintamallin varmentaminen tavoitteena vaikuttaa hyvään käytökseen positiivisuuden kautta sekä asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyden lisääntymisen.	Asiakastytyväisyyskysely, henkilöstötytyväisyyskysely Koulukiusaamistapaukset.	Asiakastytyväisyyskysely. Henkilöstötytyväisyyskysely (2019: 3,9/5). Koulukiusaamistapaukset vähenevät 10 prosenttia edellisestä vuodesta (vuonna 2019: 32 kpl).	Koronaepidemian vuoksi asiakastytyväisyyskyselyä ei toteutettu, mutta se tullaan toteuttamaan vuoden 2022 aikana. Perusopetuksen henkilöstötytyväisyyskyselyn tulos oli 3,9/5. Vuonna 2021 kirjattuja koulukiusaamistapauksia oli 26 kpl. Vuonna 2020 kirjattuja koulukiusaamistapauksia oli 19 kpl, kasvua 7 kpl, eli 36,8 %.	Toteutuu osittain
Laadukkaasti tuotettu esi- ja perusopetus sekä oppilashuolto. Hyvinvointiprofiilin käyttöönotto kouluilla päätöksen teon kehittämiseksi ja hyvinvointikertomuksen jalkauttamisen tueksi.	Hyvinvointiprofiilin kyselyn tulokset.	Kehitettävien kohteiden löytäminen ja hyvinvoinnin lisääntyminen.	Qridi on arviointityökaluna käytössä kaikilla kouluilla.	Toteutuu

Henkilöstön ja oppilaiden digitaalisten taitojen sekä etäopiskelutaitojen lisääminen.	Laitekanta henkilöstöllä ja oppilailla. Henkilöstön koulutus.	Jokaisella oppilaalla on tarvittaessa mahdollisuus laadukkaaseen etäopiskeluun sekä riittävät taidot digitalisaation hyödyntämiseen lähiopetuksessa. Opettajilla on tarvittavat valmiudet sekä laitteisto opetuksen järjestämiseen.	Vuonna 2021 kaupunki on investoinut perusopetuksen laite- ja ohjelmistohankintoihin 350 000 €. Henkilöstöä ja oppilaita on koulutettu laitteiden ja ohjelmistojen käyttöön.	Toteutuu ■
---	---	---	---	---------------

Toiminnan tunnusluvut	TP2020	TP2021	Muutos %
Oppilasmäärä ka/kalenterivuosi	1 686	1 671	-0,9
Nettomenot €/oppilas	9 271	9 793	5,6
Tuntimäärä/vko	3 541	3 501	-1,1
€/opetustunti	4 414	4 674	5,9
Koulujen kiusaamistapaukset	19	26	36,8
Perusopetuksen iltapäivätoiminta osallistuneet oppilaat/lkm/ka	157	158	0,3
€/osallistuja/lukuvuosi	1 653	1 867	12,9

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	1 099 455	1 117 035	-115 949	1 001 086	1 071 757	70 671	7,1
Kulut	-16 992 061	-17 646 535	-66 370	-17 712 905	-17 730 469	-17 564	0,1
Toimintakate	-15 892 606	-16 529 500	-182 319	-16 711 819	-16 658 712	53 107	-0,3
Suunn. muk. poistot	-208 399	-197 400	0	-197 400	-248 883	-51 483	26,1
Tilikauden tulos	-16 101 005	-16 726 900	-182 319	-16 909 219	-16 907 595	1 624	0,0

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 7.12.2021 § 110 perusopetuksen talousarvion tulomäärärahan vähennyksen 169 000 € ja menomäärärahan lisäyksen 31 000 €. Tulomäärärahan vähennys liittyy hankerahoitukseen. Hankerahoitusta saatiin arvioitua vähemmän. Lisäksi useiden vuonna 2020 myönnettyjen hankerahojen käyttöaikaa saatiin jatkettua 31.7.2022 asti. Menomäärärahan lisäys kohdistuu perusopetuksen koulujen tarvikkehankintoihin (koronaepidemiasta johtuvat hankinnat).

Perusopetuksen toimintakate toteutui lähes talousarvion mukaisesti, vain 53 107 € (0,3 %) alle arvioidun. Toimintatuotot toteutuivat 70 671 € (7,1 %) arvioitua parempina. Erityisesti kotikuntakorvaukset ja iltapäivätoiminnan tuotot toteutuivat arvioitua paremmin.

Toimintakulut toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti, vain 17 564 € (0,1 %) yli arvioidun. Henkilöstökulut toteutuivat 148 329 € (1,4 %) yli arvioidun. Tätä selittää pääosin saadut hankerahat ja niiden käyttö. Palvelujen ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat yhteensä toteutuivat 120 778 € alle arvion, erityisesti asiantuntijapalvelut toteutuivat alle arvioidun. Muut toimintakulut toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti, vain 9 987 € alle arvioidun.

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	180	187	193	6	3
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	38	42	31	-11	-26
Sijaiset	14	11	20	9	82
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	4	0	1	1	
Yhteensä	236	240	245	5	2
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	209,5	208,9	211,8	2,9	1

Perusopetuksessa toteutettiin merkittävä määräaikaisen opetushenkilöstön vakinaistaminen lukuvuoden 2021 alusta lukien (1.8.2021 alkaen), jolloin 16 opettajan virkaa ja neljä koulunkäynninohjaajan tehtävää vakinaistettiin. Talousarvioon verrattuna tämä näkyy erityisesti henkilöstömäärän toteutumassa vakituisten ja määräaikaisen, ei kenenkään sijaisen välillä. Kolme vakinaistetuista koulunkäynninohjaajista hoitaa lukuvuonna 2021-2022 sijaisuutta. Vuoden lopussa perusopetuksessa oli yksi oppisopimussuhteinen henkilö. Vuoden 2021 talousarvioon verrattuna perusopetuksen henkilöstömäärä on kasvanut viidellä henkilöllä ja henkilötöyvuodet 2,9 henkilötyövuodella.

2.1.7.2.2 Vahaiskasvatus

Tilivelvolliset: varhaiskasvatuspäällikkö Anne Kumpulainen, sivistyslautakunnan jäsenet 31.7.2021 asti, kasvun ja oppimisen lautakunta 1.8.2021 alkaen

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokset tulivat voimaan 1.8.2021. Tämän seurauksena maksuttomien asiakkaiden määrä kasvoi. Asiakasmaksulain muutoksella oli vaikutusta myös palvelurahalla tuotetun palvelun kustannuksiin, sillä asiakkaan hoitomaksu vähennetään maksettavasta palvelurahasta, jolloin kaupungin maksaman palvelurahan osuus kasvaa.

Varhaiskasvatuksen kaksivuotinen esiopetuskokeilu alkoi 1.8.2021, kokeilupäiväkodiksi määrättiin Taulumäen päiväkotia.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Varhaiskasvatuksen palveluohjauksen tehostaminen.	Hoitojono. Hoitopaikkojen myöntäminen lakisääteisessä ajassa. Palvelun ostaminen.	Lasten hoitopaikkoja on riittävästi ja ne pystytään järjestämään lakisääteisessä ajassa. Sopeutetaan palvelutuotantoa vähenevään lapsimäärään.	Palvelun lisääntyneen kysynnän vuoksi uusi lapsiryhmä perustettiin kevätkaudeksi. Hoitojono on pystytty purkamaan ja lapset ovat saaneet hoitopaikan lakisääteisessä ajassa (2 viikkoa hakemuksen tultua). Yksi kunnallinen perhepäivähoitaja siirtyi toisiin tehtäviin 1.8.21 alkaen ja 4 hoitopaikkaa siirrettiin päiväkoiteihin. Hoitopaikkojen tarve oli ennakoitua suurempi, joten ostopalvelun hoitopakkoja ei ollut tarve vähentää. Varhaiskasvatuksen piirissä on 86 % 0-6 vuotiaista lapsista.	Toteutuu
Lapsiperheiden varhaisen tuen varmistaminen sosiaalitoimen	Varhaiskasvatuksen sosiaalityöntekijän	Varhaiskasvatuksen sosiaalityöntekijän säännölliset käynnit	Sosiaalitoimessa toimivan varhaiskasva-	Toteutuu osittain

<p>ja kolmannen sektorin kanssa maakunnalliseen soteen valmistautuessa.</p>	<p>käynnit päiväkotiyksiköissä. Perheentalotoiminnan vakiinnuttaminen ja asiakasmäärät.</p>	<p>ja toiminnan käytännöt vakiinnutetaan kentällä. Perheiden tukeminen varhaisessa vaiheessa yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa toteutuu perheentalossa.</p>	<p>tuksen sosiaalityöntekijän tehtävä lakkautettiin ja toimintamallia lähdettiin rakentamaan maakunnallisen mallin mukaan.</p> <p>Maakunnallisen hyvinvointialueen toteutumiseen lähdettiin varautumaan kouluttamalla päiväkotien johtajia ja varhaiserityisopettajia perhekeskuksen palvelukokonaisuusmalliin (monitoimijainen yhteistyömalli ja lastensuojelun systeminen malli).</p> <p>Lapsiperheiden varhaisen tuen varmistamiseksi varhaiskasvatukseen on rekrytoitu uudet varhaiskasvatuksen sosionomit (2), jotka aloittivat työn 1.8.2021.</p> <p>Perheentalon toiminta on toteutunut suunnitellusti ja perheet ovat löytäneet kolmannen sektorin palvelut.</p>	<p></p>
<p>Positiivisen toimintakulttuurin (pro) ja työhyvinvoinnin vahvistaminen varhaiskasvatuksessa.</p>	<p>Henkilöstön työtyytyväisyyskysely. Pro-tiimien kokoontumiset yksiköissä.</p>	<p>Henkilöstön työtyytyväisyystulosten säilyttäminen vähintään nykyisellä tasolla. Sairauspoissaolojen vähentäminen.</p>	<p>Henkilöstön työtyytyväisyyden mittaustulos v.2021 oli 4,1 (sama kuin vuonna 2020).</p> <p>Pro-tiimit yksiköissä ovat kokoontuneet kuukausittain.</p> <p>Pulssi-kysely aloitettiin pilottina kesäkuussa 2021.</p> <p>Sairauspoissaoloihin on vaikuttanut koronaepidemia.</p>	<p>Toteutuu</p> <p></p>

Tunnusluvut

Toiminnan tunnusluvut	TP2020	TP2021	Muutos %
Suoritteet yhteensä (esiopetus- ja hoitopäivät)	156 656	145 197	-7,3
Oma toiminta/hoito			
Hoitopaikkojen määrä	439	439	0,0
päiväkodit	403	403	0,0
perhepäivähoito	36	36	0,0
Hoitopäivät yhteensä	107 585	98 207	-8,7
josta päiväkodit	72 836	67 060	-7,9
josta esiopetuspäivät yhteensä	29 849	26 504	-11,2
josta perhepäivähoito	4 900	4 643	-5,2
Kustannukset/toimintakate			
€/päiväkotipaikka/vuosi	12 446	12 705	2,1
€/perhepäivähoitopaikka/vuosi	14 118	15 493	9,7
€/hoitopäivä (ilman esiopetusta)	76,8	77,8	1,2
Ostopalvelut/hoito			
Hoitopaikkojen määrä	228	228	0,0
ostopalvelu/hoitopaikat	206	206	0,0
perhepäivähoito/yksityinen	22	22	0,0
Hoitopäivät yhteensä	49 071	46 990	-4,2
josta ostopalvelupäiväkodit	40 547	39 290	-3,1
josta esiopetuspäivät yhteensä	3 752	3 894	3,8
josta yksityinen perhepäivähoito	4 772	3 806	-20,2
Kustannukset/toimintakate			
€/ostopalvelupäiväkotipaikka/vuosi	8 137	8 505	4,5
€/yksityinen perhepäivähoitopaikka/vuosi	8 578	8 080	-5,8
€/hoitopäivä (ilman esiopetusta)	41,2	44,8	8,8
Esiopetus oma ja ostopalvelu			
Esiopetuspaikat yhteensä	170	191	12,4
esiopetuspaikat kouluilla	107	107	0,0
esiopetuspaikat päiväkodeissa	63	63	0,0
josta esiopetus päiväkodeissa (oma)	39	39	0,0
josta esiopetuskokeilussa		21	100,0
josta esiopetus ostopalvelupäiväkodeissa	24	24	0,0
Kustannukset/toimintakate			
€/esiopetuspaikka/vuosi koululla	6 198	6 221	0,4
€/esiopetuspaikka/vuosi päiväkodeilla (oma)	8 454	9 872	16,8
€/esiopetuskokeilu 1.8.2021 alkaen		4 229	100,0
€/esiopetuspaikka/vuosi yksityinen päiväkotit	4 638	4 764	2,7

Oman toiminnan hintaan vaikuttaa yksittäisten lasten lisätuen järjestäminen

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	948 460	800 796	60 757	861 553	1 215 596	354 043	41,1
Kulut	-10 882 054	-11 198 346	-162 327	-11 360 673	-11 462 169	-101 496	0,9
Toimintakate	-9 933 594	-10 397 550	-101 570	-10 499 120	-10 246 573	252 547	-2,4
Suunn. muk. poistot	-22 301	-19 460	0	-19 460	-25 569	-6 109	31,4
Tilikauden tulos	-9 955 895	-10 417 010	-101 570	-10 518 580	-10 272 141	246 439	-2,3

Varhaiskasvatuksen toimintakate toteutui 252 547 € (2,4 %) alle arvion.

Varhaiskasvatuksen toimintatuotot toteutuivat 354 043 € (41,1 %) arvioitua paremmin. Myyntituotot toteutuivat 229 414 € arvioitua parempina. Tämä johtuu pääosin varhaiskasvatuksen yhteisten kustannusten kohdistamisesta varsinaisille palveluille kuntatietoraportoinnin edellyttämällä tavalla. Hoitopäivämaksutuotot toteutuivat 108 622 € arvioitua paremmin, samoin tuet ja avustukset 13 147 €.

Toimintakulut toteutuivat 101 496 € (0,9 %) yli talousarvion. Henkilöstökulut toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti, vain 30 386 € (0,5 %) yli arvion. Palvelujen ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat yhteensä 191 706 € yli arvion. Pääosin tämä johtuu kustannusten kohdistamisesta varsinaisille palveluille kuntatietoraportin edellyttämällä tavalla. Varhaiskasvatuksen piirissä on noin 86 % 0-6 -vuotiaista lapsista. Tämä näkyy

lasten kotihoidontuen toteutumassa, joka toteutui 138 860 € alle arvion. Muut toimintakulut ylittyivät 18 263 €. Tähän sisältyy yli kolme vuotta vanhojen saatavien luottotappiokirjauksia 23 278 €.

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	137	141	132	-9	-6
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	7	9	11	2	22
Sijaiset	17	10	17	7	70
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	2	0	2	2	
Yhteensä	163	160	162	2	1
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	147,9	144,3	148,7	4,4	3

Vakituisen henkilöstön määrä on raportointiajankohtana 31.12.2021 vähentynyt yhdeksällä henkilöllä. Tätä selittää erityisesti varhaiskasvatuksessa toteutettu työkierto, jossa vakinainen henkilö hoitaa määräaikaista tehtävää, näin ollen vakinaisen henkilöstön määrä ei ole tosiasiallisesti vähentynyt. Vakinaisen henkilöstön työkierto näkyy sekä vakinaisen henkilöstön määrän vähentymisenä että määräaikaisen henkilöstön määrän kasvuna. Määräaikaisen henkilöstön määrä on kasvanut kahdella ja sijaisten määrä seitsemällä henkilöllä. Määräaikaista henkilöstöä on rekrytoitu palvelutarvetta vastaavasti. Raportointiajankohdan mukaan varhaiskasvatuksessa oli yksi oppisopimussuhteinen sekä yksi työllistetty. Työllistettyjen määrärahavaraus on keskitetysti yleishallinnossa. Ilman työllistettyjä ja oppisopimussuhteisia varhaiskasvatuksen henkilöstömäärä toteutui talousarvion mukaisesti. Edelliseen vuoteen verrattuna henkilöstön yhteismäärä on vähentynyt yhdellä ja henkilötyövuodet ovat kasvaneet 0,8 henkilötyövuodella. Verrattaessa varhaiskasvatuksen henkilöstömäärää henkilötyövuosiin voidaan todeta, että varhaiskasvatuksessa on useita osa-aikatyötä tekeviä työntekijöitä.

2.1.7.3 Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Timo Tuunainen, sivistyslautakunnan jäsenet 31.7.2021 asti, liikunta- ja vapaa-aikalautakunnan jäsenet liikuntapalveluiden osalta 31.7.2021 asti, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet 1.8.2021 alkaen

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta aloitti toimintansa 1.8.2021 alkaen. Lautakunnan alaisuuteen kuuluvat hyvinvointipalvelut (kirjastopalvelut, kulttuuri- ja tapahtumapalvelut, liikuntapalvelut, museopalvelut ja nuorisopalvelut) sekä Soisalo-opisto.

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	1 723 225	1 669 255	56 865	1 726 120	1 916 671	190 552	11,0
Valmistus omaan käyttöön	7 236	6 000	0	6 000	6 642	642	10,7
Kulut	-8 435 980	-8 382 672	-349 416	-8 732 088	-8 929 794	-197 707	2,3
Toimintakate	-6 705 519	-6 707 417	-292 551	-6 999 968	-7 006 481	-6 513	0,1
Suunn. muk. poistot	-413 814	-419 240	0	-419 240	-393 332	25 908	-6,2
Tilikauden tulos	-7 119 333	-7 126 657	-292 551	-7 419 208	-7 399 813	19 395	-0,3

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 27.9.2021 § 91 varata ohjaamo- ja pajakoulutoiminnalle lisämäärärahan. Lisämääräraha nuorisopalveluiden osuus oli 11 867 €. Kaupunginvaltuuston 7.12.2021 § 110 hyväksymät hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan palvelualueille kohdistuvat määrärahamuutokset kasvattavat hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan alaisten palvelualueiden toimintakatetta 104 995 €. Muut määrärahamuutokset kohdistuvat työllistämiskimäärärahoihin sekä työterveyshuollon määrärahoihin.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan alaisten palvelualueiden (hyvinvointipalvelut ja Soisalo-opisto) toimintakate on toteutunut lähes talousarvion mukaisesti, ainoastaan 6 513 € (0,1 %) yli tarkennetun talousarvion. Toimintatuotot ovat toteutuneet valmistus omaan käyttöön mukaan lukien 191 194 € arvioitua paremmin ja toimintakulut 197 707 € yli arvioidun.

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	75	72	72	0	0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	7	8	11	3	38
Sijaiset	2	1	4	3	300
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	8	0	6	6	
Yhteensä	92	81	93	12	15
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	86,0	77,5	87,3	9,8	13

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan alaisten palvelualueiden vakinaisen henkilöstön määrä on toteutunut talousarvion mukaisesti. Verrattuna vuoden 2021 talousarvioon raportointiajankohdan 31.12. mukaisten määräaikaisten, ei kenenkään sijaisten poikkeama on kolme henkilöä yli arvioidun. Tämä johtuu Lastenkulttuurikeskus Verson hankerahoituksella palkkaamista hanketyöntekijöistä. Sijaisia on palkattu tarpeen vaatiessa vakinaisen henkilön poissa ollessa. Edelliseen vuoteen verrattuna toteutunut henkilöstömäärä on kasvanut yhdellä ja henkilötyövuodet (htv 2) 1,3 henkilötyövuodella.

2.1.7.3.1 Hyvinvointipalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Timo Tuunainen, sivistyslautakunnan jäsenet 31.7.2021 asti, liikunta- ja vapaa-aikalautakunnan jäsenet liikuntapalveluiden osalta 31.7.2021 asti, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet 1.8.2021 alkaen

Hyvinvointipalvelut aloitti toimintansa 1.8.2021 alkaen. Hyvinvointipalvelut muodostuvat kirjastopalveluista, kulttuuri- ja tapahtumapalveluista, liikuntapalveluista, museopalveluista ja nuorisopalveluista. Organisaation toimintaa kehitetään jatkuvasti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä laadukkaiden peruspalveluiden tuottamiseksi.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	765 612	888 855	48 345	937 200	959 645	22 445	2,4
Valmistus omaan käyttöön	7 236	6 000	0	6 000	6 642	642	10,7
Kulut	-5 603 256	-5 670 161	-314 804	-5 984 965	-5 929 114	55 852	-0,9
Toimintakate	-4 830 408	-4 775 306	-266 459	-5 041 765	-4 962 826	78 939	-1,6
Suunn. muk. poistot	-407 339	-414 240	0	-414 240	-384 189	30 051	-7,3
Tilikauden tulos	-5 237 747	-5 189 546	-266 459	-5 456 005	-5 347 015	108 990	-2,0

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 7.12.2021 § 110 hyvinvointipalveluiden talousarvioon menomäärärahan lisäyksen 24 995 € (kirjastopalvelut ja museopalvelut) sekä tulon vähennyksen 80 000 € (liikuntapalvelut), määrärahamuutosten vaikutus toimintakatteeseen on 104 995 €. Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 27.9.2021 § 91 varata ohjaamo- ja pajakoulutoiminnalle lisämäärärahan. Lisämäärärahasta nuorisopalveluiden osuus oli 11 867 €.

Määrärahamuutosten jälkeen hyvinvointipalveluiden toimintakate toteutui 78 939 € (1,6 %) alle arvioidun. Toimintatuotot toteutuivat 23 087 € arvioitua parempina valmistus omaan käyttöön mukaan lukien. Toimintakulut alittuivat 55 582 €. Vuoden lopussa tehty hyvinvointipalveluiden sisäisiin vuokriin kohdistunut hyvitys (117 000 €) ja pääomavuokriin kohdistuva lisäperintä (69 700 €) olivat yhteensä hyvitystä 47 300 € (netto).

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	47	44	45	1	2
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	4	8	8	0	0
Sijaiset	1	1	3	2	200
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	8	0	6	6	100
Yhteensä	60	53	62	9	17
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	55,7	50,1	58,8	8,7	17

Talousarvioon nähden hyvinvointipalveluiden vakinaisen henkilöstön määrä on kasvanut yhdellä liikuntapalveluiden asiakaspalvelukassan vakinaistamisen myötä. Määräaikaisten, ei kenenkään sijaisten määrä on toteutunut talousarvion mukaisesti. Sijaisten määrä on riippuvainen vakinaisen henkilöstön poissaolosta. Raportointijankohdan 31.12. mukaan sijaisia on yhteensä kolme ja työllistettyjä kuusi henkilöä. Talousarvioon verrattuna henkilötyövuodet (htv 2) ovat toteutuneet 8,7 henkilötyövuotta suurempina ja edelliseen vuoteen verrattuna 3,1 henkilötyövuotta suurempina.

2.1.7.3.2 Kirjastopalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Timo Tuunainen, sivistyslautakunnan jäsenet 31.7.2021 asti, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet 1.8.2021 alkaen

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Varkauden pääkirjasto sekä Kangaslammin lähikirjasto ja asiointipiste ovat olleet auki normaaleilla aukioloajoilla covid-19-pandemiasta huolimatta. Asiakastiloissa on noudatettu kokoontumisrajoituksia ja turvallisuusohjeita. Kirjailijavierailuja järjestettiin sekä virtuaalisesti että loppuvuodesta myös kirjastotilassa ennen rajoitusten kiristymistä uudelleen. Kirjaston työntekijöiden määrä väheni, kun yksi työntekijä jäi vuoden alussa eläkkeelle.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Lasten- ja nuortenkirjastotoimintaa kehitetään vahvistamalla yhteistyöverkostoa.	Yhteydenottojen määrä.	Yhteistyöverkosto on vahvistunut ja on löytynyt uusia toimintamuotoja.	Yhteydenottoja oli 69. Vastauksia saatiin 48, joista viisi kirjastoista ja loput kouluilta sekä päiväkodeilta. Vastauksista on tehty analyysi, jonka pohjalta kehittämistoiminta jatkuu vuoden 2022 aikana. Uutena toimintamuotona toteutettiin virtuaalinen kirjavinkkaus marraskuussa 2021.	Toteutuu ■

Toiminnan tunnusluvut	TP2020	TP2021	Muutos %
Kirjastopalvelut			
Lainat kpl/vuosi	181 643	201 442	10,9
Lainat €/laina	5,1	4,9	-4,0
Hankinnat/vuosi kpl	5 915	5 388	-8,9
Hankinnat €/asukas	6,9	5,9	-14,3
Kirjastopalvelut €/asukas	46,1	49,8	8,1

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	95 393	75 005	35 764	110 769	130 768	19 999	18,1
Kulut	-1 028 891	-1 008 650	-101 078	-1 109 728	-1 126 281	-16 553	1,5
Toimintakate	-933 498	-933 645	-65 314	-998 959	-995 513	3 446	-0,3
Suunn. muk. poistot	-8 097	-8 000	0	-8 000	-8 607	-607	7,6
Tilikauden tulos	-941 595	-941 645	-65 314	-1 006 959	-1 004 120	2 839	-0,3

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 7.12.2021 § 110 kirjastopalveluiden talousarvioon menomäärärahan lisäyksen 21 840 €.

Kirjastopalveluiden toimintakate toteutui lähes tarkennetun talousarvion mukaisesti, 3 446 € (0,3 %) alle arvioidun.

Kirjastopalveluiden toimintatuotot toteutuivat 19 999 € (18,1 %) ennakoitua paremmin. Esimerkiksi myyntituotot toteutuivat 9 189 € (14,3 %) ja muut toimintatuotot (sisältää muun muassa sakkomaksut) 9 076 € (85,2 %) arvioitua paremmin.

Toimintakulut toteutuivat 16 553 € (1,5 %) yli tarkennetun talousarvion, muun muassa sisäiset hoito- ja pääomavuokrat toteutuivat 12 588 € (5 %) arvioitua suurempina.

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	14	12	12	0	0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	0	0	0	0	0
Sijaiset	0	0	0	0	0
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	2	0	3	3	100
Yhteensä	16	12	15	3	25
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	13,5	11,5	14,2	2,7	23

Kirjastopalveluiden vakinaisen henkilöstön määrä on toteutunut talousarvion mukaisesti. Määrärahavaraus palkkatukityöllistämiseen on yleishallinnossa, josta tehdään toimialojen käytön mukaiset määrärahasiirrot. Työllistettyjen määrä raportointiajankohdan mukaan on 3 henkilöä. Talousarvioon verrattuna henkilötyövuodet ovat kasvaneet 2,7 henkilötyövuodella työllistetyt mukaan lukien.

2.1.7.4 Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Timo Tuunainen, sivistyslautakunnan jäsenet 31.7.2021 asti, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet 1.8.2021 alkaen

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	0	0	0	0	0	0	-
Kulut	-84 241	-88 062	6 509	-81 553	-80 287	1 266	-1,6
Toimintakate	-84 241	-88 062	6 509	-81 553	-80 287	1 266	-1,6
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-84 241	-88 062	6 509	-81 553	-80 287	1 266	-1,6

Kulttuuripalveluiden toimintakate toteutui lähes talousarvion mukaisesti, 1 266 € (1,6 %) alle arvioidun. Toimintakulut sisältävät vanhoja KuEL-eläkemenoperusteisia eläkemaksuja 77 855 €, kulttuuripalkinnon ja kulttuurin tunnustuspalkinnon 1 700 € sekä palvelujen ostoja 732 € (ilmoitukset kulttuuritapahtumista).

2.1.7.4.1 Liikuntapalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi ja sivistysjohtaja, liikunta- ja vapaa-aikalautakunnan jäsenet 31.7.2021 asti, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet 1.8.2021 alkaen

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronavirusepidemian vaikutukset näkyvät edelleen liikunta- ja vapaa-aikapalveluiden käyttäjämäärissä ja maksutuotoissa. Talousarvioon sisällyvistä taksojen ja maksujen korotuksesta huolimatta toimintatuotot eivät toteudu suunnitellusti.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Terveyden edistäminen mm. ennaltaehkäisyllä ja liikuntamahdollisuuksia järjestämällä.	Kävijämäärät: uimahalli, Kämäri ja liikuntatalo. Liikunnanohjausten määrä.	Kävijämäärät vuoden 2019 tasolla.	Ulkoilumahdollisuuksia on parannettu rakentamalla mm. Ruokojärven virkistysalueelle laavu sekä. Käyttäjämäärät eivät ole palautuneet vuoden 2019 tasolle.	Toteutuu osittain
Liikuntaseurojen, yhdistysten ja muiden yhteistyökumppaneiden välisen yhteistyön ja vuorovaikutuksen kehittäminen.	Järjestettävien seurojen lukumäärä ja osallistumisaktiivisuus.	Neljä kokoontumista/vuosi, edustus vähintään 12 seurasta tai yhdistyksestä/krt.	Koronavirusepidemiasta johtuen kokoontumiset eivät ole toteutuneet.	Ei toteudu
Laadukkaat ja vaikuttavat palvelut.	Laadittava liikuntastrategia.	Varkauden kaupungin liikuntastrategia laaditaan vuoden 2021 aikana.	Liikuntastrategiaa ei toteutettu. Organisaatiouudistuksen jälkeen päätettiin lähteä viemään eteenpäin hyvinvointipalveluiden yhteistä liikunta- /hyvinvointistrategiaa.	Ei toteudu

Toiminnan tunnusluvut	TP2020	TP2021	Muutos %
Liikuntapalvelut			
Uimahalli loppisara/kävijät	69 967	77 359	10,6
Uimahalli netto €/kävijä	11,07	9,76	-11,8
Varkauden liikuntatalo/kävijät	69 719	76 541	9,8
Varkauden liikuntatalo netto €/kävijä	4,28	4,15	-3,2
Kämärin alue/kävijät	55 413	52 359	-5,5
Kämärin alue netto €/kävijät	12,09	13,07	8,1
Avustaminen			
Moottoriurheilukeskus €/asukas	0,49	0,50	1,5
Vattuvuori €/asukas	4,93	5,01	1,5
Muut avustukset €/asukas	3,25	2,42	-25,6
Avustukset yhteensä €/asukas	8,67	7,92	-8,6

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali-kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	495 707	579 000	-5 687	573 313	569 877	-3 436	-0,6
Valmistus omaan käyttöön	7 236	6 000	0	6 000	6 642	642	10,7
Kulut	-3 243 193	-3 277 312	-156 434	-3 433 746	-3 345 166	88 580	-2,6
Toimintakate	-2 740 250	-2 692 312	-162 121	-2 854 433	-2 768 647	85 786	-3,0
Suunn. muk. poistot	-364 055	-351 840	0	-351 840	-336 833	15 007	-4,3
Tilikauden tulos	-3 104 305	-3 044 152	-162 121	-3 206 273	-3 105 480	100 793	-3,1

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 7.12.2021 § 110 liikuntapalveluiden talousarvion tulomäärärahaan kohdistuvan vähennyksen 80 000 €. Määrärahamuutoksen jälkeen liikuntapalveluiden toimintatuotot toteutuivat, valmistus omaan käyttöön mukaan lukien, lähes talousarvion mukaisesti, ainoastaan 2 794 € (0,5 %) alle arvioidun. Toimintakulut toteutuivat 88 580 € (2,6 %) alle arvioidun. Tämä johtuu pääosin sekä henkilökulujen säästöistä 35 966 € että vuoden lopussa tehdystä sisäisten vuokrien tasauksesta, sisäiset vuokrat (hoito- ja pääomavuokra) toteutuivat 63 387 € alle talousarvion. Liikuntapalveluiden toimintakate toteutui 85 786 € (3,0 %) alle tarkennetun talousarvion.

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	17	16	17	1	6
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	2	3	4	1	33
Sijaiset	1	1	1	0	0
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	5	0	3	3	100
Yhteensä	25	20	25	5	25
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	22,9	19,3	24,3	5,0	26

Talousarvion verrattuna liikuntapalveluiden vakinaisen henkilöstön määrä on kasvanut yhdellä uimahallin asiakaspalvelukassan tehtävän vakinaistamisen myötä. Raportointiajankohdan 31.12. mukaan määräaikaisia, ei kenenkään sijaisia on yksi arvioitua enemmän. Sijaisten määrä on toteutunut talousarvion mukaisesti. Määrärahavaraus palkkatukityöllistämiseen on yleishallinnossa, josta tehdään toimialojen käytön mukaiset määrärahasiirrot. Liikuntapalveluiden henkilöstömäärän ja henkilötyövuosien toteutuma raportointiajankohdan 31.12. mukaan on viisi henkilöä arvioitua suurempi työllistetyt mukaan lukien. Työllistettyjen määrä raportointiajankohdan mukaan on 3 henkilöä. Edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna henkilötyövuodet ovat kasvaneet 1,4 henkilötyövuodella.

2.1.7.4.2 Museopalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Timo Tuunainen, sivistyslautakunnan jäsenet 31.7.2021 asti, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet 1.8.2021 alkaen

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Museoiden näyttelyt on saatu pitää avoinna koko vuoden Covid-19 -pandemiasta huolimatta. Tapahtumat ja yleisöopastukset alkuvuodesta jouduttiin perumaan toukokuun aivan viimeisiä tapahtumia lukuun ottamatta. Kesäkausi oli vilkas sekä Museoilla, että Taipaleen kanavamuseolla, jossa uusi kahvilayrittäjä on tuonut kauan toivotun parannuksen kahvilan toimintaan. Uutena konseptina luotiin kesän ajaksi Vanha Varkaus kävelykierrokset, sekä Taipaleen kanava-alueen kävelykierrokset. Museoiden pitkäaikainen intendentti jäi eläkkeelle, seuraaja aloitti työnsä elokuussa. Eniten kaudella on työllistänyt helmikuussa avattu Metsäkansa-näyttely, joka on saanut erittäin hyvää palautetta, sekä Varkautelaisten uusi museo -hankkeen edistäminen pandemiatilanteeseen sopeutuen. Lisäksi museot on tehnyt aktiivisesti yhteistyötä Varkauden teollisen historian tutkimushankkeen, sekä Vanha Varkaus - Uusi suunta hankkeen kanssa, jotka molemmat etenevät suunnitellusti.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Kulttuuriperintötiedon saavutettavuuden parantaminen ja teollisen perinnön hyödyntäminen	Museopalveluiden osallistujamäärät Museoiden verkkopalveluiden käyttäjämäärät Museoiden aineiston digitointimäärät ja finna.piipunjuurella.fi-	Näyttely- ja tapahtumakävijöiden määrä 10 000 henkilöä, mikäli Kanavamuseon toiminta jatkuu. Verkkopalveluiden käyttäjämäärä vähintään vuoden 2019 tasolla (vuonna 2019 23 656 kpl yksittäistä istuntoa sivustoilla:	Kävijämäärät saavuttivat tavoitteet pandemiatilanteesta huolimatta. Kokonaiskävijämäärä museoilla 10 599 henkilöä. Verkkopalveluiden käyttäjämäärät ylittivät tavoitteen huomasti. Kokonaisverkkokäyttäjien määrät	Toteutuu

	palvelussa julkaistujen objektien määrä	piipunjuurella.fi, sara-nat.fi, laivadata.fi ja muut verkkonäyttelyt) Piipunjuurella-näytymän vakiinnuttaminen Finnassa, uusien julkaistavien objektien määrän vakiinnuttaminen kokoelmamuuton jälkeen	vuonna 2021: 18 413 käyttäjää, 195 529 yksittäistä istuntoa. Vertailuvuoteen verrattuna on tuotettu uusia verkkosisältöjä. Finnassa julkaistu 725 valokuvaa ja 3580 esinettä. Esineiden suuri määrä johtuu edelleen kokoelmamuuton jälkeen tehdyistä kirjauksista.
--	---	---	---

Toiminnan tunnusluvut	TP2020	TP2021	Muutos %
Museopalvelut			
Digitoidut ja luetteloidut valokuvat	363	725	99,7
Digitoidut ja luetteloidut esineet	5 298	3 580	-32,4
Sijoitetut taideteokset	245	79	-67,8
Museo/kävijät	3 489	3 803	9,0
Kanavamuseo/kävijät	4 565	6 796	48,9
€/asukas	28,4	28,8	1,4

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	110 002	95 500	15 548	111 048	155 320	44 272	39,9
Kulut	-686 101	-621 631	-42 003	-663 634	-730 633	-66 999	10,1
Toimintakate	-576 099	-526 131	-26 455	-552 585	-575 313	-22 728	4,1
Suunn. muk. poistot	-16 762	-36 400	0	-36 400	-23 626	12 774	-35,1
Tilikauden tulos	-592 861	-562 531	-26 455	-588 985	-598 939	-9 954	1,7

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 7.12.2021 § 110 museopalveluiden talousarvion menomäärärahan lisäyksen 3 155 €. Määrärahamuutoksen jälkeen museopalveluiden toimintakatteen ylitys on 22 728 € (4,1 %). Toimintatuotot toteutuivat 44 272 € (39,9 %) yli tarkennetun talousarvion ja toimintakulut ylittivät 66 999 € (10,1 %). Toimintatuottojen ja toimintakulujen ylitykset johtuvat pääosin saadusta hankerahoituksesta ja saatujen hankerahojen käytöstä omavastuuosuuksineen. Toimintakatteen ylitykseen vaikuttaa osaltaan Museovisio -hankerahan maksatuksen siirtyminen vuodelle 2022 johtuen Tehtaan koulu -hankkeen valtuustopäätöksestä.

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	8	8	8	0	0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	1	2	2	0	0
Sijaiset	0	0	0	0	0
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	1	0	0	0	0
Yhteensä	10	10	10	0	0
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	10	8,3	10,1	1,8	22

Museopalveluiden henkilöstömäärä on toteutunut talousarvion mukaisesti. Henkilötyövuodet ovat toteutuneet 1,8 henkilövuotta (htv 2) suunniteltua suurempana. Tämä johtuu vuoden aikana saadulla hankerahoituksella palkatun henkilöstön työpanoksesta.

2.1.7.4.3 Nuorisopalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Timo Tuunainen, sivistyslautakunnan jäsenet 31.7.2021 asti, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet 1.8.2021 alkaen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Vaikka vuosi 2021 koetteli nuorisotyötä, edellisvuoteen verrattuna kokonaistilanne on parantunut kuitenkin huomattavasti. Covid19-pandemiaan liittyvien rajoitusten myötä julkista Nuorten talon omaa tapahtumatointa ei ole juurikaan pystytty järjestämään. Nuorten elämä on ollut hyvin erilaista rajoitusten aikaan, erilainen psyykkinen oireilu on lisääntynyt mikä näkyy kenttätyön kohtaamisten lisäksi mm. kouluterveyskyselytuloksissa. Tukea hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen on tuotu esim. kehittämällä tsemppari-toimintaa Waltterin yläkoululla sekä Walkers-toiminnan kautta (sopimus Aseman Lapset ry:n kanssa ajalle 10/2021 - 9/2023). Walkersin koulutettujen aikuisten vapaaehtoisten antama aika liikkuvaan nuorisotyöhön on ollut merkittävä lisäys nuorisopalvelujen muuhun toimintaan (n. 300 tuntia), nuorten tonteilla eri puolilla kaupunkia on nuorten kohtaamisia kirjattu kaikkiaan 1 262 kertaa, kohdatut nuoret ovat usein juuri niitä nuoria jotka eivät harrasta aktiivisesti vaan viettävät vapaa-aikaansa julkisilla paikoilla oleillen. Nuorten antama arvio Walkers-toiminnasta on erinomainen.

Kaikki toimintomme jouduttiin seisauttamaan marraskuulla sattuneen auto-onnettomuuden vuoksi, se kosketti vahvasti koko Nuorten Talon henkilöstöä ja lamautti hetkeksi toiminnan, loppuvuosi pystyttiin kuitenkin toimimaan lähes normaalisti, kriisitukea saatiin. Ohjaamon toiminnan lukemat liitetään vielä vuoden 2021 ajalta nuorisopalveluille, jatkossa tunnusluvut siirtyvät työllisyyspalveluille jonne toiminnan koordinaatio siirtyi vuoden 2021 alusta alkaen.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Nuorten Talon toimintojen vakiinnuttaminen	Nuorten Talon eri toimintoihin osallistuneiden kävijämäärä	Nuorten Talo toimii avoimen nuorisotilatyön yhteisöllisenä kohtaamispaikkana ja Ohjaamo moniammatillisena matalan kynnyksen palvelupaikkana	Nuorisopalvelujen perustoiminnot toteutuivat edellisvuotta paremmin, oma avoin tapahtumatointa jäi olemattomaksi rajoitusten vuoksi. Nuorten Talo avattiin n. 4 kk ennen pandemiaa joten vertailukohtaa "normaaliin" vuoteen ei ole. Ohjaamon tunnusluvuissa näkyy merkittävä asiakasmäärän lisäys palveluohjaajan palkkauksen myötä (loppuvuoden ajan).	Toteutuu osittain

Toiminnan tunnusluvut	TP2020	TP2021	Muutos %
Nuorisopalvelut			
Avoin nuorisotoiminta, tuntia/asiakaskäynnit	389/1799	710/2600	82,5/44,5
Erytisnuorisotyö, tuntia/yksittäiset asiakkaat	427/120	870/131	103,7/9,2
Etsivä nuorisotyö, tuntia/yksittäiset asiakkaat	398,5/192	657,5/186	65,0/-3,1
Ohjaamo, tuntia/asiakaskäynnit	318/383	476/1022	41,3/166,8
Nuorisopalvelujen tapahtumat*)	657	1 279	94,7
Walkers-toiminta, tuntia/kohdatut nuoret (uusi)		299,1/1262	
€/asukas	24,5	27,2	11,1

*Nuorisopalveluiden tapahtumat vuonna 2021: Kutsunnat, 7. luokkalaisten ja 2. asteen aloittavien ryhmätykset, PRO-tunnit Nuorten Talolla, Nuorten Talon 2-vuotistapahtuma, PopUp-kesänuokkarit sekä muistohetket itsemurhan tehneille ja onnettomuuksissa menehtyneille

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	64 510	139 350	2 720	142 070	103 680	-38 390	-27,0
Kulut	-560 830	-674 506	-21 799	-696 305	-646 747	49 558	-7,1
Toimintakate	-496 320	-535 156	-19 079	-554 235	-543 066	11 168	-2,0
Suunn. muk. poistot	-18 425	-18 000	0	-18 000	-15 123	2 877	-16,0
Tilikauden tulos	-514 745	-553 156	-19 079	-572 235	-558 189	14 045	-2,5

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 27.9.2021 § 91 varata ohjaamo- ja pajakoulutoiminnalle lisämäärärahan. Lisämäärärahaa nuorisopalveluiden osuus oli 11 867 €.

Nuorisopalveluiden toimintakate toteutui lähes talousarvion mukaisesti, 11 168 € (2,0 %) alle tarkennetun talousarvion.

Toimintatuotot toteutuivat 38 390 € ja toimintakulut 49 558 € alle tarkennetun talousarvion. Talousarvion laadintavaiheessa haettiin AVI:n rahoitus kahdelle koulunuorisotyöntekijälle. AVI:n rahoitus saatiin yhdelle koulu-nuorisotyöntekijälle.

Lisäksi Koronaepidemia vaikutti edelleen nuorisopalveluiden toimintaan eikä kaikkia tapahtumia voitu järjestää suunnitellusti (muun muassa Wanuva Rock).

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	8	8	8	0	0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaist)	1	3	2	-1	-33
Sijaist	0	0	2	2	100
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	0	0	0	0	0
Yhteensä	9	11	12	1	9
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	9	11,0	10,2	-0,8	-7

Nuorisopalveluiden vakinaisen henkilöstön määrä on toteutunut talousarvion mukaisesti. Määräaikaisten, ei kenenkään sijaisten määrä toteutui yhden henkilön verran alle talousarvion, sillä saimme hankerahoituksen ainoastaan yhdelle koulunuorisotyöntekijälle. Sijaisten määrä raportointiajankohdan mukaan on 2 henkilöä. Henkilötyövuodet (htv 2) toteutuivat 0,8 henkilötyövuotta alle arvioidun.

2.1.7.5 Soisalo-opisto

Tilivelvolliset: rehtori Marjut Latva-Vesänen 31.7.2021 asti, rehtori Jukka Tuohino 1.8.2021 alkaen, sivistyslautakunnan seutuajaoston jäsenet 31.7.2021 asti, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan seutuajaoston jäsenet 1.8.2021 alkaen, sivistyslautakunnan jäsenet 31.7.2021 asti ja hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet 1.8.2021 alkaen

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Nykyinen koulutuspäällikkö aloittaa rehtorina 1.8.2021. Koulutuspäällikön virkaa ei täytetä. Talouden tasapainottamistoimenpiteet eivät toistaiseksi näy kurssi- ja opetustarjonnassa.

Lastenkulttuurikeskus Verso siirtyi organisaatiouudistuksen yhteydessä 1.8.2021 hallinnollisesti osaksi hyvinvointipalveluita.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Osallisuuden lisääminen	1) Asiakkaiden määrä 2) Kumppanuudet	1) Määrä pysyy vuoden 2020 tasolla. Syvennetään kohderyhmälähtöistä työtä 2) Kumppanuustoimintamallia pidetään yllä, laajennetaan ja kehitetään	1) Asiakasmäärä on vähentynyt vuodesta 2020. 2) Kumppanuustoimintamallia on laajennettu ja syvennetty.	Toteutuu osittain
Saavutettavuuden parantaminen	1) Verkko-opetuksen laajuus 2) Asiakkaiden määrä suhteutettuna väkilukuun 3) Toimenpiteet esteettömyyden lisäämiseksi	1) Kaikilla koulutusaloilla hyödynnetään verkko-opetusta 2) Toimintatapoja kehitetään jatkuvasti, jotta nykyistä useammat asiakkaat pääsevät opiston palveluiden piiriin. 3) Osallistumisen esteiden vähentäminen, esimerkiksi viestintää ja selkokieliä parantamalla. Esteettömyyden kartoittaminen ja henkilökunnan kouluttaminen.	1) Verkko-opetuksen hyödyntämistä on lisätty merkittävästi. 2) Kehitystyön myötä on löydetty uusia kohderyhmiä. 3) Opiston tilat on kartoitettu esteettömyyden osalta. Esteettömät tilat on merkitty opinto-oppaaseen ja opiston käytämiin yleisiin tietoverkkoihin. Henkilökunnalle on järjestetty selkokieliä koulutusta ja se huomioidaan kaikessa toiminnassa sekä viestinnässä.	Toteutuu

Toiminnan tunnusluvut	TP2020	TP2021	Muutos %
Vapaa sivistystyö			
Opetustunnit	12 813	13 563	5,9
Opiskelijat	6 026	5 712	-5,2
€/opetustunnit	60,8	69,0	13,4
€/opiskelija	129,3	163,7	26,6
€/asukas	38,4	46,8	21,9
€/opistoalueen asukas*)	27,5	33,7	22,6
TP2021 opistoalue Varkaus, Heinävesi, Joroinen*)			
Laaja taiteen perusopetus			
Opetustunnit	11 058	11 239	1,6
Opiskelijat	947	807	-14,8
€/opetustunnit	71,5	72,0	0,7
€/opiskelija	835,5	1 003,0	20,1
€/asukas	39,0	40,5	3,9
€/opistoalueen asukas*)	15,2	15,8	4,2
TP2021 opistoalue Varkaus, Joroinen, Pieksämäki, Leppävirta*)			
Yleinen taiteen perusopetus			
Opetustunnit	3 342	2 883	-13,7
Opiskelijat	902	681	-24,5
€/opetustunnit	68,5	71,1	3,9
€/opiskelija	253,7	301,2	18,7
€/asukas	11,3	10,3	-9,1
€/opistoalueen asukas*)	8,1	7,4	-8,7
TP2021 opistoalue Varkaus, Heinävesi, Joroinen*)			
Kehittäminen ja koulutus			
Koulutuspalvelut			
Koulutukset	24	69	187,5
Opetustunnit	128	258	101,6
Opiskelijat	321	717	123,4
Lastenkulttuurikeskus Verso			
Tapahtumat	547	872	59,4
Kävijät	9 770	11 533	18,0
Avoimet verkkosisällöt	31	20	-35,5
laitekohtainen kävijämäärä	62 396	42 693	-31,6
Suljetut verkkosisällöt	3	1	-66,7
kohderyhmän käyttäjämäärä	11 952	222	-98,1

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama	Poik. %
Tuotot	957 613	780 400	8 519	788 919	957 026	168 107	21,3
Kulut	-2 832 724	-2 712 511	-34 611	-2 747 122	-3 000 681	-253 559	9,2
Toimintakate	-1 875 111	-1 932 111	-26 091	-1 958 202	-2 043 655	-85 452	4,4
Suunn. muk. poistot	-6 475	-5 000	0	-5 000	-9 143	-4 143	82,9
Tilikauden tulos	-1 881 586	-1 937 111	-26 091	-1 963 202	-2 052 798	-89 595	4,6

Soisalo-opiston toimintakate toteutui 85 452 € (4,4 %) yli arvioidun. Toimintakatteen ylitys kohdistuu taiteen perusopetukseen/laaja 51 695 €, vapaan sivistystyön koulutukseen 15 462 €, taiteen perusopetukseen/yleinen 10 837 € sekä kehittämiseen ja koulutukseen 7 457 € (Lastenkulttuurikeskus Verso ylitys 8 787 €, kulttuurita-
pahtumat ylitys 1 216 € ja koulutuspalvelut alitus 2 547 €).

Soisalo-opiston toimintatuotot toteutuivat 168 107 € (21,3 %) arvioitua parempina. Myyntituotot toteutuivat 39 025 €, maksutuotot 66 030 €, tuet ja avustukset 56 651 € ja muut toimintatuotot 6 401 € yli arvioidun. Tuet ja avustukset toteutuivat ennakoitua parempina Lastenkulttuurikeskus Verson ja vapaan sivistystyön osalta.

Toimintakulut toteutuivat 253 559 € (9,2 %) yli arvion. Henkilöstökulut ylittyivät 162 528 €, suurimmat ylitykset kohdistuivat vapaan sivistystyön koulutukseen sekä Lastenkulttuurikeskus Versoon (hankerahoituksella paljattu henkilöstö). Palvelujen ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittyivät yhteensä 68 577 €. Ylitys kohdistuu suurelta osin koulutuspalveluiden tilauskoulutusten hankintaan (koulutuspalveluiden tuotot ovat toteutuneet ylittyneitä kuluja vastaavasti). Muut toimintakulut ylittyivät 22 454 €, suurimmat ylitykset kohdistuvat kulttuuritapahtumiin sekä Lastenkulttuurikeskus Versoon.

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	28	28	27	-1	-4
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	3	0	3	3	100
Sijaiset	1	0	1	1	100
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	0	0	0	0	0
Yhteensä	32	28	31	3	11
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	30,3	27,4	28,5	1,1	4

Soisalo-opiston vakinaisen henkilöstön määrä on vähentynyt yhdellä henkilöllä. Koulutuspäällikön virka jätettiin täyttämättä tehtävien uudelleenjärjestelyn yhteydessä. Määräaikaiset, ei kenenkään sijaiset ovat Lastenkulttuurikeskus Verson hankerahoituksella palkkaamia työntekijöitä. Edelliseen vuoteen verrattuna henkilötyövuodet ovat vähentyneet 1,8 henkilötyövuodella (htv 2).

Tämän lisäksi Soisalo-opistolla oli 31.12. yhteensä 99 tuntiopettajaa, 67,7 henkilötyövuotta (htv 2).

2.1.8 TEKNINEN TOIMI

Tilivelvolliset: tekninen johtaja Arto Lehtonen, teknisen lautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Aalto Hyvinvointikeskus valmistui sosiaali- ja terveystoimen käyttöön maaliskuun loppupuolella. Vanha sairaala purettiin ja tilalle rakennettiin pysäköintialue.

Waltterin ruokapalvelukeskus otettiin käyttöön elokuussa.

Joutenlahden alueen infran viimeistelyt valmistuivat syksyn aikana.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Kiinteistöveroselvitys eteni suunnitellusti. Tavoitteena on, että selvitystyö saadaan valmiiksi vuoden 2024 loppuun mennessä. Selvitystyöstä aiheutui kustannuksia n. 157 000 €. Venepaikkamaksuja korotettiin 3 %:lla, korotusvaikutus yhteensä n. 2 000 €. Leikkikenttiä hoidettiin hyväksytyin vähentämissuunnitelman/hoitoluokituksen mukaisesti.

Talousarvioon sisältyneiden muiden toimenpiteiden toteutuminen

Talousarviossa oli varaus kahden taajamametsäryhmän (kaksi ryhmänvetäjää) perustamisella. Toista ryhmää ei saatu perustettua.

Talousarviossa oli määrärahavaraus rakennusarkkitehdin tehtävän täyttämiseksi. Tehtävä täytettiin marraskuun alusta alkaen.

Kuntarajat ylittävä Pali-palveluliikennöinti lakkautettiin 1.6.2021 alkaen. Talousarviossa oli Pali-palveluliikenteelle määrärahavaraus 30 000 € edellistä vuotta pienempi ja talousarvio toteutui tältä osin suunnitellusti.

Talousarvioon sisältyi sosiaali- ja terveystoimelta vapautuneille kaupungintalon tiloille täysimääräinen vuokratuotto-odotus. Tilat olivat vain osittaisessa käytössä (koronarokotus) ja vuokratappiota aiheutui n. 93 000 €.

Talousarvioon sisältyi myös oikeustalon tilojen täysimääräinen vuokratuotto-odotus. Tilat eivät olleet koko vuotta täysipainoisesti käytössä ja tästä aiheutui n. 50 000 €:n vuokratappio.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Tila
Kustannustehokkaasti tuotetut laadukkaat palvelut ja palveluprosessien toimivuus.	Talousarvion toteutuminen	Talousarvio toteutuu suunnitellusti.	Talousarvio toteutuu suunnitellusti.	Talousarvio ylittyi suunnitellusta.	Ei toteudu
Ympäristön siisteyden kohentaminen	Asukastyytyväisyys	Asukasviihtyvyyden paraneminen	Ympäristön siistiytymisestä saadut palautteet ovat olleet pääosin positiivisia.	Ympäristön siistiytymisestä saadut palautteet olivat pääosin positiivisia.	Toteutuu

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA20201 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali-kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	21 264 280	20 627 912	-51 562	20 576 350	20 316 827	-259 523	-1,3
Valmistus omaan käyttöön	764 369	600 000	0	600 000	809 628	209 628	34,9
Kulut	-25 436 399	-24 121 249	-469 006	-24 590 255	-24 795 871	-205 616	0,8
Toimintakate	-3 407 750	-2 893 337	-520 568	-3 413 905	-3 669 416	-255 511	7,5
Suunn. muk. poistot	-9 799 094	-8 021 000	0	-8 021 000	-9 364 652	-1 343 652	16,8
Tilikauden tulos	-13 206 844	-10 914 337	-520 568	-11 434 905	-13 034 068	-1 599 163	14,0

=valtuustoon nähden sitovat erät

Teknisen toimialan toimintakate toteutui 255 511 € arvioitua huonommin (toteuma 107,5 %). Toimintatuotot toteutuivat 259 523 € arvioitua huonommin (toteuma 98,7 %), sen sijaan valmistus omaan käyttöön toteutui 209 628 € arvioitua paremmin (toteuma 134,9 %). Tuottojen toteuma yhteensä on 99,8 %.

Toimintakulut toteutuivat 205 616 € yli arvioitua (toteuma 100,8 %). Henkilöstökulut toteutuivat 113 479 € ja aineet tarvikkeet ja tavarat 310 837 € arvioitua suurempina. Sen sijaan palvelujen ostot toteutuivat 26 895 € ja muut toimintakulut 191 804 € arvioitua pienempinä.

Tekninen toimiala

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	158	162	161	-1	-0,6
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	9	18	9	-9	-50,0
Sijaiset	12	0	2	2	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	11	6	8	2	33,3
Yhteensä	190	186	180	-6	-3,2
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	188,3	179,6	181,9	2,3	1,3

Teknisen toimen henkilöstömäärä yhteensä on vähentynyt 10 henkilöllä verrattuna vuoden 2020 vastaavaan ajankohtaan ja kuudella verrattuna talousarvion henkilöstömäärään. Tukipalveluyksikkö on vakinaistanut määräaikaisia ja oppisopimussuhteisia henkilöitä vakinaisiin palvelussuhteisiin eläkkeelle siirtyneiden tilalle. Työllistettyihin ja oppisopimussuhteisiin sisältyy seitsemän työllistettyä henkilöä ja yksi oppisopimussuhteinen henkilö.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti toimialan johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueellaan. Vuoden 2021 sisäisen valvonnan painopistealueet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 30.11.2020 § 322.

Valvonnan kohde	Havainnot	Jatkotoimenpiteet	Riski / Hallinta	Riskitaso
PÄÄTÖKSENTEKO				
Yritysvaikutusten arviointi päätöksenteossa	Lautakunnan ratkaisultaan kuuluvissa infraa ja toimitiloja koskevissa hankinta-asioissa yritysvaikutukset on huomioitu jo hankinnan kilpailutusvaiheessa. Näin on pyritty mahdollistamaan erikokoisten ja paikallisten yritysten mahdollisuus osallistua kilpailutukseen. Erillinen yritysvaikutusten arviointilomake on liitetty päätöksen asiakirjoihin.	Toimitaan kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti.	Tunnistetaan jo valmisteluvaiheessa päätöksiin liittyvät yritysvaikutukset.	2= vähäinen riski
TALOUS				
Luotto- ja maksukortit	Ostokuitit ja tarvittavat selvitykset on liitetty asianmukaisesti laskujen liitteiksi. Korttien lukumäärä ja korttien haltijat ovat taloushallinnossa pidettävän luettelon mukaiset.	Varmistetaan että laskujen liitteinä ovat ostokuitit ja tarvittavat selvitykset.	Toimitaan ohjeiden mukaisesti.	2= vähäinen riski
HENKILÖSTÖ				
Rekrytointi				
Rekrytointiprosessi	Rekrytoinnit on suoritettu henkilöstöhallinnon ohjeistuksen ja hallintosäännön toimivallan mukaisesti.	Toimitaan ohjeiden mukaisesti.	Toimitaan ohjeiden mukaisesti.	3= kohtalainen riski

TIETOHALLINTO Digitaalinen turvallisuus				
Käyttöoikeudet	Käyttöoikeuksien avaus- ja poistopyynnot on tehty ohjeiden mukaisesti. Tarkistuslistoilla havaittiin muutama henkilö, joiden työsuhde oli päättynyt, mutta käyttöoikeuksien poistopyynnot olivat jääneet tekemättä. Ko. henkilöiden käyttöoikeudet poistettiin.	Toimitaan ohjeiden mukaisesti.	Tarkistetaan säännöllisesti voimassaolevat käyttöoikeudet.	2= vähäinen riski

2.1.8.1 Strateginen ohjaus

Tilivelvolliset: tekninen johtaja Arto Lehtonen, teknisen lautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Kaupunginhallitus hyväksyi 25.1.2021 kaupunginarkkitehdin virkanimikkeen muuttamisen kaavoittajan viraksi ja virka täytettiin 1.7.2021 alkaen.

Etätyömahdollisuus oli edelleen käytössä. Myös kokoukset ja palaverit järjestettiin mahdollisuuksien mukaan hybridimallilla.

Kuvataidekoulun ja Ratakadun kiinteistöjen myynnit ovat valmistelussa. Kuvataidekoulun kaavamuutos on menossa.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Uudisrakennus- ja peruskorjausinvestoinnit toteutetaan hyväksyttävän PTS:n mukaisesti.	Korjausvelan määrä suhteessa tasearvoon	Korjausvelan määrä suhteessa tasearvoon laskee.	PTS päivitetään ja hyväksytään vasta uuden kaupunkistrategian hyväksymisen jälkeen.	Ei toteudu ☐
Kaupungin öljylämmitteiset rakennukset muutetaan uusiutuvalla energialle investointiohjelman mukaisesti.	Öljylämmitteisten rakennusten määrä	Määrä vähenee.	Ei muutosta.	Ei toteudu ☐

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA2021 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	4 185 752	4 273 799	84 090	4 357 889	4 303 164	-54 725	-1,3
Valmistus omaan käyttöön	303 167	310 000	0	310 000	264 222	-45 778	-14,8
Kulut	-6 275 944	-6 185 347	-213 166	-6 398 513	-6 118 646	279 867	-4,4
Toimintakate	-1 787 025	-1 601 548	-129 076	-1 730 624	-1 551 260	179 364	-10,4
Suunn. muk. poistot	-627 589	-441 000	0	-441 000	-573 878	-132 878	30,1
Tilikauden tulos	-2 414 614	-2 042 548	-129 076	-2 171 624	-2 125 138	46 486	-2,1

Toimintakate toteutui 179 364 € arvioitua paremmin (toteuma 89,6 %).

Toimintatuotot ja valmistus omaan käyttöön toteutuivat 100 503 € arvioitua huonommin. Tulosalueelle kuuluvien toimitilojen (Oikeustalo ja Sammonkatu 6) vuokratuotot toteutuivat n. 89 000 € arvioitua pienempinä.

Toimintakulut toteutuivat 279 867 € alle arvioidun.

Henkilöstömenot toteutuivat 100 765 €, palvelujen ostot 129 293 €, aineet, tarvikkeet ja tavarat 39 153 € ja muut toimintakulut 10 654 € arvioitua pienempinä.

Talousarviossa oli varaus kahdelle taajametsien raivausryhmän vetäjälle, työtä suoritettiin yhden vetäjän ohjauksessa. Toinen kaavasuunnittelijan tehtävä jäi avoimeksi maaliskuun alussa ja rakennusarkkitehdin tehtävä täytettiin vasta loppuvuoden aikana.

Yhteistoiminnan maksuosuuksia palautui vuodelta 2020 yhteensä 65 984 € (pelastustoimi 10 250 €, ympäristönsuojelu 55 734 €).

Poistoihin sisältyvät Ratakadun pysäkin ja Repokankaan nuorisotalon/Revonhätä taseen jäännösarvojen alaskirjaukset yht. 36 390 € sekä Niittylät ja Korpela (Savontie 9 ja Kissakoskenkatu 6) tonttien arvonalennukset 87 502 €.

Strateginen ohjaus

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	14	15	15	0	0,0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	4	6	4	-2	-33,3
Sijaiset	0	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	3	0	2	2	-
Yhteensä	21	21	21	0	0,0
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	25,4	20,2	25,2	5,0	24,8

Henkilöstön määrässä ei tapahtunut muutoksia.

2.1.8.2 Suunnittelu

Tilivelvolliset: vt. kaupunginarkkitehti Laura Backman 30.6.2022 saakka, tekninen johtaja Arto Lehtonen 1.7.2022 alkaen, teknisen lautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Hankkeissa painottuivat elinkeinopoliittiset ja tonttitarjontaa parantavat hankkeet.

Ratakadun asemakaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa toukokuussa ja Pelastusaseman ja Pohjoisen portin asemakaavat marraskuussa.

Toisen avoimena olleen kaavasuunnittelijan tehtävää ei saatu täytettyä ja se vaikutti muiden paitsi merkittävien hankkeiden aikatauluihin. Muutoin vuosi toteutui suunnitelmien mukaisesti.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Taluarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuositain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Yritystonttitarjonta pidetään monipuolisenä ja kysyntää vastaavana.	Luovutettavien tonttien määrä	Tonttia hakevalle löytyy sopiva tontti.	Luovutuskelpoisia tontteja on 57 kpl. Osa tonteista on laajoja ja ne on mahdollista jakaa pienempiin tontteihin tarpeiden mukaan.	Toteutuu
Kaavoituksen ja lupakäsittelyn prosesseja kehitetään tehokkaammiksi.	Prosessien pituus	Kaavojen ja lupakäsittelyjen prosessit lyhenevät.	Poikkeamislupien hakeminen sähköisesti on selvityksessä.	Toteutuu osittain
Vetovoimakeskusten toisen vaiheen suunnittelu valmistuu.	Hankkeen tilanne	Suunnittelun toinen vaihe päättyy ja etenee toteutukseen.	Toinen vaihe hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa 30.11.2021.	Toteutuu

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA20201 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	71 676	20 000	0	20 000	53 933	33 933	169,7
Kulut	-581 163	-561 368	0	-561 368	-506 823	54 545	-9,7
Toimintakate	-509 487	-541 368	0	-541 368	-452 890	88 478	-16,3
Suunn. muk. poistot	-960	-3 000	0	-3 000	-768	2 232	-74,4
Tilikauden tulos	-510 447	-544 368	0	-544 368	-453 658	90 710	-16,7

Toimintakate toteutui 88 478 € arvioitua paremmin (toteuma 83,7 %).

Toimintatuotot toteutuivat 33 933 € arvioitua paremmin.

Suunnittelu- ja mittaustoiminnan maksutuottoja toteutui 29 410 € arvioitua enemmän. Digitaalinen yleiskaava-hankkeelle saatiin valtiovarainministeriön myöntämää hankerahaa 55 000 €, josta 4 522 € tuloutettiin vuodelle 2021 ja loppuosa siirrettiin vuodelle 2022.

Toimintakulut toteutuivat 54 545 € alle arvioidun. Palvelujen ostot toteutuivat arvioitua pienempinä.

2.1.8.3 Toteuttaminen

Tilivelvolliset: kaupungininsinööri Jani Viljakainen, teknisen lautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Vuosi toteutui suunnitelmien mukaisesti, toiminnassa ei tapahtunut olennaisia muutoksia.

Paikallisliikenteen lipputulot nousivat 44 % vuoteen 2020 verrattuna, jolloin koronan vaikutus linja-autoliikenteeseen oli suurimmillaan. Koronaa edeltävään aikaan (v. 2019) lipputulot olivat n. 10 % pienemmät. Vastavasti käyttäjämäärät kasvoivat vuoteen 2020 verrattuna 70 % ja vuoteen 2019 verrattuna pienentyivät 15 %, mutta ovat kuitenkin samalla tasolla vuoden 2018 kanssa. Vuonna 2021 matkoja tehtiin n. 143 000 kpl.

Pali-palveluliikenne ei ole toipunut koronan vaikutuksesta samaan tapaan kuin paikallisliikenne. Käyttäjämäärät ovat laskeneet vuoteen 2019 verrattuna 43 % ja vuoteen 2020 verrattuna 11 %. Kaupungin maksuosuus yhtä matkaa kohden oli vuonna 2019 11,70 €, vuonna 2020 18,90 € ja vuonna 2021 20,95 €. Matkoja tehtiin vuoden 2021 aikana 4 390 kpl. Osasy Pali-palveluliikenteen käyttäjämäärien vähentymiseen ovat paikallisliikenteen ilmaiset vuorot eläkeläisille klo 10–14 välillä.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Toimitiloissa siirrytään energiatehokkaampaan tekniikkaan valaisimia uusittaessa.	Uusittavien valaisimien määrä	Uusittavia valaisimia 150 kpl/vuosi	Kiinteistöjen vanhoja loisteputkivalaisimia on uusittu n. 300 kpl LED-valaisimiksi.	Toteutuu
Varmistetaan turvalliset ja hyväkuntoiset kulkuväylät ja liikenneyhteydet myös alemmalla tieverkolla.	Laskeva vahinkojen määrä	Vahinkojen määrä laskeva verrattuna edelliseen vuoteen.	Vuonna 2021 on korvattu yksi ajoneuvolle sattunut vahinko.	Toteutuu osittain

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA20201 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/alikulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	295 750	242 300	12 667	254 967	252 194	-2 773	-1,1
Kulut	-3 116 810	-3 048 274	-36 262	-3 084 536	-3 201 616	-117 080	3,8
Toimintakate	-2 821 060	-2 805 974	-23 595	-2 829 569	-2 949 422	-119 853	4,2
Suunn. muk. poistot	-2 509 431	-2 390 000	0	-2 390 000	-3 040 614	-650 614	27,2
Tilikauden tulos	-5 330 491	-5 195 974	-23 595	-5 219 569	-5 990 036	-770 467	14,8

Toimintakate toteutui 119 853 € arvioitua huonommin (toteuma 104,2 %).

Toimintatuotot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti.

Toimintakulut toteutuivat 117 080 € yli arvioidun, josta palvelujen ostot toteutuivat 119 928 € arvioitua suurempina.

Joukkoliikenteen käyttäjämäärien vähentymisen ja indeksikorjausten vuoksi joukkoliikenteen nettomenot toteutuivat 40 778 € ennakoitua suurempina. Ulkovalaistuksen korjauskohteita oli tavanomaista enemmän ja toimintakulut toteutuivat 65 074 € arvioitua suurempina. Myös liikenneväylien toimintakulut ylittivät 67 882 € johtuen mm. huonokuntoisten asuntokatuojen muuttamisesta sorapäällysteisiksi kaduiksi (tela 31.8.2021 § 162). Muiden vastuualueen tulosyksiköiden toimintakulut toteutuivat arvioitua pienempinä.

2.1.8.4 Rakentamisen ohjaus

Tilivelvolliset: rakennustarkastaja Pekka Kaatrasalo 1.8.2021 saakka, rakennustarkastaja Simo Ahtonen 2.8.2021 alkaen, teknisen lautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Lupahakemusten kokonaismäärä asettui keskimääräiselle, tavanomaiselle tasolle.

Asiakasohjeistuksen kehittäminen aloitettiin loppuvuodesta 2021 muun työn ohessa, tukea on saatu teknisen toimen hallinnosta ja konsernihallinnosta.

Rakennustarkastaja vaihtui vuonna 2021 eläköitymisen myötä.

Yhteistyö Joroisten kunnan kanssa jatkuu toistaiseksi. Sopimuksen osapuolet vaihtoivat paikkaansa kesällä 2021 ja muutos astui voimaan elokuussa 2021, kun Varkauden tarkastusinsinööri aloitti tehtävässään.

Arkiston digitointihanke etenee suunnitelluilla henkilöresursseilla työllistämisyksikön tuella.

Kiinteistöveroselvityshankkeen kautta rakennusvalvontaan tulevien rakennusten selvitystyöt saatiin pääosiltaan tehtyä kesätyöntekijän toimesta. Lisäksi kesällä 2021 käsiteltiin tehostetusti keskeneräisiä, vanhentuneita lupia ja näiden valvontaan liittyviä katselmuksia toimitettiin ennätyksellisen paljon, noin 150 kpl.

Rakennusjärjestyksen uudistamishanketta valmisteltiin syksyllä 2021 ja tavoitteena on saada se jatkokäsittelyyn edelleen vuoden 2022 puolella mikäli resurssit riittävät.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Palvelujen kokonaislaatu on hyvä.	Sähköisten palvelujen kattavuus Rakennusjärjestyksen ajantasaisuus	Arkistopalvelut avataan sähköiseen palvelukanavaan. Uudistetun rakennusjärjestyksen käsittelyprosessi valmistuu.	Arkiston TOS on tehty, mutta arkistokauppaa Lupapisteseen ei ole vielä avattu. Henkilöstöresursseja mihinkään ylimääräiseen ei ole irrotettavissa. Rakennusjärjestys on valmisteltu ja tavoitteena edelleen saat- taa voimaan 2022.	Toteutuu osittain
Palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti.	Arkiston digitointi	Arkiston digitointihankeen työllistetyt lisähenkilöstöresurssit säilytetään ja arkiston digitointia jatketaan suunnitellusti.	Etenee suunnitellusti.	Toteutuu

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA20201 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	182 571	130 000	30 259	160 259	262 018	101 759	63,5
Valmistus omaan käyttöön	12 981		0	0	5 314	5 314	-
Kulut	-306 040	-321 130	-61 803	-382 933	-408 970	-26 037	6,8
Toimintakate	-110 488	-191 130	-31 544	-222 674	-141 638	81 036	-36,4
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-110 488	-191 130	-31 544	-222 674	-141 638	81 036	-36,4

Toimintakate toteutui 81 036 € arvioitua paremmin (toteuma 63,6 %).

Toimintatuotot ja valmistus omaan käyttöön toteutuivat 107 073 € arvioitua paremmin. Rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksutuottoja toteutui 95 186 € arvioitua enemmän. Tuottoihin sisältyy Joroisten kunnan maksuosuus heille tuotetuista rakennusvalvonnan palveluista.

Toimintakulut toteutuivat 26 037 € yli arvioidun. Henkilöstömenot olivat hieman talousarviota suuremmat henkilöstöjärjestelyistä johtuen.

Rakentamisen ohjaus

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	2	3	4	1	33,3
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	1	1	1	0	0,0
Sijaiset	0	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	1	0	2	2	-
Yhteensä	4	4	7	3	75,0
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	3,8	3,5	6,0	2,5	70,6

Toteumassa neljä henkilöä on osittaista päällekkäisyyttä eläkejärjestelyjen vuoksi. Vakinaisen henkilöstön määrä on kasvanut yhdellä verrattuna v. 2020 vastaavaan ajankohtaan. Rakennusvalvonnassa aloitti elokuussa tarkastusinsinööri ja hänen työpanoksestaan puolet tuotetaan Joroisten kunnalle.

2.1.8.5 Tukipalveluyksikkö

Tilivelvolliset: tukipalvelupäällikkö Merja Viitanen, teknisen lautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Aalto hyvinvointikeskus aloitti toimintansa maaliskuussa. Tukipalveluiden tehtäviin tuli muutoksia ja henkilöstöä koulutettiin uusiin tehtäviin. Uudet tehtävät otettiin hyvin haltuun ja osaamisen varmistamiseksi henkilöstöä on kierrätetty tehtävistä toiseen.

Ruokapalveluissa aloitettiin ruokatuotannonohjausjärjestelmän päivittäminen uuteen Aromi14 järjestelmään. Myös kiinteistöjen hallintaan hankittu uusi ohjelma otettiin käyttöön.

Lvi- ja sähköosasto vastasivat Walterin ruokapalvelun uuden rakennuksen lvi- ja sähkötoiden valvonnasta. Kouluravintola Messi avattiin elokuussa 2021.

Wellness Warkaus -hankkeessa jatkettiin esimiesvalmennuksia, päivitettiin palvelujen sisältöä yhdessä päiväkodin henkilöstön kanssa sekä purettiin työhyvinvointikyselyä ja suunniteltiin kehittämistoimia.

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Kilpailulain kilpailuneutraaliteettisäännöksiin astui voimaan uusi säännös 30 d § 1.1.2020. Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan osalta edellytetään kaupungin tilinpäätöksessä esittämään taloudellista tulosta kuvaava tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista. Ruoka- ja puhtauspalvelut tuottivat palveluja myös kaupungin ulkopuolisille yhteisöille (mm. päiväkodit, palveluasumisen yksiköt ja Terveystalo), joissa ulkoisen myynnin raja 40 000 € täytyi. Puhtauspalveluiden ulkoinen myynti päättyi maaliskuussa 2021. Tuloslaskelmat ulkoisen myynnin osalta on esitetty toimintakertomuksen kohdassa 6 Muut eriytetyt laskelmat.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Tuetaan asiakkaan hyvinvointia valmistamalla suositusten mukaista ruokaa ja huolehtimalla tilojen puhtaudesta ja kunnonapidosta sekä turvallisesti toimintaympäristöstä.	Turvallinen ja terveellinen ympäristö Ravitsemussuositukset Tarkoituksenmukainen siivous kohteissa ja puhtaustaso riittävä	Tapaturmat 0 kpl/vuosi Ruoka suositusten mukaista Mitoitetut siivouskohteet, puhtausnäytteet	Tapaturmia on sattunut 12 kpl. Valmistamme suositusten mukaista ruokaa. Palvelujen sisältöä on päivitetty varhaiskas-	Toteutuu osittain

			vatuksen ja palveluasumisen kanssa yhdessä. Pintapuhtausnäytteitä on otettu säännöllisesti, tulokset ovat olleet hyviä.	
Kustannustehokkaasti tuotetut palvelut	Talousarvion toteutuminen	Talousarvio toteutuu	Talousarvio ei toteutunut suunnitellusti.	Toteutuu osittain

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA20201 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kullut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	16 436 737	15 861 813	-182 533	15 679 280	15 348 035	-331 245	-2,1
Valmistus omaan käyttöön	448 221	290 000	0	290 000	540 092	250 092	86,2
Kulut	-15 072 029	-13 923 742	-149 598	-14 073 340	-14 480 867	-407 527	2,9
Toimintakate	1 812 930	2 228 071	-332 131	1 895 940	1 407 260	-488 680	-25,8
Suunn. muk. poistot	-6 661 115	-5 187 000	0	-5 187 000	-5 749 392	-562 392	10,8
Tilikauden tulos	-4 848 185	-2 958 929	-332 131	-3 291 060	-4 342 132	-1 051 072	31,9

Toimintakate toteutui 488 680 arvioitua huonommin (toteuma 74,2 %). Toimintatuotot toteutuivat 331 245 € arvioitua huonommin, sen sijaan valmistus omaan käyttöön toteutui 250 092 € arvioitua paremmin. Tuottojen toteuma yhteensä on 99,5 %.

Myyntituotot toteutuivat lähes suunnitellusti (toteuma 99,8 %). Toimitilojen vuokratuotot toteutuivat 331 746 € arvioitua huonommin. Kaupungintalon toimitilojen vuokratuotot sisältyivät talousarvioon täysimääräisinä ja tiloista aiheutui n. 93 000 € vuokratappio. Talousarvioon sisältyi Waltherin ruokapalvelun osalta pääomavuokratuottoja 88 000 €, jotka jäivät toteutumatta (kohteen poistolaskenta alkaa vasta 1.1.2022). Toimialoille palautettiin hoito- ja pääomavuokria yhteensä 146 500 € (netto).

Toimintakulut toteutuivat 407 527 € yli arvioidun. Henkilöstökulut toteutuivat 176 393 €, palvelujen ostot 54 747 € ja aineet, tarvikkeet ja tavarat 357 955 € arvioitua suurempina. Muut toimintakulut toteutuivat 181 569 € alle arvioidun.

Määräaikaisen ja sijaishenkilöstön tarve oli vuoden aikana ennakoitua suurempi. Elintarvikkeiden ostot toteutuivat 135 868 € arvioitua suurempina, mitä osaltaan selittää elintarvikkeiden hinnan nousu. Myös lämmityskulut toteutuivat 114 434 € arvioitua suurempina. Kaluston ostot toteutuivat 73 390 € arvioitua suurempina. Waltherin ruokapalvelun ja Hyvinvointikeskus Aallon kalusto- ja pienhankinnat eivät talousarvion valmisteluvaiheessa olleet kattavasti tiedossa. Lisäksi yllättäviä laiterikkoja oli tavanomaista enemmän.

Poistoihin sisältyvät taseen jäännösarvojen alaskirjaukset; Kuoppakankaan ruokapalvelukeskus 197 423 € sekä vanha sairaala 2 449 604 €.

Tukipalvelut

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	140	142	140	-2	-1,4
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	4	11	4	-7	-63,6
Sijaiset	12	0	2	2	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	7	6	4	-2	-33,3
Yhteensä	163	159	150	-9	-5,7
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	157,1	154,4	149,3	-5,1	-3,3

Tukipalveluyksikön henkilöstömäärä yhteensä on vähentynyt 13 henkilöllä verrattuna vuoden 2020 vastavaan ajankohtaan ja yhdeksällä henkilöllä verrattuna talousarvion henkilöstömäärään. Määräaikaisia ja oppisopimussuhteisia henkilöitä on vakainaistettu eläkkeelle siirtyneiden tilalle. Työllistettyihin ja oppisopimussuhteisiin sisältyy kolme työllistettyä henkilöä ja yksi oppisopimussuhteinen henkilö.

2.1.8.6 Pysäköinninvalvonta

Tilivelvolliset: kaupungininsinööri Jani Viljakainen, teknisen lautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Pysäköinnintarkastusta suoritettiin vain yhden pysäköinnintarkastajan toimesta toisen pysäköinnintarkastajan pitkän poissaolon vuoksi. Tarkastajan apuna oli työllistämistuella palkattu määräaikainen avustaja.

Koronaepidemian vuoksi ihmisten liikkuminen on vähentynyt verrattuna aikaan ennen koronaa (2019). Näin ollen myös virhemaksuja kirjattiin n. 20 % vähemmän vuoteen 2019 verrattuna. Toisaalta liikkuminen on ollut vilkkaampaa kuin vuonna 2020, johon verrattuna virhemaksuja kirjoitettiin n. 14 % enemmän. Vuonna 2021 tuloja kertyi n. 94 000 €.

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Palvelualueen tulot kattavat menot.	Talousarvion toteutuminen	Toiminta on tehokasta ja turvallista, talousarvio toteutuu.	Loppuvuodesta liikenne kaupungissa vilkastui ja sitä myöten myös virhemaksujen määrä kasvoi. Vuonna 2021 virhemaksuja kirjoitettiin 2 302 kpl mikä on n. 14 % enemmän kuin vuonna 2020 mutta n. 20 % vähemmän kuin vuonna 2019 (ennen koronaa).	Toteutuu

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	Alkuperäinen TA2021	TA-muutos	TA20201 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	91 794	100 000	3 955	103 955	97 483	-6 472	-6,2
Kulut	-84 413	-81 388	-8 177	-89 565	-78 949	10 616	-11,9
Toimintakate	7 381	18 612	-4 222	14 390	18 534	4 144	28,8
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	7 381	18 612	-4 222	14 390	18 534	4 144	28,8

Henkilöstö 31.12.	TP2020	TA2021	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	2	2	2	0	0,0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	0	0	0	0	-
Sijaiset	0	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	0	0	0	0	-
Yhteensä	2	2	2	0	0,0
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	2,0	1,5	1,4	-0,1	-6,7

Henkilöstön määrässä ei tapahtunut muutoksia.

2.2 TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU

2.2.1 Tuloslaskelman toteutumisvertailu

Tuloslaskelman toteutumisvertailuun sisältyvät ulkoiset ja sisäiset erät

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %	Tot -%
Toimintatulot	72 961 950	2 165 311	75 127 261	78 545 401	3 418 140	4,5	104,5 %
Myyntitulot	48 841 756	1 133 811	49 975 567	52 348 400	2 372 833	4,7	104,7 %
Maksutulot	9 661 106	-212 500	9 448 606	9 804 651	356 045	3,8	103,8 %
Tuet ja avustukset	2 476 240	1 244 000	3 720 240	4 572 466	852 226	22,9	122,9 %
Muut toimintatulot	11 982 848	0	11 982 848	11 819 883	-162 965	-1,4	98,6 %
Valmistus omaan käyttöön	606 000	0	606 000	816 270	210 270	34,7	134,7 %
Toimintamenot	-207 647 099	-4 522 716	-212 169 815	-214 758 846	-2 589 031	-1,2	101,2 %
Henkilöstömenot	-78 256 381	-969 155	-79 225 536	-78 211 160	1 014 376	1,3	98,7 %
Palvelujen ostot	-95 802 862	-2 738 196	-98 541 058	-103 555 827	-5 014 769	-5,1	105,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 621 813	-178 150	-10 799 963	-11 617 319	-817 356	-7,6	107,6 %
Avustukset muille	-7 359 323	-179 000	-7 538 323	-7 318 095	220 228	2,9	97,1 %
<i>Avustukset liikelaitoksille</i>	0	0	0	0	0		
Muut toimintamenot	-15 606 720	-458 215	-16 064 935	-14 056 445	2 008 490	12,5	87,5 %
Toimintakate	-134 079 150	-2 357 405	-136 436 555	-135 397 174	1 039 380	0,8	99,2 %
Verotulot	83 465 000	1 663 000	85 128 000	84 940 324	-187 676	-0,2	99,8 %
Valtionosuudet	55 464 000	222 334	55 686 334	55 680 698	-5 636	0,0	100,0 %
Rahoitustulot ja -menot:							
Korkotulot muilta	820 000	0	820 000	865 744	45 744	5,6	105,6 %
<i>Korkotulot liikelaitoksilta</i>							
Muut rahoitustulot muilta	1 500 000	0	1 500 000	1 587 629	87 629	5,8	105,8 %
Korkomenot	-320 000	-115 000	-435 000	-168 918	266 082	-61,2	38,8 %
Muut rahoitusmenot	-280 000	0	-280 000	-55 431	224 569	-80,2	19,8 %
Vuosikate	6 569 851	-587 071	5 982 780	7 452 872	1 470 093	24,6	124,6 %
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 668 850	0	-6 668 850	-7 889 775	-1 220 925	-18,3	118,3 %
Arvonalentumiset	-2 400 000		-2 400 000	-2 537 106	-137 106	-5,7	105,7 %
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tulot	1 300 000	-1 300 000	0	0	0		
Satunnaiset menot	0		0	0	0		
Tilikauden tulos	-1 199 000	-1 887 071	-3 086 071	-2 974 008	112 063	3,6	96,4 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys	0	0	0	0	0		0,0
Varausten lisäys (-) tai vähennys	0	0	0	0	0		0,0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys	0	0	0	0	0		0,0
Tilikauden alijäämä	-1 199 000	-1 887 071	-3 086 071	-2 974 008	112 063	3,6	96,4 %

Vuoden 2021 talousarviomuutosten jälkeen tuloslaskelman toimintakate oli 136,437 M€. Toimintakatteen toteutumaksi muodostui 135,397 M€ ja talousarvio alittui 1,039 M€ (tot. -% 99,2). Verotuloarvioita nostettiin talousarviomuutoksilla 1,663 M€ verrattuna alkuperäiseen talousarvioon. Verotulot alittivat tuloarvion 0,188 M€ (tot. -% 0,2). Valtionosuustuloarviota korotettiin talousarviomuutoksilla 0,222 M€ alkuperäisestä talousarviosta ja valtionosuustulot toteutuivat muutetun arvion mukaisesti (tot. % 100,0).

Tuloslaskelman toteutumisvertailu sitovuustasolla

	Sito- vuus* N B	Määrärahat					
		Alkuperäinen TA2021	TA:n muutokset	TA muut. jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Poikkeama %
KÄYTTÖTALOUSOSA TOIMIALAKOHTAINEN TOIMINTAKATE							
Yleishallinto							
Keskusvaalilautakunta	N	-70 000	-10 000	-80 000	-80 944	-944	1,2
Kaupunginvaltuusto	N	-150 000	-39 944	-189 944	-171 615	18 329	-9,6
Tarkastuslautakunta	N	0	0	0	0	0	
Kaupunginhallitus	N	-2 946 014	349 944	-2 596 070	-2 590 725	5 345	-0,2
Konsernihallinto	N	-3 371 736	877 318	-2 494 418	-2 617 202	-122 784	4,9
Sosiaali- ja terveystoimi/Varkaus	N	-91 034 576	-2 423 250	-93 457 826	-92 382 669	1 075 157	-1,2
Sosiaali- ja terveystoimi/Joroinen	N	29 000	-21 271	7 729	27 164	19 435	251,5
Sivistystoimi	N	-30 950 175	-407 513	-31 357 688	-31 143 120	214 567	-0,7
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	N	-2 692 312	-162 121	-2 854 433	-2 768 647	85 786	-3,0
Tekninen toimiala	N	-2 893 337	-520 569	-3 413 905	-3 669 416	-255 511	7,5
TOIMINTAKATE		-134 079 150	-2 357 405	-136 436 555	-135 397 174	1 039 380	-0,8
TULOSLASKELMAOSA							
Verotulo	B	83 465 000	1 663 000	85 128 000	84 940 324	-187 676	-0,2
Valtionosuudet	B	55 464 000	222 334	55 686 334	55 680 698	-5 636	0,0
Korkotulot	B	820 000	0	820 000	865 744	45 744	5,6
Muut rahoitustulot	B	1 500 000	0	1 500 000	1 587 629	87 629	5,8
Korkomenot	B	-320 000	-115 000	-435 000	-168 918	266 082	-61,2
Muut rahoitusmenot	B	-280 000	0	-280 000	-55 431	224 569	-80,2
Satunnaiset erät	B	1 300 000	-1 300 000	0	0	0	
INVESTOINTIOSA							
Maa- vesialueet	N	-85 000		-85 000	-169 019	-84 019	98,8
Rakennukset	N	-8 140 000		-8 140 000	-6 782 087	1 357 913	-16,7
Kiinteät rakenteet ja laitteet	N	-5 311 000		-5 311 000	-4 695 822	615 178	-11,6
Satamat	N	-50 000		-50 000	-48 315	1 685	-3,4
Kaupunginhallitus							
Osakkeet ja osuudet	N	-1 280 000		-1 280 000	-1 038 347	241 653	-18,9
Irtainomaisuus							
Konsernipalvelut	N	-425 000	-18 500	-443 500	-225 494	218 006	-49,2
Sosiaali- ja terveystoimi Varkaus	N	-36 600	151 454	114 854	128 204	13 350	11,6
Sosiaali ja terveystoimi Joroinen	N	-13 500		-13 500	11 038	24 538	-181,8
Sivistystoimi	N	-426 500	20 000	-406 500	-405 559	941	-0,2
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	N	-80 000	40 000	-40 000	-39 675	325	-0,8
Tekninen toimi	N	-248 000		-248 000	-196 798	51 202	-20,6
RAHOITUSOSA							
Antolainauksen muutokset	N	-22 953 000	0	-22 953 000	-14 306 773	8 646 227	-37,7
Lainakannan muutokset	N	31 000 000	0	31 000 000	26 099 828	-4 900 172	-15,8
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		-118 275 906	-4 490 759	-122 766 664	-112 782 919	9 983 744	-8,1

*) B=bruttomääräraha/-tuloarvio, N= sitovuus nettomäärärahat/-tuloarviot

Valtuuston hyväksymä vuoden talousarvion sitovuustaso oli käyttötaloudessa toimialakohtainen toimintakate. Tuloslaskelman sitovuustaso on verotulot, valtionosuudet, rahoituskulut ja – tuotot sekä satunnaiset erät. Rahoituslaskelmassa sitovana tasona ovat antolainauksen muutokset, lainakannan muutokset ja oman pääoman muutokset.

Kaupunginvaltuusto käsitteli vuoden 2021 talousarvion määrärahamuutoksia vuoden aikana kokouksissa; 27.9.2021 § 91, 15.11.2021 § 99, 7.12.2021 § 109, 7.12.2021 § 110 ja 28.2.2022 § 16 valtuusto hyväksyi ne määrärahayhteydet, joita ei ole käsitelty talousarviovuoden aikana.

Muutettuun talousarvioon nähden toimialojen toimintakatteen toteutumat ylittyivät keskusvaalilautakunnalla, konsernihallinnolla ja teknisellä toimialalla. Rahoituslaskelman muutokset on selitetty rahoituslaskelman toteutumisvertailun yhteydessä. Toimialojen talouden toteutumista on selvitetty tarkemmin toimialojen toimintaker-
tomusten yhteydessä.

2.2.2 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu

	Alkuperäinen TA2021	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Poikk-%	Tot.-%
TOIMINNAN RAHAVIRTA							
Vuosikate	6 569 851	-587 071	5 982 780	7 452 872	1 470 092	24,6%	124,6%
Satunnaiset erät	1 300 000	-1 300 000	0	0	0		
Tulorahoituksen korjauserät	-200 000	0	-200 000	-559 840	-359 840	-179,9%	279,9%
	7 669 851	-1 887 071	5 782 780	6 893 032	1 110 252	19,2%	119,2%
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA							
Investointimenot	-16 592 600	41 500	-16 551 100	-14 223 292	2 327 808	14,1%	85,9%
Rahoitusosuudet investointimenoihin	297 000	0	297 000	497 928	200 928	67,7%	167,7%
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	400 000	151 454	551 454	425 901	-125 553	-22,8%	77,2%
	-15 895 600	192 954	-15 702 646	-13 299 463	2 403 183	15,3%	84,7%
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-8 225 750	-1 694 117	-9 919 867	-6 406 431	3 513 435	35,4%	64,6%
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
Antolainasaamisten muutokset							
Antolainasaamisten lisäys	-23 200 000	0	-23 200 000	-15 036 200	8 163 800	-35,2%	64,8%
Antolainasaamisten vähennys	247 000	0	247 000	729 427	482 427	195,3%	295,3%
	-22 953 000	0	-22 953 000	-14 306 773	8 646 227	-37,7%	62,3%
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	37 000 000	0	37 000 000	15 000 000	-22 000 000	-59,5%	40,5%
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 000 000	0	-6 000 000	-6 284 774	-284 774	4,7%	104,7%
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	17 384 601	17 384 601		
	31 000 000	0	31 000 000	26 099 827	-4 900 173	-15,8%	84,2%
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	0	0	-140 886	-140 886		
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	-29 244	-29 244		
Saamisten muutos	0	0	0	-2 373 180	-2 373 180		
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	-1 024 836	-1 024 836		
	0	0	0	-3 568 146	-3 568 146		
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	8 047 000	0	8 047 000	8 224 908	177 908	2,2%	102,2%
RAHAVAROJEN MUUTOS	-178 750	-1 694 117	-1 872 867	1 818 477	3 691 343	197,1%	-97,1%
RAHAVARAT 31. 12.	22 049 628						
1. 1.	20 231 151			1 818 477			

Talousarvion sitovuussäännösten mukaan valtuustoon nähden sitovaa on rahoituslaskelman antolainauksen muutokset ja lainakannan muutokset. Talousarvion mukaan antolainasaamisten muutos oli yhteensä - 22 953 000 € ja toteutuma – 14 306 773 €, tot.- % 62,3 % ja jäi alle budjetoidun 8 646 227 €. Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle myönnetystä antolainasta maksettiin vuoden 2021 aikana 15,0 M€ ja loppuosa 8,0 M€ siirtyi maksuun kevään 2022 aikana.

Lainakannan (pitkäaikaiset/ lyhytaikaiset) muutosten toteuma oli 26 099 827 €, tot.-% 84,2 ja jäi alle budjetoidun 4 900 173 €. Pitkäaikaisten lainojen lisäys oli 15 000 000 €, vähennys 6 284 774 € ja lyhytaikaisten muutos oli 17 384 601 €.

2.2.3 Investointien toteutumisvertailu

Taseryhmä		Alkuperäinen TA-muutos TA2021	TA ja Muutos 2021	Toteutuma 2021	Poikkeama	
Maa- ja vesialueet ja tontit	M	-285 000		-233 217	51 783	
	T	200 000		64 198	-135 802	
	Netto	-85 000	0	-169 019	-84 019	
Rakennukset	M	-8 140 000		-6 782 087	1 357 913	
	T	0		0	0	
	Netto	-8 140 000	0	-6 782 087	1 357 913	
Kiinteät rakenteet ja laitteet Tevi	M	-5 348 000		-4 886 526	461 474	
Kiinteät rakenteet ja laitteet Tevi	T	297 000		488 321	191 321	
Kiinteät rakenteet ja laitteet Liva	M	-260 000		-307 224	-47 224	
Kiinteät rakenteet ja laitteet Liva	T	0		9 607	9 607	
Kiinteät rakenteet ja laitteet Yht.	Netto	-5 311 000	0	-4 695 822	615 178	
Satamat	M	-50 000		-48 315	1 685	
	T	0		0		
	Netto	-50 000	0	-48 315	1 685	
Koneet ja kalusto						
- Tekninen toimi	M	-248 000		-196 798	51 202	
- Sosiaali- ja terveystoimi/Varkaus	M	-36 600		0	36 600	
- Sosiaali- ja terveystoimi/Varkaus	T	0	151 454	128 204	-23 250	
- Sosiaali- ja terveystoimi/Joroinen	T	0	0	11 038	11 038	
- Sosiaali- ja terveystoimi/Joroinen	M	-13 500		0	13 500	
- Sivistystoimi	M	-426 500	20 000	-405 559	941	
- Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	M	-80 000	40 000	-39 675	325	
- Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	T	0		0		
- Yleishallinto	M	-410 000	-18 500	-428 500	203 006	
				0		
Koneet ja kalusto yhteensä	M	-1 214 600	41 500	-1 173 100	305 574	
	T	0	151 454	139 242	-12 212	
	N	-1 214 600	192 954	-1 021 646	-728 284	293 362
Muut aineelliset hyödykkeet	M	-15 000		0	15 000	
Osakkeet ja Osuudet	M	-1 280 000		-1 098 396	181 604	
Osakkeet ja Osuudet	T	0		60 049	60 049	
Investoinnit yhteensä	M	-16 592 600	41 500	-16 551 100	-14 223 291	2 327 808
	T	497 000	151 454	648 454	761 417	112 963
	Netto	-16 095 600	192 954	-15 902 646	-13 461 874	2 440 772

Kaupungin investointimenot vuonna 2021 olivat 14,223 M€ ja 2,200 M€ edellisvuotta suuremmat. Investointitulot olivat 0,761 M€ ja edellisvuotta pienemmät 0,146 M€. Nettoinvestoinnit olivat 13,462 M€ ja 2,346 M€ edellisvuotta pienemmät.

Vuoden 2021 investointikulut toteutuivat 2,328 M€ alle budjetin ja investointituotot toteutuivat 0,113 M€ yli budjetin. Nettona investointeja jäi toteutumatta 2,441 M€.

Tarkempi investointien toteutumisen erittely on projektikohtaisessa erittelyssä.

Investointien toteuma projekteittain	Toteutunut			Tot%	TP2020
	TA 2021	2021	Poikkeama		
MAA- JA VESIALUEET					
9000 Maa-alueet					
Tuotot	200 000	64 198	-135 802	29,2	662 827
Kulut	-150 000	-65 605	84 395	42,4	-67 515
Netto	50 000	-1 407	-51 407	-10,1	595 312
Tuotoista on vähennetty myytyjen maa-alueiden tasearvot ja tässä esitetty summa on luovutusvoitto. Ostettavia kiinteistöjä ei tullut määrärahaa vastaavasti.					
9012 Vetovoimakesk. Aluekehityshanke					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-100 000	-45 887	54 113	45,9	-48 846
Netto	-100 000	-45 887	54 113	45,9	-48 846
Toisen vaiheen kaava hyväksyttiin. Aluekehityshanke päättyi.					
9014 Kiertotien teollisuusalue					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	-264	-264	****	-11 858
Netto	0	-264	-264	****	-11 858
9015 Teollisuustonttien jalostaminen					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-35 000	-95 891	-60 891	274	-16 149
Netto	-35 000	-95 891	-60 891	274	-16 149
Andritz Warkaus Works Oy:n tontin kunnostus tuli oletettua kalliimmaksi.					
9016 Rantarak.paik. kehit					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	-9 236	-9 236	****	-15 530
Netto	0	-9 236	-9 236	****	-15 530
9017 Ämmäkosken ennallistaminen					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	-9 954	-9 954	****	0
Netto	0	-9 954	-9 954	****	0
9018 Myytävien tonttien maaperätutkimukset					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	-6 380	-6 380	****	0
Netto	0	-6 380	-6 380	****	0
Maa- ja vesialueet yhteensä					
Tuotot	200 000	64 198	-135 802	29,2	662 827
Kulut	-285 000	-233 217	51 783	81,1	-159 898
Netto	-85 000	-169 019	-84 019	203,1	502 929

RAKENNUKSET**9102 Kaupungintalo**

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-400 000	-610 734	-210 734	152,7	-172 823
Netto	-400 000	-610 734	-210 734	152,7	-172 823

A-osan alapohjan saneeraus tuli ennakoitua kalliimmaksi (tela 6.4.2021 § 72).

Investointien toteuma projekteittain	Toteutunut			Tot%	TP2020
	TA 2021	2021	Poikkeama		

9104 Waltterin ruokapalvelu

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-3 000 000	-2 786 824	213 176	92,9	-1 858 583
Netto	-3 000 000	-2 786 824	213 176	92,9	-1 858 583

Waltterin ruokapalvelu hankkeelle vuodelle 2021 varatut määrärahat alittuivat, hanke jakautui vuosille 2020 ja 2021.

9201 Vanha sairaala

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-400 000	-289 832	110 168	72,5	0
Netto	-400 000	-289 832	110 168	72,5	0

Vanhan sairaalan kaikkia pakollisia korjauksia ei ehditty tekemään ennen talvea, niiltä osin hanke siirtyi vuodelle 2022.

9204 Peippola

Tuotot	0	0	0	0	121 897
Kulut	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	0	121 897

9206 Terveyskampus

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	61 259	61 259	*****	-15 003
Netto	0	61 259	61 259	*****	-15 003

9207 Taidehank/Terv.kampu

Tuotot	0	0	0	0	15 000
Kulut	0	-26 547	-26 547	*****	-28 750
Netto	0	-26 547	-26 547	*****	-13 750

Katettiin tilikohdalta 9390 ennalta arvaamattomat kustannukset

9212 Käpykankaan palvelukeskus

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-550 000	-886 553	-336 553	161,2	-42 477
Netto	-550 000	-886 553	-336 553	161,2	-42 477

Käpykankaan palvelukeskuksen jäädytys ja viemäreiden saneeraus tuli ennakoitua kalliimmaksi (Tela 21.9.2021 § 169 ja § 170).

9214 Kangaskoti 2

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-50 989
Netto	0	0	0	0	-50 989

9301 Päiviönsaaren päiväkoti

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-100 000	-23 604	76 396	23,6	-11 036
Netto	-100 000	-23 604	76 396	23,6	-11 036

Päiväkodin kesäloman aikataulusta johtuen suunniteltuja sisäkaton korjauksia tehtiin suunniteltua vähemmän.

Investointien toteuma projekteittain	Toteutunut			Tot%	TP2020
	TA 2021	2021	Poikkeama		
9302 Könönpellon päiväkot					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-6 943	43 057	13,9	0
Netto	-50 000	-6 943	43 057	13,9	0
Kohteen ulkoseinien rakenneliittymien tiivistyskorjaukset tulivat ennakoitua halvemmaksi.					
9303 Repokankaan päiväkot					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-80 000	-14 959	65 041	18,7	-22 118
Netto	-80 000	-14 959	65 041	18,7	-22 118
Suunniteltuja osastojen lattioiden pinnoituksia ei toteutettu.					
9306 Kankunharjun päiväkot					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-40 000	-13 643	26 357	34,1	0
Netto	-40 000	-13 643	26 357	34,1	0
Akustovillojen vaihtoa oli ennakoitua vähemmän.					
9314 Könönpellon koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-100 000	-78 343	21 657	78,3	-131 709
Netto	-100 000	-78 343	21 657	78,3	-131 709
9315 Lehtoniemen koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-170 000	-79 819	90 181	47	-102 728
Netto	-170 000	-79 819	90 181	47	-102 728
Lattioiden uusinta tuli ennakoitua halvemmaksi.					
9316 Luttilan koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-60 000	-21 305	38 695	35,5	-23 486
Netto	-60 000	-21 305	38 695	35,5	-23 486
Lattioiden uusinta tuli ennakoitua halvemmaksi.					
9317 Puurtilan koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-60 000	-46 338	13 662	77,2	-46 175
Netto	-60 000	-46 338	13 662	77,2	-46 175
9319 Repokankaan koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-750 000	-745 409	4 591	99,4	-22 589
Netto	-750 000	-745 409	4 591	99,4	-22 589
9322 Waltherin koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-130 000	-27 470	102 530	21,1	-303 379
Netto	-130 000	-27 470	102 530	21,1	-303 379
C-osan julkisivun saneeraus siirrettiin vuodelle 2022 tarjousten ylitettyä varatun määrärahan (tela 6.4.2021 § 73).					

Investointien toteuma projekteittain	Toteutunut			Tot%	TP2020
	TA 2021	2021	Poikkeama		
9323 Könönpellon kouluhanke					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-200 000	-27 783	172 217	13,9	-37 649
Netto	-200 000	-27 783	172 217	13,9	-37 649
Peruskorjauksen/uudisrakennuksen suunnittelua ei toteutettu, tilalla tehtiin hankesuunnittelun päivittäminen uudisrakennuksen osalta yksi sarjaiseksi (ta 2021 Kj/Kh)					
9331 Soisalo-opisto (ent.kansalaiso)					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-57 047
Netto	0	0	0	0	-57 047
9333 Pääkirjasto					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-300 000	-442 338	-142 338	147,4	-170 007
Netto	-300 000	-442 338	-142 338	147,4	-170 007
Huopakaton uusiminen tuli ennakoitua kalliimmaksi (tela 27.4.2021 § 97).					
9340 Jäähalli/kilpailuhalli					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-17 285
Netto	0	0	0	0	-17 285
9341 Uimahalli					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-200 000	-130 248	69 752	65,1	-114 590
Netto	-200 000	-130 248	69 752	65,1	-114 590
Uimahallin välttämättömiä korjauksia oli ennakoitua vähemmän.					
9342 Liikuntatalo, Varkaus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-40 000	-48 876	-8 876	122,2	-319 818
Netto	-40 000	-48 876	-8 876	122,2	-319 818
9343 Liikuntatalo, Kangaslampi					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-19 429
Netto	0	0	0	0	-19 429
9345 Kisapuiston katsomorakennus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-32 873
Netto	0	0	0	0	-32 873
9361 Varikko					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-106 000	-56 000	212	-538 077
Netto	-50 000	-106 000	-56 000	212	-538 077
Jätelavakatoksen perustustyöt tulivat ennakoitua kalliimmaksi, lisäksi materiaalien hinnat nousivat noin 100 %.					

Investointien toteuma projekteittain	Toteutunut			Tot%	TP2020
	TA 2021	2021	Poikkeama		
9363 Pelastuslaitos, Varkaus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-40 649
Netto	0	0	0	0	-40 649
9366 Vesitorni					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-30 000	-528	29 472	1,8	0
Netto	-30 000	-528	29 472	1,8	0
Katon saneerausta ei ollut tarve tehdä, katon läpiviennit tiivistettiin.					
9372 Ent. Joutenlahden koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-100 000	-50 104	49 896	50,1	-15 703
Netto	-100 000	-50 104	49 896	50,1	-15 703
Lattioiden saneeraus ja akustovillojen vaihto tuli ennakoitua halvemmaksi.					
9373 Entinen Tehtaan koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-380 000	-312 829	67 171	82,3	0
Netto	-380 000	-312 829	67 171	82,3	0
Lattian pinnoitus jätettiin tekemättä ja suunnittelu tuli odotettua halvemmaksi.					
9379 Manttu					
Tuotot	0	0	0	0	107 943
Kulut	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	0	107 943
9380 Mekaanisen Musiikin Museo					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-21 416
Netto	0	0	0	0	-21 416
9381 Nuorten talo					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-47 137	2 863	94,3	-737 477
Netto	-50 000	-47 137	2 863	94,3	-737 477
9390 Ennalta arvaam.korj.					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-500 000	0	500 000	0	0
Netto	-500 000	0	500 000	0	0
Ennalta arvaamattomista katettiin talousarviokohteiden ulkopuolisia ennalta arvaamattomia menoja					
9400 Uusi Paloasema					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-400 000	-19 180	380 820	4,8	0
Netto	-400 000	-19 180	380 820	4,8	0
Pelastuslaitoksen uudisrakennuksen suunnittelu siirtyi wodelle 2022.					
Rakennukset yhteensä					
Tuotot	0	0	0	0	244 840
Kulut	-8 140 000	-6 782 087	1 357 913	83,3	-4 953 865
Netto	-8 140 000	-6 782 087	1 357 913	83,3	-4 709 025

Investointien toteuma projekteittain	Toteutunut			Tot%	TP2020
	TA 2021	2021	Poikkeama		
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET					
Tekninen toimi					
9501 Katujen rakentaminen					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-790 000	-708 343	81 657	89,7	-683 649
Netto	-790 000	-708 343	81 657	89,7	-683 649
Teollisuuskadun ja Hasinmäenkadun rakentaminen ajoittui kahdelle vuodelle siten, että vuoden 2021 kulurakenne oli ennakoitua pienempi					
9502 Katujen perusparannus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-530 000	-639 501	-109 501	120,7	-111 974
Netto	-530 000	-639 501	-109 501	120,7	-111 974
Kauppatorin saneeraus toteutettiin ta:n ulkopuolisena kohteena(tela 27.4.2021 § 94). Routavaurioiden korjaamisen kohteita oli ennakoitua enemmän (tela 30.6.2021 § 138).					
9503 Katujen suunnittelu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-30 000	-39 219	-9 219	130,7	-61 066
Netto	-30 000	-39 219	-9 219	130,7	-61 066
Suunnittelukohteita oli vuoden aikana ennakoitua enemmän					
9504 Päällistystyöt					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-80 000	-47 873	32 127	59,8	-28 639
Netto	-80 000	-47 873	32 127	59,8	-28 639
Osalla määrärahasta katettiin tilikohdan 9505 Uusintapäällystykset ylityksiä					
9505 Uusintapäällysteet					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-500 000	-552 020	-52 020	110,4	-306 384
Netto	-500 000	-552 020	-52 020	110,4	-306 384
Uusintapäällistyskohteita oli ennakoitua enemmän					
9506 Liikennevalot					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-48 817
Netto	0	0	0	0	-48 817
9510 Maastomittaukset					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-40 000	-13 802	26 198	34,5	-2 350
Netto	-40 000	-13 802	26 198	34,5	-2 350
Maaperätutkimuksia oli tarve tehdä ennakoitua vähemmän					

Investointien toteuma projekteittain	Toteutunut			Tot%	TP2020
	TA 2021	2021	Poikkeama		
9529 Keskustan kehittäminen					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-150 000	-98 299	51 701	65,5	-12 285
Netto	-150 000	-98 299	51 701	65,5	-12 285
Linja-autopysäkkien rakentamisessa ei tullut kustannuksia nostavia tekijöitä vaikka niihin varauduttiin kustannusarviossa.					
9530 Joutenlahden kehittäminen,infr					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-370 000	-418 732	-48 732	113,2	-2 087 686
Netto	-370 000	-418 732	-48 732	113,2	-2 087 686
Sorvikadun liikenneympyröiden taideteokset toteutuivat ennakoitua edullisemmin, mutta Relanderinkadun ja Jäppiläntien kaistajärjestely liikennevalomuutokseen toteutuivat alkuperäistä suunnitelmaa laajempina kokonaisuutena (erityisesti liikennevalot). Loppuvuodesta valmistuneiden kohteiden indeksitarkistus nosti hintoja merkittävästi.					
9531 Puistot ja leikkipaikat					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-245 000	-181 164	63 836	73,9	-69 636
Netto	-245 000	-181 164	63 836	73,9	-69 636
Talousarvion ulkopuolelta toteutettiin Waltherin puiston pergolan korjaus. Ruusan patsaan altaan vesitysjärjestelmän rikkoonnuttua jouduttiin hankkimaan uusi pumppaamo, joka osoittautui ennakoitua kalliimmaksi. Kauppakadun aukoiden suunnittelua tehtiin vain omana työnä ja aukoiden suunnittelu keskeytettiin ns. Halosen aukion mahdollisen kaavamuutoksen tarkastelun vuoksi.					
9566 Venesatamien peruskorjaus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-50 024	-24	100	-88 436
Netto	-50 000	-50 024	-24	100	-88 436
9613 Green Corridor					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-1 150 000	-1 012 056	137 944	88	-50 176
Netto	-1 150 000	-1 012 056	137 944	88	-50 176
Kilpailutuksen myötä Kämärin siltojen rakentaminen toteutui ennakoitua edullisemmin					

Investointien toteuma projekteittain	Toteutunut			Tot%	TP2020
	TA 2021	2021	Poikkeama		
9614 Green tech, Päivärin					
Tuotot	297 000	488 321	191 321	164,4	0
Kulut	-920 000	-735 388	184 612	79,9	-1 016 729
Netto	-623 000	-247 067	375 933	39,7	-1 016 729
Hankkeen tulot kirjautuivat kokonaisuudessaan vuodelle 2021 ja hankkeen jakautuessa kahdelle vuodelle, painottuivat toteutuskustannukset ennakoitua enemmän vuodelle 2020.					
9615 Green tech,Ranta-Lut					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-350 000	-244 471	105 529	69,8	-54 955
Netto	-350 000	-244 471	105 529	69,8	-54 955
Suunnitelmien tarkentumisen myötä kadun rakentaminen osoittautui ennakoitua edullisemmaksi.					
9640 Liikenneturvallisuustyöt					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-73 000	-94 626	-21 626	129,6	-306 701
Netto	-73 000	-94 626	-21 626	129,6	-306 701
Jäppiläntien kevyen liikenteen väyläkaide toteutettiin talousarvion ulkopuolisena hankkeena (tela 27.4.2021 § 93).					
9672 Katuvalaistus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-70 000	-51 010	18 990	72,9	-23 495
Netto	-70 000	-51 010	18 990	72,9	-23 495
9701 Satamien kehittäminen					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-48 315	1 685	96,6	-10 841
Netto	-50 000	-48 315	1 685	96,6	-10 841
Kiinteät rakenteet ja laitteet tekninen toimi yhteensä					
Tuotot	297 000	488 321	191 321	164,4	0
Kulut	-5 398 000	-4 934 843	463 157	91,4	-4 963 819
Netto	-5 101 000	-4 446 522	654 478	87,2	-4 963 819
9368 Ladut ja kuntopolut					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-60 000	-66 280	-6 280	110,5	0
Netto	-60 000	-66 280	-6 280	110,5	0
9370 Liikuntapaikka suunnittelu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-10 000	0	10 000	0	-1 694
Netto	-10 000	0	10 000	0	-1 694
9387 Uimarannat					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-54 359	-4 359	108,7	0
Netto	-50 000	-54 359	-4 359	108,7	0

Investointien toteuma projekteittain	Toteutunut			Tot%	TP2020
	TA 2021	2021	Poikkeama		
9392 Lintutornit					
Tuotot	0	9 607	9 607	*****	0
Kulut	-10 000	-19 214	-9 214	192,1	0
Netto	-10 000	-9 607	393	96,1	0
9393 Kämärin jääurheilukeskus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-100 000	-154 782	-54 782	154,8	0
Netto	-100 000	-154 782	-54 782	154,8	0
9395 Muut lähiliik.paik. kiint rak/					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-17 468
Netto	0	0	0	0	-17 468
9396 Vattuvuoren kuntoiluportaat					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-60 579
Netto	0	0	0	0	-60 579
9547 Moottoriurheilukeskus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-9 178
Netto	0	0	0	0	-9 178
9548 Muut urheilukentät					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-30 000	-12 588	17 412	42	0
Netto	-30 000	-12 588	17 412	42	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet liikunta ja vapaa-aikatoimi yhteensä					
Tuotot	0	9 607	9 607		0
Kulut	-260 000	-307 223	-47 223	118,2	-88 919
Netto	-260 000	-297 616	-37 616	114,5	-88 919
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä (sis.Satamalaitoksen)					
Tuotot	297 000	497 928	200 928	167,7	0
Kulut	-5 658 000	-5 242 066	415 934	92,6	-5 052 736
Netto	-5 361 000	-4 744 138	616 862	88,5	-5 052 736
KONEET JA KALUSTO					
Yleishallinto					
9800 ICT-tekniikka					
Kulut	-40 000	-30 600	9 400	76,5	-26 333
9801 ICT-lisenssit					
Kulut	-65 000	-48 987	16 013	75,4	-51 676
9802 Valokuituverkot					
Kulut	-25 000	0	25 000	0	-8 812
9803 Sähköinen asiointi					
Kulut	-105 000	-36 560	68 440	34,8	-16 577
9804 Viestintäkanavien uusiminen					
Kulut	-75 000	-11 940	63 060	15,9	-42 993

Investointien toteuma projekteittain	Toteutunut			Tot%	TP2020
	TA 2021	2021	Poikkeama		
9805 Oppimisympäristön ICT-laitteet					
Kulut	-100 000	-97 407	2 593	97,4	-99 693
9806 TieraERP Populus järjestelmä					
Kulut	-18 500	0	18 500	0	0
9988 Titania sähköinen asiointi					
Kulut	0	0	0	0	-5 621
9989 Muotokuva Kjohtaja					
Kulut (muut aineelliset hyödykkeet)	-15 000	0	15 000	0	0
Yleishallinto yhteensä					
Kulut	-443 500	-225 494	218 006	50,8	-251 705
Sosiaali- ja terveystoimi, Vrk					
9901 Erikois poliklinikoiden laitteet					
Tuotot	0	49 360	49 360	*****	0
9902 Röntgen					
Tuotot	0	46 661	46 661	*****	0
Kulut	0	0	0	0	-78 000
Netto	0	46 661	46 661	*****	-78 000
9903 Leikkaustoiminnan laitteet					
Tuotot	0	10 033	10 033	*****	0
9904 Hammashuolto					
Tuotot	0	10 719	10 719	*****	0
9910 Palvelukeskukset, hoivasängyt					
Tuotot	0	7 890	7 890	*****	0
9915 Effica potilastietojärjestelmä					
Tuotot	0	3 542	3 542	*****	0
Kulut	-36 600	0	36 600	0	-7 350
Netto	-36 600	3 542	40 142	-9,7	-7 350
9926 Sote irtaimen myynti					
Tuotot	151 454	0	-151 454	0	0
Netto	151 454	0	-151 454	0	0
Sosiaali- ja terveystoimi, Vrk yhteensä					
Tuotot	151 454	128 205	-23 249	84,6	0
Kulut	-36 600	0	36 600	0	-85 350
Netto	114 854	128 205	13 351	111,6	-85 350
Sosiaali- ja terveystoimi, Joroinen					
9922 Effica potilastietojärjestelmä					
Kulut	-13 500	0	13 500	0	0
Netto	-13 500	0	13 500	0	0
9924 Jor. hammash.yksikkö					
Tuotot	0	7 125	7 125	*****	0
Netto	0	7 125	7 125	*****	0

Investointien toteuma projekteittain	Toteutunut			Tot%	TP2020
	TA 2021	2021	Poikkeama		
9925 Jor.vastaanoton kal.					
Tuotot	0	3 912	3 912	*****	0
Netto	0	3 912	3 912	*****	0
Sosiaali- ja terveystoimi, Joroinen yht.					
Tuotot	0	11 037	11 037		0
Kulut	-13 500	0	13 500	0	0
Netto	-13 500	11 037	24 537	-81,8	0
Sivistystoimi					
9941 perusop. opp.ym.uusim ja kalus					
Kulut	-395 500	-394 710	790	99,8	-41 063
9942 Varhaiskasvatuksen kalustohank					
Kulut	-11 000	-10 850	150	98,6	-29 385
9947 Museon kalustohankinnat					
Kulut	0	0	0	0	-80 997
9948 Kirjaston kalustohankinnat					
Kulut	0	0	0	0	-10 650
9949 Soisalo-opiston kalustohankinn					
Kulut	0	0	0	0	-10 649
9951 Nuorisopalvelun kalustohankinn					
Kulut	0	0	0	0	-20 319
Sivistystoimi yhteensä					
Kulut	-406 500	-405 560	940	99,8	-193 063
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi					
9943 Liikuntapaikkojen koneet ja kalusto					
Kulut	-40 000	-39 675	325	99,2	-98 233
Tekninen toimi					
9827 Teknisen toimen hallinto/laitt					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-102 000	-96 872	5 128	101,6	-52 759
Netto	-102 000	-96 872	5 128	101,6	-52 759
Paikkatietojärjestelmä Trimble Locusin tuotantoympäristön siirto					
9843 Kiinteistöpalvelut/autot					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-30 000	-30 023	-23	100,1	-29 001
Netto	-30 000	-30 023	-23	100,1	-29 001
Hankittiin kolme käytettyä pakettiautoa					

Investointien toteuma projekteittain	Toteutunut			Tot%	TP2020
	TA 2021	2021	Poikkeama		
9844 Ruokapalvelun laitteet ja kal.					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-116 000	-69 903	46 097	60,3	-26 368
Netto	-116 000	-69 903	46 097	60,3	-26 368
Aromi ohjelman päivitys, hygieniamattojen uusinta					
Tekninen toimi yhteensä					
Kulut	-248 000	-196 798	51 202	79,4	-108 128
Koneet ja kalusto yhteensä (sis.muut aineell.hyöd.)					
Tuotot	151 454	139 242	-12 212	0	0
Kulut	-1 188 100	-867 527	320 573	73,0	-736 479
Netto	-1 036 646	-728 285	308 361	70,3	-736 479
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset					
9999 Osakkeet ja osuudet					
Kulut	-1 280 000	-1 098 396	181 604	86	-1 120 500
Tulot	0	60 049	60 049		0
Wartalo Kodit Oy:n pääomitus 1.0 M€					
North Savo Startup Fund Ky 51 000 €					
Metsäliitto Osuuskunta 47 396 €					
Tuloissa Itä-Suomen päihdeh.ky					
INVESTOINNIT YHTEENSÄ					
Tuotot	648 454	761 417	112 963	117,4	907 668
Kulut	-16 551 100	-14 223 292	2 327 808	85,9	-12 023 477
Netto	-15 902 646	-13 461 874	2 440 772	84,7	-11 115 809

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 TULOSLASKELMA

	2021	2020	
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	30 360 359,04	28 128 816,06	
Maksutuotot	9 777 072,22	9 422 440,73	
Tuet ja avustukset	4 562 466,12	2 277 171,94	
Muut toimintatuotot	4 664 784,41	5 606 925,03	45 435 353,76
Valmistus omaan käyttöön		816 270,10	771 605,35
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja pakkiot	-60 646 799,95	-59 295 931,20	
Hankilöstösivukulut			
Eläkekulut	-14 759 976,35	-13 859 276,53	
Muut henkilöstösivukulut	-2 804 383,63	-2 126 392,29	
Palvelujen ostot	-83 561 385,38	-76 276 674,99	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 401 395,46	-10 736 497,23	
Avustukset	-7 318 094,51	-11 195 808,70	
Muut toimintakulut	-5 086 090,92	-3 870 650,74	-177 361 231,68
TOIMINTAKATE	-135 397 174,31	-131 154 272,57	
Verotulot	84 940 324,29	80 821 404,56	
Valtionosuudet	55 680 698,00	58 635 289,00	
Rahoitustuotot- ja kulut			
Korkotuotot	865 744,14	815 396,09	
Muut rahoitustuotot	1 587 628,54	1 620 066,40	
Korkkulut	-168 917,55	-260 583,63	
Muut rahoituskulut	-55 430,65	-124 698,23	2 050 180,63
VUOSIKATE	7 452 872,46	10 352 601,62	
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 889 774,53	-8 723 030,52	
Arvonalentumiset	-2 537 105,72	-2 304 499,68	-11 027 530,20
Satunnaiset erät			
Satunnaiset kulut		0,00	-1 024 180,54
TILIKAUDEN TULOS	-2 974 007,79	-1 699 109,12	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 974 007,79	-1 699 109,12	
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	26,7	25,7	
Vuosikate/Poistot, %	71,0	93,9	
Vuosikate euroa/asukas	373	511	
Asukasmäärä	19 978	20 278	

3.2 RAHOITUSLASKELMA

		2021		2020
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate	7 452 872		10 352 602	
Satunnaiset erät	0		-1 024 181	
Tulorahoituksen korjauserät	-559 840	6 893 032	-707 103	8 621 318
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-14 223 292		-12 023 477	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	497 928		15 000	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	425 901	-13 299 463	1 664 240	-10 344 237
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		-6 406 431		-1 722 919
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainojen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-15 036 200		-3 437 892	
Antolainasaamisten vähennys	729 427	-14 306 773	1 175 526	-2 262 366
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000 000		15 000 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 284 774		-5 454 391	
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	17 384 601	26 099 827	4 655 864	14 201 473
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-140 886		-62 423	
Vaihto-omaisuuden muutos	-29 244		-28 727	
Saamisten muutos	-2 373 180		-402 869	
Korottomien velkojen muutos	-1 024 836	-3 568 146	177 242	-316 777
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		8 224 908		11 622 330
RAHAVAROJEN MUUTOS		1 818 477		9 899 411
	RAHAVARAT 31. 12.	22 049 628	20 231 151	
	1. 1.	20 231 151	1 818 477	10 331 740
				9 899 411
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		2021		2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €		-26 748		-21 248
Investointien tulorahoitus, %		54,3		86,2
Laskennallinen lainanhoitokate		0,5		0,9
Lainanhoitokate		0,6		1,9
Kassan riittävyys, pv		36		37
Asukasmäärä		19 978		20 278

3.3 TASE 31.12.2021

	2021	2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	199 481,59	171 105,81
Aineettomat oikeudet	199 481,59	171 105,81
Aineelliset hyödykkeet	105 051 626,12	103 083 355,22
Maa- ja vesialueet	28 295 869,86	28 214 352,89
Rakennukset	57 416 209,40	54 704 969,47
Kiinteät rakenteet ja laitteet	17 485 103,28	16 039 721,57
Koneet ja kalusto	1 632 604,71	1 831 281,89
Muut aineelliset hyödykkeet	66 735,24	25 000,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	155 103,63	2 268 029,40
Sijoitukset	109 950 856,19	94 605 735,68
Osakkeet ja osuudet	45 917 215,12	44 878 867,65
Muut lainasaamiset	63 983 937,07	49 693 364,03
Muut saamiset	49 704,00	33 504,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	215 201 963,90	197 860 196,71
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	319 450,89	290 207,05
Aineet ja tarvikkeet	319 450,89	290 207,05
Saamiset	10 654 848,56	8 281 668,20
Lyhytaikaiset saamiset	10 654 848,56	8 281 668,20
Myyntisaamiset	5 073 750,95	5 052 918,94
Lainasaamiset	112 125,31	211 514,11
Muut saamiset	2 143 851,99	1 268 282,74
Siirtosaamiset	3 325 120,31	1 748 952,41
Rahat ja pankkisaamiset	22 049 627,96	20 231 150,83
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	33 023 927,41	28 803 026,08
VASTAAVAA YHTEENSÄ	248 225 891,31	226 663 222,79

	2021	2020
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	91 232 003,36	91 232 003,36
Edell. tilikauden yli-/alijäämä	22 100 264,84	23 799 373,96
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 974 007,79	-1 699 109,12
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	110 358 260,41	113 332 268,20
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevastuuvaraus	986 400,00	893 828,86
Muut pakolliset varaukset	0,00	490 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	986 400,00	1 383 828,86
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	55 541,36	195 536,81
Muut toimeksiantojen pääomat	42 270,97	43 161,88
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	97 812,33	238 698,69
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen	62 122 927,10	55 121 984,68
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	62 105 547,68	55 104 605,26
Muut velat	17 379,42	17 379,42
Lyhytaikainen	74 660 491,47	56 586 442,36
Joukkovelkakirjalainat	35 000 000,00	18 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 641 915,58	2 602 631,58
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	3 325 000,00
Lainat muilta luotonantajilta	9 120 182,93	8 735 581,47
Lyhytaikaiset ostovelat	6 321 213,67	7 579 944,03
Muut velat	1 482 071,23	1 396 504,67
Siirtovelat	15 095 108,06	14 946 780,61
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	136 783 418,57	111 708 427,04
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	248 225 891,31	226 663 222,79
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	44,5	50,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	72,0	60,4
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	19 126	22 100
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	957	1 090
Lainakanta 31.12., 1000 € (sis. konsernitilin)	113 868	87 768
Lainakanta 31.12., €/asukas (sis. konsernitilin)	5 700	4 328
Lainakanta 31.12., 1000 € (ilman konsernitiliä)	104 747	79 032
Lainakanta 31.12., €/asukas (ilman konsernitiliä)	5 243	3 897
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	173 903	145 372
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	8 705	7 169
Lainasaamiset, 1000 €	63 984	49 693
Asukasmäärä	19 978	20 278

3.4 KONSERNIN TULOSLASKELMA

	2021	2020
Toimintatuotot	119 027 129,27	108 784 572,30
Toimintakulut	-255 809 833,82	-243 459 296,64
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 944 255,53	2 250 235,26
TOIMINTAKATE	-134 838 449,02	-132 424 489,08
Verotulot	84 213 169,05	80 092 302,28
Valtionosuudet	74 063 701,72	77 045 611,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	62 283,86	108 207,18
Muut rahoitustuotot	1 281 105,21	1 404 919,13
Korkokulut	-1 049 053,15	-1 134 845,08
Muut rahoituskulut	-443 728,11	-399 523,44
Rahoitustuotot ja -kulut	-149 392,20	-21 242,21
VUOSIKATE	23 289 029,56	24 692 181,99
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 429 569,85	-15 850 164,99
Omistuksen eliminointierot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	-2 673 508,33	-2 587 967,23
Poistot ja arvonalentumiset	-18 103 078,18	-18 438 132,22
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	391 590,41	401 862,43
Satunnaiset erät	391 590,41	401 862,43
TILIKAUDEN TULOS	5 577 541,79	6 655 912,21
Tilinpäätössiirrot	10 937,10	6 067,48
Tilikauden verot	-597 564,56	-157 850,55
Laskennalliset verot	-97 976,76	-173 580,17
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-438 788,48	-130 749,43
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	4 454 149,09	6 199 799,54
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	46,5	44,7
Vuosikate/Poistot, %	128,6	133,9
Vuosikate euroa/asukas	1 166	1 218
Asukasmäärä	19 978	20 278

3.5 KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	23 289 029,56	24 692 181,99
Satunnaiset erät	391 590,41	401 862,43
Tilikauden verot	-597 564,56	-157 850,55
Tulorahoituksen korjaukset	-4 388 530,98	-3 129 965,29
	18 694 524,43	21 806 228,58
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-46 916 670,50	-26 689 258,79
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 199 650,08	22 700,52
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 792 502,25	2 678 119,49
	-38 924 518,17	-23 988 438,78
Toiminnan ja investointien rahavirta	-20 229 993,74	-2 182 210,20
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-74 860,10	-163 977,09
Antolainasaamisten vähennykset	7 368,60	65 273,57
	-67 491,50	-98 703,52
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	16 275 210,05	24 308 801,98
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 524 002,75	-12 285 467,23
Lyhytaikaisten lainojen muutos	20 483 998,95	2 128 849,30
	24 235 206,25	14 152 184,05
Oman pääoman muutokset	-112 235,98	-112 236,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-135 860,95	-88 506,47
Vaihto-omaisuuden muutos	-112 937,21	94 913,12
Saamisten muutos	-3 024 474,39	-724 897,29
Korottomien velkojen muutos	1 931 087,41	581 925,70
	-1 342 185,13	-136 564,94
Rahoituksen rahavirta	22 713 293,65	13 804 679,59
Rahavarojen muutos	2 483 299,90	11 622 469,39
Rahavarat 31.12.	39 260 516,38	36 777 216,47
Rahavarat 1.1.	36 777 216,47	25 154 747,08
Rahavarojen muutos	2 483 299,91	11 622 469,38
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut:	2021	2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, 1000 €	-32 113	-9 388
Investointien tulorahoitus, %	50,9	92,6
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	1,0
Lainanhoitokate	1,8	1,9
Kassan riittävyys, pv	45	47

3.6 KONSERNITASE 31.12.2021

VASTAAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 626 369,82	1 748 219,07
Muut pitkävaikutteiset menot	216 220,02	185 750,86
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	441,11	209 903,03
Aineettomat hyödykkeet	1 843 030,95	2 143 872,97
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	32 024 893,26	32 174 684,75
Rakennukset	162 706 335,08	164 512 160,29
Kiinteät rakenteet ja laitteet	48 854 692,94	45 624 174,40
Koneet ja kalusto	9 525 152,69	9 634 744,72
Muut aineelliset hyödykkeet	5 872 174,97	5 437 689,72
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	33 576 921,66	11 824 778,73
Aineelliset hyödykkeet	292 560 170,60	269 208 232,62
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	19 698 532,66	18 013 417,29
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonnkoro	1 994 777,53	1 895 417,43
Joukkovelkakirjasaamiset	93 480,00	93 480,00
Muut lainasaamiset	900 844,82	887 864,43
Muut saamiset	716 374,33	661 863,22
Sijoitukset	23 404 009,34	21 552 042,38
PYSYVÄT VASTAAVAT	317 807 210,89	292 904 147,96
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	658 098,02	915 824,63
Lahjoitusrahastojen varat	141 172,15	137 125,60
Muut toimeksiantojen varat	141 970,09	145 261,38
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	941 240,27	1 198 211,61
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	907 129,59	731 872,38
Keskeneräiset tuotteet	0,00	62 320,00
Vaihto-omaisuus	907 129,59	794 192,38
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 357 759,36	4 724 590,96
Lainasaamiset	20 783 990,56	19 422 720,88
Muut saamiset	296 256,90	352 487,06
Siirtosaamiset	637,52	385,15
Pitkäaikaiset saamiset	25 438 644,34	24 500 184,05
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	11 160 691,60	11 189 630,84
Lainasaamiset	236 273,01	3 112,27
Laskennalliset verosaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	2 835 485,33	2 112 008,32
Siirtosaamiset	6 365 945,12	5 207 681,01
Lyhytaikaiset saamiset	20 598 395,05	18 512 432,44
Saamiset	46 037 039,40	43 012 616,49
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	4 208 137,27	1 166 668,73
Rahoitusarvopaperit	4 208 137,27	1 166 668,73
Rahat ja pankkisaamiset	35 052 379,10	35 610 547,74
VAIHTUVAT VASTAAVAT	86 204 685,36	80 584 025,33
VASTAAVAA	404 953 136,52	374 686 384,91

VASTATTAVAA

	2021	2020
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	91 232 003,36	91 232 003,36
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	1 243,75	1 243,75
Muut omat rahastot	1 151 212,83	1 162 767,84
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	42 228 655,12	36 028 855,55
Tilikauden yli-/alijäämä	4 454 149,09	6 199 799,54
OMA PÄÄOMA	139 067 264,16	134 624 670,04
VÄHEMMISTÖOSUDET	4 113 413,89	3 786 861,41
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	986 400,00	893 828,86
Muut pakolliset varaukset	1 631 986,09	2 095 904,09
PAKOLLISET VARAUKSET	2 618 386,09	2 989 732,95
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	718 783,08	1 116 457,40
Lahjoitusrahastojen pääomat	144 123,49	140 391,71
Muut toimeksiantojen pääomat	194 702,28	195 971,25
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 057 608,85	1 452 820,36
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	154 943 311,36	153 586 542,76
Pääomalainat	3 088 082,26	3 088 082,26
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Ostovelat	118 785,80	0,00
Muut velat	2 773 114,51	2 686 647,92
Siirtovelat	713 475,19	1 000 147,19
Pitkäaikainen vieras pääoma	161 636 769,12	160 361 420,14
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	38 739 200,00	18 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 378 329,79	9 914 092,12
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	3 325 000,00
Saadut ennakot	995 488,76	960 258,75
Ostovelat	12 212 139,86	11 227 803,19
Muut velat	3 530 023,63	3 351 355,18
Siirtovelat	24 649 948,36	23 835 783,56
Laskennalliset verovelat	954 563,97	856 587,21
Lyhytaikainen vieras pääoma	96 459 694,38	71 470 880,01
VIERAS PÄÄOMA	258 096 463,50	231 832 300,15
VASTATTAVAA	404 953 136,52	374 686 384,91

Taseen tunnusluvut

	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	35,4	37,0
Suhteellinen velkaantuneisuus %	92,7	86,8
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	46 683	42 229
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	2 337	2 082
Lainakanta 31.12., 1000 €	212 149	187 914
Lainakanta 31.12. €/asukas	10 619	9 266
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	288 329	261 597
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	14 432	12 900
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	994	981
Asukasmäärä	19 978	20 278

4 LIITETIEDOT

4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla ja avustuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset (osakkeet) on merkitty taseessa hankintamenoa.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alemman todennäköisen hankintamenoa tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoa tai sitä alempaan todennäköiseen arvoa.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Konsernitili

Kaupungin kuntakonsernitiliosituksen tiliehtojen mukaisesti sopimukseen liitettyjen muiden yhteisöjen rahavarat esitetään kaupungin rahavaroissa ja pankkisaamisissa sekä lainana muilta luotonantajilta. Taseen rahat- ja pankkisaamiset sisältävät muiden yhteisöjen alatilien saldoja 9 008 057,62 €.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronavaihtosopimuksia. Johdannaissopimukset (puitesopimukset) on tehty neljän eri luottolaitoksen kanssa. Kaikki koronavaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kaupunki on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronavaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimukset ovat voimassa enimmillään 2034 asti.

Edellisen tilikauden vertailutietojen vertailukelpoisuus

Kaupungin talouden toteutumiseen koronaepidemia ei enää vaikuttanut merkittävästi vuonna 2021. Vuonna 2020 toimialojen toimintatuotot vähenivät epidemian vuoksi 0,81 M€ ja toimintakuluja epidemiasta muodostui 1,43 M€, yhteensä 2,24 M€. Toisaalta toiminnan muutoksen kautta toimintakulut vähenivät 1,49 M€ ja sivistystoimen käyttötalouden valtiontuet olivat 0,12 M€. Koronaepidemian nettovaikutus 6,04 M€ paransi kaupungin vuoden 2020 tilikauden tulosta. Vuonna 2021 koronaepidemian nettovaikutus talouteen oli vähäinen, vain 0,135 M€.

Vuonna 2020 valtionosuudet kasvoivat peräti 9,1 M€ / 18,4 %, mutta vuonna 2021 valtionosuudet vähenivät 2,9 M€ / 5,0 %. Muutokseen vaikuttaa koronakompensaatioiden kirjauskäytännön muutos. Vuonna 2021 koronakompensaatiot kirjattiin käyttötalouden Tuet ja avustukset kohtaan, kun ne edellisvuonna kirjattiin valtionosuuksiin. Valtionosuudet toteutuivat 100 % muutettuun talousarvioon nähden.

Verotulot kasvoivat viime vuonna 4,1 M€ / 5,1 % verrattuna vuoteen 2020. Verotulojen toteutuma on 84,9 M€ / 99,8 % muutettuun talousarvioon nähden.

Vuosien 2020 ja 2021 tilikauden tulokset ovat molemmat alijäämäisiä. Vuoden 2020 1,699 M€ ja vuoden 2021 2,974 M€.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen menetelmät

Kuntayhtymät on yhdistelty rivi riviltä tilinpäätöshetkellä olevan peruspääomaosuuden mukaan. Tytäryhteisöt on yhdistelty menetelmällä, joka vastaa keskeisiltä osin hankintamenomenetelmää. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle. Tytäryhtiöiden muodostamissa alakonserneissa keskinäisen omistuksen eliminoinnissa on sovellettu hankintamenomenetelmää. Alakonsernien tytäryhteisöiden hankintojen yhteydessä syntynyt konserniaktiiva on kohdistettu omaisuuseriin ja ne poistetaan vaikutusaikanaan.

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty sovellettua pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Voitosta ja tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta on yhdistelty konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä. Osakkuusyhteisöjen hankintamenon ja hankintahetken oman pääoman ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle. Osakkuusyhtiöistä on jätetty yhdistelemättä ne yhteisöt, joiden merkitys pääomaan on vähäinen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty konsernituloslaskelmaa ja tasetta laadittaessa. Samoin konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty siltä osin, kun ne ovat tiedossa.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuusien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Riikinvoima Oy:n kohdalla ei laskelmissa ole aiempien vuosien konsernitilinpäätöksissä huomioitu poistoeron ja vapaaehtoisten varausten vaikutusta. Vuoden 2021 konsernitilinpäätöksessä on toimittu samoin ja vaikutus on noin 0,138 M€.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhtiöistä Savonia AMK Oy:n yhdistelyssä on huomioitu valtion tekemä SVOP-sijoitus 3,4 M€, jota ei tulisi huomioida eliminoitaessa osakkuusyhteisöä Varkauden kaupunkikonsernissa. Tästä aiheutuva virhe konsernitilinpäätöksessä on noin 0,5 M€.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Negatiivisia vähemmistöosuuksia ei ole erotettu.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhtiöiden poistosuunnitelmia ei ole yhdenmukaistettu kaupungin poistosuunnitelmaan tilinpäätöksessä.

*Alijäämän kattaminen**Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin**Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus*

Vuoden 2021 tilinpäätöksessä konsernin kannalta epäolennaiset satunnaiset erät on esitetty toimintatuotoissa ja -kuluissa.

Pohjois-Savon Sairaanhoidopiiri Ky:n alijäämän kattaminen 496 024,27 on eliminoitu per Edellisten tilikausien yli-/alijäämä an Avustusmenot, Kuntajaoston lausuntojen 36/1998 ja 113/2015 mukaan.

4.2 TULOSLASKELMAN LIITTEET

6. Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Yleishallinto	2 166 634,10	2 729 740,06	495 784,91	1 260 245,79
Sosiaali- ja terveyspalvelut	73 678 463,01	67 841 104,62	40 549 311,16	36 263 939,35
Opetus- ja kulttuuripalvelut	8 961 759,12	7 307 882,34	3 654 315,88	3 459 552,95
Yhdyskuntapalvelut	34 167 221,54	30 875 249,68	4 665 269,84	4 451 615,76
Muut palvelut	53 052,00	30 595,60	0,00	0,00
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>119 027 129,77</i>	<i>108 784 572,30</i>	<i>49 364 681,79</i>	<i>45 435 353,85</i>

7. Verotulojen erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Kunnan tulovero	72 660 890,29	70 513 734,62	72 660 890,29	70 513 734,62
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 244 826,75	4 842 188,88	6 244 826,75	4 842 188,88
Kiinteistövero	5 307 799,77	4 736 378,78	6 034 607,25	5 465 481,06
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>84 213 516,81</i>	<i>80 092 302,28</i>	<i>84 940 324,29</i>	<i>80 821 404,56</i>

8. Valtionosuuksien erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	57 910 947,00	61 070 376,00	57 910 947,00	61 070 376,00
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus (+/-)</i>	<i>8 497 848,00</i>	<i>8 596 995,00</i>	<i>8 497 848,00</i>	<i>8 596 995,00</i>
Koulutuskuntayhtymän valtionosuus	18 383 003,72	18 410 322,00	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-2 230 249,00	-2 435 087,00	-2 230 249,00	-2 435 087,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>74 063 701,72</i>	<i>77 045 611,00</i>	<i>55 680 698,00</i>	<i>58 635 289,00</i>

9. Palvelujen ostojen erittely

	Kaupunki	
	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	56 122 267,51	49 565 682,68
Muiden palvelujen ostot	27 439 117,87	26 710 992,31
<i>Kaupungin / Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>83 561 385,38</i>	<i>76 276 674,99</i>

10. Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltynä

Ei ilmoitettavaa

11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

SUUNNITELMAPOISTOJEN PERUSTEET (Kvalt 16.12.2013 § 91)			
PYSYVÄT VASTAAVAT	KILAn yleisohje		Poisto-suunnitelma v. 2013 alkaen
	Poistomenetelmä	Poistoaika Poisto-%	
Aineettomat hyödykkeet:			
Kehittämismenot	tasapoisto	2- 5 vuotta	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5-20 vuotta	5 vuotta
Liikearvo	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>			
Perustamis- ja järjestelymenot	–		
Tutkimus- ja kehittämismenot	–		
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
Muut	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet:			
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat:			
Hallinto- ja laitosrakennukset (puu)	tasapoisto	20-50 vuotta	20 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset (kivi)	tasapoisto	20-50 vuotta	25 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset (puu)	tasapoisto	20-30 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset (kivi)	tasapoisto	20-30 vuotta	25 vuotta
Talousrakennukset (puu)	tasapoisto	10-20 vuotta	10 vuotta
Talousrakennukset (kivi)	tasapoisto	10-20 vuotta	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20-30 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset (puu)	tasapoisto	30-50 vuotta	30 vuotta
Asuinrakennukset (kivi)	tasapoisto	30-50 vuotta	30 vuotta
Muut rakennukset ja rakennelmat	–		
Kiinteät rakenteet ja laitteet:			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	10 % - 25 %	25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	10 % - 20 %	20 %
Puistot	–		
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	7 % - 10 %	Keski-S.Vesi Oy:n poistosuunn. mukaan
Viemäriverkosto	Menojäännöspoisto	7 % - 10 %	
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Ulkovalaisulaitteet			
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto	20 % - 22 %	22 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 25 %	25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Koneet ja kalusto:			
Rautaiset alukset	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Menojäännöspoisto	20 % - 27 %	27 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Kuljetusvälineet/liikennevälineet			
Muut liikkuvat työkoneet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Muut kevyet koneet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Menojäännöspoisto	20 % - 30 %	30 %
Atk-laitteet	Menojäännöspoisto	30 % - 40 %	40 %
Muut laitteet ja kalusteet	Menojäännöspoisto	30 % - 40 %	40 %
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön mukaan		käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat			
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa

Muutos Kvalt 19.10.2015 § 57, kaikki 3.000 euroa tai sen alle olevat käyttömaisuushankkeet poistetaan ker-
tapoistona.

12. Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Eläkevastuu 1.1.	893 828,86	988 785,22	893 828,86	988 785,22
Lisäykset tilikaudella	92 571,14	0,00	92 571,14	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-94 956,36	0,00	-94 956,36
Eläkevastuu 31.12.	986 400,00	893 828,86	986 400,00	893 828,86
Kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.	425 700,00	425 700,00	0,00	0,00
Kaatopaikan maisemointivaraus 31.12.	425 700,00	425 700,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	414 189,62	505 618,93	490 000,00	330 574,00
Lisäykset tilikaudella	148 010,00	490 000,00	0,00	490 000,00
Vähennykset tilikaudella	-539 371,86	-581 429,31	-490 000,00	-330 574,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.	22 827,76	414 189,62	0,00	490 000,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	1 256 014,47	1 050 183,18	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	205 831,30	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-72 556,14	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	1 183 458,33	1 256 014,47	0,00	0,00

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	1 892 506,23	1 261 966,08	161 067,29	1 001 902,89
Rakennusten luovutusvoitot	129 339,71	0,00	0,00	0,00
Osakkeiden luovutusvoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut luovutusvoitot	70 340,02	23 205,32	12 211,71	0,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>2 092 185,95</i>	<i>1 285 171,39</i>	<i>173 279,00</i>	<i>1 001 902,89</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	0,00	824,63	0,00	824,63
Rakennusten luovutustappiot	3 557,38	251 237,69	0,00	229 505,40
Osakkeiden luovutustappiot	10 867,65	0,00	10 867,65	0,00
Muut luovutustappiot	0,00	134 315,19	0,00	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>14 425,03</i>	<i>386 377,51</i>	<i>10 867,65</i>	<i>230 330,03</i>

14. Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Satunnaiset tuotot				
Osakkeiden myyntivoitot	391 590,41	0,00	0,00	0,00
Savon koulutuskuntayhtymä	0,00	401 862,43	0,00	0,00
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>391 590,41</i>	<i>401 862,43</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Satunnaiset kulut				
Muut satunnaiset kulut	0,00	-1 024 180,54	0,00	-1 024 180,54
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>-1 024 180,54</i>	<i>0,00</i>	<i>-1 024 180,54</i>

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kaupunki	
	2021	2020
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	451 764,00	451 764,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	756 418,99	685 630,00
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	125 240,87	125 240,87
<i>Yhteensä</i>	<i>1 333 423,86</i>	<i>1 262 634,87</i>

16. Erittely poistoeron muutoksista

Ei ilmoitettavaa

4.3 TASEEN LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17. lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset
Ei ilmoitettavaa

18. Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittäminen
Ei ilmoitettavaa

19. Pysyvien vastaavien erittelyt

Aineettomat hyödykkeet

Kaupunki	Aineettomat oikeudet	Tietokoneohjelmistot	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	171 105,81	0,00	0,00	171 105,81
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	194 302,09	0,00	0,00	194 302,09
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-3 542,36	0,00	0,00	-3 542,36
Tilikauden poisto	0,00	-162 383,05	0,00	0,00	-162 383,05
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	199 482,49	0,00	0,00	199 482,49
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	199 482,49	0,00	0,00	199 482,49

Aineelliset hyödykkeet

Kaupunki	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	28 214 352,89	54 704 969,47	16 039 721,57	1 831 281,89	25 000,00	2 268 029,40	103 083 355,22
Lisäykset tilikauden aikana	233 216,90	6 690 222,30	5 251 157,87	698 901,16	26 546,99	30 548,00	12 930 593,22
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	-497 928,17	0,00	0,00	0,00	-497 928,17
Vähennykset tilikauden aikana	-64 197,99	0,00	0,00	-135 699,86	0,00	0,00	-199 897,85
Siirrot erien välillä	0,00	2 128 285,52	0,00	0,00	15 188,25	-2 143 473,77	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-3 657 664,11	-3 307 847,99	-761 878,48	0,00	0,00	-7 727 390,58
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-87 501,94	-2 449 603,78	0,00	0,00	0,00	0,00	-2 537 105,72
Aktivoidut korkomenot							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	28 295 869,86	57 416 209,40	17 485 103,28	1 632 604,71	66 735,24	155 103,63	105 051 626,12
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	28 295 869,86	57 416 209,40	17 485 103,28	1 632 604,71	66 735,24	155 103,63	105 051 626,12

Olellaiset lisäpoistot

Erityisesti olennaisista lisäpoistoista

0,00

Maa- ja vesialueet

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	91 821,49	91 821,49	0,00	0,00
Muut maa- ja vesialueet	31 933 071,77	32 082 863,26	28 295 869,86	28 214 352,89
Maa- ja vesialueet yhteensä	32 024 893,26	32 174 684,75	28 295 869,86	28 214 352,89

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Kaupunki	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyhteis- yhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	21 035 074,63	9 371 161,47	13 743 522,89	729 108,66	44 878 867,65
Lisäykset	1 000 000,00	0,00	0,00	98 396,46	1 098 396,46
Vähennykset	0,00	0,00	-60 048,99	0,00	-60 048,99
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	22 035 074,63	9 371 161,47	13 683 473,90	827 505,12	45 917 215,12
Kirjanpitoarvo 31.12.	22 035 074,63	9 371 161,47	13 683 473,90	827 505,12	45 917 215,12

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

Kaupunki	Jvk-lainasaamiset	Saamiset konserniyh- teisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,00	49 480 187,70	0,00	246 680,33	49 726 868,03
Lisäykset	0,00	15 000 000,00	0,00	36 200,00	15 036 200,00
Vähennykset	0,00	-722 407,35	0,00	-7 019,61	-729 426,96
Hankintameno 31.12.	0,00	63 757 780,35	0,00	275 860,72	64 033 641,07
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	63 757 780,35	0,00	275 860,72	64 033 641,07

Kaupunki	2021	2020
Tytäryhteisöt		
Keski-Savon Vesi Oy	45 414 760,00	45 414 760,00
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	18 143 020,35	3 815 427,70
Wartalo Kodit Oy	200 000,00	250 000,00
Tytäryhteisöt yhteensä	63 757 780,35	49 480 187,70
Muut		
Vanhusten- ja vammaistentuki ry	0,00	0,00
Varkauden Latu ry	52 949,00	56 610,00
Varkauden Teatteri	101 381,00	101 381,00
Varkauden Urheiluautoilijat	0,00	50 000,00
Muut antolainat muille/vanhat asuntolainat	53 160,06	5 185,33
Muu saaminen	68 370,66	33 504,00
Muut yhteensä	275 860,72	246 680,33
Saamiset yhteensä	64 033 641,07	49 726 868,03

20.–22. Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

Nimi	Kotipaikka	Y-tunnus	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	osuus omasta pääomasta (€)	Kuntakonsernin osuus vieraasta pääomasta (€)	osuus tilikauden tuloksesta (€)
Tytäryhteisöt							
Wartalo Kodit Oy	Varkaus	0609659-2	100,00	100,00	5 486 861,96	36 280 804,21	66 959,22
Varkauden Aluelämpö Oy	Varkaus	0208116-6	80,10	80,10	14 099 578,05	8 942 782,47	1 681 395,58
kulttuurikeskus	Varkaus	0775474-5	51,91	51,91	-690 245,60	3 366 376,34	-16,97
Varkauden Taitotalo Oy	Varkaus	1596360-0	100,00	100,00	1 281 246,53	16 213 303,24	61 811,81
Varkauden Metallihovi Oy	Varkaus	1605988-3	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Navitas Kehitys Oy	Varkaus	0775736-4	100,00	100,00	2 937 943,35	255 726,94	-349 389,46
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	Varkaus	0398652-2	100,00	100,00	2 121 510,85	36 552 659,64	-531 054,61
Kiinteistö Oy Terveyskäpy	Varkaus	0684090-8	76,60	76,60	204 916,99	3 249,33	-292,21
Keski-Savon Vesi Oy	Varkaus	2444779-8	100,00	100,00	10 337 974,01	45 903 066,40	-88 230,35
As Oy Kehräjäntie	Varkaus	0750857-9	51,00	51,00	290 229,12	3078,77	-95,19
Kuntayhtymät							
Pohjois-Savon Sairaanhoidopiiri Ky	Kuopio	0171495-3	4,93	4,93	5 942 822,09	23 985 697,30	289 025,92
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	1852679-9	31,16	31,16	19 700 627,05	19 779 933,44	41 117,18
Itä-Suomen Päihdehuollon Ky	Mäntyharju	0207252-6	5,27	5,27	0,00	0,00	-4 563,26
Vaalijalan Ky	Pieksämäki	0207327-0	5,91	5,91	1 452 280,74	1 711 955,15	450 410,73
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	0827616-7	11,22	11,22	140 029,88	64 417,84	18 190,19
Liikelaitoskuntayhtymät							
Keski-Savon Jätehuolto Ilky	Varkaus	2367681-2	47,30	47,30	3 628 004,60	645 898,22	878 033,46
Osakkuusyhteisöt							
Savonia Ammattikorkeakoulu Oy	Kuopio	2629463-3	22,28	22,28	14 561 954,86	2 557 091,07	1 466 214,43
Riikinvoima Oy	Varkaus	2530288-1	0,00	41,52	2 564 602,96	37 925 603,53	-207,36
As Oy Varkauden Rajakulma	Varkaus	0590161-7	21,2	21,2	108 853,50	18 143,73	-401,29
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt							
Varkauden Keskusliikenneasemakiinteistö Oy	Varkaus	0230739-9	33,33	33,33	0,00	0,00	0,00
Yhdistelemättömät omistusyhteisöt							
Kiinteistö Oy Taulumäen Toripaviljonki	Varkaus	1609056-1	16,12	16,12	0,00	0,00	0,00
Warkop Oy	Pieksämäki	1877492-8	12,3	12,3	0,00	0,00	0,00
Järvi-Seudun Työterveys Oy	Kuopio	2951894-6	9,0	9,0	0,00	0,00	0,00
Kallaveden Työterveys Oy	Kuopio	2951895-4	2,0	2,0	0,00	0,00	0,00

23. Saamisten erittely

	Kaupunki			
	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	13 790,92	0,00	16 585,72
Lainasaamiset	0,00	112 125,31	0,00	211 514,11
Muut saamiset	0,00	679 266,37	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	111 870,02
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>805 182,60</i>	<i>0,00</i>	<i>339 969,85</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	157 664,54	0,00	137 051,16
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>157 664,54</i>	<i>0,00</i>	<i>137 051,16</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset	0,00	1 025,35	0,00	1 223,17
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 025,35</i>	<i>0,00</i>	<i>1 223,17</i>
Saamiset yhteensä	0,00	963 872,49	0,00	478 244,18

24. Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Jaksotetut henkilöstökulut	297,33	624,86	0,00	0,00
Kelan korvaus työterveyshuollosta	528 651,72	457 232,88	382 448,00	359 971,00
Ennakkomenot	0,00	12 676,45	0,00	0,00
Kuntalaskutus	1 668 050,19	0,00	1 668 050,19	0,00
Valtion tuet ja avustukset	11 160,26	11 790,21	0,00	7 186,00
Muut tuet ja avustukset	101 149,20	55 516,06	0,00	0,00
Projektitisaamiset	460 712,30	771 980,54	31 023,76	14 443,86
Koulutuskorvaukset	748,38	1 115,01	0,00	0,00
Korvaukset kuntouttavaan työtoimintaan	21 996,20	25 709,00	21 996,20	25 709,00
Korvaukset pakolaiskustannuksiin	23 300,00	54 357,74	23 300,00	54 357,74
Joukkoliikenteen valtionapu	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset, konsernin keskinäiset	0,00	85 027,13	0,00	201 306,36
Sairaanhoidopiirin lisälaskutus	960 033,55	476 092,77	960 033,55	476 092,77
Muut siirtosaamiset	526 223,15	1 894 874,70	238 268,61	609 885,68
Savon Koulutusky:n maankäyttösopimus	1 361 068,80	1 361 068,80	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>5 663 391,09</i>	<i>5 208 066,16</i>	<i>3 325 120,31</i>	<i>1 748 952,41</i>

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25. Oman pääoman erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	91 232 003,36	91 232 003,36	91 232 003,36	91 232 003,36
Peruspääoma 31.12.	91 232 003,36	91 232 003,36	91 232 003,36	91 232 003,36
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	1 243,75	1 243,75	0,00	0,00
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	1 243,75	1 243,75	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Vararahaston pääoma 1.1.	21 604,32	21 604,32	0,00	0,00
Vararahaston pääoma 31.12.	21 604,32	21 604,32	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	323 504,61	323 504,61	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	323 504,61	323 504,61	0,00	0,00
Rakennusrahasto 1.1.	724 326,75	724 326,75	0,00	0,00
Rakennusrahasto 31.12.	724 326,75	724 326,75	0,00	0,00
Muu oma rahasto 3 1.1.	93 332,16	98 045,98	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	552,90	1 990,42	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-9 110,80	-6 704,24	0,00	0,00
Yritysmyyntit	-2 997,10			
Muu oma rahasto 3 31.12.	81 777,16	93 332,16	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	1 151 212,84	1 162 767,84	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	42 228 655,09	36 028 855,55	22 100 264,84	23 799 373,96
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	0,01	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	42 228 655,10	36 028 855,55	22 100 264,84	23 799 373,96
Tilikauden yli-/alijäämä	4 454 149,09	6 199 799,54	-2 974 007,79	-1 699 109,12
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>139 067 264,14</i>	<i>134 624 670,04</i>	<i>110 358 260,41</i>	<i>113 332 268,20</i>

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	Kaupunki	
	2021	2020
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	22 100 264,84	23 799 373,96
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 974 007,79	-1 699 109,12
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	<i>19 126 257,05</i>	<i>22 100 264,84</i>

26. Erittely poistoerosta

Ei ilmoitettavaa

27. Pitkäaikaiset velat

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	86 891 724,00	87 653 972,56	22 900 385,36	19 881 578,94
Muut velat	17 379,42	17 379,42	17 379,42	17 379,42
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>86 909 103,42</i>	<i>87 671 351,98</i>	<i>22 917 764,78</i>	<i>19 898 958,36</i>

28. Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista

Ei ilmoitettavaa

29. Pakolliset varaukset

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Muut pakolliset varaukset				
Muut ympäristövelvoitteista johtuvat varaukset	425 700,00	425 700,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu	1 183 458,33	1 256 014,47	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	22 827,76	414 189,62	0,00	490 000,00
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>1 631 986,09</i>	<i>2 095 904,09</i>	<i>0,00</i>	<i>490 000,00</i>
Eläkevaraukset				
Eläkevaraus	986 400,00	893 828,86	986 400,00	893 828,86
Eläkevaraukset	986 400,00	893 828,86	986 400,00	893 828,86

30. Vieras pääoma

	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Lainat	0,00	9 120 182,93	0,00	8 735 581,47
Ostovelat	0,00	373 003,81	0,00	344 603,38
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>9 493 186,74</i>	<i>0,00</i>	<i>9 080 184,85</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	626 980,58	0,00	1 143 018,45
Siirtovelat	0,00	306 310,37	0,00	531 885,27
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>933 290,95</i>	<i>0,00</i>	<i>1 674 903,72</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille				
Ostovelat	0,00	17 670,10	0,00	10 735,30
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>17 670,10</i>	<i>0,00</i>	<i>10 735,30</i>

31. Shekkilimiitti

Konsemitilirakenne on uusittu 1.1.2019 alkaen. Konsemitilin kokonaislimiitti on 3 000 000 M€.

Konsemitilille on määritelty yhtiökohtaiset sisäiset limiitit vaihteluväli 200 000 – 700 000 €.

Kaupungille määritetty sisäinen limiitti on 1 000 000 €.

Konsemitili

Kaupungin kuntakonsemitilisopimuksen tiliehtojen mukaisesti sopimukseen liitettyjen muiden yhteisöjen rahavarat esitetään kaupungin rahavaroissa ja pankkisaamisissa sekä lainana muilta luotonantajilta.

Taseen rahat ja pankkisaamiset sisältävät muiden yhteisöjen alatilien saldoja 9 008 057,62 euroa.

Konsemitilin vaikutus heijastuu myös rahoituslaskelman eriin.

Korottomien saamisten muutoksen vaikutus on 99 388,80 euroa.

Korottomien velkojen muutoksen vaikutus on 384 601,46 euroa.

Konsemitilit yhteisöiltä	Rahalaitos	Saldo 31.12.	Limiitti
Varkauden Taitotalo Oy	OP	80 443,08	200 000,00
			200 000,00
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	OP	340 950,60	700 000,00
Kiinteistö Oy Varkauden kongressi- ja kulttuurik	OP	-112 125,31	200 000,00
			1 300 000,00
Varkauden Aluelämpö	OP	2 518 190,20	200 000,00
Navitas Kehitys Oy	OP	1 956 856,14	300 000,00
Keski-Savon Vesi Oy	OP	2 628 689,10	200 000,00
Wartalo Kodit Oy	OP	1 595 053,81	200 000,00
OP yhteensä		9 008 057,62	900 000,00
<i>Yhteensä</i>		<i>9 008 057,62</i>	2 400 000,00

32. Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Muut velat				
Liittymismaksut	2 755 735,09	2 669 268,50	0,00	0,00
Muut velat	17 379,42	17 379,42	17 379,42	17 379,42
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>2 773 114,51</i>	<i>2 686 647,92</i>	<i>17 379,42</i>	<i>17 379,42</i>

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Verovelat	381 961,55	0,00	0,00	0,00
Jaksotetut henkilöstökulut	2 460 765,01	1 737 097,56	1 941 553,67	1 440 427,65
Lomapalkkajaksotukset	13 514 142,51	13 628 382,46	9 514 428,35	9 760 557,85
Korkojaksotukset	78 988,25	114 963,78	57 905,88	64 074,24
Korkojaksotukset	181 114,70	154 752,79	57 905,88	0,00
Tuloennakot	2 333,73	4 858,68	0,00	0,00
Sairaanhoitopiirin lisälaskutus	1 587 402,82	1 853 896,84	1 587 402,82	1 853 896,84
Vakuutusmaksujen jaksotukset	1 556,03	12 836,52	0,00	0,00
Muut siirtovelat	7 155 158,94	7 329 142,13	1 935 911,46	1 827 824,03
<i>Yhteensä</i>	<i>25 363 423,55</i>	<i>24 835 930,76</i>	<i>15 095 108,06</i>	<i>14 946 780,61</i>

VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT**34. Kiinnitykset, panttaukset tai muut omaisuusvelkojen vakuudet****Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin**

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 176 699,15	19 908 435,16	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	21 658 283,93	22 331 083,93	0,00	0,00
Muut lainat	0,00	4 877 449,97	0,00	0,00
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>21 658 283,93</i>	<i>22 331 083,93</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Velat, joiden vakuudeksi annettu yrityskiinnityksiä

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 064 278,00	5 649 994,00	0,00	0,00
Yrityskiinnitykset	6 610 000,00	6 610 000,00	0,00	0,00
<i>Yrityskiinnitykset yhteensä</i>	<i>6 610 000,00</i>	<i>6 610 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

35.–37. Vakuudet ja takaukset

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	25 896 235,34	36 236 546,72	0,00	0,00
Pantattujen arvopapereiden kirjanpitoarvo	12 293 750,00	16 839 700,00	0,00	0,00
Takaukset	0,00	17 967 023,11	0,00	0,00
Muut	125 944,40	117 531,20	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>38 315 929,74</i>	<i>71 160 801,03</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Takaukset	3 762 329,50	3 517 555,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>3 762 329,50</i>	<i>3 517 555,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Omistusyhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Takaukset	9 860,00	9 860,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>9 860,00</i>	<i>9 860,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

38. Vuokravastuut

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Toimitilojen vuokravastuut	64 879 055,24	62 675 571,51	53 530 024,05	51 494 504,92
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	7 672 109,04	7 450 906,24	6 505 801,41	6 109 179,15
Maa-alueiden vuokravastuut	3 562 551,72	3 504 192,91	0,00	0,00
Muut vuokravastuut	66 232,68	52 889,04	0,00	0,00
Vuokravastuut yhteensä	76 179 948,69	73 683 559,68	60 035 825,46	57 603 684,07
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuu:	5 349 340,09	5 077 310,86	3 723 070,02	3 467 650,31
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnerships)	39 947 724,13	39 950 000,00	39 947 724,13	39 950 000,00
- siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	0,00	0,00	0,00	0,00
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>76 179 948,69</i>	<i>73 683 559,68</i>	<i>60 035 825,46</i>	<i>57 603 684,07</i>

39.–40. Vastuusitoumukset

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			77 934 988,00	79 448 988,00
Jäljellä oleva pääoma			44 807 357,22	49 450 716,22
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 514 000,00	2 038 506,00	1 514 000,00	2 038 506,00
Jäljellä oleva pääoma	311 785,00	350 758,20	311 785,00	350 758,20

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kaupunki	
	2021	2020
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	143 369 909,00	136 520 882,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	93 915,00	85 065,00

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Sopimusvastuut				
Sitoumukset avustukseen	4 842 281,00	5 412 281,00	130 000,00	700 000,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	130 000,00	600 000,00	130 000,00	600 000,00
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	28 420 405,36	32 027 722,00	28 420 405,36	32 027 722,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	4 921 650,15	4 260 769,00	4 921 650,15	4 260 769,00
Elinkaarimallilla toteutettu kiinteistö Aalto Hyvinvointikeskuksen palvelumaksu yhteensä 910 000 euroa vuoden 2041 loppuun asti				
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus		159 167,00		159 167,00
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>	<i>33 262 686,36</i>	<i>37 440 003,00</i>	<i>28 550 405,36</i>	<i>32 727 722,00</i>
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Arvonlisäveron palautusvastuu	7 241 357,77	6 280 400,71	4 671 858,49	3 586 696,22
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	814 046,24	814 046,24	0,00	0,00

Johdannaissopimukset (koronvaihtosopimukset)

Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Viimeinen sopimus päättyy 2034

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Sopimus erääntyy 18.10.2023				
Nro 12139624 OP / Kaupunki				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	3 000 000,00	4 500 000,00	3 000 000,00	4 500 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	31 431,02	72 987,32	31 431,02	72 987,32
Sis.DanskeBank BBQQL/0722-0097 käänt. Sop.				
Sopimus erääntyy 18.11.2022				
Nro 12139326 OP / Kaupunki	325 000,00	650 000,00	325 000,00	650 000,00
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	4 080,39	13 703,08	4 080,39	13 703,08
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)				
Sis.DanskeBank 75331 käänt. sopimuksen				
Sopimus erääntyy 18.11.2022				
Nro 75331 Danske Bank / Kaupunki	325 000,00	650 000,00	325 000,00	650 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-4 078,00	-13 646,00	-4 078,00	-13 646,00
Sopimus muokattu käänteiseksi Op sop:lla 2019				
Sopimus erääntyy 18.10.2023				
Nro BBQQL-0097 Danske Bank / Kaupunki				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	3 000 000,00	4 500 000,00	3 000 000,00	4 500 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-31 401,00	-72 477,00	-31 401,00	-72 477,00
Sopimus muokattu käänteiseksi Op sop:lla 2019				

Johdannaissopimukset (koronvaihtosopimukset)

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Sopimus ajalle 18.2.2024-18.6.2034				
Nro 12139527 OP / Kaupunki				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	10 000 000,00	10 000 000,00	10 000 000,00	10 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-253 488,10	-823 992,63	-253 488,10	-823 992,63
Sopimus erääntyy 9.6.2021				
Nro 12139527 Nordea / Kaupunki	0,00	250 000,00	0,00	250 000,00
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	118,00	0,00	118,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)				
Sopimus erääntyy 16.8.2025 (Wartalo Kodit Oy)				
Nro 1430612 Pohjola Pankki Oyh				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	4 179 596,00	4 440 820,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-106 003,00	-205 463,02	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 16.8.2025 (Wartalo Kodit Oy)				
Nro 4847300 Pohjola Pankki Oyj				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	4 179 596,00	4 440 820,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-132 004,00	-239 842,49	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 2.12.2025 (Wartalo Kodit Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	3 030 599,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	-290 721,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 31.10.2027 (Wartalo Kodit Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	5 893 715,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	-392 461,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 16.8.2035 (Wartalo Kodit Oy)				
Nro 2166725/3984244 Nordea Pankki Oyj				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	6 269 400,00	0,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-385 278,00	0,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 23.10.2030 (Wartalo Kodit Oy)				
Nro 2077365/3689456 Nordea Pankki Oyj				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	3 960 062,00	3 960 062,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-215 045,00	-378 909,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 02.06.2031 (Wartalo Kodit Oy)				
Nro 2077366/3689457 Nordea Pankki Oyj				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	3 030 599,00	3 030 599,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-154 559,00	-290 721,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 02.06.2032 (Wartalo Kodit Oy)				
Nro 2077367/3689458 Nordea Pankki Oyj				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	4 981 505,00	4 981 505,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-243 095,00	-489 582,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 3.3.2025 (Taitotalo Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	3 996 943,00	4 239 182,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-169 169,00	-276 828,00	0,00	0,00

Johdannaissopimukset (koronvaihtosopimukset)

	Konserni 2021	2020	Kaupunki 2021	2020
Sopimus erääntyy 2.11.2023 (Taitotalo Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	793 333,00	840 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-57 775,00	-93 554,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 7.10.2024 (K-S Teollisuuskylä Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	876 940,00	1 169 246,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-9 453,00	-20 778,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 30.12.2022 (K-S Teollisuuskylä Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	2 732 150,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	-71 618,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 30.6.2022 (K-S Teollisuuskylä Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	1 046 632,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	-15 553,62	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 30.6.2030 (Aluelämpö Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	4 250 000,00	4 750 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-126 728,00	-233 024,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 30.6.2029 (Aluelämpö Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	448 000,00	504 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-11 542,60	-24 120,75	0,00	0,00
<i>Nimellisarvot yhteensä</i>	<i>53 615 974,00</i>	<i>65 609 330,00</i>	<i>16 650 000,00</i>	<i>20 550 000,00</i>
<i>Käyvät arvot yhteensä</i>	<i>-2 063 290,29</i>	<i>-3 846 483,11</i>	<i>-253 455,69</i>	<i>-823 307,23</i>

Konsernin vastuu Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin koronvaihtosopimuksista:

Nimellisarvo	Päätymispäivä	Käypä arvo 31.12.2018
7 400 000	14.3.2022	-41 085
10 800 000	14.3.2022	-46 133
10 875 000	31.3.2023	-362 241
3 333 333	2.10.2023	-51 959
15 000 000	18.6.2035	-1 010 840
15 000 000	11.5.2037	-1 311 849
20 000 000	12.6.2023	-101 033
10 000 000	29.9.2025	-394 454
10 000 000	7.5.2026	-231 879
1 800 000	22.12.2033	-228 641
3 620 690	31.3.2053	-562 445
4 833 342	15.11.2028	-550 491
2 400 000	18.9.2024	-156 184
8 700 000	16.11.2033	-443 872
123 762 365		-5 493 106

Varkauden kaupungin konsernivastuu

4,93 %

-270 810

4.4 HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIET

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	Kaupunki	
	2021	2020
Yleishallinto	41	40
Sosiaali- ja terveystoimi	894	893
Opetus- ja kulttuuritoimi	486	472
Tekninentoimi	180	190
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	25	25
<i>Yhteensä</i>	<i>1 626</i>	<i>1 620</i>

43. Henkilöstökulut

	Kaupunki	
	2021	2020
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	78 211 159,93	75 281 600,02
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>78 211 159,93</i>	<i>75 281 600,02</i>

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetut luottamushenkilömaksut

	Kaupunki	
	2021	2020
Soisalon Perussuomalaiset ry		
Varkauden Perussuomalaiset ry	1 621,33	735,85
Varkauden Kokoomus ry	11 222,84	9 070,80
Horoisten Kokoomus ry	21,00	
Varkauden Kristillisdemokraatit	629,90	
Keskusta Varkauden paikallisjärjestö	2 003,56	1 528,89
Keskustan Pielaveden kunnallisjärjestö ry		
Vasemmistoliiton Varkauden kunnallisjärjestö ry	4 550,53	5 539,90
Varkauden KD		515,80
Varkauden Sosiaalidemokraatit ry	19 563,18	18 023,00
Vihreä Varkaus ry	202,00	422,80
Keskustan Joroisten kunnallisjärjestö ry	175,00	112,00
Joroisten Demaritit ry	77,00	77,00
Leppävirran keskustan kunnallisjärjestö	21,00	21,00
Savo-Karjalan vihreät ry	141,40	
Varkauden seudun perussuomalaiset	14,00	43,80
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>40 242,74</i>	<i>36 090,84</i>

45. Tilintarkastajan palkkiot

	Kaupunki	
	2021	2020
KPMG Julkistarkastus Oy		
Tilintarkastus	32 245,00	25 650,00
Tilintarkastajan muut toimeksiannot	0,00	1 394,00
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>32 245,00</i>	<i>27 044,00</i>

46. Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisen ehdoin

Kaupunki on myöntänyt tytäryhtiöiden puolesta omavelkaisia takauksia, joiden määrä oli vuoden 2021 lopussa yht. 44,807 M€.

Kaupunki myönsi vuonna 2020 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle 23,5 M€:n suuruisen antolainan Andritz Warkaus Works Oy:n tuotantotilojen rakentamista varten, josta maksettiin vuonna 2021 yhteensä 15,0 M€. Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n Metallikatu 3 toimitiloja koskevat vuonna 2021 erääntyneet lainaerät 340 071,25 € ja 339 195,12 € maksettiin takaajana Handelsbankenille ja kirjattiin taseen takaussaatavaksi.

Kaupunki on myöntänyt tytäryhtiöilleen antolainoja, joiden yhteismäärä vuoden 2021 lopussa oli 63,757 M€, josta Keski-Savon Vesi Oy:n osuus on huomattavin 45,415 M€.

Kaupunginvaltuusto päätti pääomittaa Wartalo Kodit Oy:tä 2,0 M€, josta vuoden 2021 osuus oli 1,0 M€.

Pohjois-Savon Pelastuslaitokselle / Kuopion kaupungille on esitetty vuoden 2021 alussa 108 henkilön toimesta varallaoloajan korvausvaatimus. Varallaolovaatimusten lähettäjät esittävät varallaoloajan lukemista työajaksi ja vaativat takautuvasti varallaolotunteja maksettavaksi palkkana työlisineen. Varallaoloasiasta työtuomioistuimella on antanut välipäätöksen vasta 13 kantajan osalta, josta 5 kantajan osalta on todettu, että kyse ei ole varallaolosta vaan työajasta. Kaikkiaan vaatimuksen esittäneitä on noin 200, joista rahallisen vaatimuksen on esittänyt 137 henkilöä. Näiden vaatimussumma on 12 075 813 €. Loput 70 henkilöä ei ole vaatimuksessaan esittänyt vaatimaansa summaa. Kokonaissumman on arvioitu olevan noin 30 M€. Pohjois-Savon pelastuslaitoksen / Kuopion kaupungin varallaolovaatimuskäsittelyitä on vireillä työtuomioistuimessa ja KT:n keskusneuvottelussa. Mikäli oikeuden päätöksellä varallaolo olisi työaikaa, aiheuttaa se kunnille takautuvia maksuosuuksia. Mahdollisesta takautuvasta maksuosuudesta ei ole tehty vuoden 2021 tilinpäätökseen varausta asian käsittelyn keskeneräisyyden vuoksi.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 1.2.2021 § 8 kaupunginjohtajasopimuksen 1.4.2021 aloittaneen apulaiskaupunginjohtajan kanssa. Sopimus on allekirjoitettu 12.2.2021. Apulaiskaupunginjohtaja on siirtynyt 1.1.2022 alkaen kaupunginjohtajaksi, joka on huomioitu johtajasopimuksessa.

5 TYTÄRYHTEISÖJEN TALOUDEN JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

5.1 Wartalo Kodit Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Jukka Koskinen ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus

Wartalo Kodit Oy:n tehtävänä on tarjota koteja ja asumispalveluja jokaiseen elämänvaiheeseen. Toiminnan painopistealueet ovat asuntojen vuokraus ja kiinteistöjen ylläpito.

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Kiinteistöstrategian mukaisia toimenpiteitä jatketaan suunnitelmakaudella sekä yhtiön toimintojen sopeuttamista kysyntää ja tarvetta vastaaviksi jatketaan talouden kehittymistä seuraten.

Yhtiön toiminnassa ei ole tapahtunut ennalta odottamattomia tai suunnittelemattomia poikkeamia tai muutoksia. Kohteen Kuparisepänkatu 1 purku toteutettiin kiinteistöstrategian mukaisesti loppuvuodesta 2021.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Asuntojen vuokraus-toiminnassa kumulatiivisen käyttöasteen nostaminen tavoitteen mukaiseksi.	Kiinteistökohtainen käyttöastetilasto kuukausittain ja kumulatiivisesti.	Kumulatiivinen käyttöaste vuoden lopussa 93 %.	Kumulatiivinen käyttöaste 90,69 %. Joulukuun käyttöaste 90,73 %. Tyhjiä asuntoja joulukuun lopussa 118 kpl.	Toteutuu osittain
Kiinteistöjen ja asuntojen säilyttäminen asuttavassa kunnossa.	Kiinteistöjen ja asuntojen ylläpito ja hoitaminen budjetin sekä laadittujen ohjelmien mukainen.	Asunnot muuttokuntoiset mahdollisimman nopeasti. Kiinteistöjen ja asuntojen peruskunto talon ikään nähden hyvä.	Muuttovalmius välittömästi remonttien jälkeen.	Toteutuu
Kiinteistöissä toteutetaan kiinteistöstrategian mukaisia toimenpiteitä käyttöasteen nostamiseksi.	Kiinteistöjen ylläpito ja sopeuttaminen kysyntää vastaavaksi. Käyttöaste.	Toimenpiteet vastaavat asetettuja tavoitteita.	Kiinteistöstrategian mukaiset toimenpiteet toteutuvat.	Toteutuu
Budjetissa pysyminen.	Kuukausittainen budjetin seuranta oikea-aikaisen tiedon avulla. Kuukausittainen korjausbudjetin seuranta ja analysointi. Kassavarat vähintään 2 kk:n vuokratulot, saldotilanteen seuranta viikoittain.	Tilikauden tulos positiivinen tai vähintään nollatulos. Korjauksiin varatut euromäärät pysyvät hallinnassa. Maksutapahtumat kassaperusteisina ilman lainanottoa.	Joulukuun lopun tulos vajaat 67 t€. Huoneisto- ja kiinteistökorjauksia seurataan ja verrataan budjettiin kuukausittain. Laina ei ole tarvetta normaalissa toiminnassa ja saldotilanne on hyvä.	Toteutuu

Konserniyhteistyön kehittäminen	Konkreettiset toimenpiteet eri osa-alueilla	Toiminnalliset kustannussäästöt ja yhteistyön kehittäminen	Yhteistyön kehittämisen mm. konserniyhtiöiden talous- ja HR-yhteistyöryhmissä jatkuu.	Toteutuu ■
---------------------------------	---	--	---	---------------

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Budjetin mukaista taloudellista tilannetta seurataan kuukausitasolla ja poikkeamiin puututaan välittömästi. Yhtiön laskut sekä maksuliikenne kahden henkilön varmuuksin. Saldotilannetta seurataan viikoittain. Lainasalkun hoitaminen on ulkoistettu rahoitusriskien hallinnan asiantuntijalle. Vuokrasaatavien perintäprosessia on tehostettu ja saatavien perinnän hoitaa ulkoinen yhteistyökumppani. Asunnon hakijoilta tarkistetaan aina luottotiedot ja asumishistoria. Kaikki kiinteistöt ovat vakuutettu täydestä arvostaan.

Yhtiöllä on lisäksi hallituksen hyväksymä riskienhallintasuunnitelma, joka sisältää kaikki merkittävimmät lyhyen ja pitkän tähtäimen riskit riskilajeittain jaoteltuna ja konkreettiset toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Yhtiön hallitus seuraa suunnitelmaa säännöllisesti kokouksissaan ja raportoi siitä kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle. Suunnitelma sisältää strategiset, taloudelliset, toiminnalliset, henkilö-, vahinko- ja muut riskilajit.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2020	TP 2021
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, €	7 701 074	7 501 953
Investoinnit, €	63 306	419 370
Investointeihin liittyvät leasingvastuut, €	0	0
Taseen loppusumma, €	42 409 669	42 300 930
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, €	-58 441	66 959
Käyttökate *) , €	2 476 630	2 061 945
Käyttökate -%	32	27
Osinkotuotto kaupungille, €	0	0
Vakavaraisuus:		
Lainakanta yht., €	36 404 934	34 886 395
Kaupungin myöntämät lainat, €	250 000	200 000
Kaupungin takaamat lainat, €	16 813 232	15 659 440
Omavaraisuusaste -%	12	14
Muut yhtiön toimintaa kuvaavat tunnusluvut:		
Vuokrasaamiset, €	80 778	87 277
Vuokranmenetykset tyhjästä asunnoista, €	732 116	780 482
Korjauskulut, €	726 508	882 510
Korkokulut, €	241 034	336 276
Luottotappiot, €	23 158	20 204

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset
Käyttökate- % = 100 * käyttökate / liikevaihto

Talous	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Liiketoiminnan tuotot	7 827 104	7 938 400	7 727 549	-210 851	-2,7
Liiketoiminnan kulut (sis.pois- tot)	-7 517 817	-7 428 400	-7 330 259	98 141	-1,3
Liikevoitto (-tappio)	309 287	510 000	397 290	-112 710	-22,1
Rahoitustuotot- ja kulut	-367 727	-510 000	-330 330	179 670	-35,2
Tilikauden voitto (-tappio)	-58 440	0	66 959	66 959	-

Vuokratuotot jäivät budjetoitua pienemmiksi johtuen käyttöasteesta. Kiinteistöjen hoitokuluissa saatiin säästöjä ja ne toteutuivat budjetoitua pienempinä. Korkosuojausmuokattiin tilivuoden aikana, jonka vuoksi rahoituskulut toteutuivat budjetoitua pienempinä. Tilikauden tulos jäi voitolliseksi vajaat 67 000 €.

Henkilöstö 31.12.	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	24	23	21	-2
Määräaikaiset ja sijaiset	1	1	1	0
Yhteensä	25	24	22	-2
Henkilötyövuodet 31.12.	25,0	24,0	22,0	-2,0

5.2 Varkauden Aluelämpö Oy

Tilivelvolliset: Toimitusjohtaja Mikko Onkalo ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 80,1 %

Toiminnan kuvaus

Varkauden Aluelämmön tehtävänä on tuottaa asiakaslähtöisiä energia-alan palveluja ja tuotteita luotettavasti, asiantuntevasti sekä reagoida siten nopeasti toimintaympäristön muuttuviin vaatimuksiin. Puhtaan ja vähähiilisen energiantuotannon rooli tulee korostumaan. Kaukolämmön tuotannon optimointia ja ajotapoja tullaan kehittämään, tarkoituksena on maksimoida jätteellä tuotettua energiaa. Kiertotalous perustuu toimialan rajat ylittävälle yhteistyölle yhdessä Riikinvoima Oy:n osakkaiden kanssa, jossa kaikki pystyvät hyötymään, metsäteollisuuden hukkalämpöä tullaan käyttämään talvikuukausien aikana. Suunnittelukauden investoinnit tähtäävät niin alueen fossiilisen päästöjen pienentämiseen kaukolämmön avulla, tarkoituksena on laajentaa vuosittain KL-verkostoa. Samoin tuotannon investoinnit tulevat olemaan polttoon perustamattomia, suunnittelukauden aikana 1 POK varalämpökeskus irrotetaan verkosta.

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Vuoden lämmitystarveluku oli 25 % suurempi kuin vuoden 2020 luku. Pääsääntöisesti tämän johdosta kaukolämmön myynti (MWh) kasvoi 15 % edellisestä vuodesta, joka myös kasvatti 15 %:lla tuotantokustannuksia. Kaukolämmön myynnin kasvun ja poikkeuksellisen korkean sähköenergian pörssihinnan johdosta yhtiön liikevaihto kasvoi 26,4 %, sähkömyynti ylitti (€) budjetoidun 110 %. Yhtiön tulos ylitti budjetoidun n. 186 %, joka antaa vahvan mahdollisuuden seuraavien vuosien investointien toteuttamiseen. Yhtiö on suunnitellut vuoden aikana merkittävää lämmönkausivarastoa ja lämpöpumppujärjestelmää, josta on 02/2022 jätetty rrf-tukihakemus.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Tasapainoinen talous ja vakavarainen toiminta	Tulos ja kassavirta Omavaraisuusaste	Omistajien määrittelemän voittoprosentin mukainen tulos Yli 60 %, liittymismaksut omana pääomana	Toteutunut 175 % Toteutunut 72,58 %	Toteutuu
Fossiilisten polttoaineiden määrän vähentäminen	Fossiilisella tuotetun energian määrä suhteessa kokonaistuotantoon (RV laskeaan kokonaisuudessa ilmastollisesti kestäväällä tuotetuksi)	POK alle 5 %	Toteutunut 2,2 %	Toteutuu
Uudet liittymät ja palvelut	Toteutunut euro-määrä	100 000 €	Toteutunut 103 000 €	Toteutuu

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Pääsääntöisesti riskienhallinta on onnistunut ja voidaan todeta, ettei yhtiö ole havainnut merkittäviä tuotannollisia tai taloudellisia riskejä. Yleisestä taloudellisesta tilanteesta johtuen ovat maksuviivästykset hieman lisääntyneet aiemmasta vuodesta. On mahdollista, että luottotappiot kasvavat hieman. Huomioitavana on, ettei näillä ole merkittävää tulosvaikutusta.

Tällä hetkellä niin EU:n, kuin myös Suomen kansalliset keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmat ovat lausuntokierroksella, nämä voivat mahdollisesti aiheuttaa jo seuraavina vuosina erilaisia investointia, jotka tähtäävät 2030 luvun tavoitteisiin. Kaikkiaan energia-alaa koskevan murroksen johdosta tulevaisuuden arvioiminen on haasteellista. Yhtiö on pystynyt jo vähentämään merkittävästi riippuvuutta perinteisistä fossiilista polttoaineista, joissa myös hintavaihtelut ovat suuria. Täten vahvana näkemyksenä on, että yhtiö toiminta tulee olemaan vakaata myös seuraavina vuosina ja yhtiö tulee omalta osaltaan täyttämään Suomen 2030 luvun tavoitteet.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2020	TP 2021
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, €	12 374 426	15 645 620
Investoinnit, €	965 461	1 033 841
Investointeihin liittyvät leasingvastuut, €		
Taseen loppusumma, €	26 419 738	28 766 991
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, €	519 311	2 099 120
Käyttökate *) , €	1 659 280	3 583 166
Käyttökate -%	13,41	22,9
Osinkotuotto kaupungille, €	451 764	1 000 449
Vakavaraisuus:		
Lainakanta yht., €	5 649 994	5 064 278
Kaupungin myöntämät lainat, €		
Kaupungin takaamat lainat, €		
Omavaraisuusaste -%	72,92	72,58

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset
 Käyttökate- % = 100 * käyttökate / liikevaihto

Talous

	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Liiketoiminnan tuotot	12 374 000	13 000 000	15 645 620	2 645 620	20,4
Liiketoiminnan kulut (sis.pois- tot)	-11 595 000	-12 000 000	-12 891 426	-891 426	7,4
Liikevoitto (-tappio)	779 000	1 000 000	2 754 194	1 754 194	175,4
Rahoitustuotot- ja kulut	-126 000	-83 000	-125 784	-42 784	51,5
Tulos ennen tp-siirt.ja veroja	653 000	917 000	2 628 410	1 711 410	186,6

Henkilöstö 31.12.	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	9	9	9	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	9	9	9	0
Henkilötyövuodet 31.12.	9,0	9,0	9,0	0,0

5.3 Navitas Kehitys Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Jouko Laitinen ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100%

Toiminnan kuvaus

Yhtiö kehittää Varkauden elin- ja vetovoimaisuutta kaupunkistrategian mukaisesti. Vahvistaa Varkautelaisten yritysten kasvua, kilpailukykyä ja kansainvälistymistä, edistää uusien sijoittumisten saantia Varkauteen ja auttaa uusien työpaikkojen syntymistä ja olemassa olevien säilymisessä sekä osaavan työvoiman saamisessa.

Haasteena yrityksissä oli koronapandemian jatkumisen aiheuttavat ongelmat myynnissä ja komponenttien saatavuudessa. Varkautelaisissa yrityksissä koronasta on selvitty onneksi suhteellisen hyvin. Osaavan työvoiman saatavuus myös hidasti joidenkin yritysten kasvua.

Joroisten kunnan yritysneuvontapalveluiden tuottaminen on Navitas Kehityksellä, jonka järjestelyn yhteydessä Joroisten elinkeinoasiamies siirtyy samalla Navitaksen palkkalistoille.

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronan vaikutuksesta on jouduttu työskentelemään pääsääntöisesti etänä, kuten myös tapahtumat ja vierailut yrityksiin ovat vähentyneet ja siirtyneet Teamsiin. Koronaepidemian myötä työpanosta on siirretty koronaan liittyvään neuvontaan ja tukien hakemiseen. Yritysten kehittämishankkeita oli vähemmän kuin edellisenä vuotena, joka osittain johtui koronasta. Koronasta huolimatta Varkautelaisilla yrityksillä menee keskimäärin hyvin, joskin osalla on haasteita. Vuoden 2021 osalta toimimme lähes koko vuoden ilman kaupungin rahoitusta, koska toimintamme rahoitimme kertyneillä voittovaroilla.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Työpaikkakehitys	Syntyneet uudet työpaikat	100	104	Toteutuu
Yritysten määrä	Nettolisäys	20	-6	Ei toteudu
Matkailutulo	Matkailutulon kasvu Varkaudessa	Kasvua 5 %	Matkailutulosta ei ole tietoa vuodelta 2021. Varkauden seudulla vuonna 2021 yöpymiset lisääntyivät 15 %.	
Yritysten sijoittumiset Varkauteen	Uudet sijoittumiset	3	2	Ei toteudu
Kehittämishankkeet yrityksissä	Kehityshankkeiden määrä	30	25	Ei toteudu

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Navitas Kehitys Oy:ssä noudatetaan sopimuksia. Taloutta seurataan aktiivisesti sekä tuloksista ja taloudellisesta tilanteesta informoidaan hallitusta säännöllisesti. Hankekoon kasvaessa (maakunnalliset hankkeet) yhtiön taloudelliset riskit ovat kasvaneet, koska tukieurot saadaan kassaan kuukausien viiveellä.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2020	TP 2021
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, €	2 177 818	1 958 401
Investoinnit, €		
Investointeihin liittyvät leasingvastuut, €		
Taseen loppusumma, €	3 637 927	3 103 670
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, €	114 318	-349 389
Käyttökate *) , €	119 249	-345 444
Käyttökate -%	5,8	-17,6
Osinkotuotto kaupungille, €	0	0
Vakavaraisuus:		
Lainakanta yht., €	0	0
Kaupungin myöntämät lainat, €	0	0
Kaupungin takaamat lainat, €	0	0
Omavaraisuusaste -%	90,4	92

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset

Käyttökate- % = 100 * käyttökate / liikevaihto

Talous

	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Liiketoiminnan tuotot	2 426 740	2 500 000	2 081 910	-418 090	-16,7
Liiketoiminnan kulut (sis.poistot)	-2 529 059	-2 500 000	-2 431 858	68 142	-2,7
Liikevoitto (-tappio)	-102 319	0	-349 948	-349 948	-
Rahoitustuotot- ja kulut	216 637	0	-17	-17	-
Tulos ennen tp-siirt. ja veroja	114 318	0	-349 965	-349 965	-

Tuloissa ero johtuu siitä, että Navitas Kehitys Oy pyöritti toimintaa voittovaroilla ja kaupunki ei maksanut palveluista täysimääräisesti.

Henkilöstö 31.12.	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	10	10	9	-1
Määräaikaiset ja sijaiset	17	14	12	-2
Yhteensä	27	24	21	-3
Henkilötyövuodet 31.12.	27,0	24,0	21,0	-3,0

Vuoden 2021 aikana hankkeita päättyi ja yksi työntekijä opintovapaalla.

5.4 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Jouko Laitinen ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävänä on tukea alueen elinkeinoelämää järjestämällä, ostamalla tai rakennuttamalla teollisuus- ja liiketoimitiloja yritysten käyttöön sekä edistää yritysten kasvua ja sijoittumista alueelle. Yhtiö toimii tiiviissä yhteistyössä muiden konserniyhtiöiden kanssa ja toteuttaa kaupunkistrategiaa.

Yhtiön toimintaympäristö on erittäin haasteellinen. Akkutehtaan kiinteistö on ollut 2/2019 konkurssista alkaen tyhjillään, mutta pääomakulut sekä kiinteät ylläpitokulut juoksevat koko ajan, tarkoittaen lähes 1 M€ vuodessa. Varkaus on ollut kuitenkin kautta aikojen merkittävä metalli- ja teknologiaosaamisen keskittymä, alan globaalit toimijat ovat laajentamassa ja keskittämässä toimintoja Varkauteen, joiden toteuttamisessa Teollisuuskylä on tiiviisti mukana.

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

AFT Service Center lisärakennus luovutettiin käyttäjälle 11.1.2021, tiloista on lunastussopimus.

ANDRITZ Warkaus Works Oy:n kanssa allekirjoitettiin vuokrasopimus konepajan rakennuttamisesta osoitteeseen Teollisuuskatu 20, varkaus. Maanrakennustyöt tontilla alkoivat maaliskuussa 2021. Työmaa on hyvässä vauhdissa, pääurakoitsija Rakennustyö Salminen aloitti KVR-urakoinnin toukokuussa 2021.

Akkutehtaan myynti on todella haasteellista, koska ostajaehdokkaat ovat kaikki ulkomaalaisia ja sopimus/rahaliikenne aiheuttaa erilaisia ongelmia kaupankäynnissä.

Käsityökatu 35 kiinteistö myytiin kahdessa osassa. Savon Liikekeskus Oy (RTV) osti ns. Tervahallin 3/2021 ja Savmet Oy loppuosan kiinteistöstä 12/2021.

Koronapandemian tuomat ongelmat yrityksille näkyvät Teollisuuskylän vuokralaisten liiketoiminnassa ja aiheuttavat maksuvelvoitteiden viivästymistä, joka vaikuttaa Teollisuuskylän kassanhallintaa.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Aktiivinen markkinointi kotimaassa ja ulkomaille	Sijoittumiset	2	2	Toteutuu
Kannattavuuden kasvu	Liiketoiminnan tuotto	Positiivinen liikeulos	Ei toteutunut	Ei toteudu
Tilojen täyttöaste	Vuokrausaste	90 %	89 %	Ei toteudu

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:llä on merkittäviä taloudellisia ongelmia (akkutehdas ja vanhat kiinteistöt), joihin on haettu aktiivisesti ratkaisua omistajan kanssa yhteistyössä. Tilannetta huononsi vielä koronapandemia, joka vaikutti monen vuokralaisen ja lunastussopimusasiakkaan taloudelliseen tilaan ja vuokranmasukykyyn.

Varkauden kaupunki takaajana on joutunut vastaamaan akkutehtaan osalta lainan pääoma- ja korkokuluista Teollisuuskylän kassavajeesta johtuen.

Sisäinen valvonta toimii hyvin organisaation sisällä muodostetun työnjaon myötä sekä toimitusjohtajan tiiviillä yhteistyöllä hallituksen ja omistajan kanssa. Myös tilintarkastaja on aktiivinen ja käytettävissä asiantuntijatehtäviin.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2020	TP 2021
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, €	1 098 137,50	1 076 712,96
Investoinnit, €	2 377 663,33	14 494 736,26
Investointeihin liittyvät leasingvastuut, €		
Taseen loppusumma, €	27 177 883,96	38 916 181,46
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, €	821 765,07	-531 054,61
Käyttökate *) , €	1 486 725,52	63 248,75
Käyttökate -%	56,89 %	5,87 %
Osinkotuotto kaupungille, €	0	0
Vakavaraisuus:		
Lainakanta yht., €	23 440 420,88	35 562 167,37
Kaupungin myöntämät lainat, €	3 745 427,70	18 143 019,65
Kaupungin takaamat lainat, €	19 214 769,13	16 921 107,99
Omavaraisuusaste -%	9,80 %	5,45 %

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset

Käyttökate- % = 100 * käyttökate / liikevaihto

Omavaraisuusaste-% = 100 * omat varat / (oikaistun taseen loppusumma - tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut)

Talous

	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Liiketoiminnan tuotot	2 467 082	1 400 000	1 197 814	-202 186	-14,4
Liiketoiminnan kulut (sis.poistot)	-1 559 327	-1 200 000	-1 650 174	-450 174	37,5
Liikevoitto (-tappio)	907 755	200 000	-452 361	-652 361	-326,2
Rahoitustuotot- ja kulut	-85 989	-200 000	-78 694	121 306	-60,7
Tulos ennen tp-siirt. ja veroja	821 766	0	-531 055	-531 055	

Metallikatu 3/Akkutehtaan kohtalo ei ratkennut vielä vuonna 2021. Kohteen tulosvaikutus oli -516 467,97 €.

Henkilöstö 31.12.21	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	0	0	0	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Henkilötyövuodet 31.12.	0,0	0,0	0,0	0,0

Yhtiö ostaa hallinto-, talous-, isännöinti - ja rakennuttamispalvelut Navitas Kehitys Oy:ltä.

5.5 Varkauden Taitotalo Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Jouko Laitinen ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus

Varkauden Taitotalo Oy:n tehtävänä on omistaa ja hallita kiinteistöjä sekä harjoittaa kiinteistöjen hallinnassa tarpeellista liiketoimintaa.

Toiminnan painopisteenä on ylläpitää vuokrauksen käyttöaste toimitilojen osalta vakaana, vuokrausaste on tällä hetkellä 96 %. Kokoustilojen käyttöaste on romahtanut koronapandemian takia. Yhtiö on muuttanut kokoustiloja toimitiloiksi.

Navitas-toimitilat sijaitsevat erinomaisella paikalla kaupungin keskustassa ja vuokratiloihin on hyvä kysyntä. Samaan ympäristöön sijoittuvan uudisrakennuksen tarve on noussut esille. Suunnitelma toteutetaan, jos kaupunkikonsernin talous- ja toimitilojen kokonaistarve sitä edellyttää ja antaa siihen mahdollisuuden.

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Taitotalon toimitilojen vuokraustilanteeseen koronapandemia ei ole vaikuttanut merkittävästi, vaikka yritysten henkilöstöt ovat olleet pääsääntöisesti etätöissä. Tämä kuvaa hyvin vuokralaisten tyytyväisyyttä tiloihin, niitä ei lähdetä irtisanomaan vaan uskotaan tulevaisuuteen.

Navitaksen avarat kokoustilat on kalustettu koronavaatimusten mukaisesti ja suoja-toimin on kiinnitetty erityistä huomiota.

Varkauden Taitotalo Oy on panostanut uuteen teknologiaan ja energiatalouteen hankkimalla aurinkopaneelit talojen katoille sekä lisäksi sähköavusteisille polkupyörille oman katoksen. Jo aikaisemmin Navitakseen hankittiin sähköautojen latauspiste. Pääovien muutostyöllä toteutettiin esteetön kulku Navitas-tiloihin.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosiittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Toimitilojen vuokraus	Vuokrausaste	Ylläpidetään (99,8 %)	96 %	Ei toteudu ☐
Kokoustilojen myynti	Myyntituotto	Nostetaan	Ei noussut, kokouskäytäntö on muuttunut	Ei toteudu ☐
Asiantunteva yritys-keskus	Asiakastyytyväisyys	4	3,8	Ei toteudu ☐

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Varkauden Taitotalo Oy:n toiminta perustuu tasapainoiseen tulojen ja menojen hallintaan, jossa ei ole suuria riskejä. Vuokralaiset ovat selvinneet koronapandemiasta erittäin hyvin. Kokouspalvelutoiminnan lähes loppuessa koronan myötä, Taitotalo on panostanut muuttamalla kokoustiloja vuokrattaviksi toimitiloiksi.

Sisäinen valvonta toimii työtehtävien hallinnalla ja taloushallinnon tehtäväjaolla.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2020	TP 2021
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, €	2 063 716,23	2 012 585,92
Investoinnit, €		148 771,10
Investointeihin liittyvät leasingvastuut, €		
Taseen loppusumma, €	19 156 367,45	18 056 881,54
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, €	19 104,62	61 811,81
Käyttökate *), €	548 074,44	583 994,64
Käyttökate -%	26,56 %	29,02 %
Osinkotuotto kaupungille, €	0	0
Vakavaraisuus:		
Lainakanta yht., €	17 142 892,61	16 039 230,47
Kaupungin myöntämät lainat, €	0,00	0,00
Kaupungin takaamat lainat, €	13 071 957,45	12 226 809,31
Omavaraisuusaste -%	9,26 %	7,10 %

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset
 Käyttökate- % = 100 * käyttökate / liikevaihto

Omavaraisuusaste-% = 100 * omat varat / (oikaistun taseen loppusumma - tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut)

Talous

	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Liiketoiminnan tuotot	2 070 791	2 200 000	2 018 759	-181 241	-8,2
Liiketoiminnan kulut (sis.pois- tot)	-1 781 162	-1 800 000	-1 759 999	40 001	-2,2
Liikevoitto (-tappio)	289 629	400 000	258 760	-141 240	-35,3
Rahoitustuotot- ja kulut	-205 588	-300 000	-143 076	156 924	-52,3
Tulos ennen tp-siirt.ja veroja	84 041	100 000	115 684	15 684	15,7

Henkilöstö 31.12.21	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	0	0	0	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Henkilötyövuodet 31.12.	0,0	0,0	0,0	0,0

Yhtiö on ostanut hallinto-, talous-, isännöinti- ja rakennuttamispalvelut Navitas Kehitys Oy:ltä. Aula/kokouspalvelut Sodexo Oy:ltä.

5.6 Keski-Savon Vesi Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Arto Lehtonen ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus

Keski-Savon Vesi Oy:n tehtävänä on veden hankinta ja viranomaisten laatuvaatimusten täyttävän talousveden toimittaminen kiinteistöihin sekä jätevesien johtaminen ja puhdistaminen lupaehtojen mukaisesti.

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronaepidemian vaikutukset yhtiön toimintaan olivat vähäiset. Asiakastapaamiset minimoitiin ja henkilöstön yhteiskokouksia vältettiin. Talous toteutui suunniteltua paremmin.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Puhtaan veden tuottaminen	Vesijohtoveden laatu täyttää hyvin STM:n talousvedelle asettamat laatuvaatimukset. Veden pH pidetään mahdollisimman hyvin arvossa 8,0.	Vesijohtovesi täyttää vaatimukset	Vesijohtovesi täyttää vaatimukset	Toteutuu
Ympäristön kuormitus	Jätevedet puhdistetaan lupaehtojen mukaisesti Ohjauksutusten määrä/lupaehdot	Lupaehdot täyttyvät	Ei ylivuotoja. Puhdistamon puhdistusteho jäi alle vaatimuksen yhdessä mitauksessa.	Toteutuu osittain
Henkilöstön hyvinvointi	Työtaturmien määrä	Työtaturmien määrä 0	Työtaturmia 1 kpl.	Ei toteudu
Seudulliset kilpailukyiset maksut	Taksat	Taksataso keskimäärin alle naapurikuntien	Taksat ovat seudullisesti kilpailukyiset	Toteutuu

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Toiminnan merkittävimmät riskit liittyvät vedenottamoiden saastumiseen, veden laadun hallintaan, omaisuusvahinkojen (konerikot, keskeytykset) ja jäteveden käsittelyn toimintaan. Merkittäviä vahinkoja voi aiheutua myös hallitsemattomista äkillisistä viemäreiden tukkeutumisista.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2020	TP 2021
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, €	5 002 644	5 054 092
Investoinnit, €	1 709 188	1 057 626
Investointeihin liittyvät leasingvastuut, €	0	0
	58 870	59 091
Taseen loppusumma, €	560	358
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, €	448 907	351 770
Käyttökate *) , €	2 960 069	2 897 544
Käyttökate -%	59	57
Osinkotuotto kaupungille, €	0	0
Vakavaraisuus:		
Lainakanta yht., €	45 414	45 414
Kaupungin myöntämät lainat, €	000	000
Kaupungin takaamat lainat, €	0	0
Omavaraisuusaste -%	17,71	17.49
Muut yhtiön toimintaa kuvaavat tunnusluvut:		
kassan riittävyys pv	30	73

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset

Käyttökate- % = 100 * käyttökate / liikevaihto

Talous

	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Liiketoiminnan tuotot	5 120 191	5 025 000	5 164 309	139 309	2,8
Liiketoiminnan kulut (sis. poistot)	-3 866 066	-4 061 000	-4 009 440	51 560	-1,3
Liikevoitto (-tappio)	1 254 125	964 000	1 154 869	190 869	19,8
Rahoitustuotot- ja kulut	-805 218	-803 297	-803 099	198	0,0
Tilikauden voitto (-tappio)	-71 093	160 703	-88 230	-248 933	-154,9

Henkilöstö 31.12.	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	11	11	11	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	11	11	11	0
Henkilötyövuodet 31.12.	11,0	11,0	11,0	0,0

5.7 Kiinteistö Oy Kongressi- ja kulttuurikeskus

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 51,9 %

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävänä on hallita, ylläpitää ja kehittää Kauppatori 6-kiinteistöä (Warkaus-sali, hotellihuoneet ja toimistotilat). Toimintaympäristö ei ole muuttunut katsauskaudella. Kesällä 2021 tehdystä kadun peruskorjauksesta kiinteistön edustalla ei sanottavasti ollut haittaa.

Toiminnan painopistealueet.

1. Kustannustehokas hallinta ja ylläpito.
2. Laadukas ja nykyaikainen toimitila käyttäjille.

Rakennuksen käytöstä ja toiminnasta vastaa Hotel Oscar (Nemeko Oy).

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Kiinteistön käyttöaste on koronan takia alhaisempi kuin ennen pandemiaa. Yhtiön talouteen sillä ei tosin ole ollut vaikutusta.

Merkittävä uusintainvestointi on katsausvuotena toteutettu ilmastointilaitteiden ja niiden automaation uusinta. Kustannukset, n. 100 000 €, aktivoitiin tilinpäätöksessä taseeseen.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2021 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Rakennuksen kunnan ylläpito	Häiriöilmoitukset	Ei ilmoituksia	Ei ilmoituksia	Toteutuu
Käyttäjien tyytyväisyys	Valitukset/huomautukset	Ei valituksia	Ei valituksia	Toteutuu
Kustannusten minimointi	Yhtiövastikkeen suuruus	Korotus alle yleisen kustannustason nousun	Tavoitteen mukainen	Toteutuu

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Yhtiön sisäisestä valvonnasta huolehtivat toimitusjohtaja, hallituksen jäsenet ja tilintarkastaja.

Yhtiökokous on 12.5.2021 hyväksynyt riskienhallintasuunnitelman, jonka mukaan mahdollisesti realisoituvat riskit hallitaan. Heinäkuussa 2021 todettiin yhdessä hotellihuoneessa vesivahinko (lattialämmitysputkiston vuoto) ja tämä toteutunut riski eliminoitiin em. suunnitelman mukaisesti.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2020	TP 2021
Toiminnan laajuus:	256 320	252 021
Liikevaihto, €		
Investoinnit, €		119 491
Investointeihin liittyvät leasingvastuut, €		
Taseen loppusumma, €	5 136 797	5 155 327
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, €	23 473	-33
Käyttökate *) , €	78 780	94 413
Käyttökate -%	30	37
Osinkotuotto kaupungille, €		
Vakavaraisuus:		
Lainakanta yht., €	6 367 746	6 367 746
Kaupungin myöntämät lainat, €	3 279 664	3 279 664
Kaupungin takaamat lainat, €		
Omavaraisuusaste -%		
Muut yhtiön toimintaa kuvaavat tunnusluvut:		
Varkauden kaupunki kirjannut alas pääomalainan 3 279 664 €€		

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset
 Käyttökate- % = 100 * käyttökate / liikevaihto

Talous

	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Liiketoiminnan tuotot	256 320	252 021	252 021	0	0,0
Liiketoiminnan kulut (sis.poistot)	-232 394	-251 620	-251 752	-132	0,1
Liikevoitto (-tappio)	23 926	401	269	-132	-32,9
Rahoitustuotot- ja kulut	-453	0	-302	-302	-
Tilikauden voitto (-tappio)	23 473	401	-33	-434	-108,2

Henkilöstö 31.12.	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	1	1	1	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	1	1	1	0
Henkilötyövuodet 31.12.	0,0	0,0	0,0	0,0

6 MUUT ERIYTETYT LASKELMAT

6.1 MUUT ERIYTETYT LASKELMAT

Kilpailulain 30 d §:n edellyttämä tuloslaskelma sellaisesta taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailuilla markkinoilla. Kunnan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevan ohjeen mukaan on tilinpäätökseen liitettävä toiminnan taloudellista tulosta kuvaava laskelma. Ruoka- ja puhtauspalvelut tuottavat palveluja myös kaupungin ulkopuolisille yhteisöille, joissa ulkoisen myynnin raja 40 000 € ylittyy.

Perusteet hinnoittelulle

Kilpailulain kilpailuneutraliteettisäännöksiin astui voimaan uusi säännös 30 d § 1.1.2020. Säännöksessä säädetään kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan erillistä kirjanpitoa siten, että siinä on kustannuslaskennan periaatteiden mukaisesti eriteltyinä ja kohdistettuina toimintokohtaiset tulot ja menot sekä liitetietona kuvaus kustannuslaskelman periaatteista. Sen tavoitteena on kilpailuneutraliteettiin kohdistuvien vahingollisten vaikutusten ennaltaehkäiseminen, lainsäädännön noudattamisen varmistaminen sekä viranomaisvalvonnan edellytysten parantaminen.

Käytännössä tarkoituksena on estää kilpailun vääristyminen tai estyminen yksityisen ja julkisen palveluntarjoajan välillä pitämällä hinnoittelu markkinaperusteisena ja erottamalla operatiivisesta toiminasta aiheutuvat tuotot ja kustannukset muuhun toimintaan liittyvistä vastaavista eristä. Taloudellisen toiminnan hinnoittelun tulee olla avointa ja perustua todelliseen kustannuspohjaan.

Ruokapalveluiden ateriahinnoittelu

Ruokapalveluiden ulkoinen myynti koostuu aterioista yksityisille palveluntarjoajille, esimerkiksi päiväkodeille, palvelukodeille ja sairaanhoitopalveluille sekä henkilöstöaterioista kaupungin yksiköissä. Ateriahinnoittelussa on huomioitu hallinnon kustannukset, elintarvike- ja mutua tarvikkeiden kustannukset, henkilöstökustannukset valmistuskeittiössä, henkilöstökustannukset kohteessa, kuljetuskustannukset kohteeseen, valmistuskeittiön tilavuokrat sekä investointien poistot osittuna ateriamäärien perusteella.

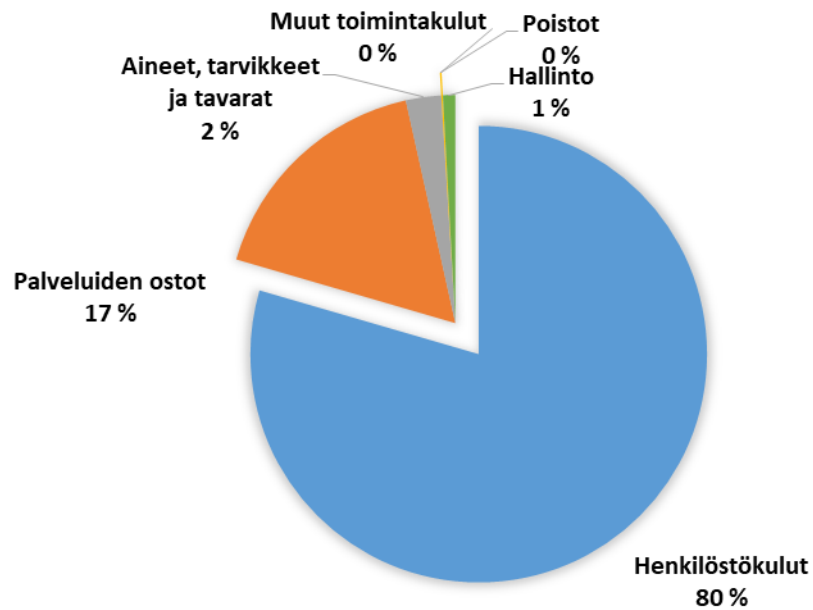
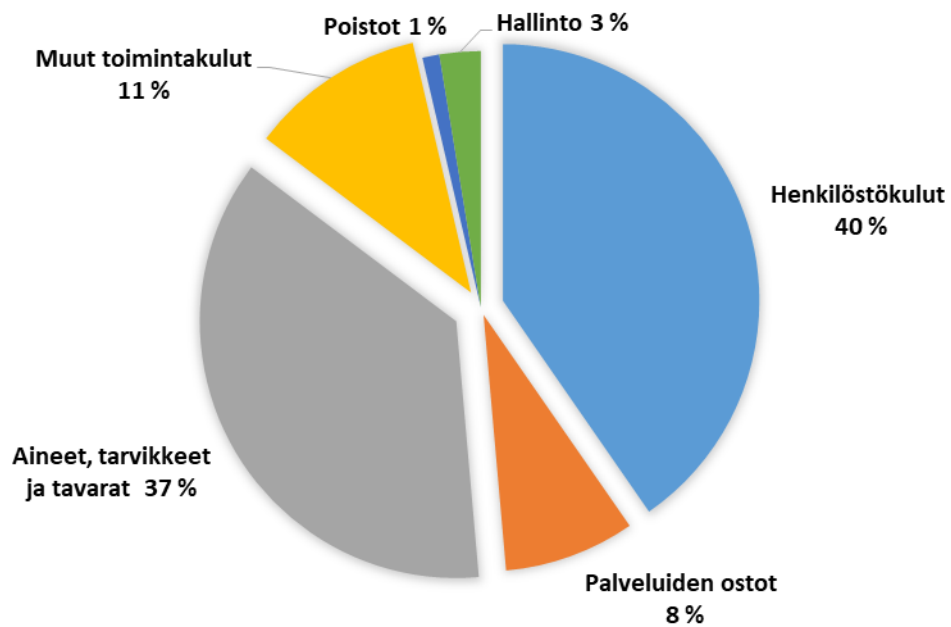
Ulkoisen myynnin ateriamäärä 110 798 kpl on volyymiperusteisena osuutena 8,0 % ruokapalveluiden kokonaisateriamäärästä. Yksittäisen aterian hinnoittelussa huomioidaan aterian koko, kuljetuskustannukset ja henkilöstötyömäärä kohteessa.

Tukipalveluiden hallinnolliset kulut 165 700 € on jyvitetty tulosyksikölle henkilöstömäärän suhteessa. Tukipalvelut työllistävät 150 henkilöä, joista ateriapalveluissa työskentelee 59 henkilöä. Hallinnolliset kulut sisältävät myös teknisen toimen yleisjohdon sekä myös konsernipalvelujen tukipalvelujen yleiskulut kuten talouspalvelut, palkanlaskentapalvelut, ICT-palvelut sekä posti- ja puhelinkeskus.

Puhtauspalveluiden hinnoitteluperuste

Puhtauspalveluiden ulkoinen myynti (1.1. – 31.3.2021) muodostuu pääasiassa yksityisten terveyspalvelujen tuottajien tilojen puhdistuksesta. Aalto hyvinvointikeskuksen puhtauspalvelut tuottaa 1.4.2021 alkaen Lassila & Tikanoja. Puhtauspalveluiden hinnoittelussa on huomioitu hallinnon kustannukset, henkilöstökustannukset, palvelujen ostot sekä tarvikkeiden kustannukset laitevuokrineen osittuna kohteen puhtaanapidon tuntimäärän nähden. Ulkoisen myynnin työtuntimäärän 650 tuntia volyymiperusteinen osuus on 0,08 % puhtauspalveluiden kokonaistytönteistä.

Tukipalveluiden hallinnolliset kulut 165 700 € on jyvitetty tulosyksikölle henkilöstömäärän suhteessa. Tukipalvelut työllistävät 150 henkilöä, joista puhtauspalvelut työllistää 45 henkilöä. Hallinnolliset kulut sisältävät myös teknisen toimen yleisjohdon sekä konsernipalvelujen tukipalvelujen yleiskulut kuten talouspalvelut (kirjanpito, osto- ja myyntireskontra, maksuliikenne ym.), palkanlaskentapalvelut, ICT-palvelut sekä posti- ja puhelinkeskus.

**PUHTAUSPALVELUIDEN HINNOITTELUPERUSTEIDEN
MUODOSTUMINEN****RUOKAPALVELUIDEN HINNOITTELUPERUSTEIDEN
MUODOSTUMINEN**

LASKENNALLISET TULOSLASKELMAT

Tuloslaskelma	2021	
Puhtauspalvelut		
Liikevaihto	27 644	
Liiketoiminnan muut tuotot	83	
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-498	
Palvelujen ostot	<u>-3 389</u>	-3 887
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-11 818	
Henkilöstösivukulut	-4 030	
Eläkekulut	-3 541	
Muut henkilösivukulut	<u>-488</u>	-15 847
Poistot ja arvonalentumiset		0
Liiketoiminnan muut toimintakulut		-24
Osuus yleiskustannuksista		<u>-174</u>
Liikelylijäämä		7 795
Tilikauden yli-		
jäämä		7 795

Tuloslaskelma	2021	
Ruokapalvelut		
Liikevaihto	610 189	
Liiketoiminnan muut tuotot	1 808	
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-145 617	
Palvelujen ostot	<u>-32 760</u>	-178 377
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-125 334	
Henkilöstösivukulut	-34 942	
Eläkekulut	-29 796	
Muut henkilösivukulut	<u>-5 146</u>	-160 276
Poistot ja arvonalentumiset		-4 242
Liiketoiminnan muut toimintakulut		-44 017
Osuus yleiskustannuksista		<u>-8 330</u>
Liikelylijäämä		216 755
Tilikauden yli-		
jäämä		216 755

7 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

7.1 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Varkauden kaupunginhallitus

Varkaudessa 28. päivänä maaliskuuta 2022

Varkauden kaupunginhallitus

Joonas Hänninen, kaupunginjohtaja

Paula Pullainen

Elina Brandt

Jyri Paustinen

Risto Husu

Olli Koponen

Kati Hynninen, kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Tiina Grönlund

Juha Soininen

Ari Häkkinen

Sassa Suna

Jussi Kiira

Tilinpäätösmerkintä:

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

LIIOPIOSSA
Varkaudessa 30/5 .2022

KPMG Oy Ab

Milja Riikka Leino
KHT, JHT

8 LUETTELOT JA SELVITYKSET

8.1 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Kirjanpitokirjat

Pääkirja
Päiväkirja
Reskontraluettelot
Maksuliikenne/tiliotteet
Palkkaluettelot
Käyttöomaisuusluettelo
Tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt
Tilinpäätös

Säilytystapa

SÄHKÖINEN ARKISTO
SÄHKÖINEN ARKISTO
SÄHKÖINEN ARKISTO
SÄHKÖINEN ARKISTO
SÄHKÖINEN ARKISTO
ATK-TULOSTE
PAPERI
SIDOTTU

Kirjanpidon tapahtumalajit

ALKUSA Alkusaldot
BUD Talousarvio
BUDKS Käyttösuunnitelma
BUDL Lisätalousarvio
BUDP Projektibudjetti
ENN Ennuste
KATSU1 CPU kassa
KOMMUI Käyttöön muistiot
KOMTOS Käyttöomaisuustositt
MRP10 Laskulaji 10
MRP11 Laskulaji 11
MRP13 Laskulaji 13
MRP16 Laskulaji 16
MRP27 Laskulaji 27
MRP28 Laskulaji 28
MRP32 Laskulaji 32
MRP33 Laskulaji 33
MRP34 Laskulaji 34
MRP38 Laskulaji 38
MRP39 Laskulaji 39
MRP44 Laskulaji 44
MRP48 Laskulaji 48
MRP50 Laskulaji 50
MRP52 Laskulaji 52
MRP53 Laskulaji 53
MRP54 Laskulaji 54
MRP56 Laskulaji 56
MRP61 Laskulaji 61
MRP62 Laskulaji 62
MRP63 Laskulaji 63
MRP74 Laskulaji 74
MRP80 Laskulaji 80
MRP81 Laskulaji 81
MRP85 Laskulaji 85
MRP87 Laskulaji 87
MRP88 Laskulaji 88
MRP91 Laskulaji 91
MRP92 Laskulaji 92
MRP93 Laskulaji 93
MRP94 Laskulaji 94
MRP95 Laskulaji 95

Kirjanpidon tapahtumalajit

MRPHYV Hyvityslask kuitt
MRPMAN Manuaalisuoritukset
MRPVII Viitesuoritukset
MRPK Tileistä poisto
MUIRO2 Muistiotos 2 Rondo
MUIRS2 Muistiotos Sis2 Rondo
MUISIS Muistio sisäinen
MUIST1 Muistiotositteet 1
MÄÄRÄ Määrien tiedot
OMAKSU Ostoreskontra maksut
OSTOT Ostolaskut
PALKAT Palkkatositteet
PANKKI Pankkien tiliotteet
POSTIM Postimaksut
SISROP Sislaskut2 Rondo
SONET Sonet Varasto
SOSTYO Sosiaalityö

8.2 TILINPÄÄTÖSKAAVIO

